

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

Gemeente Neder-Betuwe

**Dodewaard
Echteld
Kesteren
Ochten
Opheusden
IJzendoorn**

Opheusden, 15 april 2014

INHOUDSOPGAVE JAARSTUKKEN 2013

VOORWOORD VAN HET COLLEGE	5
VOORWOORD VAN HET COLLEGE	6
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING JAARSTUKKEN	9
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING JAARSTUKKEN	10
FINANCIELE POSITIE, RESULTAATBEPALING EN RESULTAATBESTEMMING	11
FINANCIELE POSITIE.....	12
RESULTAATBEPALING.....	13
RESULTAATBESTEMMING	17
HET JAARVERSLAG.....	19
INHOUD VAN HET JAARVERSLAG.....	20
PROGRAMMAVERANTWOORDING.....	21
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER	22
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID.....	28
PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE	34
PROGRAMMA 4: ECONOMIE	40
PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING	44
PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR	48
PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN.....	52
PROGRAMMA 8: BOUWEN EN MILIEU.....	58
OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	65
OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES	66
PARAGRAFEN	67
PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN.....	68
PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN	72
PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	76
PARAGRAAF 4: FINANCIERING	84
PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN	88
PARAGRAAF 6: GRONDBELEID	108
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING.....	120
DE JAARREKENING	125
INHOUD VAN DE JAARREKENING.....	126
PROGRAMMAREKENING	127
OVERZICHT VAN GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA VOOR BESTEMMING.....	128
OVERZICHT VAN WERKELIJKE MUTATIES IN RESERVES PER PROGRAMMA	128
OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING	128
OVERZICHT VAN VERSCHILLEN PER PROGRAMMA	129
OVERZICHT VAN HET VERSCHIL PER PROGRAMMA	129
OVERZICHT VAN DE GEREALISEERDE ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	133
OVERZICHT VAN DE AANWENDING VAN ONVOORZIEN	134
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	135
BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN.....	135
DE BALANS	137
BALANS	138
TOELICHTING OP DE BALANS.....	140
DE BIJLAGE MET DE VERANTWOORDINGSINFORMATIE OVER SPECIFIEKE UITKERINGEN	157
SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)	158
BESLUITVORMING	161
BESLUITVORMING	162
BEGROTINGSWIJZIGING	163
OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING	164

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Geachte raad,

Voor u liggen de jaarstukken over het jaar 2013. In de jaarstukken rapporteren we aan u in hoeverre uw in de begroting 2013 opgenomen beleidsvoornemens bewaarheid zijn. De basis voor het samenstellen van dit document wordt gevonden in artikel 197 van de Gemeentewet. De uitwerking hiervan heeft plaats gevonden met in achtneming van het gestelde in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarstukken 2013 zijn het laatste document van het planning en control instrumentarium 2013. Zij vormen een belangrijk verantwoordingsinstrument waarmee u als gemeenteraad uw kaderstellende maar zeker uw controlerende rol kunt uitoefenen. De externe accountant heeft de jaarstukken voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Het jaar 2013 was in financieel en bedrijfsvoering technisch opzicht een turbulent jaar. De economische crisis waarin Nederland verkeerde enerzijds en de extra bezuinigingen en kortingen vanuit het Rijk anderzijds hebben veel invloed gehad op onze financiële positie. Daarnaast was en is het in de bedrijfsvoering merkbaar dat in 2013 een reorganisatie van de ambtelijke organisatie is gestart. Deze is op 3 februari 2014 afgerond. Ik denk dat toegelicht moet worden hoe dat merkbaar was want nu roept het vragen op.

Ondanks de economisch crisis, de extra bezuinigingen en kortingen vanuit het rijk en de ingezette reorganisatie van de ambtelijke organisatie hebben wij getracht om uitvoering te geven aan de door u gestelde doelen. De gestelde doelstellingen voor 2013 zijn grotendeels gehaald.

Wij zijn van mening dat het ons gelukt is met deze jaarstukken de raad, onze burgers, de bedrijven en de instellingen in de gemeente maar ook andere overheden net als vorig jaar goed te informeren. Wij zijn voortvarend verder gegaan met uitvoering te geven aan de ambities en kaders die vastgelegd zijn in het coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in ambitie". Niet alleen is aandacht besteed aan datgene dat is gerealiseerd, maar ook aan datgene dat wij op basis van de begroting voornemens waren te realiseren maar niet in alle gevallen doorgang kon vinden. Voor deze inhoudelijke informatie verwijzen wij u naar het hoofdstuk programmaverantwoording.

In 2012 zijn wij gestart met uitvoering te geven aan de opdracht vanuit het coalitieprogramma om bezuinigingen te realiseren op bedrijfsvoeringlasten. Uiteraard hebben wij dit proces in 2013 voortgezet. Het proces van bezuinigingen realiseren door het herijken van formatie, het toepassen van efficiëntiemaatregelen en door het aangaan van samenwerking is een moeilijk proces. De realisatie en uitvoering van dit proces heeft de nodige zorgvuldigheid gevraagd omdat een groot gedeelte van deze bezuinigingen gerealiseerd moet worden op het gebied van herijking van formatie en dan hebben wij te maken met het inkomen van mensen die zich met enthousiasme inzetten voor de gemeente Neder-Betuwe. In deze jaarstukken melden wij u dat wij het overgrote deel van deze gestelde bezuinigingen daadwerkelijk hebben kunnen realiseren door middel van natuurlijk verloop en het niet invullen van vacatures. Dit betekent echter ook extra werkdruk voor de over gebleven medewerkers, omdat het uitvoeren van onze taken wel moet doorgaan.

Verder hebben wij, door de extra bezuinigingen en kortingen vanuit het rijk, de nodige aandacht moeten besteden om onze financiële positie voor nu en op de langere termijn beheersbaar te houden. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in een financieel evenwichtig sluitende begroting 2014 en meerjarenraming 2015-2017.

In deze jaarstukken zijn onze grondexploitaties geactualiseerd. De financiële effecten van deze actualisaties zijn enigszins beperkt. Toch kunnen de diverse grondposities die wij bezitten door de economisch moeilijke tijden waarin wij nu verkeren zorgen dat onze risico's kunnen toenemen en zelfs kunnen omslaan in verliezen welke wij moeten afdekken. Deze zorgelijke ontwikkeling geldt ook voor onze deelneming Casterhoven.

Wederom mag geconcludeerd worden dat in economisch krappe tijden en sombere financiële perspectieven het sturen op financieel resultaat zeer belangrijk is en blijft. Deze werkwijze heeft in 2013 vruchten afgeworpen. De jaarstukken 2013 sluiten met een financieel overschot. Dit overschot is ontstaan door een aantal ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan of bekend zijn geworden na de tweede bestuursrapportage 2013 (peildatum 1 september 2013). Voor een verdere verklaring van deze afwijkingen verwijzen wij u naar het hoofdstuk resultaatbepaling van deze jaarstukken.

Financieel Resultaat

Bij de tweede bestuursrapportage 2013 (peildatum 1 september 2013) is aangegeven dat de jaarstukken over het jaar 2013 naar verwachting zou worden afgesloten met een overschot van € 262.606. Dit betekende dat wij de verwachting hadden dat de jaarstukken 2013 met een voordelig saldo van deze omvang zou worden afgesloten.

In werkelijkheid sluiten wij het boekjaar 2013 uiteindelijk af met een overschot van € 1.119.195.

Het jaar 2013 sluiten wij af met een hoger resultaat dan wij aan u bij de tweede bestuursrapportage 2013 kenbaar hebben gemaakt.

De grote afwijking van het saldo van de jaarstukken 2013, ten opzichte van het verwachte saldo, bestaat hoofdzakelijk uit incidentele wijzigingen waarvan het ontstaan vaak ligt na 1 september 2013 (peildatum tweede bestuursrapportage 2013). Daarnaast wordt het overschot van 2013 voor een bedrag van € 348.049 beïnvloed door het feit dat de besteding van budgetten niet geheel in 2013 heeft plaatsgevonden en doorloopt naar 2014. Denk hierbij aan de aanleg van de Rondweg Dodewaard, het realiseren van de aansluiting Voorstraat – N323 te Echteld, reeds aangegane verplichtingen binnen wijkmanagement en participatie in het project LTO.

Wij stellen u voor om een deel van het behaalde resultaat te bestemmen voor nog noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden in 2014 die gepland waren voor het jaar 2013. Tevens stellen wij u voor om het behaalde voordeel van € 148.000 binnen de budgetten Wmo toe te voegen aan de bestemmingsreserve Wmo en € 494.567 toe te voegen aan onze algemene reserve. De toevoeging aan onze algemene reserve zorgt wederom voor een versterking van onze weerstandscapaciteit.

Voor een uiteenzetting van onze financiële positie over het jaar 2013 verwijzen wij u naar het onderdeel financiële positie. De uiteenzetting van het behaalde resultaat over 2013 leest u in het onderdeel resultaatbepaling. Het voorstel over de bestemming van het positieve resultaat 2013 staat beschreven bij het onderdeel resultaatbestemming.

Het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe

De secretaris a.i.,
drs. M.G.J. Nijhuis-Quanjel

De burgemeester,
ir. C.W. Veerhoek

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING JAARSTUKKEN

LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING JAARSTUKKEN

Opbouw en indeling van de jaarstukken

De indeling van de jaarstukken sluit volledig aan op de begroting. Naast een voorwoord van het college, een overzicht van de financiële positie en een uiteenzetting van de resultaatbepaling en resultaatbestemming vindt de verantwoording plaats.

Conform artikel 24 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten de jaarstukken bestaan uit twee delen te weten *het jaarverslag* en *de jaarrekening*.

Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de programmarekening;
- de balans;
- de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen:

Het jaarverslag.

In de programmaverantwoording is per programma aangegeven in hoeverre het programmabeleid en de voortgang van de door u benoemde speerpunten, op basis van het coalitieprogramma "Realisme in ambitie", gerealiseerd zijn. Tevens wordt aangegeven welke acties, uitgevoerd in 2013, hebben bijgedragen tot de verwezenlijking van de door u beoogde beleidsdoelen.

Bij de programmaverantwoording wordt gebruik gemaakt van drie verschillende afbeeldingen. Per programmaonderdeel van "wat wij willen bereiken" wordt zowel beleidsinhoudelijk als financieel een afbeelding getoond. Elke afbeelding heeft zijn eigen uitleg en interpretatie.

Hieronder volgt een toelichting op het gebruik en inhoud van de afbeeldingen.

	Beleidsmatig volgens planning, financieel overeenkomstig begroting.
	Beleidsmatig nog niet geheel op orde, financieel dreigende budgetoverschrijding of onderschrijdingen. ➤ Beleidsmatige toelichting van hetgeen niet geheel op orde is vindt plaats bij het speerpunt.
	Beleidsmatig wordt de planning niet gehaald, financieel is het budget niet toereikend of worden de benodigde middelen niet verkregen. ➤ Beleidsmatige toelichting van de afwijking vindt plaats bij het speerpunt. ➤ Financiële toelichting van de afwijking vindt plaats per programma bij het onderwerp "Wat mag het kosten"

Bij gebruik van de laatste twee afbeeldingen wordt een nadere toelichting gegeven.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting/jaarstukken, gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat met name om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen kunnen hebben en/of van belang zijn voor het realiseren van de programma's. Deze informatie komt in de begroting/jaarstukken veelal versnipperd voor en is daardoor minder inzichtelijk voor u.

De doelstelling van de paragrafen is dat de gemeenteraad de juiste en integrale informatie krijgt om zijn kaderstellende en controlerende rol ook op de beheersmatige aspecten waar te maken. De kwaliteit daarvan is immers van groot belang voor een continue, effectieve en efficiënte dienstverlening door de gemeente.

Door middel van bestuursrapportages bent u tussentijds tweemaal geïnformeerd over de voortgang en realisatie van de programma's en paragrafen in 2013.

De jaarrekening.

De programmarekening geeft per programma inzicht in de opbouw van het jaarresultaat dat via een "gezuiverd" exploitatieresultaat (resultaat exclusief de toevoegingen/onttrekkingen aan reserves) vóór bestemming leidt tot een jaarresultaat na bestemming.

Andere onderdelen van de jaarrekening zijn de balans met een toelichting op de balansposten en de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Het betreft hier de Single Information Single Audit (SISA) en het regionaal samenwerkingsprogramma (RSP).

In het laatste onderdeel treft u de advisering aan over de besluitvorming.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

FINANCIELE POSITIE, RESULTAATBEPALING EN RESULTAATBESTEMMING

FINANCIELE POSITIE

Begroting voor wijziging.

De begroting voor wijziging 2013 van de gemeente Neder-Betuwe sloot met een overschot van € 445.167.

Begrotingswijzigingen.

De financiële positie begroting 2013 is tussentijds door acht begrotingswijzigingen in 2013 aangepast. Tevens is de financiële positie 2013 éénmalig aangepast als gevolg van de financiële consequenties die voortvloeien uit de tweede bestuursrapportage 2012.

De grootste aanpassingen waren:

- Beschikbaar stellen van een reorganisatiebudget
- Bestemming resultaat jaarstukken 2012
- De eerste bestuursrapportage 2013
 - ✚ Incidenteel hogere bijdrage aan Regio Rivierenland in verband met jaarstukken 2012 (P1)
 - ✚ Realisatie stelpost onderuitputting kapitaallasten P1)
 - ✚ Incidenteel lagere bijdrage aan Regionaal Archief Rivierenland in verband met jaarstukken 2012 (P1)
 - ✚ Incidenteel lagere bijdrage aan de Veiligheid Regio Gelderland Zuid (P2)
 - ✚ Incidenteel extra lasten voor de aansluiting N323/A15 (P3)
 - ✚ Incidenteel extra lasten voor de uitvoering van het speelruimtebeleid 2013 (P3)
 - ✚ Incidenteel extra lasten in verband met bloedingsziekte bomen (P3)
 - ✚ Incidenteel extra bijdrage aan Presikhaaf Bedrijven (P7)
 - ✚ Incidenteel voordeel overdracht gronden Medel (P8)
 - ✚ Eenmalige onttrekking aan de reserve grondexploitatie in verband met de aansluiting N323/A15 (R)
 - ✚ Eenmalige onttrekking aan de reserve speelruimte in verband met uitgave speelruimtebeleid (R)
 - ✚ Eenmalige toevoeging aan de algemene reserve in verband met het eenmalige voordeel Medel (R)
 - ✚ Structureel lagere rentelasten (P1)
 - ✚ Structureel lagere lasten door vrijval stelpost prijsstijging (P1)
 - ✚ Structureel lagere kapitaallasten voor de nieuwbouw gemeentehuis (P1)
 - ✚ Structureel hogere lasten voor juridische ondersteuning (P1)
 - ✚ Structureel hogere lasten voor de uitvoering van de Wet Bundeling van Uitkeringen aan Gemeenten (BUIG) (P7)
 - ✚ Structureel lagere opbrengst omgevingsvergunningen (P8)
 - ✚ Structureel lagere opbrengst Onroerende zaak belastingen (A)
 - ✚ Structurele lagere bijstelling algemene uitkering uit het gemeentefonds (A)
 - ✚ Het opheffen van de reserve nieuwbouw gemeentehuis en het restant toevoegen aan de algemene reserve (R)
- Invoeren precariobelasting
- De tweede bestuursrapportages 2013
 - ✚ Incidenteel hogere lasten voor het opsporen en ruimen van explosieven (P2)
 - ✚ Incidenteel voordeel door afwikkeling overdracht boekwaarde aan de Veiligheid Regio Gelderland Zuid (P2)
 - ✚ Incidenteel hogere baten door verkoop groenstroken (P3)
 - ✚ Incidenteel hoger lasten voor uitvoering gladheidbestrijding (P3)
 - ✚ Incidenteel voordeel door afrekening derden gelden binnenklimaat (P5)
 - ✚ Incidenteel voordeel op verstrekte subsidies 2013 (P6)
 - ✚ Structurele verlaging budgetten WMO (P7)
 - ✚ Verlies verkoop grond en opstellen Boveneindsestraat Kesteren (P8)
 - ✚ Structureel lagere bijstelling algemene uitkering uit het gemeentefonds (A)
 - ✚ Incidenteel voordeel algemene uitkering uit het gemeentefonds over vorige jaren (A)
 - ✚ Structureel hogere opbrengst onroerende zaak belasting in verband met chalets (A)
 - ✚ Structureel lagere opbrengst toeristenbelasting (A)
 - ✚ Incidenteel nadeel in verband met suppletie aangifte BTW/BCF (A)
 - ✚ Het niet benodigde deel van de WMO budgetten wordt toegevoegd aan de reserve WMO (R)
- Actualisatie begraafplaatsenbeleid
- Actualisatie ICT budgetten

Begroting na wijziging.

Na verwerking van de financiële gevolgen van de hierboven genoemde begrotingswijzigingen sloot de begroting na wijziging met een overschot van € 262.606.

Overzicht verloop financiële positie over het jaar 2013					x € 1000	
Begrotingspositie begroting 2013 voor wijziging					overschot	-445
Begrotingswijziging	4	08-11-2012	Doorwerking tweede bestuursrapportage 2012			253
Begrotingswijziging	1	21-03-2013	Budget reorganisatie			0
Begrotingswijziging	2	30-05-2013	Bestemming resultaat jaarrekening 2012			0
Begrotingswijziging	3	27-06-2013	De eerste bestuursrapportage 2013			-92
Begrotingswijziging	4	31-10-2013	Precariobelasting			0
Begrotingswijziging	5	14-11-2013	De tweede bestuursrapportages 2013			15
Begrotingswijziging	6	19-12-2013	Actualisatie begraafplaatsenbeleid			0
Begrotingswijziging	7	19-12-2013	Aanpassing ICT budgetten			8
Totaal van de begrotingswijzigingen					Tekort	183
Begrotingspositie begroting 2013 na wijziging					overschot	-263
Werkelijk resultaat 2013					overschot	-1.119
Verschil begroting na wijziging en werkelijk resultaat					overschot	-857

RESULTAATBEPALING

Het resultaat over het jaar 2013.

Het werkelijk resultaat over 2013 komt uit op een overschot van € 1.119.195.

De begroting na wijziging sloot met een overschot van € 262.606. Dit betekende dat wij op basis van de uitputting van de budgetten per 1 september 2013 een voordelig jaarrekeningsaldo van € 262.606 verwachtten.

Hieronder volgt een overzicht van gerealiseerd resultaat per programma voor en na bestemming.

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.									
Nr: Programma's	Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			Verschil		Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	
P1 Bestuur en Burger	5.608	-1.585	4.023	5.555	-1.425	4.130	-53	159	106
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.078	-376	1.702	2.053	-379	1.674	-24	-3	-27
P3 Openbare Ruimte	4.905	-967	3.938	4.722	-1.340	3.382	-183	-373	-556
P4 Economie	6.239	-6.296	-57	6.324	-6.354	-30	85	-57	27
P5 Scholing en Vorming	3.745	-1.558	2.188	3.737	-1.562	2.174	-8	-8	-13
P6 Welzijn en Cultuur	3.168	-545	2.623	3.235	-644	2.591	66	-99	-32
P7 Zorg, Werk en Inkomen	11.773	-5.826	5.946	11.701	-5.982	5.719	-72	-154	-226
P8 Bouwen en Milieu en ruimtelijke plannen (RO)	15.254	-11.011	4.243	13.440	-9.251	4.189	-1.814	1.760	-54
AD Algemene dekkingsmiddelen	46	-24.356	-24.310	49	-24.514	-24.465	3	-158	-155
Werkelijk resultaat voor bestemming	52.815	-52.520	295	50.814	-51.451	-637	-2.001	1.069	-932
MR Mutaties in reserves	7.942	-8.499	-557	7.922	-8.405	-483	-20	98	78
S Werkelijk resultaat na bestemming + = tekort - = overschot	60.757	-61.020	-263	58.736	-59.856	-1.119	-2.021	1.164	-857

Overzicht van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarrekening.

Hieronder volgt een overzicht van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarrekening 2013. Het betreft hier afwijkingen groter dan € 25.000. Tevens is er een splitsing gemaakt tussen voordelen en nadelen en een splitsing tussen incidenteel en structureel.

Overzicht van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarrekening zijn:				
		Bedrag: x € 1.000	Voordeel Nadeel	Incidenteel Structureel
1	Voorziening dubieuze debiteuren P1	95	Nadeel	Incidenteel
2	Gemeentelijke bijdrage Regio Rivierenland P1	-43	Voordeel	Incidenteel
3	Wijkmanagement P1	-42	Voordeel	Incidenteel
4	Vervanging personeel bij ziekte P1	-42	Voordeel	Incidenteel
5	Directie P1	-52	Voordeel	Incidenteel
6	Renteresultaat P1	257	Nadeel	Incidenteel
7	Verkoop/verhuuropbrengst groenstroken P3	-55	Voordeel	Incidenteel/Structureel
8	Openbare verlichting P3	-89	Voordeel	Incidenteel
9	Rondweg Dodewaard P3	-279	Voordeel	Incidenteel
10	Aansluiting Voorstraat - N323 Echteld P3	-31	Voordeel	Incidenteel
11	Glasvezel P3	-44	Voordeel	Incidenteel
12	Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz) P7	-76	Voordeel	Incidenteel
13	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) P7	-148	Voordeel	Incidenteel
14	Voordeel op uitvoering Riolerings P8	-37	Voordeel	Incidenteel
15	Onderhoud begraafplaatsen P8	-46	Voordeel	Incidenteel
16	Voordeel op bestemmingsplannen P8	-65	Voordeel	Incidenteel
17	Nadeel op uitvoering Laanboompact P8	50	Nadeel	Incidenteel
18	Storting in voorziening verliezen grondexploitatie P8	111	Nadeel	Incidenteel
19	Winstneming Bonegraaf Dodewaard P8	-41	Voordeel	Incidenteel
20	Verliesneming de Lede Kesteren P8	8	Nadeel	Incidenteel
21	Algemene uitkering uit het gemeentefonds AD	-121	Voordeel	Incidenteel
22	Algemene uitkering gemeentefonds voorgaande jaren AD	-25	Voordeel	Incidenteel
23	Onttrekking uit reserve Bovenwijkse voorzieningen MR	85	Nadeel	Incidenteel
	Overige kleine verschillen	-227	Voordeel	Incidenteel
	+ = tekort - = overschot	-857		

Verklaring van de grootste afwijkingen tussen begroting na wijziging en jaarrekening zijn:

1. Voorziening dubieuze debiteuren (nadeel € 95.000)

Als gevolg van de economische crisis neemt het debiteurenrisico toe. Er is meer achterstand ontstaan en er zal meer moeten worden afgeboekt. De voorziening dubieuze debiteuren voor mogelijke oninbaarheid dient te worden verhoogd. De dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren voor 2013 is berekend op € 95.000 en betreft een incidenteel nadeel. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf financiering, onderdeel debiteurenrisico.

2. Gemeentelijke bijdrage Regio Rivierenland (voordeel € 43.000)

De bestuursrapportage 2013 van Regio Rivierenland, die vanwege het ontvangen tijdstip niet verwerkt is in de tweede bestuursrapportage 2013 van de gemeente Neder-Betuwe, laat een voordeel zien op de gemeentelijke bijdrage van afgerond € 43.000. Het voordeel is een gevolg van de afbouw 3 plusproducten logopedie, afwikkeling Digitaal Dossier Jeugd Gezondheid Zorg (JGZ) en transitie milieuactiviteiten OmgevingsDienst Rivierenland (ODR). Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening is de jaarrekening 2013 van Regio Rivierenland nog niet vastgesteld en is de afrekening 2013 nog niet verwerkt. De structurele effecten van met name de afbouw 3 plusproducten logopedie is in de begroting 2014 van de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid niet geheel duidelijk. Bij de eerste dan wel tweede bestuursrapportage 2014 wordt u geïnformeerd over het structurele voordeel. Vooralsnog wordt uitgegaan van een incidenteel voordeel.

3. Wijkmanagement (voordeel € 42.000)

In de lijn van de voorgaande jaren is ook in 2013 het beschikbaar gestelde budget voor wijkmanagement niet geheel benut. Door personele omstandigheden kon in 2013 de ambitie op het terrein van wijkmanagement niet helemaal worden waargemaakt. Het betreft hier een bedrag van in totaal € 42.000 dat niet benut is. Daarnaast is een aantal projecten in 2013 reeds ingezet waarvan de afronding in 2014 plaats vindt. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 22.400. Bij de bestemming van het saldo van deze jaarrekening wordt u daarom voorgesteld een bedrag van € 22.400 te bestemmen voor 2014.

4. Vervanging personeel bij ziekte (voordeel € 42.000)

Op het budget van vervanging van personeel bij ziekte is sprake van een onderschrijding van het budget van in totaal € 42.000. U wordt bij de bestemming van het saldo van deze jaarrekening voorgesteld het totale bedrag van € 42.000, vanwege een knelpunt op het gebied van personeel, te bestemmen voor 2014. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel ziekteverzuim.

5. Detacheringsinkomsten (voordeel € 52.000)

De detacheringsinkomsten van voormalig personeel zijn in 2013 € 52.000 hoger uitgevallen dan geraamd. Het betreft hier een incidenteel voordeel dat u wel in relatie dient te zien met de inzet van het volledige budget inhuur derden, zoals is toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel personeelslasten ambtelijke organisatie.

6. Renteresultaat (nadeel € 257.000)

Over het jaar 2013 is sprake van een fors nadelig renteresultaat van in totaal € 257.000 (€ 111.000 + € 146.000).

Enerzijds als gevolg van investeringen uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) die in 2013 niet hebben plaatsgevonden, maar waar wel in de financieringspositie rekening mee was gehouden. Er zijn hiervoor leningen aangetrokken, waarvan de rentelast niet doorbelast kan worden aan het GRP. Dit betreft een nadelig effect van afgerond € 111.000. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf kapitaalgoederen, onderdeel GRP.

Anderzijds omdat onze liquide middelen in 2013 nagenoeg geen rente hebben opgeleverd. In de begroting was rekening gehouden met 1,5% rentebaten. Voor 2013 heeft dit onderdeel geresulteerd in een nadelig effect van € 146.000. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf financiering, onderdeel rentebeheer. In de begroting 2014 is voor het jaar 2014 en 2015 reeds rekening gehouden met extra financieringslast van € 120.000 per jaar.

7. Verkoop/verhuuropbrengst groenstroken (voordeel € 55.000)

Er is een voordeel behaald op de baten van de groenstroken van in totaal € 55.000. Enerzijds betreft dit voordeel het gevolg van hogere verkoopopbrengsten van de groenstroken ter hoogte van € 42.000 en anderzijds hogere verhuuropbrengsten van de groenstroken. De hogere verkoopopbrengst betreft duidelijk een incidenteel voordeel. Het voordeel van de hogere verhuuropbrengst (als gevolg van de huurverhoging groenstroken) is een structureel voordeel dat in de eerste bestuursrapportage 2014 meerjarig opgenomen zal worden.

8. Openbare verlichting (voordeel € 89.000)

Tot en met 2012 heeft de gemeente Neder-Betuwe bij vooruitbetaling per electriciteitsaansluiting energiebelasting betaald. Bij de eindafrekening zijn alle aansluitingen waarop geen gebruik- of woonfunctie zit, gebundeld tot één aansluiting. Hierdoor is voor 2012 ongeveer € 60.000 aan teveel betaalde energiebelasting terug ontvangen. Aanvullend is de gemeente Neder-Betuwe per 2013 overgestapt naar een andere energie-leverancier waarbij de energiebelasting is verlaagd. Hierdoor houdt de gemeente Neder-Betuwe over 2013 naar verwachting ongeveer € 29.000 over. De definitieve eindafrekening over 2013 moet echter nog volgen. Vooralnog wordt in totaliteit uitgegaan van een incidenteel voordeel van € 89.000 op openbare verlichting.

9. Verbindingsweg Dodewaard (voordeel € 279.000)

Gemeente Neder-Betuwe en provincie Gelderland hebben op 12 december 2012 een samenwerkingsovereenkomst gesloten. In de overeenkomst maximeert de provincie haar bijdrage op € 6,2 miljoen (€ 1,2 miljoen plan- en verwervingskosten, € 3,7 miljoen realisatiekosten, € 1,3 miljoen voor eventuele kostenoverschrijdingen en/of aanpassingen Waalbandijk). De bijdrage aan de realisatiekosten wordt pas uitgekeerd op het moment dat het inpassingsplan Waalwaard onherroepelijk is en de provincie en De Beijer tot overeenstemming zijn gekomen over de bedrijfsverplaatsing. De € 1,2 miljoen voor plan- en verwervingskosten is voor rekening en risico van de provincie. Van deze bijdrage is € 951.426 ontvangen (€ 201.426 in 2012 op declaratiebasis en € 750.000 als subsidie in 2013). Tot en met 2013 bedragen de gerealiseerde investeringen € 672.777. Geconfronteerd met de reeds ontvangen bijdrage geeft dit een overschot van € 278.649 bij deze jaarrekening. Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 278.649 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014. In 2014 zal vervolgens het resterende bedrag van € 248.574 (€ 1.200.000 - € 951.426) door de provincie worden uitgekeerd.

10. Aansluiting Voorstraat – N323 Echteld (voordeel € 31.000)

Er is voor het project aansluiting Voorstraat - N323 Echteld €243.620 beschikbaar (reserve grondexploitatie). Hiervan is € 45.000 beschikbaar gesteld voor 2013. Er is in 2013 echter maar € 14.000 besteed. Dit is minder dan verwacht, omdat het langer dan voorzien duurt voordat er stappen kunnen worden gezet met de grondverwerving en het in procedure brengen van het bestemmingsplan. Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 31.000 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014.

11. Glasvezel (voordeel € 44.000)

Het overschot heeft betrekking op de aanleg van het glasvezelnetwerk door Reggefiber en bestaat onder andere uit een bijkomende vergoeding voor het herstel van asfaltsleuven. Ook zijn er meer en langere kabels onder verhardingen aangebracht, waardoor er meer en hogere leges in rekening zijn gebracht. Per saldo is sprake van een incidenteel voordeel van afgerond € 44.000.

12. Bijstandsbesluit zelfstandigen (voordeel € 76.000)

Binnen de Besluit Bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) heeft in 2013 een wetswijziging plaatsgevonden, de zogenaamde bonus-malus regeling. Door het rijk wordt jaarlijks een genormeed inkomstenplafond (verwachten baten uit aflossingen) bepaald op basis van cijfers uit voorgaande jaren. Positieve afwijkingen en negatieve afwijkingen op het genormeede inkomstenplafond komt ten gunste of ten laste van de gemeente. Voor Neder-Betuwe is het genormeede inkomstenplafond voor 2013 vastgesteld op € 148.000. In werkelijkheid is een bedrag van € 224.000 ontvangen uit terugbetalingen. Zodoende is er sprake van een incidentele positieve afwijking van € 76.000 die ten gunste komt van de gemeente.

13. Wet maatschappelijke ondersteuning (voordeel € 148.000)

Binnen de Wmo budgetten is in navolging van de tweede bestuursrapportage 2013 (aframing € 200.000 voor 2013) wederom sprake van enerzijds minder uitgaven dan geraamd (€ 73.000 als gevolg van minder uitgaven hulp bij huishouden en minder individuele voorzieningen) en anderzijds meer ontvangsten dan geraamd (€ 75.000 als gevolg van meer ontvangen eigen bijdragen via het CAK). In totaliteit is sprake van een voordeel van € 148.000. Voorgesteld wordt om deze € 148.000 bij de bestemming van het saldo van deze jaarstukken te storten in de reserve Wmo. In de begroting 2014 is meerjarig reeds rekening gehouden met een aframing van het budget Wmo van € 160.000 voor 2014 en vanaf 2015 met structureel € 300.000.

14. Voordeel op uitvoering Riolering (voordeel € 37.000)

Het behaalde voordeel op riolering is voor het grootste deel toe te wijzen aan een Btw voordeel. De Btw die betaald wordt op uitvoering van rioleringswerkzaamheden worden volledig door het Btw compensatiefonds gecompenseerd. Hiertegenover stond in het verleden een verlaging van onze algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de begroting 2013 is het Btw voordeel op riolering behoudend geraamd op € 98.000. Werkelijk komt het Btw voordeel uit op € 135.000.

15. Onderhoud begraafplaatsen (voordeel € 46.000)

Binnen het budget onderhoud begraafplaatsen is een voordelig resultaat ontstaan van € 46.000. Het voordelig resultaat op dit budget is ontstaan omdat er in 2013 minder begrafenissen (37) hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit resulteert in een voordeel van € 22.000. Daarnaast is er minder onderhoud nodig geweest in verband met inbreidings- en uitbreidingswerkzaamheden die plaatsvonden, met name op de begraafplaatsen Kalkestraat te Dodewaard en Markstraat te Opheusden. Dit resulteert in een voordeel van € 24.000. Voorgesteld wordt om dit behaalde voordeel op onderhoud begraafplaatsen te storten in de voorziening egalisatie begraafplaatsen.

16. Voordeel op bestemmingsplannen (voordeel € 65.000)

Binnen de budgetten "herziening bestemmingsplannen" en "bestemmingsplannen voor derden" is een fors voordeel ontstaan. De werkelijke uitgaven voor ontwerpen, herzien en vaststellen van bestemmingsplannen zijn lager dan geraamd. Het ontstane voordeel op bestemmingsplannen moet als incidenteel worden beschouwd want voor 2014 en verdere jaren is in januari een lager budget beschikbaar gesteld.

17. Nadeel op uitvoering Laanboomcompact (nadeel € 50.000)

Het laanboomcompact is een samenwerking tussen de provincie Gelderland, de gemeente Neder-Betuwe, de lokale Rabobank, de Kamer van Koophandel en het Laanboomcentrum met als doel het stimuleren van de laanboom sector. Vanaf 2006 hebben wij als gemeente de Btw die betrekking heeft op het laanboomcompact gecompenseerd via het Btw compensatiefonds. De Belastingdienst is van mening dat economische stimulering geen compensabele activiteit is en heeft de reeds gecompenseerde Btw teruggevorderd. Dit resulteert in een incidenteel nadeel van € 50.000. Er zijn afspraken gemaakt over verrekening met de participanten.

18. Storting in voorziening verliezen grondexploitatie (nadeel € 111.000)

Ten aanzien van de projecten met een verliesgevend resultaat wordt een bijdrage ter grootte van het verwachte verlies (op contante waarde) gestort in de voorziening verliezen grondexploitaties. Op deze wijze wordt het verlies meteen afgedekt. Op basis van de actualisaties per 31 december 2013 bedraagt het totaal aan verwachte verliezen € 2.023.013. Dit houdt in dat de voorziening verliezen grondexploitatie moet worden aangevuld met € 110.915. Deze storting hebben wij verwerkt in het resultaat van deze jaarstukken. Voor meer informatie over de verwachte verliezen en de aanvullende storting in de voorziening verliezen grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf 6 Grondbeleid.

19. Winstneming Bonegraaf Dodewaard (voordeel € 41.000)

Het project Bonegraaf in Dodewaard is in deze jaarstukken afgesloten met een voordelig resultaat van € 40.528. Voor meer informatie over de winstneming Bonegraaf verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

20. Verliesneming de Leede Kesteren (nadeel € 8.000)

Het project de Leede in Kesteren is in deze jaarstukken afgesloten met een nadelig resultaat van € 8.337. Het werkelijk resultaat is eigenlijk € 85.000 nadeliger omdat in het project € 85.000 aan kosten niet is besteed aan geplande bovenwijkse voorzieningen welke gedekt zouden worden uit de reserve bovenwijkse voorzieningen. Voor meer informatie over de verliesneming de Leede verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

21. Algemene uitkering uit het gemeentefonds (voordeel € 121.000)

De ontwikkeling van de decembercirculaire 2013 is enigszins positief uitgevallen en dit heeft grotendeels te maken met de verwerking van het Herfstakkoord. Het Herfstakkoord heeft er toe geleid dat de totale bezuiniging van het rijk ter hoogte van € 6 miljard (zoals verwerkt in de miljoenennota 2014 en ook verwerkt in de septembercirculaire 2013) overeind is gebleven, echter wel met een andere verdeling. Deze nieuwe verdeling heeft ervoor gezorgd dat het negatieve effect op het gemeentefonds, zoals was verwerkt in de septembercirculaire 2013, is afgenomen. Met de memo van 7 januari 2014 bent u op hoogte gebracht van de uitwerking van de decembercirculaire 2013.

22. Algemene uitkering gemeentefonds voorgaande jaren (voordeel € 25.000)

In 2013 heeft de gemeente verrekeningen ontvangen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over voorgaande jaren (2011-2012). Een extra incidenteel voordeel van € 191.655. Van dit voordeel is tussentijds bij de eerste en tweede bestuursrapportage 2013 al € 166.205 verantwoord. De werkelijkheid was € 25.450 hoger hetgeen resulteert in een incidenteel voordeel bij deze jaarstukken van € 25.450.

23. Onttrekking uit reserve Bovenwijkse voorzieningen (nadeel € 85.000)

In de begroting 2013 van rekening met een onttrekking van € 85.000 aan de reserve bovenwijkse voorzieningen. Deze onttrekking was bedoeld ter dekking van te maken kosten voor het grondexploitatieproject "de Leede" in Kesteren. De geplande bovenwijkse voorziening in het grondexploitatieproject "de Leede" is niet uitgevoerd en daarom heeft er ook geen onttrekking uit de reserve bovenwijkse voorziening plaatsgevonden. Dit houdt in dat er bij mutaties in reserves een nadeel wordt verantwoord. In programma 8 "bouwen, milieu en ruimtelijke plannen", waarvan het grondexploitatieproject "de Leede" onderdeel uit maakt, wordt een voordeel verantwoord.

RESULTAATBESTEMMING

Aan u wordt een voorstel gedaan om het saldo van deze jaarstukken als volgt te bestemmen:

1. **Aansluiting Voorstraat - N323 Echtdeld (€ 31.000)**
Er is voor het project aansluiting Voorstraat - N323 Echtdeld € 243.620 beschikbaar (reserve grondexploitatie). Hiervan is €45.000 beschikbaar gesteld voor 2013. Er is in 2013 echter maar € 14.000 besteed. Dit is minder dan verwacht, omdat het langer dan voorzien duurt voordat er stappen kunnen worden gezet met de grondverwerving en het in procedure brengen van het bestemmingsplan. Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 31.000 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014.
2. **Verbindingsweg Dodewaard (€ 278.649)**
Gemeente Neder-Betuwe en provincie Gelderland hebben op 12 december 2012 een samenwerkingsovereenkomst gesloten. In de overeenkomst maximeert de provincie haar bijdrage op € 6,2 miljoen (€ 1,2 miljoen plan- en verwervingskosten, € 3,7 miljoen realisatiekosten, € 1,3 miljoen voor eventuele kostenoverschrijdingen en/of aanpassingen Waalbandijk). De bijdrage aan de realisatiekosten wordt pas uitgekeerd op het moment dat het inpassingsplan Waalwaard onherroepelijk is en de provincie en de Beijer tot overeenstemming zijn gekomen over de bedrijfsverplaatsing. € 1,2 miljoen voor plan- en verwervingskosten is voor rekening en risico van de provincie. Van deze bijdrage is € 951.426 ontvangen (€ 201.426 in 2012 op declaratiebasis en € 750.000 als subsidie in 2013). Tot en met 2013 bedragen de gerealiseerde investeringen € 672.777. Geconfronteerd met reeds ontvangen bijdrage geeft dit een overschot van € 278.649 bij deze jaarstukken. Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 278.649 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014. In 2014 zal vervolgens het resterende bedrag van (€ 1.200.000,- - € 951.426,-) € 248.574 door de provincie worden uitgekeerd.
3. **Drank- en Horecawet van 2013 (€ 19.000)**
Vanaf 2013 is in de meerjarenraming jaarlijks een budget van €25.000 beschikbaar gesteld voor toezicht op en handhaving van de drank en horecawet. Aangezien 2013 een overgangsjaar betreft, is aan de inhuur van toezicht (controles ambitieniveau) nog geen geld uitgegeven. Er is slechts geld uitgegeven in het kader van onderzoek en voorlichting. Er resteert in 2013 nog €19.000 aan financiële middelen.
Voor 2014 zien we, mede door de wetswijziging per 1 januari a.s., een aantal incidentele uitgaven op ons afkomen, waarop niet was gerekend. Dan gaat het om extra (verplichte) taken op het gebied van beleidsontwikkeling, opdrachtgeverschap en daarnaast het kunnen uitvoeren van een nieuw nalevingsonderzoek.
Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 19.000 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014.
4. **Storting reserve Wmo (€ 148.000)**
Op de Wmo budgetten is voor het jaar 2013 een voordeel behaald van € 148.000. Conform de door u gestelde kaders hoe wij om moeten gaan met overschotten in Wmo budgetten stellen wij u voor om het overschot van € 148.000 te storten in de reserve Wmo.
5. **Wijkmanagement (€ 22.400)**
Een onderdeel van het overschot in deze jaarstukken is het niet bestede budget wijkmanagement van € 22.400. In de lijn van voorgaande jaren verzoeken wij u om dit budget beschikbaar te houden voor wijkmanagement en te bestemmen voor 2014. Wij stellen u ook voor € 22.400 te bestemmen bij de jaarstukken 2013 voor het jaar 2014.
6. **Onderhoud openbare speelplaatsen (€ 21.750)**
Binnen het budget onderhoud openbare speelplaatsen 2013 is € 21.750 niet besteed. Wij stellen u voor om het restantbedrag van € 21.750 over te hevelen van 2013 naar 2014 en dit bedrag te bestemmen voor de realisatie van de 12+ plekken in Dodewaard en Opheusden, en de realisatie van de speelvoorziening die gekozen is door de jeugdraad.
7. **Budget voor participatie in de LTO-pilot (€ 16.000)**
Binnen het budget archeologie 2013 is € 16.000 niet besteed. Wij stellen u voor om dit overschot te bestemmen voor uitgaven in 2014 ten behoeve van het participeren in de LTO-pilot
8. **Bestemmen restant budget ziekengeld (€ 41.829)**
Binnen het budget ziektegeld 2013 is € 41.829 niet besteed. Wij stellen u voor om dit overschot te bestemmen voor uitgaven in 2014 ten behoeve van het oplossen van een knelpunt op het gebied van personeel;
9. **A: Uitvoering bovenwijkse voorzieningen de Leede te Kesteren. (€ 85.000)**
Het project de Leede in Kesteren is in deze jaarstukken afgesloten met een nadelig resultaat van € 8.337. Het werkelijk resultaat is eigenlijk € 85.000 nadeliger omdat in het project € 85.000 aan kosten niet is besteed aan geplande bovenwijkse voorzieningen welke gedekt zouden worden uit de reserve bovenwijkse voorzieningen.
Wij stellen u voor om voor 2014 een budget beschikbaar te stellen van € 85.000 om uitvoering te kunnen geven aan de geplande bovenwijkse voorzieningen in het project de Leede te Kesteren.
B: Onttrekking uit de reserve bovenwijkse voorzieningen. (€ 85.000)
Wij stellen u voor om € 85.000 te onttrekken aan de reserve bovenwijkse voorzieningen ter dekking van de kosten van bovenwijkse voorzieningen in het project de Leede te Kesteren.

10. Onderhoud begraafplaatsen (€ 46.000)
Binnen het budget onderhoud begraafplaatsen is een voordelig resultaat ontstaan van € 46.000. Voorgesteld wordt om dit behaalde voordeel op onderhoud begraafplaatsen te storten in de voorziening egalisatie begraafplaatsen.
11. Storting overschot jaarstukken 2013 in algemene reserve (€ 494.567).

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

HET JAARVERSLAG

INHOUD VAN HET JAARVERSLAG

De jaarstukken van een gemeente moeten volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (artikel 24 BBV) bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening.

De jaarstukken, waarvan het jaarverslag deel uit maakt, dienen een document te zijn waarmee de gemeenteraad kan sturen. De gemeenteraad heeft in het duale stelsel de kaderstellende budgetbepalende en controlerende taken. Het jaarverslag ondersteunt de gemeenteraad bij deze taken.

Volgens de BBV moet een jaarverslag tenminste bestaan uit een programmaverantwoording en de paragrafen.

Daartoe dient de programmaverantwoording te zijn ingedeeld in overeenstemming met de programma's zoals deze bij de begroting zijn opgenomen. Per programma dienen de gerealiseerde maatschappelijke effecten te worden beschreven evenals de wijze waarop de maatschappelijke effecten zijn nagestreefd en met welke gerealiseerde baten en lasten. Veel programma's kennen een meerjarig karakter. Dit betekent dat een programmaverantwoording ook kan aangeven welke doelstellingen voor een of meerdere begrotingsjaren geleden zijn gesteld. Vervolgens wordt de stand van zaken weergegeven. Op deze manier vervult de programmaverantwoording een rol bij de planning en control. Sommige programma's kunnen in de planningsfase zitten, andere in de control- of beheers fase.

In de praktijk wordt het wel als problematisch ervaren dat zowel in het jaarverslag als in de jaarrekening volgens de wettelijke voorschriften ingegaan dient te worden op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde bedragen.

Ter vermijding van doublures wordt daarom soms gebruik gemaakt van verwijzing naar andere onderdelen van de jaarstukken.

Een ander onderdeel van het jaarverslag zijn de paragrafen. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (artikelen 9 en 26 BBV) zijn er zeven paragrafen verplicht voorgeschreven.

De paragrafen bevatten de verantwoording van wat in de overeenkomstige paragrafen bij de begroting is opgenomen.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

PROGRAMMAVERANTWOORDING

PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER

Portefeuillehouders:	Burgemeester:	ir. C.W. Veerhoek
	Wethouder:	V.M van Neerbos

Algemeen:

Programma-inhoud

Het programma omvat burgerparticipatie en externe dienstverlening. Daarnaast omvat dit programma de bestuurlijke organen (raad, commissie, burgemeester, college van burgemeester en wethouders), organisatie en bedrijfsvoering, intergemeentelijke samenwerking, voorlichting (inclusief website) en verkiezingen.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Beleidsnotitie wijkmanagement "Samenwerken voor het resultaat" (Raadsbesluit 30 januari 2008) en Evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011).
- Klanthandvest
- Reorganisatieplan
- Intentieovereenkomst samenwerking Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal (BNW)

Ontwikkelingen

Dienstverlening

De kwaliteit van dienstverlening conform ons klanthandvest staat hoog op de (landelijke) bestuurlijke agenda van de rijksoverheid en de gemeente. De rijksoverheid besteedt er in haar beleidsprogramma expliciet aandacht aan. In onze gemeente heeft dienstverlening ook prioriteit. Deze ambitie moet leiden tot betere publieke dienstverlening en vermindering van administratieve lasten.

Klantcontactcentrum

In 2015 is de gemeente de ingang voor nagenoeg alle vragen aan de overheid. Hiervoor wordt een KlantContactCentrum (KCC) ingericht. Een KCC is er op gericht om klanten, burgers, bedrijven en instellingen op eenduidige wijze informatie, diensten en producten te verstrekken, vragen, ideeën, klachten en wensen te behandelen. Het KCC varieert van eenvoudige informatieverstrekking en snelle doorverwijfsfunctie tot en met afhandeling van processen en productlevering. De gebruikte communicatiekanalen variëren van adequate telefoonafhandeling en algemene website informatie tot en met uitgebreide baliefuncties, callcenter en een persoonlijk internet (mijn....). Dit vraagt voor 2014 de nodige aandacht en inspanningen. Er is in augustus 2013 een projectleider aangetrokken om dat verder vorm te geven. Begin 2014 wordt naar verwachting een besluit genomen over het projectvoorstel KCC.

Webrichtlijnen

In de 'Overheidsbrede implementatieagenda voor dienstverlening en e-overheid' (i-NUP) hebben gemeenten met het Rijk de afspraak gemaakt, dat hun websites per 12 januari 2015 voldoen aan de Web richtlijnen (3 sterren Waarmerk Drempelvrij). Dit vergt het komende jaar extra inspanningen om daaraan te kunnen voldoen. Eind 2013 is hiermede al een start gemaakt.

Wetsvoorstel Digitalisering Burgerlijke Stand (wet elektronische dienstverlening burgerlijke stand)

Het wetsvoorstel heeft tot doel dat inwoners de mogelijkheid krijgen om aangifte van geboorte, voorgenomen huwelijk en geregistreerd partnerschap almede voor de elektronische verkrijging van uittreksels en afschriften van de daarop betrekking hebbende akten digitaal kunnen aanvragen. Naar verwachting zal dit in de loop van 2014 worden ingevoerd

Modernisering Gemeentelijke basisadministratie (mGBA) en Basisregistratie Personen (BRP)

De BRP maakt deel uit van het stelsel van basisregistraties. De BRP bevat persoonsgegevens van ingezetenen en niet-ingezetenen. Iemand die voor een periode van vier maanden of langer in Nederland woont, wordt nu ingeschreven in de GBA. Dit noemen we een ingezetene. Naast ingezetenen zijn er niet-ingezetenen. Dit zijn personen die niet of korter dan vier maanden in Nederland wonen. Zij worden nu niet in de GBA ingeschreven. Niet-ingezetenen kunnen een relatie hebben met Nederlandse overheidsinstellingen. Bijvoorbeeld mensen die tijdelijk in Nederland wonen of werken (grensarbeiders, buitenlandse studenten) of mensen die in Nederland hebben gewoond en die nu in het buitenland pensioen genieten. Overheidsinstellingen houden nu elk hun eigen registratie bij van niet-ingezetenen met wie zij te maken hebben. In de Registratie Niet-ingezetenen (RNI) worden straks alle gegevens centraal en op dezelfde manier vastgelegd. De planning is dat Neder-Betuwe in het tweede kwartaal van 2015 zal aansluiten. Per 6 januari 2014 is de gemeentelijke basisadministratie voor persoonsgegevens (GBA) vervangen door de Wet Basisregistratie Personen (BRP).

Verkiezingen

In 2014 zijn er twee verkiezingen, op 19 maart (gemeenteraad) en 22 mei (Europees Parlement). De Commissie onderzoek elektronisch stemmen komt voor 1 november 2013 met een advies omtrent de wijze van stemmen in de toekomst. Op 18 maart 2015 (datum nog onder voorbehoud) zijn de verkiezingen voor Provinciale Staten.

Wijkmanagement

Door personele omstandigheden kon in 2013 de ambitie op dit terrein niet helemaal worden waargemaakt. Daardoor is ook de begeleiding van de dorpsstafels in de knel gekomen en vonden er in de eerste helft van 2013 geen dorpschouwen plaats. De onderbenutting van het dorpsbudget 2013 alsmede de opgelopen vertraging bij het realiseren van projecten is voor een deel ook hierdoor te verklaren. Medio 2013 zijn de dorpschouwen over de afgelopen jaren geëvalueerd. Dat heeft een aantal conclusies opgeleverd waaronder de geringe belangstelling en betrokkenheid vanuit de bewoners. Dat heeft geleid tot een wijziging van het fysieke deel van de dorpschouwen in een uitsluitend technische schouw zonder uitnodiging tot deelname aan de bewoners. Vanwege de eerder genoemde personele omstandigheden was wijkmanagement minder betrokken bij de uitvoering van het speelruimtebeleid. Dit heeft echter toch volgens plan doorgang gevonden.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Beleidsplan communicatie					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Verbeteren van gemeentelijke communicatie, intern en extern. Tijdig, afgewogen, helder en (pro)actief om betrokkenheid te vergroten. De communicatie van de gemeente intern en met inwoners (verder) te professionaliseren. Eerst communiceren met de direct betrokken mensen: intern vóór extern, betrokken inwoners vóór pers. Gemeente denkt oplossingsgericht mee met vraagsteller. Goedwerkend klantvolgsysteem en raadsinformatiesysteem. Reactie naar burgers op raadssprekuren binnen 3 weken.	A1.	De opzet van de website vernieuwen waardoor zaken volgens VNG model geordend zijn. Inmiddels heeft de VNG de nieuwe webrichtlijnen uitgevaardigd die per 12 januari 2015 moeten zijn gerealiseerd.		
		A2.	Het oprichten van een klantenpanel, bestaande uit inwoners, om de kwaliteit en de gebruiksvriendelijkheid van onze website te toetsen. De mogelijke verbetervoorstellen uitvoeren.		
		Toelichting: Pogingen om te komen tot een burgerpanel zijn tot nu toe mislukt. Oproepen in de RBC, het Neder-Betuwe Magazine en op de website hebben geen enkele reactie opgeleverd. Hiertoe wordt geen verdere actie meer genomen. In de raad van 24 april 2014 zal een communicatieplan ter vaststelling aan uw raad worden voorgelegd. Op dat moment kan ook worden besproken op welke wijze de inwoners optimaal worden voorgelicht en/of worden betrokken bij het beleid van de gemeente.			
		A3.	De kwaliteitseisen en helderheid van alle correspondentie krijgen vorm door opleidingen en standaardisatie volgens de VNG.		
		A4.	Het klantvolgsysteem krijgt vorm in het informatiebeleidsplan.		
		Toelichting: Het systeem is niet volledig ingevoerd wegens ontbreken van de financiële middelen. Wel wordt dagelijks in het Klantcontactcentrum het aantal telefoontjes en bezoekers geregistreerd. Zo wordt bijvoorbeeld inzichtelijk wanneer de drukke momenten er zijn, voor welke producten men komt e.d.			

Vermindering van gemeentelijke regelgeving					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A	Het verminderen en vereenvoudigen van de gemeentelijke regelgeving en meer ruimte geven voor eigen initiatief, waardoor de waardering van de burgers, bedrijven, instellingen en andere maatschappelijke organisaties voor de gemeente stijgt en minimaal een 7,5 bedraagt. Deze norm dient in 2013 of eerder behaald te worden. Verhoging van efficiëntie en beperking van ambtelijke inzet t.b.v. kostenreductie. Daarna zo nodig een nieuwe taakstelling.	A1.	Alle nieuwe beleidsadviezen en verordeningen toetsen op nut en noodzaak.		n.v.t.
		A2.	Zoveel als mogelijk de gedereguleerde modelverordeningen van de VNG gebruiken.		n.v.t.

Inwonersparticipatie / interactieve beleidsvorming					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Betrekken van burgers, bedrijven, instellingen en andere maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding (en uitvoering) van gemeentelijk beleid. Gemeentelijk beleid wordt begrepen en gedragen. Raad en college bezoeken wijken, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Direct betrokkenen/belanghebbenden krijgen aan het begin van de beleidsvorming een belangrijke stem. De raad beslist. Snelle afhandeling van inspraak. Het weglaten van onnodige regels en controleprocedures beperkt de ambtelijke inzet en vergroot de waardering van de klant.	A1.	De verschillende rollen in het besluitvormingsproces worden duidelijk gemarkeerd en zorgen er voor dat frustraties bij deelnemende bewoners worden voorkomen door vooraf duidelijke kaders voor hun participatie aan te geven		
		A2.	In startnotities/beleidsnotities zal standaard een paragraaf over de wijze waarop inwoners of organisaties worden betrokken bij de vormgeving van het beleid worden opgenomen.		
		A3.	Het college bezoekt periodiek een bedrijf of maatschappelijke instelling.		
		A4.	Wijkmanagement wordt ingezet om de participatie van bewoners bij de uitvoering van het speelbeleid te bevorderen. Het gaat daarbij vooral om de speelvoorzieningen voor de leeftijdsgroep tot 12 jaar.		
		A5.	Vanuit wijkmanagement worden dorpsschouwen georganiseerd met als doel de verantwoordelijkheid voor en de betrokkenheid onder bewoners bij de eigen woon- en leefomgeving te bevorderen.		
		Toelichting: Door personele omstandigheden was de inzet van wijkmanagement in 2013 beperkt. Dat heeft, in tegenstelling voor de uitvoering van de dorpsschouwen, voor de geplande uitrol van het speelbeleid geen gevolgen gehad. De geplande uitvoering van de wijkschouwen in de eerste zes maanden van 2013 hebben niet plaatsgevonden. Van de geplande zes wijkschouwen zijn er in 2013 twee gerealiseerd			

Arbeidshandicap					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	In dienst nemen van mensen met arbeidshandicap bij gemeente. Inspanning minimaal 5% werk bieden aan mensen met arbeidshandicap.	A1.	Alert inspelen op mogelijkheden om mensen met een arbeidshandicap aan te stellen en als de mogelijkheid (bij kandidaten met een gelijke geschiktheid tijdens een sollicitatieproces) zich voordoet, dan kiezen voor de kandidaat met een arbeidshandicap. Via detachering kunnen wij aan deze doelstelling voldoen.		n.v.t.
		A2.	Ons aanbestedingsbeleid gaan wij aanpassen om deze doelstelling te bereiken.		n.v.t.

Wat heeft het gekost?

P1 Programma: Bestuur en Burger			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	4.208	5.608	5.555
Baten	-1.329	-1.585	-1.425
Exploitatieresultaat	2.879	4.023	4.130

Analyse van het verschil per programma				
Nr. P1	Programma Bestuur en Burger	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Verschil
	Lasten	5.608	5.555	-53
	Baten	-1.585	-1.425	159
	+ = nadeel - = voordeel	4.023	4.130	106

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)		Programma 1	
Omschrijving		x € 1.000	V/N
Voorziening dubieuze debiteuren Als gevolg van de economische crisis neemt het debiteurenrisico toe. Er is meer achterstand ontstaan en er zal meer moeten worden afgeboekt. De voorziening dubieuze debiteuren voor mogelijke oninbaarheid dient te worden verhoogd. De dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren voor 2013 is berekend op € 95.000 en betreft een incidenteel nadeel. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf financiering, onderdeel debiteurenrisico.	€	95	N
Gemeentelijke bijdrage Regio Rivierenland De bestuursrapportage 2013 van Regio Rivierenland, die vanwege het ontvangen tijdstip niet verwerkt is in de tweede bestuursrapportage 2013 van de gemeente Neder-Betuwe, laat een voordeel zien op de gemeentelijke bijdrage van afgerond € 43.000. Het voordeel is een gevolg van de afbouw 3 plusproducten logopedie, afwikkeling Digitaal Dossier JGZ en transitie milieuactiviteiten ODR. Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening is de jaarrekening 2013 van Regio Rivierenland nog niet vastgesteld en is de afrekening 2013 nog niet verwerkt. De structurele effecten van met name de afbouw 3 plusproducten logopedie is in de begroting 2014 van de GGD Gelderland-Zuid niet geheel duidelijk. Bij de eerste dan wel tweede bestuursrapportage 2014 wordt u geïnformeerd over het structurele voordeel. Vooralsnog wordt uitgegaan van een incidenteel voordeel.	€	-43	V
Wijkmanagement In de lijn van de voorgaande jaren is ook in 2013 het beschikbaar gestelde budget voor wijkmanagement niet geheel benut. Door personele omstandigheden kon in 2013 de ambitie op het terrein van wijkmanagement niet helemaal worden waargemaakt. Het betreft hier een bedrag van in totaal € 42.000 dat niet benut is. Daarnaast is een aantal projecten in 2013 reeds ingezet waarvan de afronding in 2014 plaats vindt. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 22.400. Bij de bestemming van het saldo van deze jaarrekening wordt u daarom voorgesteld een bedrag van € 22.400 te bestemmen voor 2014.	€	-42	V
Vervanging personeel bij ziekte Op het budget van vervanging van personeel bij ziekte is sprake van een onderschrijding van het budget van in totaal € 42.000. U wordt bij de bestemming van het saldo van deze jaarrekening voorgesteld het totale bedrag van € 42.000, vanwege een personeel knelpunt op het gebied van personeel, te bestemmen voor 2014. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel ziekteverzuim.	€	-42	V
5. Detacheringsinkomsten (voordeel € 52.000) De detacheringsinkomsten van voormalig personeel zijn in 2013 € 52.000 hoger uitgevallen dan geraamd. Het betreft hier een incidenteel voordeel dat u wel in relatie dient te zien met de inzet van het volledige budget inhuur derden, zoals is toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel personeelslasten ambtelijke organisatie.	€	-52	V
Renteresultaat Over het jaar 2013 is sprake van een fors nadelig renteresultaat van in totaal € 257.000 (€ 111.000 + € 146.000). Enerzijds als gevolg van investeringen met betrekking tot uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) die in 2013 niet hebben plaatsgevonden, maar waar wij wel in de financieringspositie rekening mee hebben gehouden. Er zijn hiervoor leningen aangetrokken, waarvan de rentelast niet doorbelast kan worden aan het GRP. Dit betreft een nadelig effect van afgerond € 111.000. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf kapitaalgoederen, onderdeel GRP. Anderzijds omdat onze overtollige liquidefinanciële middelen in 2013 nagenoeg geen rente hebbeneft opgeleverd. In de begroting was vooralsnog rekening gehouden met 1,5% rentebaten, maar de werkelijkheid betrof een rentepercentage van nagenoeg 0%. Voor 2013 heeft dit onderdeel geresulteerd in een nadelig effect van € 146.000. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf financiering, onderdeel rentebeheer. In de begroting 2014 is voor het jaar 2014 en 2015 reeds rekening gehouden met extra financieringslast van € 120.000 per jaar.	€	257	N
	€		
Overige kleine verschillen.	€	-67	V
	€		
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	106	N

P1 Programma:		Bestuur en Burger					
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investerings- Bedragen	Uitgaven tot 31-12-2013	Restant per 31-12-2013	Voortgang	
			x € 1000			Beleidsmatig	Financieel
Wordt afgesloten	Informatieplan 2012-2014 jaarschijf 2013	2013	81	119	-38		
	De overschrijding wordt voor het grootste deel veroorzaakt door noodzakelijke aanpassingen van de ICT systemen ten behoeve van SEPA/IBAN. Het betreft hier het vervangen van betaalproducten, zoals de overschrijving, acceptgiro en incasso door producten die voldoen aan de regels voor SEPA, de Single Euro Payments Area. SEPA heeft tot doel om alle eurobetalingen in Europa te standaardiseren zodat er over enkele jaren geen verschil meer is tussen een binnenlandse betaling en een eurobetaling van of naar andere Europese landen. Essentieel voor de totstandkoming van de SEPA is het gebruik van een internationaal rekeningnummer, het IBAN (International Bank Account Number).						
	Totaal investeringsbedragen		81	119	-38		

PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder:	Burgemeester:	ir. C.W. Veerhoek
	Wethouder:	V.M. van Neerbos

Algemeen:

Programma-inhoud

Ontwikkeling Veiligheidsbeleid en beleidsadvisering.

In het programma openbare orde en integrale veiligheid staan de twee volgende doelstellingen:

- Het verbeteren van de objectieve veiligheid.
- Het verbeteren van het veiligheidsgevoel (subjectieve veiligheid) van de inwoners van de gemeente

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2010-2014 (Raadsbesluit 9 december 2011)
- Jaarplan Veiligheid 2012
- Plan van aanpak/draaiboek Oud en Nieuw
- Samenwerking Brandweer Neder-Betuwe en Tiel
- Rampenplan en Rampenbestrijdingsplannen

Veilige gemeente, integrale aanpak					
Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?		Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	In zijn algemeenheid is Neder-Betuwe een gemeente waar je je veilig voelt met een lokale overheid die zich daarvoor aantoonbaar inzet. In het bijzonder gaat het daarbij om: - Regels en wetten gelden voor iedereen. De politie treedt daadkrachtig op vooral tegen drugshandel. - De gemeente werkt aan preventie en opvoedingsondersteuning, waar ouders tekortschieten. - De gemeente signaleert probleemgedrag waaronder wangedrag, verslaving en vandalisme en criminaliteit van jongeren zo vroeg mogelijk en biedt individueel kansen om via school of werk terug te keren op het rechte pad. Geweld en intimidatie mogen nooit worden beloond. - Terugdringen van inbraak. - Ouders verantwoordelijk stellen, ook financieel, voor schade die hun minderjarige kinderen hebben veroorzaakt. - Voor coffeeshops, bordelen en sekswinkels geldt een nuloptie. - Een kleine groep buurtbewoners veroorzaakt zoveel overlast dat andere buurtbewoners zich onveilig voelen. Deze overlast een halt toeroepen met een gezamenlijk optreden van verhuurders, politie, welzijnsinstellingen en de gemeente. Probleemgezinnen in kaart brengen voor een op hen gerichte aanpak.	A1.	De politie heeft opgetreden tegen de overlast van drugshandel. Door de politie is gericht onderzoek verricht op locaties waarover regelmatig signalen binnenkomen dat er wordt gedeald. Zowel tegen handel in softdrugs als harddrugs is opgetreden. Naar aanleiding van o.a. anonieme meldingen is een aantal hennepkwekerijen opgerold. (In juni 2013 zijn inwoners geïnformeerd (folder aanpak hennepsteelt) over de wijze waarop zij een bijdrage kunnen leveren om verdachte zaken te melden.) De aanpak hennepsteelt zal in 2014 opnieuw via ons Magazine NB en op onze gemeentelijke website onder de aandacht worden gebracht. Daarnaast zal de politie ook in 2014 blijven optreden tegen drugshandel.		n.v.t.
		A2.	Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) richt zich op preventie en opvoedingsondersteuning waar ouders tekortschieten (zie programma 7)		n.v.t.
		A3	Het Jeugd Preventie Netwerk (JPN), onderdeel van het Centrum voor Jeugd en Gezin, richt zich op preventie en de aanpak van psychosociale- en gedragsproblematiek bij jeugdigen in de leeftijd van 0-23 jaar, door het bieden van een goede zorgstructuur. Door de oprichting van het JPN worden efficiency en effectiviteit van de hulp aan jeugdigen en hun ouders bevorderd. Het Jeugd Preventie Netwerk (JPN) werkt in nauwe samenwerking met het Jeugdoverleg Handhaving, interventie- en jongerenwerk, IrisZorg (verslavingszorg) en de politie. De problemen van jeugdigen worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd. Indien hulp nodig is worden jongeren aangemeld bij het JPN. De jongeren die zich bezighouden met criminele activiteiten worden via het Veiligheidshuis behandeld.		n.v.t.
		A4.	Een regionale projectgroep inbraakpreventie heeft zich bezig gehouden met de uitvoering van het plan van aanpak woninginbraken. De hoofddoelstelling van het plan van aanpak is het creëren van bewustwording bij bewoners over de risico's op woninginbraken en het stimuleren van bewoners maatregelen te treffen tegen woninginbraak. In 2013 is uitvoering gegeven aan de aanpak woninginbraken. Vanaf maart 2013 is de besmettingsbrief (voorlichtingsbrief om woninginbraken te voorkomen) verstuurd aan inwoners bij wie een inbraak heeft plaatsgevonden en aan omwonenden. Tevens is het buurtpreventie project Waaks van start gegaan. In april zijn hondenbezitters in Kesteren aangeschreven en gevraagd om deelname om zo de leefbaarheid en veiligheid in de wijk te vergroten. In juni zijn ook de hondenbezitters in de andere dorpen gevraagd deel te nemen. Op 6 mei heeft de eerste inbraakpreventie avond in Kesteren plaatsgevonden. In september volgen de inbraakpreventie avonden in de andere dorpskernen. In alle dorpskernen is buurtpreventie Waaks onder de aandacht gebracht zodat alle inwoners de mogelijkheid kregen om zich voor buurtpreventie aan te melden. Projectontwikkelaars hebben bij alle nieuwbouwprojecten van de gemeente het verzoek meegekregen om volgens het Keurmerk		

	Veilig Wonen (KVV) te bouwen. Corporaties zijn gestimuleerd om hun woningvoorraad op het niveau van het Keurmerk Veilig Wonen te brengen. Particuliere eigenaren van bestaande en nieuwbouw zijn via artikelen in het Neder-Betuwe Magazine, de veiligheidskrant en onze gemeentelijke website gestimuleerd tot beveiliging van de woning met het KVV.		
A5.	Na aanhouding door de politie worden jongeren rechtstreeks aangemeld bij het Openbaar Ministerie. Eventuele schade die is veroorzaakt wordt meegenomen in het strafproces. Jongeren die bij Halt in behandeling zijn genomen betalen de veroorzaakte schade via bemiddeling van Halt aan de gemeente of aan derden terug. De gemeente is gestart met het vandalisme offensief. De gemeente doet van alle vernielingen aan gemeentelijke eigendommen aangifte. De aangifte wordt voorzien van een schade bedrag en een foto en wordt bij de gemeente op zaak geregistreerd. Elke maand worden alle schadegevallen, voorzien van foto en bedrag, in de RBC gepubliceerd. Daarbij wordt een oproep aan de inwoners gedaan om bij de politie melding te doen indien zij meer afweten van de aangerichte schade. Burgernet heeft afgelopen jaar ook dit soort oproepen verstuurd. Na een jaar wordt het project geëvalueerd en wordt bekeken of deze aanpak wordt voortgezet.		
A6.	Het uitgangspunt m.b.t. vergunningaanvragen voor coffeeshops en sekswinkels is dat deze worden geweigerd.		n.v.t.
A7.	Bij het Meldpunt Bijzonder Zorg (MBZ) zijn personen aangemeld die overlast veroorzaken en een gevaar voor zichzelf en voor hun omgeving vormen en/of een bedreiging zijn voor de openbare orde. Daarnaast zijn slachtoffers en daders van huiselijk geweld bij het MBZ behandeld.		n.v.t.
A8.	Buurtinitiatieven om de veiligheid op straat te vergroten zijn door de gemeente gestimuleerd en ondersteund. Van de dorpsafel Dodewaard is een verzoek binnengekomen om buurtpreventie op te starten. In september is in Dodewaard uitleg gegeven over het buurtpreventie project Waaks. Tijdens de avonden konden inwoners zich voor deelname buurtpreventie aanmelden.		
A9.	Deelname aan het project Keurmerk Veilig Ondernemen (Bonegraaf, Het Panhuis		n.v.t.

Hulpdiensten					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	De gemeente blijft er op hameren, dat de aanrijdtijden van de hulpdiensten moeten blijven voldoen aan de landelijke normen. Regionalisering moet leiden tot een doelmatige en doeltreffend kwaliteitslag binnen de bestaande budgetten.	A1.	Met betrekking tot het ambulancevervoer bij de Regionale Ambulancevoorziening er op aandringen dat ook in elke kern van de gemeente Neder-Betuwe het overschrijdingspercentage van de 15 minuten norm gelijk is aan het gemiddelde in de regio Gelderland-Zuid en maximaal 5% bedraagt.		
		A2.	Goede samenwerking tussen hulpverleners om slachtoffers te redden en te verzorgen tijdens een ramp of een groot ongeval.		
		A3.	Met betrekking tot de brandweer wordt het volgende opgepakt: - Vasthouden en waar mogelijk verbeteren van de aanrijdtijden conform de norm; - Uitvoering geven aan het beleidsplan Risicobeheersing (pro-actie, preventie en preparatie) met als doel te voldoen aan de nulmeting brandweezorg van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid; - Verder vorm geven aan de samenwerking tussen Tiel en Neder-Betuwe en te participeren als cluster binnen en buiten de veiligheidsregio.		

Wat heeft het gekost?

P2 Programma: Openbare Orde en Veiligheid			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	2.078	2.078	2.053
Baten	-329	-376	-379
Exploitatieresultaat	1.749	1.702	1.674

Analyse van het verschil per programma				
Nr. P2	Programma Openbare Orde en Veiligheid	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Vershil
	Lasten	2.078	2.053	-24
	Baten	-376	-379	-3
	+ = nadeel - = voordeel	1.702	1.674	-27

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)				Programma	2
Omschrijving		x € 1.000	V/N		
Overige kleine verschillen.	€	-27	V		
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	-27	V		

P2 Programma: Openbare Orde en Veiligheid							
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings- Bedragen	Uitgaven tot 31-12-2013	Restant per 31-12-2013	Voortgang		
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)					Beleidsmatig	Financieel	
		x € 1000					
Geen							
Totaal investeringsbedragen							

PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE

Portefeuillehouders:	Wethouder:	V.M. van Neerbos
	Wethouder:	J.M. Schuurman

Algemeen:

Programma-inhoud

De aanleg en het onderhoud van wegen en straten, openbare verlichting, openbaar groen, speelplaatsen, kunstwerken en waterpartijen, openluchtrecreatie evenals de zorg voor een bereikbaar openbaar vervoer.

Het zorgdragen voor een heldere en veilige verkeersstructuur.

Relevantie beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012);
- Beheerplannen onderhoud wegen, gebouwenbeheer en groen;
- Landschap Ontwikkeling Plan (LOP)
- Attractiebesluit speeltoestellen
- Neder-Betuws Verkeer- en vervoerplan
- Nota speelruimtebeleid (raadsbesluit van 29 januari 2009) en uitvoeringsplan 2012 (raadsnet 26 maart 2012)

Ontwikkelingen

Speelruimtebeleid

De uitrol van de nota "inspelen op spelen, ruimte voor de jeugd" is bijna op zijn eind. Hierdoor hebben we het aanbod van speelvoorzieningen voor 6 jarigen, 6 tot 12 jarigen en 12+ op peil gebracht. In 2014 zal er een nieuw onderhoud- en beheerplan gemaakt worden en gaat de aandacht voornamelijk uit naar speelruimte bij nieuwbouwprojecten. M.b.t. jongerenontmoetingsplekken (12+) in de openbare ruimte ondernemen wij alleen actie op het moment dat de behoefte is aangetoond en de jongeren een actieve bijdrage willen leveren aan de realisatie.

Fileproblematiek Rijnbrug

De problematiek rond de filevorming staat op dit moment hoog op de politiek/bestuurlijke agenda van de provincies en omliggende gemeenten. Er is een bestuurlijke overeenkomst getekend door de provincies Gelderland en Utrecht, gemeente Wageningen, Ede, Veenendaal, Rhenen, Buren en Neder-Betuwe, Regio Rivierenland en Food Valley.

Door de beoogde aanleg van een tidal flow (wisselstrook) in 2016 zal de fileproblematiek zo goed mogelijk opgelost worden. De gemeenteraad van Neder-Betuwe heeft besloten hiervoor als bijdrage een bedrag van € 250.000 beschikbaar te stellen.

Lobby A15

Het gedeelte van de A15 dat over het grondgebied van de gemeente Neder-Betuwe loopt is op dit moment 2x2 rijstroken. Het is noodzakelijk, gelet op de dagelijkse file-druk, om deze uit te breiden naar 2x3 rijstroken. Ook voor onze regionale ambities ten aanzien van de logistieke hotspot is een goede doorstroming op de A15 cruciaal. Samen met onze partners in Regio Rivierenland organiseren wij een bestuurlijke lobby richting de provincie en het Rijk.

Een verbreding van een autosnelweg/Rijksweg is een traject van jaren. Het is echter gewenst om de veiligheid en doorstroming ook voor de komende jaren al te verbeteren. Vandaar dat de lobby zich niet alleen richt op verbreding, maar ook op maatregelen voor de korte termijn. Daarbij kan gedacht worden aan matrixborden/filewaarschuwing.

Avri

Eind 2013 is besloten het systeem 'Goed scheiden loont' in te voeren per 1 januari 2014. Huishoudens betalen voortaan een basisbedrag voor hun containerpakket plus een bedrag voor elke keer dat ze hun restafvalcontainer aanbieden. Ervaringen elders in het land laten zien dat huishoudens hierdoor hun afval beter gaan scheiden.

In 2013 is de besluitvorming in uw raad geweest omtrent de inbesteding van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in te besteden naar de Avri. Dit traject zal in 2014 worden afgerond.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Opgeruimd staat netjes					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Opruimen van zwerfafval, volksgerenis nummer één, kan worden aangepakt door inwoners zelf.	A1.	Het geven van voorlichting, in samenwerking met Natuur Milieu en Educatie (NME)–centrum, op lager- en middelbaar onderwijs.		
		A2.	Bevorderen participatie, bijvoorbeeld door te zorgen dat zwerfvuil op de agenda van de verschillende dorpsstafels komt te staan en bij contacten met burgers over dit onderwerp hen stimuleren om gezamenlijk de problematiek aan te pakken.		N.v.t.
		A3.	Deelnemen aan campagne Opgeruimd op vakantie en vuurwerkcampagne (bv. aanbrengen Banners, extra opruim rondes en voorlichting).		N.v.t.
		A4.	Jaarlijks met scholen en maatschappelijke organisaties (bv. jagersvereniging en Agrarische Natuur vereniging) de gemeente van zwerfvuil ontdoen.		
		A5.	Met regelmaat communiceren over het onderwerp zwerfafval.		N.v.t.

Ruimte en groen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Op de uitvoering van het Beheer Groen en Openbare Ruimte bezuinigen zonder concessies aan de kwaliteit. Efficiënt, doelmatig en goedkoper groenbeheer. De gemeente moet wel de regie in handen houden van het onderhoud van de groenvoorziening voor een schone, groene en daardoor prettige leefomgeving met minder kosten.	A1.	Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma zoals is opgenomen in het geactualiseerde groenbeheer programma.		
		A2.	Het stimuleren van adoptie van groenstroken door burgers.		

Bescherming landschapskwaliteiten					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Op het gebied van landschapskwaliteit staan centraal: duurzaamheid, maatschappelijke functie, veiligheid en betrokkenheid van agrariërs en bewoners van het buitengebied. Het open karakter van het buitengebied bewaren.	A1.	Participeren in en stimuleren van projecten van derden ten behoeve van de uitvoering van het LOP.		
		A2.	Het betrekken van maatschappelijke instanties (agrarisch natuurvereniging, Wildbeheer Nederland, dorpsstafel, historische kring e.d.) bij de uitvoering van het LOP.		
		A3.	Aanwezige landschappelijke kwaliteiten vastleggen en beschermen in bestemmingsplannen voor het buitengebied. (cultuurhistorische waarden kaart).		N.v.t.

Verkeersafwikkeling					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	De verkeersvisie vaststellen en uitvoeren, verkeersknelpunten N233 (Rijnbrug) en gevaarlijke wegen en punten aanpakken. Ontsluitingsweg Agro Business Centrum(ABC) moet verkeersintensiteit in Opheusden verminderen. Goede verkeersafwikkeling en ontlasting van dorpskernen.	A1.	Starten met het oplossen van de knelpunten vanuit het Neder-Betuws Verkeers- en Vervoersplan op het gebied van de veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid (fysieke maatregelen).		
		A2.	Samenwerken met de provincies Gelderland en Utrecht en aanliggende gemeenten aan een oplossing voor de fileproblematiek rond de Rijnbrug (korte en lange termijn)		
		A3.	Stimuleren en bevorderen van de voorlichting en educatie op het gebied van de verkeersveiligheid (niet infrastructurele maatregelen).		
		A4.	Stimuleren en bevorderen van het openbaar vervoer in de gemeente.		N.v.t.

Regionaal speerpunt 'recreatie en toerisme'					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Economische groei door kansrijke recreatieprojecten in de regio, bijvoorbeeld groen, toerisme en zorgprojecten. Recreatiemogelijkheden en daarmee arbeidsplaatsen scheppen door initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme te steunen.	A1.	Uitvoering geven aan de acties in de regionale visie recreatie en toerisme en tevens aan de acties in de lokale visie recreatie en toerisme.		
		A2.	Participeren in platform recreatie en toerisme.		N.v.t.
		A3.	Regionaal bureau voor toerisme financieel blijven steunen.		

Wat heeft het gekost?

P3 Programma: Openbare Ruimte			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	3.919	4.905	4.722
Baten	-132	-967	-1.340
Exploitatieresultaat	3.787	3.938	3.382

Analyse van het verschil per programma				
Nr. P3	Programma Openbare Ruimte	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Verschil
	Lasten	4.905	4.722	-183
	Baten	-967	-1.340	-373
	+ = nadeel - = voordeel	3.938	3.382	-556

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)		Programma	3
Omschrijving		x € 1.000	V/N
Verkoop/verhuuropbrengst groenstroken Er is een voordeel behaald op de baten van de groenstroken van in totaal € 55.000. Enerzijds betreft dit voordeel het gevolg van hogere verkoopopbrengsten van de groenstroken ter hoogte van € 42.000 en anderzijds hogere verhuuropbrengsten van de groenstroken. De hogere verkoopopbrengst betreft duidelijk een incidenteel voordeel. Het voordeel van de hogere verhuuropbrengst (als gevolg van de huurverhoging groenstroken) is een structureel voordeel dat in de eerste bestuursrapportage 2014 meerjarig opgenomen zal worden.	€	-55	V
Openbare verlichting Tot en met 2012 heeft de gemeente Neder-Betuwe bij vooruitbetaling per electriciteitsaansluiting energiebelasting betaald. Bij de eindafrekening zijn alle aansluitingen waarop geen gebruik- of woonfunctie zit, gebundeld tot één aansluiting. Hierdoor is voor 2012 ongeveer € 60.000 aan teveel betaalde energiebelasting terug ontvangen. Aanvullend is de gemeente Neder-Betuwe per 2013 overgestapt naar een andere energie-leverancier waarbij de energiebelasting is verlaagd. Hierdoor houdt de gemeente Neder-Betuwe over 2013 naar verwachting ongeveer € 29.000 over. De definitieve eindafrekening over 2013 moet echter nog volgen. Vooralsnog wordt in totaliteit uitgegaan van een incidenteel voordeel van € 89.000 op openbare verlichting.	€	-89	V
Verbindingsweg Dodewaard Gemeente Neder-Betuwe en provincie Gelderland hebben op 12 december 2012 een samenwerkingsovereenkomst gesloten. In de overeenkomst maximeert de provincie haar bijdrage op € 6,2 miljoen (€ 1,2 miljoen plan- en verwervingskosten, € 3,7 miljoen realisatiekosten, € 1,3 miljoen voor eventuele kostenoverschrijdingen en/of aanpassingen Waalbandijk). De bijdrage aan de realisatiekosten wordt pas uitgekeerd op het moment dat het inpassingsplan Waalwaard onherroepelijk is en de provincie en De Beijer tot overeenstemming zijn gekomen over de bedrijfsverplaatsing. De € 1,2 miljoen voor plan- en verwervingskosten is voor rekening en risico van de provincie. Van deze bijdrage is € 951.426 ontvangen (€ 201.426 in 2012 op declaratiebasis en € 750.000 als subsidie in 2013). Tot en met 2013 bedragen de gerealiseerde investeringen € 672.777. Geconfronteerd met de reeds ontvangen bijdrage geeft dit een overschot van € 278.649 bij deze jaarrekening. Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 278.649 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014. In 2014 zal vervolgens het resterende bedrag van € 248.574 (€ 1.200.000 - € 951.426) door de provincie worden uitgekeerd.	€	-279	V
Aansluiting Voorstraat - N323 Echteld Er is voor het project aansluiting Voorstraat - N323 Echteld €243.620 beschikbaar (reserve grondexploitatie). Hiervan is €45.000 beschikbaar gesteld voor 2013. Er is in 2013 echter maar € 14.000 besteed. Dit is minder dan verwacht, omdat het langer dan voorzien duurt voordat er stappen kunnen worden gezet met de grondverwerving en het in procedure brengen van het bestemmingsplan. Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 31.000 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014.	€	-31	V
Glasvezel Het overschot heeft betrekking op de aanleg van het glasvezelnetwerk door Reggefiber en bestaat onder andere uit een bijkomende vergoeding voor het herstel van asfaltsleuven. Ook zijn er meer en langere kabels onder verhardingen aangebracht, waardoor er meer en hogere leges in rekening zijn gebracht. Per saldo is sprake van een incidenteel voordeel van afgerond € 44.000.	€	-44	V
	€		
Overige kleine verschillen.	€	-58	V
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	-556	V

P3 Programma: Openbare Ruimte							
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)		Startjaar	Investerings- Bedragen	Uitgaven tot 31-12-2013	Restant per 31-12-2013	Voortgang	
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)			x 1000			Beleidsmatig	Financieel
Bestaand	servicebus Openbare ruimte inclusief kraan	2014	47		47	N.v.t.	N.v.t.
Bestaand	servicebus Openbare ruimte inclusief kraan	2014	47		47	N.v.t.	N.v.t.
Bestaand	servicebus gebouwenonderhoud	2014	40		40	N.v.t.	N.v.t.
Bestaand	strooier	2014	45		45	N.v.t.	N.v.t.
Bestaand	strooier	2014	45		45	N.v.t.	N.v.t.
Bestaand	servicebus Openbare ruimte inclusief kraan	2015	47		47	N.v.t.	N.v.t.
Bestaand	servicebus Openbare ruimte inclusief kraan	2015	47		47	N.v.t.	N.v.t.
Bestaand	strooier	2016	45		45	N.v.t.	N.v.t.
	Totaal investeringsbedragen		363		363		

PROGRAMMA 4: ECONOMIE

Portefeuillehouder:	Burgemeester:	ir. C.W. Veerhoek
	Wethouder:	J.W. Keuken

Algemeen:

Programma-inhoud

Het behouden en waar mogelijk versterken van het ondernemersklimaat.

Bevordering werkgelegenheid door voldoende aantrekkelijk aanbod van bedrijfsterreinen.

Voldoende aanbod van winkels in de kernen voor lokale (en regionale) consumenten Het behouden en creëren van winkelconcentratiegebieden.

Door middel van herstructurering c.q. herschikking in stand houden van bedrijventerreinen

Het beheren en in stand houden van de wekelijkse markten.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Speerpunten uit de regionale visie 'Regio Rivierenland: waard om bij stil te staan': recreatie en toerisme, agribusiness en de logistieke hotspot.
- Sterconvenant
- Gemeenschappelijke regeling Industrieschap Medel

Ontwikkelingen

Biezenburg

In Regio Rivierenland is op basis van onderzoek de Biezenburg aangewezen als meest kansrijke ontwikkellocatie voor een tweede containerterminal. Momenteel worden de nautische haalbaarheid en flora-/fauna onderzoeken uitgevoerd om hierin beter inzicht te verkrijgen. Recent is bekend geworden dat de glasfabriek in Tiel (Kellen) failliet is gegaan. Dit zou een alternatieve locatie kunnen zijn voor de tweede containerterminal. De nu lopende onderzoeken binnen de Biezenburg worden afgerond, zoals gepland. Het nieuws rondom de glasfabriek, leidt er toe dat er ook onderzoek zal worden uitgevoerd naar deze locatie t.o.v. de Biezenburg. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Logistieke Hotspot Rivierenland, in nauwe samenwerking met beide gemeenten en Regio Rivierenland. Hierdoor wordt mede invulling gegeven aan de in december aangenomen motie. Glasfabriek, Biezenburg en containerterminal worden tegen het licht gehouden.

Herstructurering bedrijventerrein Panhuis

Met de uitkomsten uit het Businessplan voor het Bedrijventerrein Panhuis zal er in het komende begrotingsjaar gewerkt worden aan de revitalisering van het bedrijventerrein Panhuis. Dit geldt overigens in geringe mate ook voor de terreinen Bonegraaf en de Heuning.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Ondernemen en werkgelegenheid					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	De gemeente zet zich blijvend in voor werkgelegenheid en een gezond ondernemersklimaat. Bevordering van particuliere investeringen door duidelijke, eenduidige bestemmingsplannen, efficiënte afhandeling van aanvragen.	A1.	Voortzetting uitgifte bedrijventerreinen Bonegraaf-West en Tolsestraat.		
		Toelichting: Door de economische crisis loopt de verkoop van de kavels niet volgens de prognose. In de grondexploitatie is dit verwerkt.			
		A2.	Contacten onderhouden met Werkgevers Adviespunt Rivierenland (WAPR) en ondernemersverenigingen.		
		A3.	Deelnemen aan een aantal projecten (Regionaal ontwikkelingsbedrijf, logistieke hotspot) van Regio Rivierenland, mede ten behoeve van de regionale speerpunten die ook voor onze gemeente van groot belang zijn.		
		A4.	Bonegraaf-oost en Casterhoven (bedrijventerrein) ontwikkelen		
		Toelichting: Casterhoven: op dit moment wordt er binnen het project Casterhoven een concept voorstel van de invulling van het bedrijventerrein besproken. Bonegraaf-Oost: Er ligt een particulier initiatief om enkele percelen tot ontwikkeling te brengen. Verdere ontwikkeling is afhankelijk van de ontwikkeling van de markt (vraag).			

Benutten subsidieregelingen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Faciliteit voor het aanboren en benutten van bestaande provinciale en rijkssubsidieregelingen voor gemeente en ondernemers. Gebruikmaken van subsidiemogelijkheden voor gemeente en attenderen/ doorverwijzen aan ondernemers.	A1.	Door samen met de regiogemeenten uitvoering te geven aan opgestelde nieuwe plannen in het kader van het Regiocontract, tevens gebruik maken van de subsidiemogelijkheden van provincie en rijk voor uitvoering van deze plannen.		
		A2.	Benutten subsidiemogelijkheden (Regiocontract en Betuwse bloem).		N.v.t.

Industrieterreinen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Afronden van de ontwikkeling van bedrijventerrein Medel 1. Neder-Betuwe houdt met Tiel de regie over Medel 2. Ontwikkeling bedrijventerreinen. Evenwichtige ontwikkeling van industriële vestiging en werkgelegenheid.	A1.	Afspraken maken met gemeente Tiel betreffende Medel afronding na de grenscorrectie.		
		A2.	Meewerken aan het provinciaal inpassingsplan, dat voor een gedeelte van Medel afronding (waaronder Medel 1a) in procedure is.		N.v.t.

Winkelconcentraties, voorzieningen, leefbaarheid					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Afrondende besluitvorming winkelconcentraties in Dodewaard, Kesteren en Ochten. Go/no-go besluit in 2010. Leefbare dorpskernen met goed voorzieningenniveau.	A1.	De besluitvorming over de kern Kesteren is in 2011 en Ochten is in 2012 afgerond.		
		A2.	Verder onderzoek naar winkelconcentratie Dodewaard fase 2 is een private aangelegenheid.	N.v.t.	N.v.t.

Agro Business Centrum (ABC)					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Agro-BusinessCentrum (ABC) met voorrang tot ontwikkeling brengen, gebruik makend van subsidies van andere overheden, en boomkwekers bestuurlijk stimuleren mee te doen. Go/no-go besluit in 2010.	A1.	De besluitvorming over het Agro-BusinessCentrum (ABC) is in 2011 afgerond.	N.v.t.	N.v.t.
		A2.	Structuur-/strategische visie opstellen en de businesscase verder uitwerken.		N.v.t.
		A3.	Na vaststelling structuur-/strategische visie en uitgewerkte plannen ABC mogelijk maken dat ABC (door marktpartijen) tot gefaseerde uitvoering/realisatie kan komen.		N.v.t.

Wat heeft het gekost?

P4 Programma: Economie			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	510	6.239	6.324
Baten	-353	-6.296	-6.354
Exploitatieresultaat	157	-57	-30

Analyse van het verschil per programma

Nr. P4	Programma Economie	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Vershil
	Lasten	6.239	6.324	85
	Baten	-6.296	-6.354	-57
	+ = nadeel - = voordeel	-57	-30	27

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Programma 4

Omschrijving		x € 1.000	V/N
	€		
Overige kleine verschillen.	€	27	N
	€		
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	27	N

P4 Programma: Economie							
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings- Bedragen	Uitgaven tot 31-12-2013	Restant per 31-12-2013	Voortgang		
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)							
		x € 1000			Beleidsmatig	Financieel	
Geen							
Totaal investeringsbedragen							

PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING

Portefeuillehouder: Wethouder: V.M. van Neerbos

Algemeen:

Programma-inhoud

Wettelijke taken openbaar onderwijs, de zorg voor de onderwijshuisvesting, de uitvoering van de Leerplichtwet, subsidiering Schoolbegeleiding, het ontwikkelen en uitvoeren van onderwijsachterstandenbeleid, zorg voor bekostiging leerlingenvervoer en zorg voor volwasseneneducatie.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in Ambitie" en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Verordening leerlingenvervoer en aangenomen motie (raadsbesluit 26 mei 2011).
- Verordening Cliëntenraad Leerlingenvervoer Neder-Betuwe (raadsbesluit 26 mei 2011)
- Beheerplan gebouwenonderhoud basisscholen;
- Actieplan Voor- en vroegschoolse Educatie 2011-2014;
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel
- Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP);
- Statuten Stichting Spoenk.

Ontwikkelingen

Passend onderwijs

Naar verwachting zijn met ingang van 1 augustus 2014 de nieuwe regels van toepassing wat betreft de wijzigingen op het terrein van passend onderwijs. Welke gevolgen dat heeft voor het onderwijs en de gemeente kan op dit moment nog niet worden aangegeven. De gemeenten die gelegen zijn in een gebied waar regionale samenwerkingsverbanden actief zijn, moeten gezamenlijk of afzonderlijk overleg hebben met het samenwerkingsverband over het vast te stellen ondersteuningsplan. Hieraan zal tijdig uitvoering worden gegeven.

Leerplicht

De feitelijke uitvoering van de leerplicht gebeurt door het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL), een dienst van Regio Rivierenland. Het RBL verzorgt de leerplichtwerkzaamheden voor de gemeenten Geldermalsen, Buren, Culemborg, Neerijnen, Neder-Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel. De samenwerking leidt tot kwaliteitsverbetering, continuïteit en efficiency. Een leerplichtambtenaar houdt spreekuur in het gemeentehuis in Neder-Betuwe. Jaarlijkse verantwoording vindt plaats via het jaarverslag leerplicht.

Leerlingenvervoer

Met ingang van 1 augustus 2014 wordt de wetwijziging passend onderwijs van kracht. Welke consequenties deze wetwijziging voor het leerlingenvervoer heeft, is op dit moment nog onvoldoende in beeld. De praktijk zal dit moeten uitwijzen. Dit betekent dat voor het schooljaar 2013/2014 de verordening leerlingenvervoer 2011 wordt uitgevoerd en voor het schooljaar 2014/2015 de verordening inclusief aanpassing passend onderwijs.

Door de wet passend onderwijs verdwijnt de commissie voor de indicatiestelling voor het speciaal onderwijs en worden leerlingen voor het voortgezet speciaal onderwijs gelijkgesteld aan leerlingen van het regulier voortgezet onderwijs.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

Door het vaststellen van de beleidsnotitie "Voor en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel" en bijbehorende afspraken met partners, versterken we de kwaliteit van Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE). Deze intensivering van VVE komt overeen met het landelijk beleid. De afgelopen maanden heeft de Onderwijsinspectie een nulmeting uitgevoerd naar de kwaliteit van VVE in Neder-Betuwe. Hieruit volgt dat we vooral op onderwerpen als doorgaande leerlijn, resultaatmeting en ouderbetrokkenheid het een en ander moeten verbeteren. Na een interactief proces hebben we de Neder-Betuwse Overdracht- en Verwijsprocedure (NBOV) en een programma van eisen opgesteld. Op 7 juni 2012 is een intentieverklaring getekend. In deze intentieverklaring liggen afspraken vast voor het uitvoeren van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Neder-Betuwe, tussen de gemeente en het peuterspeelzaalwerk, beide organisaties in de kinderopvang, Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland (STMG) en het Primair Onderwijs.

Overige ontwikkelingen:

- Uitvoeren Onderwijshuisvestingsprogramma t/m 2013;
- Opstellen Onderwijshuisvestingsprogramma 2014.
- Vervangende nieuwbouw Pantarijn: In de begroting 2014- 2017 wordt rekening gehouden met de kosten vervangende nieuwbouw van het Pantarijn, omdat het huidige gebouw aan vervanging toe is. Voor de vervanging van de huidige school is/ wordt voldoende rijksvergoeding ontvangen.
- Wetsvoorstel overheveling buitenonderhoud Primair Onderwijs van gemeente naar schoolbesturen ingaande 2015.
- Wijziging statuten Spoenk in verband met de samenwerking Fluvium in de vorm " personele unie" ingaande augustus 2013.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Openbaar onderwijs in alle kernen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Openbare basisschool in Ochten, IJzendoorn, Echteld, Kesteren, Dodewaard en Opheusden. In stand houden van kwalitatief goede openbare basisscholen of het aanbieden van kwalitatief goed openbaar basisonderwijs in elke kern.	A1.	Toezicht op het bestuur van de openbare scholen en naleving van wettelijke eisen en gemaakte afspraken.		n.v.t.
		A2.	Toetsen, beoordelen en adviseren van/over de begroting en jaarrekening/-verslag van het bestuur van de openbare scholen.		n.v.t.
		A3.	Minimaal twee keer per jaar overleg met het bestuur van de openbare scholen		n.v.t.
		A4.	Adviseren aan het schoolbestuur en beoordelen van aanvragen over het in standhouden van de openbare scholen met als insteek blijvend en goed openbaar basisonderwijs in de kernen Ochten, IJzendoorn, Echteld, Kesteren, Dodewaard en Opheusden.		
		A5.	Adviseren over samenwerking of fusie met schoolbesturen in de regio om door middel van schaalvergroting tot lagere kosten te komen en tot borging van de vereiste hoge onderwijskwaliteit.		n.v.t.

Brede school					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	De gemeente staat positief tegenover initiatieven van scholen die er toe leiden dat uiterlijk in 2014 voor twee brede scholen initiatieven zijn gerealiseerd. Daartoe wordt een beleid ten aanzien van brede scholen ontwikkeld. Vergroting van de ontwikkelingskansen van kinderen door het opzetten van brede scholen. Tevens komt er een doorlopende en op elkaar aansluitende opvang voor kinderen.	A1.	Overleggen met alle betrokken partijen over de ontwikkeling van brede scholen waarbij we een relatie leggen met de combinatiefunctie. Het beleid voor de brede scholen wordt per brede school apart ontwikkeld, aangezien elke situatie om maatwerk vraagt. Ook voor de combinatiefuncties is apart beleid ontwikkeld		n.v.t.
		A2.	Samenwerking stimuleren teneinde de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten.		n.v.t.
		A3.	Medewerking verlenen bij initiatieven tot brede scholen, voor zover dit binnen de aanwezige capaciteit van de scholen mogelijk is en dit voor de gemeente geen extra kosten oplevert.		n.v.t.

HAVO-top Pantarijn in Kesteren					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	De gemeente kiest voor een proactieve rol om de Pantarijn te helpen een HAVO-top te realiseren. Uitbreiding van het aanbod van openbaar middelbaar onderwijs in onze gemeente in een regio waar het opleidingsniveau en gemiddelde inkomen nog steeds tot de laagste van het land behoren.	A1.	De mogelijkheden worden onderzocht om te komen tot vervangende nieuwbouw in Kesteren.		

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	De gemeente stelt de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) op. Zet samen met de scholen het lokaal onderwijsbeleid uit.	A1.	Uitvoering geven aan gezamenlijk overleg Lokaal Educatieve Agenda (LEA) ca. drie à vier keer per jaar.		n.v.t.
		A2.	Uitvoering geven aan onderwijsachterstandenbeleid		
		A3.	Voldoen aan de eisen van de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) en invulling geven aan de beleidsnotitie “Voor en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel”.		
		A4.	Uitvoering geven aan de onderdelen van het CJG, zoals schoolgericht maatschappelijk werk en Jeugdpreventie netwerk. Tevens uitvoering geven aan schoolbegeleiding.		
		A5.	Inspelen op nieuwe ontwikkelingen (zoals Passend onderwijs) en deze vooraf en samen met de scholen en maatschappelijke organisatie bespreken voordat aan de gemeenteraad wordt gevraagd hier een besluit over te nemen.		
		A6.	Afstemming en samenwerking met CJG (zie verder programma 7).		n.v.t.

Wat heeft het gekost?

P5 Programma: Scholing en Vorming			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	3.932	3.745	3.737
Baten	-471	-1.558	-1.562
Exploitatieresultaat	3.462	2.188	2.174

Analyse van het verschil per programma				
Nr. P5	Programma Scholing en Vorming	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Vershil
Lasten		3.745	3.737	-9
Baten		-1.558	-1.562	-5
+ = nadeel - = voordeel		2.188	2.174	-13

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)				Programma	5
Omschrijving		x € 1.000	V/N		
Overige kleine verschillen.	€	-13	V		
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	-13	V		

P5 Programma: Scholing en Vorming							
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings- Bedragen	Uitgaven tot 31-12-2013	Restant per 31-12-2013	Voortgang		
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)		x € 1000			Beleidsmatig	Financieel	
Wordt afgesloten	Integrale bouw SBO/SO Ochten	2009	2.133	2.133			
Wordt afgesloten	1e inrichting integrale bouw SBO/SO Ochten	2009	120	120			
Wordt afgesloten	1e inrichting groep 12 Sébaschool	2012	13	14	-1		
	Totaal investeringsbedragen		2.266	2.267	-1		

PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR

Portefeuillehouder:	Wethouder:	V.M. van Neerbos
	Wethouder:	J.M. Schuurman

Algemeen:

Programma-inhoud

Het stimuleren en het in stand houden van voorzieningen op het gebied van cultuur, monumenten, sport, kunst, kinderopvang, jeugd- jongeren- ouderenwerk, peuterspeelzaalwerk, (Algemene) Muzikale vorming, als ook het subsidiëren van activiteiten in het kader van leefbaarheid.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Notitie Welzijnsbeleid spoor II en de daarop gebaseerde subsidieverordening en vastgestelde beleidsregels (raadsbesluit 22 september 2005, raadsbesluit 20 december 2007) en evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011);
- Beheerplan gebouwen;
- Renovatieplan groene sportvelden (raadsbesluit 30 oktober 2008 i.c.m. 7 september 2009);
- Verordening wet Kinderopvang 2010 (raadsbesluit van 7 oktober 2010);
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel;
- Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen (raadsbesluit 11 november 2010);
- Scenarioplan Accommodatiebeleid 'Kiezen en Delen' (raadsbesluit 12 november 2009);
- Nota jeugdbeleid Neder-Betuwe 2010 (raadsbesluit 15 oktober 2009 plus update april 2012 (raad 28 juni 2012);
- Convenant Bibliotheekwerk Rivierenland 2012-2015 (raadsbesluit 26 mei 2011).

Ontwikkelingen

Basisbibliotheek

De overeenkomst met bibliotheek Rivierenland is door alle regiogemeenten, behalve door Buren, getekend. De bibliotheek gaat dit uitvoeren. De vaste bibliotheekvoorzieningen in Opheusden en Ochten zijn in januari 2013 in gebruik genomen. In Dodewaard en Kesteren wordt gezocht naar een oplossing voor de slechte huisvesting van de bibliotheek. Het streven is om in 2014 een oplossing te hebben.

Sport

In het coalitieakkoord is vooral een relatie gelegd tussen gezondheid en beweging. Naast die projecten heeft de gemeente ook een verantwoordelijkheid om de huidige sportvoorzieningen in stand te houden. De voetbal- en korfbalvelden worden onderhouden volgens de richtlijnen van Instituut voor Sport Accommodaties (ISA)-Sport. De binnensportaccommodaties vragen ook jaarlijks onderhoud. Daarnaast heeft het Rijk de regeling voor Combinatiefunctionarissen verbreed door de regeling van Buurtsportcoaches op te zetten. Na vaststelling van de functieprofielen en overleg met partijen wordt vanaf 1 januari 2014 gestart met inzet van de buurtsportcoaches.

Accommodatiebeleid

Op basis van de nota Integraal accommodatiebeleid 'Visie en uitgangspunten' en het scenarioplan 'Kiezen en delen' hebben we gekozen voor een gefaseerde aanpak. Dit betekent dat de uitvoering van het plan ook afhankelijk is van andere ontwikkelingen in een bepaalde kern. In het vierde kwartaal van 2012 is een nadere planning over de verdere uitvoering van het accommodatiebeleid aan de raad ter kennisname voorgelegd en in december 2013 is het accommodatiebeleid ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Jeugd en jongeren

De update nota jeugdbeleid 2012-2013 dateert van mei 2012. Een belangrijke ontwikkeling is dat we het initiatief en de verantwoordelijkheid voor activiteiten neerleggen bij de dorpen en de jongeren zelf, waarbij het jongerenwerk een belangrijke spilfunctie heeft. Door jongerenwerkers tevens in te zetten als buurtsportcoaches, proberen we jongeren middels sport te laten participeren. Begin 2014 wordt de update nota jeugdbeleid 2013-2014 aangeboden aan de Raad.

Peuteropvang

De beleidsnotitie 'Voor- en Vroegschoolse Educatie in een geharmoniseerd stelsel' is in september 2012 vastgesteld. Vanaf 1 januari 2013 werken we met een kindgebonden peutersubsidie zodat de peuterarrangementen toegankelijk blijven. Ouders die niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming van de Belastingdienst kunnen een beroep doen op deze inkomensafhankelijke peutersubsidie (gemeentelijke subsidie). Om tot peuterarrangementen te komen, vormen we het peuterspeelzaalwerk. Dit valt vanaf 1 januari 2013 onder de Wet kinderopvang. We spreken dan ook niet meer van peuterspeelzaalwerk, maar van peuteropvang.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Jongeren aan zet					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Jeugd betrekken bij het beleid. Jongeren laten meedenken over het jeugdbeleid door jaarlijkse jeugdgemeenteraad i.s.m. basisscholen. Jaarlijks jeugddebat voortgezet onderwijs zoals bij raadsverkiezing 2010.	A1.	Vervolg geven aan de Kinder-gemeenteraad.		
		A2.	Organiseren jeugddebat.		
		A3.	De jongerenwebsite Jongin inzetten om jongeren te bereiken, mee te laten doen en meer aandacht te geven aan het aanbod.		
		Toelichting: Met Jongin Neder-Betuwe worden jongeren met betrouwbare informatie bereikt en hebben zij het lokale (activiteiten)aanbod gevonden. De participatiedoelstelling van Jongin loopt achter. Binnen haarzijn bestaande formatie schenkt het jongerenwerk daarom extra aandacht aan jongerenparticipatie. Naast Jongin worden gebruiken we sSociale mMedia steeds intensiever gebruikt om jongeren te bereiken.			
		A4.	Jongeren worden via jongerenwerk, jeugdverenigingen en dorpsafels betrokken bij het organiseren van activiteiten.		
		A5.	Kinderen en jongeren actief betrekken en hen vragen mee te denken over de inrichting van speelplaatsen en jongerenontmoetingsplekken.		n.v.t.

Gezondheid en beweging					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Investeren in gezondheid door bewegen en voorlichting. Investeren in bewegen draagt bij aan de volksgezondheid. Voorlichting over gezondheid. Sport is een belangrijk sociaal bindmiddel.	A1.	Samenwerking zoeken tussen de professionals van de Gelderse Sport Federatie (GSF) en Mozaïek. Sportbuurtwerk en jongerenwerk proberen elkaar te versterken en van elkaars kennis gebruik te maken indien dit mogelijk is, zoals bijv. bij SportZbeats of het organiseren van sportieve activiteiten bij jeugdsozen of groepen hangjongeren.		
		A2.	Samenwerken met sportverenigingen bij het opzetten van activiteiten. We proberen samen met verenigingen activiteiten na schooltijd op te zetten, zoals tijdens de Nationale Sportweek, het promoten van de Sport- en Beweegwijzer of de naschoolse activiteiten van de Buurtsportcoach.		
		A3.	Het sportaanbod laagdrempelig houden door bijv. het uitbrengen van de Sport- en Beweegwijzer, waardoor iedereen op de hoogte is van het sport- en beweegaanbod, het Jeugdsportfonds waardoor jeugd met beperkte middelen toch lid kunnen worden van een sportvereniging en het promoten van sport(verenigingen) tijdens de Nationale Sportweek.		

Dorpshuisvoorziening					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Een dorpshuisvoorzienig levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid in de dorpen. In iedere kern een dorpshuisfaciliteit, die voldoet aan de huidige behoeften.	A1.	De ontwikkelingen in de verschillende kernen actief volgen en op het juiste moment aansluiting zoeken bij en participeren in actuele projecten.		
		A2.	Ontwikkelen van een voorzieningenladder voor de hele gemeente waarbij de dorpshuizen een belangrijke rol spelen. In het 3 ^e kwartaal van 2013 hebben we het college gevraagd een besluit te nemen over de voorzieningenladder. We hebben de raad via een raadsinformatiebrief op de hoogte gebracht.		
		<u>Toelichting:</u> Beleidsmatig heeft dit beleidsonderwerp vertraging opgelopen. De vormgeving van <u>de uitvoering</u> van het accommodatiebeleid vindt langs twee sporen plaats. Spoor 1 wordt gevormd door de spelregels (voorzieningenladder en criteria). Spoor 2 is het pilot project dorpshuis Dodewaard. De twee sporen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Door de turbulente fase waarin het dorpshuis Dodewaard zich bevindt kon niet eerder dan in het vierde kwartaal van 2013 overleg plaatsvinden met gebruikers en bewoners over de toekomst van het accommodatiebeleid. Te voorzien valt dat het college in het eerste kwartaal van 2014 een besluit neemt over <u>de uitvoering</u> van het accommodatiebeleid. De raad wordt dan tegelijkertijd geïnformeerd.			
		A3.	De ervaringen van de pilot 'Huis van de Buurt' (Elim in Ochten) gebruiken om samen met inwoners en maatschappelijke partners te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om het ook in andere dorpen te implementeren. In het derde kwartaal 2013 is hiervoor een stappenplan gemaakt.		

Subsidiebeleid					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Subsidiemogelijkheid voor activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn. Bevorderen van activiteiten voor welzijn, sport en cultuur.	A1.	Mede op basis van de Visie op lokaal sociaal beleid en de evaluatie van het subsidiebeleid is in 2012 gestart met de vormgeving van het nieuw subsidiebeleid. Besluitvorming daarover vindt in 2013 plaats.		
			<u>Toelichting:</u> Beleidsmatig heeft dit beleidsonderwerp vertraging opgelopen. Met de organisaties die structureel een subsidie ontvangen is in het derde kwartaal 2013 van gedachten gewisseld over het nieuwe subsidiebeleid. Ook met de raad is hierover van gedachten gewisseld in een voorbereidende raadsvergadering. De uitkomsten leren ons dat fine-tuning nodig is over de criteria van het nieuwe subsidiebeleid. In het eerste halfjaar van 2014 vindt daarover overleg plaats met de gesubsidieerde instellingen en met de raad in een voorbereidende raadsvergadering of thema-avond?. Te voorzien valt dat in het tweede kwartaal van 2014 het nieuwe subsidiebeleid ter besluitvorming wordt aangeboden aan zowel het college als de raad.		

Wat heeft het gekost?

P6 Programma: Welzijn en Cultuur			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	2.869	3.168	3.235
Baten	-411	-545	-644
Exploitatieresultaat	2.458	2.623	2.591

Analyse van het verschil per programma				
Nr. P6	Programma Welzijn en Cultuur	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Vershil
	Lasten	3.168	3.235	66
	Baten	-545	-644	-99
	+ = nadeel - = voordeel	2.623	2.591	-32

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)				Programma 6
Omschrijving		x € 1.000	V/N	
Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) De afwijking aan zowel de lastenkant als batenkant heeft voor afgerond € 60.000 betrekking op het project NASB. Deze beschikbare middelen zijn gereserveerd als "derdengelden", een soort voorziening. In 2013 is aanspraak gemaakt van € 60.000 op deze beschikbare middelen. Per saldo is het effect budgettair neutraal. Voor meer informatie over onze dergengelden verwijzen wij u naar de toelichting van onze balans en voor een meer inhoudelijke toelichting omtrent project NASB verwijzen wij u naar de publicatie op raadsnet die in de eerste week van maart 2014 heeft plaatsgevonden.	€	0	V/N	
Overige kleine verschillen.	€	-32	V	
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	-32	V	

P6 Programma: Welzijn en Cultuur							
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings- Bedragen	Uitgaven tot 31-12-2013	Restant per 31-12-2013	Voortgang		
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)		x € 1000			Beleidsmatig	Financieel	
Lopend	Renovatie voetbalvelden	2009	314	226	88	😊	😊
Wordt afgesloten	Vervangen bus ouderenvervoer	2013	45	45		😊	😊
Bestaand	Vervangen bus ouderenvervoer	2014	45	45	N.v.t.	N.v.t.	
	Totaal investeringsbedragen		404	271	133		

PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN

Portefeuillehouder: Wethouder: V.M. van Neerbos

Algemeen:

Programma-inhoud

Het verstrekken van bijstand en maatschappelijke diensten, het op weg helpen van inwoners naar werk, het bestrijden van armoede, de inburgering van nieuw- en oudkomers en het ontwikkelen c.q. uitvoeren van lokaal zorgbeleid.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 "Realisme in Ambitie" en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Visie Lokaal Sociaal Beleid 2012-2020 (raadsbesluit 12 april 2012)
- Beleidsnota re-integratie Neder Betuwe 2012 tot 2015
- Samenwerkingsovereenkomst Neder-Betuwe/Tiel m.b.t. werk en re-integratie (raadsbesluit 22 september 2005) en schuldhulpverlening (raadsbesluit 17 december 2009);
- Handreiking bijzondere bijstand en voorzieningen voor minima 2012
- Beleidsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Verordening en Besluit Wmo;
- Budgetovereenkomst Algemeen Maatschappelijk Werk 2012-2015;
- Nota welzijnsbeleid spoor II en de daarop gebaseerde subsidieverordening inclusief beleidsregels; (raadsbesluit 22 september 2005, raadsbesluit 20 december 2007) en evaluatienotitie (raadsbesluit 26 mei 2011);
- Taakstelling huisvesting vergunninghouders, afspraken met Stichting Woningbeheer Betuwe;
- Uitvoeringsplan Lokaal gezondheidsbeleid (raadsbesluit 12 april 2012)
- Tweede tranche Regiocontract: 'Leren en Werken in Regio Rivierenland';
- Gemeenschappelijke Regeling GGD Rivierenland
- Gemeenschappelijke Regeling Presikhaaf Bedrijven
- Gemeenschappelijke Regeling Lander
- Vorming 1loket (collegebesluit 23 oktober 2012) en Nota Kernpunten (raadsbesluit 19 december 2013)
- Groeinya Jeugdzorg (Raadsbesluit 19 december 2013)

Ontwikkelingen

RIW (Regionale Infrastructuur Werk)

Op basis van een eerste onderzoek heeft de Programmaraad Participerend in april 2012 de intentie uitgesproken om te komen tot één RIW. Dit heeft direct te maken met de komst van de Participatiewet, de voormalige Wet Werken naar Vermogen. Met de komst van deze wet waarin verschillende doelgroepen en budgetten worden gebundeld is het voor een kleine gemeente steeds lastiger om re-integratiebeleid zelf te organiseren. Daarom hebben 8 van de 10 gemeenten in de regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander de handen ineengeslagen om samen te werken in een RIW. Eind 2012 is de stuurgroep RIW met het inhoudelijke model, fase twee, akkoord gegaan. Deze fase omvat o.a. de visie op werk, arbeidsmarkt, en activering. Ook de onderlinge afstemming van beleid is opgenomen als actiepunten. Dit inhoudelijk model is ter vaststelling aan de gemeenteraden aangeboden. In het tweede kwartaal van 2013 is gestart met fase 3, het organisatiemodel. Begin 2014 zal hierover nadere besluitvorming plaats vinden in de colleges. Voor 1 maart 2014 wordt aan de gemeenteraden gevraagd hierover een besluit te nemen. Het gevraagde besluit van de gemeenteraden is om de colleges opdracht te geven het organisatiemodel (een GR) uit te werken in een concreet businessplan. Naar verwachting zal de implementatie van de RIW op 1 januari 2015 plaatsvinden, i.p.v. de eerder gecommuniceerde datum van 1 januari 2014. Dit uitstel heeft direct te maken met het afsluiten van het Sociaal Akkoord op 11 april 2013. Per 1 januari 2015 wordt dan gewerkt volgens de nieuwe wet- en regelgeving (Participatiewet) in de RIW. De Participatiewet ligt momenteel bij de Tweede Kamer ter besluitvorming.

Transities Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), Participatiewet en Jeugdzorg

Er werd in 2013 steeds meer duidelijk over de inhoud en de tijdsplanning van de transitie AWBZ, Jeugdzorg en de Participatiewet. Deze transitie gaat gepaard met kortingen van 15% op de Jeugdzorg tot 40% op onderdelen van de AWBZ. Daarnaast hebben we ook te maken met de wetwijziging binnen het Passend onderwijs. Met de komst van de transitie krijgen we als gemeente de verantwoordelijkheid over veel taken binnen het sociale domein. Hierdoor hebben we de mogelijkheid om te ontschotten en onze inwoners van dienst te zijn met het concept 'Één huishouden, één plan en één regisseur'. Daarnaast vragen de transitie, en de kortingen die daarmee gepaard gaan om een omslag in het denken. Er wordt uitgegaan van de eigen kracht en samenredzaamheid van onze inwoners en de gemeente compenseert alleen als er geen andere mogelijkheden meer zijn.

Op basis van onze Visie op lokaal sociaal beleid zorgen we ervoor dat we als gemeente de regie pakken en zowel organisatorisch als beleidsmatig voorbereid en klaar zijn voor de transitie. Ook regionaal is er een visie op de 'samenredzame' samenleving opgesteld. Zij geeft de gemeenten een gezamenlijke koers om te varen. Inmiddels is een regionale uitwerking in de vorm van een notitie 'contouren in ontwikkeling' vastgesteld.

Vooruitlopend op en in aansluiting daarop zijn we samen met onze maatschappelijke partners gestart met de lokale uitvoering om te komen tot één toegang voor het sociale domein (Kernpunten) Deze toegang wordt vormgegeven in de vier Kernpunten, waar inwoners terecht kunnen voor informatie, advies of een aanvraag op die terreinen en waar nodig voor een doorverwijzing.

Versterken rol Adviespunt

Het blijvend verder verbeteren van het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers en het versterken van vrijwillige inzet is de komende jaren van groot belang om de gevolgen van landelijk beleid en ontwikkelingen als extra-muralisering en vergrijzing op te vangen. Het Adviespunt Neder-Betuwe speelt hierin een cruciale rol en is de spil in het netwerk van mantelzorg, vrijwilligerswerk, maatschappelijke stages en sociale activering van mensen die al dan niet tijdelijk aan de kant staan. Met ingang van 2014 maakt het Adviespunt deel uit van de Kernpunten en zijn extra middelen beschikbaar, waardoor de informele zorg versterkt wordt (zie ook Lokaal Sociaal Beleid).

Uitvoering sociale wetgeving

De uitvoering van de Wet werk en bijstand (WWB) en aanverwante regelingen is uitbesteed aan de gemeente Tiel. In de dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over uitvoering en verantwoording. De Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan naar de sturing, verantwoording en kwaliteit van de managementinformatie met betrekking tot het re-integratiebeleid. Het is duidelijk dat de verantwoordingsstructuur niet voldoet en de kwaliteit van de managementinformatie onvoldoende is. De conclusies en aanbevelingen zijn door het college overgenomen en bieden goede handvatten om te komen tot verbetering. In de reactie van het college op dit onderzoek kunt u zien op welke manier het college hier invulling aan geeft; de eerste verbeteringen zijn inmiddels doorgevoerd. Ook de dienstverleningsovereenkomst wordt herzien en aangepast aan de actualiteit en de nieuwe wensen van beide partijen. Deze nieuwe dienstverleningsovereenkomst gaat in vanaf 2014.

Participatiewet

Waar we eerder nog spraken over de invoering van de Wet werken naar vermogen moeten we het nu hebben over de invoering van de Participatiewet. Met de val van het kabinet Rutte is de Wet werken naar vermogen controversieel verklaard. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte-Asscher zijn de ideeën van de Wet werken naar vermogen in een bijna gelijke vorm teruggekomen; de Participatiewet. Wie kan werken, hoort niet afhankelijk te zijn van een uitkering. Maar mensen met een bijstandsuitkering of met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen vaak moeilijk werk krijgen. Het is wel de bedoeling dat die groep ook participeert in de samenleving, desnoods met vrijwilligerswerk. In de Participatiewet voegt het kabinet de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen, waarbij een korting op de budgetten voor re-integratie voor deze doelgroepen wordt doorgevoerd. Het doel is een volledig ontschot participatiebudget, waarbij de gemeente grote beleidsvrijheid heeft op welke wijze dit wordt ingezet op voor de doelgroep. Dit betekent concreet dat de verantwoordelijkheid voor de WSW'ers die bij Lander en Presikhaaf? werken met de invoering van de Participatiewet bij de gemeente komt te liggen. Met het afsluiten van het Sociaal Akkoord is de ingangsdatum van de Participatiewet verschoven van 1 januari 2014 naar 1 januari 2015. De komst van de Participatiewet heeft de voorgenoemde oprichting van de RIW tot gevolg. De Participatiewet ligt momenteel bij de Tweede Kamer ter besluitvorming.

Volksgezondheid

De gemeente geeft uitvoering aan de Wet publieke gezondheid met als onderdelen collectieve preventie, infectiebestrijding en jeugdgezondheidszorg. In Neder-Betuwe hebben veel inwoners een laag opleidingsniveau. Landelijk, maar ook regionaal blijken er grote verschillen te zijn in gezondheid en leefstijl tussen hoog- en laagopgeleiden. Het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen (SEGV) is het doel van het regionaal gezondheidsbeleid in Rivierenland. De speerpunten van het regionaal gezondheidsbeleid zijn overgewicht, genotmiddelen, depressie en seksuele gezondheid. Het beleid richt zich met name op jeugd en op ouderen. Ervaring leert ons dat de problemen hardnekkig zijn en dat we deze alleen op kunnen lossen door een langdurige, integrale en gezamenlijke aanpak.

Het Regionaal Uitvoeringsprogramma bij de regionale nota gezondheidsbeleid 'Gezond Verder' kan gebruikt worden als basis voor een verdere uitwerking van de beoogde resultaten per speerpunt met als paraplu's weerbaarheid en bewegen.

Het alcoholmatigingsprogramma is per 1 januari 2012 gestopt. Per 1 januari 2014 is de nieuwe drank- en horecawet van kracht. Door deze nieuwe wet zijn gemeenten verplicht een zogenaamde 'verordening paracommerciële instellingen' te hebben. In een paracommerciële verordening worden regels opgenomen om oneerlijke concurrentie in de horeca tegen te gaan. Deze paracommerciële instellingen krijsende komende periode dan ook zeker de aandacht.

Overige ontwikkelingen:

- Regionaal loopt de transitie AWBZ (Wmo 2.0) achter op de twee andere transities. Er wordt een inhaalslag gemaakt om vanuit een vastgestelde visie te komen tot concretisering in een projectstructuur, procesbeschrijving, aanpak, routekaart en vorming en bemensing van werkgroepen en projecten.
Lokaal gaan we onverminderd verder met de voorbereiding op de nieuwe Wmo. Voorbeelden hiervan zijn: één loket, huis van de buurt, initiëren van gemaksdiensten, maar ook informeren, betrekken en samenwerken met zorg- en welzijnspartners.
- Het project "Huis van de buurt" in Ochten heeft in de startfase vertraging opgelopen, waardoor de evaluatie en daarmee de uitkomsten op zich laten wachten. Toch gaan we de volgende fase in: In het 3^e kwartaal 2013 hebben we een Stappenplan 'Huizen van de Buurt' opgesteld. Daarin benoemen we hoe we er voor zorgen dat we concreet gaan komen tot Huizen van de Buurt in al onze dorpen.
- Het Adviespunt kent een sterk toenemende bekendheid en vindt zijn weg steeds beter richting vrijwilligers(organisaties), mantelzorgers, verenigingen en burgerinitiatieven. Het aantal beschikbare uren voor 2013 beperkt het Adviespunt om een verdere stevige positionering in de lokale samenleving op te bouwen. Op dit moment wordt onderzocht om de combinatiefunctionaris in te zetten het Adviespunt om zo het aantal uren inzet te vergroten.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Centrum voor Jeugd en Gezin					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Integrale ondersteuning bij opvoedende en vormende taken. Het CJG adviseert en begeleidt ouders en opvoeders/begeleiders bij opvoedkundige en vormende taken, signaleert vroegtijdig welke kinderen risico's lopen in hun ontwikkeling en bevordert de gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.	A1.	Het verder (door)ontwikkelen van het CJG. Dit gebeurt o.a. door nog meer aan te sluiten bij vindplaatsen, het versterken van de civil society, het stimuleren van de eigen kracht van mensen en het verstevigen van de samenwerking tussen de deelnemers.		n.v.t.
		A2.	Grote delen (zo niet bijna alles) op het gebied van Jeugdzorg komen over van de rijksoverheid en provincie naar de gemeente. We willen op basis van de CJG-gedachte de hele keten van Jeugdzorg sluitend maken. Daarvoor zullen we regionaal met alle betrokken partijen samenwerken om te zorgen voor een "warme overdracht" en antwoorden formuleren op de nieuwe situatie. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) heeft meerdere functies en bestaat o.a. uit de consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg, begeleiding van jongeren en het schoolmaatschappelijk werk. Wij geven uitgebreid vorm aan deze functies. Een van de functies van het CJG is het geven van informatie en advies. Deze functie geven wij o.a. vorm door de website, het organiseren van inloopspreekuren op peuterspeelzalen en scholen, het organiseren van thematafels op scholen en het aanhaken bij ouderavonden. Ervaring leert dat ouders en jongeren vragen of problemen liever en sneller bespreken met een professional op een plek waar ze toch al komen, dus bijvoorbeeld op school of op het consultatiebureau. Hier spelen we op in door met onze activiteiten aan te sluiten bij al bestaande plekken en activiteiten.		

Actief beleid op Sociaal Economische (gezondheids) verschillen (voorheen armoedebeleid)				
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang
				Beleidsmatig Financieel
A.	Het terugdringen en voorkomen van het aantal mensen met een laag inkomen, de bijkomende problematiek en het sociaal isolement.	A1.	In de raadsvergadering van 25 april 2013 heeft de raad een besluit genomen over de meerjarenaanpak om de Sociaal Economische Gezondheid Verschillen in Neder-Betuwe terug te dringen.	
		A2.	We gaan de dienstverlening zo dicht mogelijk bij de inwoner organiseren.	
		A3.	Uitvoering geven aan de beleidsnota "Handreiking bijzondere bijstand en voorzieningen"	
		A4.	Het inrichten van de dienstverlening rondom de schuldhulpverlening.	
		A5.	Het maken van een communicatieplan om inwoners te stimuleren te werken aan hun gezondheid en hun sociaal economische positie om zo preventief te werken aan het terugdringen van Sociaal Economische Gezondheidsverschillen.	

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)				
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang
				Beleidsmatig Financieel
A.	De gemeente zorgt voor voldoende compenserend aanbod aan voorzieningen, dat alle inwoners in staat stelt zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij. Compenserend aanbod van voorzieningen om zelfstandig te kunnen leven.	A1.	De raad heeft in zijn vergadering van 25 april 2013 een besluit genomen op het Wmo beleids- en uitvoeringsplan 2013 – 2016. In 2013 zijn ook op basis van actuele wetgeving en jurisprudentie de Wmo-verordening en het Wmo-besluit aangepast.	
		A2.	Deels regionaal maar ook lokaal verder voorbereiden op de komst van dagbesteding en begeleiding vanuit de AWBZ naar de Wmo.	 n.v.t.
		A3.	Onder leiding van de lokale projectgroep Transitie een scenario uitwerken om invulling te geven aan de Visie op lokaal sociaal beleid: één loket, werken in de buurt/dorp en versterken van het adviespunt.	
		A4.	De uitkomsten van de pilot 'Huis van de buurt' in Ochten gebruiken om ook in de dorpen Dodewaard en Kesteren hiermee aan de slag te gaan.	

Vrijwilligerssteunpunt stageplan				
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang
				Beleidsmatig Financieel
A.	Oprichten en in stand houden van een steunpunt voor vrijwilligers. Optimaal steun verlenen aan vrijwilligers (organisaties), mantelzorgers enz. Adequaar aanbod van maatschappelijke stages.	A1.	Versterken van de rol van het adviespunt (zie onder ontwikkelingen).	
		A2.	Faciliteren en ondersteunen van (vrijwilligers)organisaties, mantelzorgers, scholen en leerlingen	
		A3.	In stand houden van vacaturebank.	
		A4.	Het bestaan van het adviespunt extra onder de aandacht brengen.	

Dagbesteding					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Dagopvang voor vervallen AWBZ-dagopvang. Alternatief voor AWBZ-dagopvang.	A1.	Met de pilot 'Huis van de buurt' wordt een concreet lokaal plan van aanpak en uitvoeringsplan gemaakt om samen slim voorzieningen, accommodaties en activiteiten te delen en te combineren. Doel is om inwoners zelf de regie te geven over het organiseren van activiteiten maar ook om bestaande en nieuwe vormen van dagbesteding te continueren en te ontwikkelen.		
		A2.	Door samenwerking binnen de regio een visie en strategie ontwikkelen om concrete antwoorden te formuleren op de komst van begeleiding en dagbesteding vanuit de AWBZ naar de Wmo.		

Werk					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Werk voor mensen met arbeidsbeperking. Meer werkplekken voor mensen met arbeidsbeperking.	A1.	Bij het Ondernemersplatform vragen om werkplekken beschikbaar te stellen voor mensen met een beperking, mede in relatie tot de invoering van de Participatiewet.		
		A2.	Projectmatige aanpak en maatwerk bieden bij ondersteuning en plaatsing van werkzoekenden. Wij hebben dit gedaan door dit regionaal op te pakken, in samenwerking met diverse partners (Beursplein Rivierenland, UWV werkbedrijf, ondernemers, opleidingsinstituten, Lander, etc.) op basis van ketenbenadering.		
		A3.	Met de regio een RIW ontwikkelen om de uitvoering van de Participatiewet adequaat uit te voeren.		
		A4.	Aanpassen van het re-integratiebeleid binnen het kader van het participatiebudget (werk en bijstand, inburgering en educatie) vanwege het verminderen van de beschikbare financiële middelen		

Verslavingszorg					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Actief beleid voor terugdringen van verslaving. Terugdringen van (de nadelige gevolgen van) verslaving en bevorderen van de gezondheid.	A1.	Het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen (SEGV) is het doel van het regionaal gezondheidsbeleid in Rivierenland. De speerpunten van het regionaal gezondheidsbeleid zijn overgewicht, overmatig gebruik genotmiddelen, depressie en seksuele gezondheid, met als paraplu's weerbaarheid en bewegen. Het Regionaal Uitvoeringsprogramma bij de regionale nota gezondheidsbeleid 'Gezond Verder' kan gebruikt worden als basis voor een verdere uitwerking van de beoogde resultaten per speerpunt. Op basis van de uitkomsten vanuit het signaleringsinstrument wordt gekeken in welke kern inzet noodzakelijk is.		
		A2.	Inzet van de straathoekwerker en Iris-zorg in de buurt.		

Wat heeft het gekost?

P7 Programma: Zorg, Werk en Inkomen			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	11.552	11.773	11.701
Baten	-5.666	-5.826	-5.982
Exploitatieresultaat	5.886	5.946	5.719

Analyse van het verschil per programma				
Nr. P7	Programma Zorg, Werk en Inkomen	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Vershil
Lasten		11.773	11.701	-72
Baten		-5.826	-5.982	-155
+ = nadeel - = voordeel		5.946	5.719	-228

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)		Programma 7	
Omschrijving		x € 1.000	V/N
Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) Er is nog steeds sprake van een stijging van het aantal bijstandsgerechtigden (Wwb, loaw en loaz). De lasten in 2013 kunnen daarom niet opgevangen worden binnen de beschikbare middelen die door het rijk in 2013 beschikbaar zijn gesteld. Daarom is voor 2013, zoals ook voorgaande jaren heeft plaatsgevonden, rekening gehouden met een incidenteel aanvullende uitkering (IAU). Voor 2013 is de verwachting dat wij € 225.000 aan IAU zullen ontvangen. Hiermee rekening houdend is het financiële effect van het totale BUIG budget voor 2013 op onze financiële positie nagenoeg nihil.	€	0	
Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz) Binnen de Bbz heeft in 2013 een wetswijziging plaatsgevonden, de zogenaamde bonus-malus regeling. Door het rijk wordt jaarlijks een genormeerd inkomstenplafond (verwachten baten uit aflossingen) bepaald op basis van cijfers uit voorgaande jaren. Positieve afwijkingen en negatieve afwijkingen op het genormeerde inkomstenplafonds komen ten gunste of ten laste van de gemeente. Voor Neder-Betuwe is het genormeerde inkomstenplafond voor 2013 vastgesteld op € 148.000. In werkelijkheid is een bedrag van € 224.000 ontvangen uit terugbetalingen. Zodoende is sprake van een incidentele positieve afwijking van € 76.000 die ten gunste komt van de gemeente.	€	-76	V
Wmo Binnen de Wmo budgetten is in navolging van de tweede bestuursrapportage 2013 (aframing € 200.000 voor 2013) wederom sprake van enerzijds minder uitgaven dan geraamd (€ 73.000 als gevolg van minder uitgaven hulp bij huishouden en minder individuele voorzieningen) en anderzijds meer ontvangsten dan geraamd (€ 75.000 als gevolg van meer ontvangen eigen bijdragen via het CAK). In totaliteit is sprake van een voordeel van € 148.000. Voorgesteld wordt om deze € 148.000 bij de bestemming van het saldo van deze jaarstukken te storten in de reserve Wmo. In de begroting 2014 is meerjarig reeds rekening gehouden met een aframing van het budget Wmo van € 160.000 voor 2014 en vanaf 2015 met structureel € 300.000.	€	-148	V
Overige kleine verschillen.	€	-4	V
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	-228	V

P7 Programma: Economie							
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings- Bedragen	Uitgaven tot 31-12-2012	Restant per 31-12-2012	Voortgang		
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)							
		x € 1000			Beleidsmatig	Financieel	
Geen							
Totaal investeringsbedragen							

PROGRAMMA 8: BOUWEN EN MILIEU

Portefeuillehouder:	Burgemeester:	ir. C.W. Veerhoek
	Wethouder:	J.W. Keuken
	Wethouder:	J.M. Schuurman

Algemeen:

Programma-inhoud

Beleid en uitvoering van milieuzorg, bouw- en woningtoezicht, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en begraafplaatsen.

Relevante beleidsruimte en kaders

- Coalitieprogramma 2010-2014 'Realisme in Ambitie' en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma (raadsbesluit 7 oktober 2010);
- Bestemmingsplannen
- Diverse beleidsnotities op het gebied van Ruimtelijke Ordening (RO) (zoals beleidsnota inwoning, beleidsnota vrijkomende agrarische bebouwing)
- Woningbouwprogramma
- Woonvisie
- Nota grondbeleid
- Nota Wonen-Welzijn-Zorg
- Welstandsnota
- Bouwverordening
- Handhaving programma Omgevingsrecht
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Milieu-uitvoeringsprogramma
- Waterplan gemeente Neder-Betuwe
- Nota begraafplaatsenbeleid
- Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)
- Nota Duurzaamheid

Ontwikkelingen

Vergunningverlening en handhaving van milieu

Per 1 april 2013 hebben wij al onze vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer over gedragen aan de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR).

Gemeentelijk Waterplan en het GRP

In de tweede helft van 2013 is zowel het Waterplan als het GRP geactualiseerd voor 2014. Uitvoeringstaken en financiering zijn hierbij op elkaar afgestemd.

Actualisering Bestemmingsplannen

In 2013 zijn alle bestemmingsplannen geactualiseerd. Verder zijn we in afwachting van de Omgevingswet en de gevolgen daarvan. Naar verwachting gaat dit in 2015 of later spelen.

Wonen

De woningmarkt vertoont grillige trekken. Voorspellingen lijken moeilijk te maken, desalniettemin wordt van bij de woningmarkt betrokken partijen visie en sturing verwacht. Onze gemeente mag volgens de afspraken die vastgelegd zijn in het Kwalitatief Woningbouw Programma 3 (KWP3) circa 1300 woningen in de periode 2010-2020 bouwen. Om de woningbehoefte en het aanbod van ontwikkelaars op elkaar af te stemmen, voert de gemeente een woningmarktmonitor uit. Elk kwartaal wordt er marktinformatie verzameld ten aanzien van demografische ontwikkelingen, ontwikkelingen in de woningvoorraad, ontwikkelingen in de koopsector en ontwikkelingen in de huursector. Op deze informatie kunnen de ontwikkelaars hun product afstemmen. Daarnaast is er ook conform de Woonvisie Neder-Betuwe 2011-2016 aandacht voor de regionale afspraken inzake zorg en wonen.

Voor Herenland fase 3 is door de provincie Gelderland een impulssubsidie toegekend. De ontwikkelaar VABO is nu bezig het plan verder gereed te maken en in uitvoering te brengen.

In de komende jaren zal op verschillende locaties door ontwikkelaars in onze gemeente worden gebouwd: Triangel Ochten, Veilingterrein Kesteren, Casterhoven Kesteren, Herenland fase 5 Opheusden. Hiermee wordt er tegemoet gekomen aan de woningbouwbehoefte in onze gemeente. Tegen de landelijke trend in zijn ontwikkelaars in onze gemeente bereid om te investeren in bouwvolume.

Voor IJzendoorn-West is in 2012 een exploitatieovereenkomst afgesloten.

Voor De Wegwijzer is in 2013 de bestemmingsplanprocedure opgestart. Bij voorspoedige doorloop van de procedure en de verkoop van de woningen kan de bouw op zijn vroegst in 2014 starten.

Prestatieafspraken SWB

In het afgelopen jaar zijn geactualiseerde prestatieafspraken met de Stichting Woningbeheer Betuwe (SWB) vastgelegd. Hierin heeft de SWB drie doelstellingen uit haar ondernemingsplan vertaald naar afspraken met de gemeente. Het gaat hier om: (1) woningzoekenden meer garantie bieden op een woning; (2) klanten langer zelfstandig kunnen laten wonen en (3) de energiecomponent in de woonlasten voor meer huurders betaalbaar maken/houden.

Omgevingsvisie

De provincie Gelderland werkt aan een nieuwe omgevingsvisie. Men heeft ervoor gekozen om dit per regio op te pakken. Vanuit onze regio is een bijdrage geleverd aan deze omgevingsvisie. Hierin is aandacht gevraagd voor verruiming van het beleid in het buitengebied. De omgevingsvisie is in juni vrijgegeven voor inspraak en is eind 2013 vastgesteld door Provinciale Staten.

Nota duurzaamheid

In het begrotingsjaar 2014 geven we richting aan het uitvoeringsprogramma voor de nota duurzaamheid. In de tweede helft van het jaar zal een nota met speerpunten voor de komende beleidsperiode worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

Spuitzone

In onze gemeente lopen wij regelmatig bij toekomstige bouwprojecten tegen de problematiek van de spuitzones aan. In samenwerking met verschillende stakeholders zal in het jaar 2014 onderzoek worden gedaan naar mogelijkheden om deze zones te verkleinen waardoor verschillende bouwprojecten doorgang kunnen vinden

Intensieve veehouderij

Rond de intensieve veehouderij is dit jaar naar aanleiding van de vaststelling van de omgevingsvisie van de Provincie Gelderland onze structuurvisie op dit beleid aangepast. Aansluitend zal dit worden vertaald naar de bestemmingsplannen van het buitengebied.

Plattelandswoningen

Met een paraplu bestemmingsplan zal in het buitengebied de mogelijkheid worden gegeven om de bestemming van een bedrijfswoning om te zetten naar die van een plattelandswoning. Hiermee kunnen bedrijfswoningen worden verkocht aan particulieren zonder daarmee de bedrijfsvoering van het naastgelegen bedrijf in gevaar te brengen.

Wat wilden we bereiken, wat zouden we daarvoor doen en wat is er bereikt en gedaan?

Betere verdeling woonruimte					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Woningbouw aansluitend op het woonwensenonderzoek en bevolkingsontwikkeling. Voldoende geschikte woningen verspreid over de dorpen.	A1.	De gemeente stuurt aan de hand van het kwalitatief woningbouwprogramma uit hoofdstuk 4 van de Woonvisie 2011-2016 op directe nieuwbouw voor starters en (jonge) gezinnen.		N.v.t.
		A2.	Van het nieuwbouwprogramma 30% gericht inzetten op de realisatie van geschikte woningen voor senioren aansluitend bij het kwalitatief woningbouwprogramma uit hoofdstuk 4. In de Prestatieafspraken 2013-2017 met SWB is vastgelegd dat de woningstichting minimaal 40% van alle nieuwbouw in de sociale huur zal realiseren als levensloopbestendig.		N.v.t.
		A3.	In de geactualiseerde prestatieafspraken is afgesproken dat de gemeente Neder-Betuwe en SWB een nieuw gezamenlijk kwaliteitskader zullen opstellen voor de realisatie van levensloopbestendige woningen.		N.v.t.
		A4.	Na vaststellen van het strategisch voorraadbeleid van SWB concrete afspraken maken over de vernieuwing, aanpassing en waar nodig herstructurering binnen de sociale huurwoningvoorraad van Neder-Betuwe.		N.v.t.
		A5.	Onderzoek doen naar de werking van het huidige toewijzingssysteem en bekijken waar dit aan passing behoort.		N.v.t.
		A6.	Uitvoering geven aan de woningbouwprojecten Triangel, Herenland, Casterhoven, Oranjehof, De Leede, Broedershof en IJendoorn-west om tegemoet te komen aan de woningbehoefte.		
		Toelichting: Vanwege de crisis lopen de projecten vertraging op. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 6 Grondbeleid in de jaarstukken 2013 op pagina 110.			

Woon-zorgvoorzieningen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Woon-zorgvoorzieningen: WoZoCo's in de grote en alternatieve voorzieningen in de kleinere dorpen. Ouderen kunnen zo lang mogelijk in eigen dorp blijven wonen.	A1.	De gemeente geeft uitvoering aan haar beleid op het terrein van wonen-zorg-welzijn zoals dit in de nota 'Wonen met zorg, zorgeloos wonen' is opgenomen.		N.v.t.
		A2.	In Opheusden is een Woon-zorg-complex (WoZoCo) opgeleverd, in Kesteren zal dit in 2014 gerealiseerd worden. De overige kernen zullen worden onderzocht in het kader van de nieuwe nota 'Wonen met zorg, zorgeloos wonen'.		N.v.t.
		A3.	Met het welzijnswerk prestatieafspraken maken over de wijze waarop zij senioren kunnen faciliteren met diensten op het gebied van zorg, welzijn en gemak.		

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVNG)					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	De gemeente gaat deelnemen in dit fonds. Starters op de woningmarkt, die net niet genoeg hypotheek kunnen krijgen, op gang helpen.	A1.	Een onderzoek naar de mogelijkheden om als gemeente deel te nemen aan Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVNG) heeft plaatsgevonden. De conclusie is positief: het college heeft besloten een raadsvoorstel te agenderen waarin randvoorwaarden en financiering zijn opgenomen. Besluitvorming heeft in het najaar 2013 plaatsgevonden.		N.v.t.

Begraafplaatsen					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Uitbreiding ruimte op begraafplaatsen. Stimuleren van gebruik van graven van familieleden. Voldoende mogelijkheid voor begraven op korte en middellange termijn.	A1.	Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma begraafplaatsen.		

Agrarische bedrijven					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	In regionaal verband is beleid ontwikkeld rond agrarische bedrijfsgebouwen. Diverse knelpunten hebben een oplossing nodig. Evaluatie en oplossen van knelpunten bij de uitvoering van beleid.	A1.	In regionaal verband vinger aan de pols houden m.b.t. evaluatie van het beleid. In individuele gevallen overleg met de provincie.		N.v.t.

Duurzaamheid					
	Wij wilden bereiken:		Wat zouden wij ervoor doen?	Verantwoording/voortgang	
				Beleidsmatig	Financieel
A.	Stimuleren milieubewust gedrag. Samen met inwoners, milieuorganisaties en bedrijven een actief milieu en energiebeleid voeren.	A1.	Communiceren over duurzaamheid en energie met burgers, scholen en milieuorganisaties.		N.v.t.
		A2.	Samen met provincie en Regio draaien van projecten m.b.t. energie, o.a. gericht op burgers en bedrijven.		N.v.t.
		A3.	Verdere jaarlijkse activiteiten uit het vierjarige uitvoeringsprogramma van de nota duurzaamheid (2010-2014).		
		A4.	Zonne-energie verder onder aandacht brengen van inwoners en bedrijven en andere maatschappelijke partijen.		N.v.t.

Wat heeft het gekost?

P8 Programma: Bouwen, Milieu, en Ruimtelijke plannen (RO)			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	14.076	15.254	13.440
Baten	-9.636	-11.011	-9.251
Exploitatieresultaat	4.441	4.243	4.189

Analyse van het verschil per programma				
Nr. P8	Programma Bouwen, Milieu, en Ruimtelijke plannen (RO)	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Verschil
Lasten		15.254	13.440	-1.814
Baten		-11.011	-9.251	1.760
+ = nadeel - = voordeel		4.243	4.189	-54

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)		Programma	8
Omschrijving		x € 1.000	V/N
Voordeel op uitvoering Riolering Het behaalde voordeel op riolering is voor het grootste deel toe te wijzen aan een Btw voordeel. De Btw die betaald wordt op uitvoering van rioleringswerkzaamheden wordt volledig door het Btw compensatiefonds gecompenseerd. Hiertegenover stond in het verleden een verlaging van onze algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de begroting 2013 is het Btw voordeel op riolering behoudend geraamd op € 98.000. Werkelijk komt het Btw voordeel uit op € 135.000.	€	-37	V
Onderhoud begraafplaatsen Binnen het budget onderhoud begraafplaatsen is een voordelig resultaat ontstaan van € 46.000. Het voordelig resultaat op dit budget is ontstaan omdat er in 2013 minder begrafenissen (37) hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit resulteert in een voordeel van € 22.000. Daarnaast is er minder onderhoud nodig geweest in verband met inbreidings- en uitbreidingswerkzaamheden die plaatsvonden, met name op de begraafplaatsen Kalkestraat te Dodewaard en Markstraat te Opheusden. Dit resulteert in een voordeel van € 24.000. Voorgesteld wordt om dit behaalde voordeel op onderhoud begraafplaatsen te storten in de voorziening egalisatie begraafplaatsen.	€	-46	V
Voordeel op bestemmingsplannen Binnen de budgetten "herziening bestemmingsplannen" en "bestemmingsplannen voor derden" is een fors voordeel ontstaan. De werkelijke uitgaven voor ontwerpen, herzien en vaststellen van bestemmingsplannen zijn lager dan geraamd. Het ontstane voordeel op bestemmingsplannen moet als incidenteel worden beschouwd want voor 2014 en verdere jaren is in januari een lager budget beschikbaar gesteld.	€	-65	V
Nadeel op uitvoering Laanboomcompact Het laanboomcompact is een samenwerking tussen de provincie Gelderland, de gemeente Neder-Betuwe, de lokale Rabobank, de Kamer van Koophandel en het Laanboom centrum met als doel het stimuleren van de laanboom sector. Vanaf 2006 hebben wij als gemeente de Btw die betrekking heeft op het laanboomcompact gecompenseerd via het Btw compensatiefonds. De Belastingdienst is van mening dat economische stimulering geen compensabele activiteit is en heeft de reeds gecompenseerde Btw teruggevorderd. Dit resulteert in een incidenteel nadeel van € 50.000. Er zijn afspraken gemaakt over verrekening met de participanten.	€	50	N
Storting in voorziening verliezen grondexploitatie Ten aanzien van de projecten met een verliesgevend resultaat wordt een bijdrage ter grootte van het verwachte verlies (op contante waarde) gestort in de voorziening verliezen grondexploitaties. Op deze wijze wordt het verlies meteen afgedekt. Op basis van de actualisaties per 31 december 2013 bedraagt het totaal aan verwachte verliezen € 2.023.013. Dit houdt in dat de voorziening verliezen grondexploitatie moet worden aangevuld met € 110.915. Deze storting hebben wij verwerkt in het resultaat van deze jaarstukken. Voor meer informatie over de verwachte verliezen en de aanvullende storting in de voorziening verliezen grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf 6 "Grondbeleid".	€	111	N
Winstneming Bonegraaf Dodewaard Het project Bonegraaf in Dodewaard is in deze jaarstukken afgesloten met een voordelig resultaat van € 40.528. Voor meer informatie over de winstneming Bonegraaf verwijzen wij u naar paragraaf 6 "grondbeleid".		-41	V
Verliesneming de Leede Kesteren Het project de Leede in Kesteren is in deze jaarstukken afgesloten met een nadelig resultaat van € 8.337. Het werkelijk resultaat is eigenlijk € 85.000 nadeliger omdat in het project € 85.000 aan kosten niet is besteed aan geplande bovenwijkse voorzieningen welke gedekt zouden worden uit de reserve bovenwijkse voorzieningen. Voor meer informatie over de verliesneming de Leede verwijzen wij u naar paragraaf 6 "grondbeleid".	€	8	N
Overige kleine verschillen.	€	-34	V
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	-54	

P8 Programma: Bouwen, Milieu en ruimtelijke plannen (RO)							
Beschikbaar gestelde investering (lopend/bestaand)	Startjaar	Investerings-Bedragen	Uitgaven tot 31-12-2013	Restant per 31-12-2013	Voortgang		
Beschikbaar te stellen investering (nieuw)		x € 1000			Beleidsmatig	Financieel	
Wordt afgesloten	Wateroverlast de Heuning & Panhuis*	2011	80	75	5		
Wordt afgesloten	Rioolerv Molenhof/Achterdorp/Hoofdsstraat	2011	250	227	23		
Wordt afgesloten	Rioolerv Beukenlaan*	2012	130	129	1		
Wordt afgesloten	Aanleggen waterbuffers*	2012	165		165		
	Toelichting: Haalbaarheidsonderzoeken zijn uitgevoerd. Door vragen intern (college) is verdere uitwerking vertraagd. Krediet is opgenomen in nieuw GRP. Uitvoering staat gepland voor 2014.						
Wordt afgesloten	Rioolerv Smachtkamp*	2012	700	161	539		
	Toelichting: In het GRP 2009-2013 is uitgegaan van een volledige afkoppeling van een deel van de kern Opheusden. In drie fases zou dit werk worden uitgevoerd. Dit budget was bestemd voor de eerste fase. Vanwege het gebrek aan voldoende berging is geen overeenstemming bereikt met het waterschap, waardoor het plan af te koppelen aangepast is. Fase 1 is daarmee beperkt tot slechts een deel van de straat De Smachtkamp. Het geraamde bedrag voor uitvoering van dit werk € 186.355,42. Daadwerkelijk uitgegeven is € 164.392,96. Van dit bedrag is € 35.000 betaald uit het wegbeheer. Overige kosten zijn gemaakt voor voorbereiding en toezicht en de leverancier van materialen en groenvoorziening (€ 7.520,76). In totaal is uitgegeven (€ 171.913,72 - € 35.000) = € 136.913,72. Het restant bedraagt € 538.918. Vanwege bovengenoemde aanpassing van het plan, is dit bedrag niet meer nodig.						
Wordt afgesloten	Aanleggen waterbuffers*	2013	165		165		
	Toelichting: Haalbaarheidsonderzoeken zijn uitgevoerd. Door vragen intern (college) is verdere uitwerking vertraagd. Krediet is opgenomen in nieuw GRP. Uitvoering staat gepland voor 2014.						
Lopend	Rioolervanging Hoofdstraat*	2013	200	65	135		
Wordt afgesloten	Afkoppelen Oranjebuurt 2e fase*	2013	312		312		
	Toelichting: Vanwege bijstelling van ambitie, dit naar aanleiding van doelmatigheid en haalbaarheid, is in overleg met waterschap afkoppeling Oranjebuurt fase 2 vervallen. Project was in 2012 al uitgesteld vanwege uitstel woningsloop van de Woningstichting. Het budget wordt niet gebruikt en kan vervallen.						
Bestaand	Rioolerv Spechtstraat*	2015	850		850	N.v.t.	N.v.t.
Bestaand	Rioolerv Kievitstraat*	2017	680		680	N.v.t.	N.v.t.
	Totaal investeringsbedragen		3.532	657	2.875		

Bovenstaand betreft de verantwoording van de investeringen zoals deze zijn opgenomen in het "oude" Gemeentelijke Rioleringsplan 2009-2013. De investeringen zoals zijn vastgesteld middels het "nieuwe" Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2018 zijn nog niet in bovenstaand overzicht opgenomen. Met ingang van de cyclus 2014 zullen deze nieuwe investeringen worden opgenomen in het investeringsoverzicht van programma 8.

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Portefeuillehouder: Wethouder: J.M. Schuurman

Algemeen:

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden de algemene dekkingsmiddelen niet als programma weergegeven maar als afzonderlijk overzicht.

De baten uit deze algemene dekkingsmiddelen zijn niet meegenomen bij de diverse programma's, met uitzondering van de lokale heffingen waarvan de lasten met betrekking tot de heffingen gebonden zijn aan de opbrengsten (bijvoorbeeld rioolopbrengsten, marktgelden en leges).

Wat heeft het gekost?

AD	Programma:	Algemene Dekkingsmiddelen		
Bedragen x € 1.000		Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten		43	46	49
Baten		-24.251	-24.356	-24.514
Exploitatieresultaat		-24.209	-24.310	-24.465

Analyse van het verschil per programma				
Nr. AD	Programma Algemene Dekkingsmiddelen	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Vershil
Lasten		46	49	3
Baten		-24.356	-24.514	-158
+ = nadeel - = voordeel		-24.310	-24.465	-155

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)		Algemene Dekkingsmiddelen	
Omschrijving		x € 1.000	V/N
Algemene uitkering uit het gemeentefonds De ontwikkeling van de decembercirculaire 2013 is enigszins positief uitgevallen en dit heeft grotendeels te maken met de verwerking van het Herfstakkoord. Het Herfstakkoord heeft er toe geleid dat de totale bezuiniging van het rijk ter hoogte van € 6 miljard (zoals verwerkt in de miljoenennota 2014 en ook verwerkt in de septembercirculaire 2013) overeind is gebleven, echter wel met een andere verdeling. Deze nieuwe verdeling heeft ervoor gezorgd dat het negatieve effect op het gemeentefonds, zoals was verwerkt in de septembercirculaire 2013, is afgenomen. Met de memo van 7 januari 2014 bent u op hoogte gebracht van de uitwerking van de decembercirculaire 2013.	€	-121	V
Algemene uitkering gemeentefonds voorgaande jaren In 2013 heeft de gemeente verrekeningen ontvangen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over voorgaande jaren (2011-2012). Een extra incidenteel voordeel van € 191.655. Van dit voordeel is tussentijds bij de eerste en tweede bestuursrapportage 2013 al € 166.205 verantwoord. De werkelijkheid was € 25.450 hoger hetgeen resulteert in een incidenteel voordeel bij deze jaarstukken van € 25.450.	€	-25	V
	€		
Overige kleine verschillen.	€	-9	V
	€		
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€	-155	

OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES

Portefeuillehouder:	Burgemeester:	ir. C.W. Veerhoek
	Wethouder:	J.W. Keuken
	Wethouder:	V.M. van Neerbos
	Wethouder:	J.M. Schuurman

Algemeen:

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden de mutaties in reserves niet als programma weergegeven maar als afzonderlijk overzicht. U ziet hier wat er wordt toegevoegd aan het vermogen van de gemeente (lasten) maar ook wat wordt onttrokken aan het vermogen van de gemeente (baten)

De lasten en baten uit deze mutaties in reserves zijn niet meegenomen bij de diverse programma's.

Wat heeft het gekost?

MR Programma: Mutaties in Reserves			
Bedragen x € 1.000	Begroot voor wijziging 2013	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013
Lasten	767	7.942	7.922
Baten	-1.823	-8.499	-8.405
Exploitatieresultaat	-1.055	-558	-482

Analyse van het verschil per programma

Nr. MR	Programma Mutaties in Reserves	Begroot na wijziging 2013	Rekening 2013	Vershil
	Lasten	7.942	7.922	-20
	Baten	-8.499	-8.405	95
	+ = nadeel - = voordeel	-558	-482	75

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 25.000 en afgerond op € 1.000)

Mutaties in Reserves		MR	
Omschrijving	x € 1.000	V/N	
Onttrekking uit reserve Bovenwijkse voorzieningen In de begroting 2013 van rekening met een onttrekking van € 85.000 aan de reserve bovenwijkse voorzieningen. Deze onttrekking was bedoeld ter dekking van te maken kosten voor het grondexploitatieproject "de Leede" in Kesteren. De geplande bovenwijkse voorziening in het grondexploitatieproject "de Leede" is niet uitgevoerd en daarom heeft er ook geen onttrekking uit de reserve bovenwijkse voorziening plaatsgevonden. Dit houdt in dat er bij mutaties in reserves een nadeel wordt verantwoord. In programma 8 "bouwen, milieu en ruimtelijke plannen", waarvan het grondexploitatieproject "de Leede" onderdeel uit maakt wordt een voordeel verantwoord.	€ 85	N	
	€		
Overige kleine verschillen.	€ -10	V	
	€		
Saldo verschil begroting na wijziging en rekening	€ 75		

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1:	LOKALE HEFFINGEN
PARAGRAAF 2:	RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN
PARAGRAAF 3:	ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN
PARAGRAAF 4:	FINANCIERING
PARAGRAAF 5:	VERBONDEN PARTIJEN
PARAGRAAF 6:	GRONDBELEID
PARAGRAAF 7:	BEDRIJFSVOERING

PARAGRAAF 1: LOKALE HEFFINGEN

Algemeen

Deze paragraaf is als volgt opgebouwd:

- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen.
- Een totaaloverzicht van lokale heffingen 2013.
- Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen.
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het totale pakket van de gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit verschillende belastingen/heffingen, welke gelegitimeerd worden door een door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordening.

Voor de hoogte van de tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

- Streven naar een volledige kostendekking bij leges en andere rechten.
- De opbrengst van leges en rechten niet meer laten stijgen dan met de inflatiecorrectie.

Een totaaloverzicht van lokale heffingen 2013

Totaaloverzicht lokale heffingen 2013				
	Opbrengst Begroot voor wijziging	Opbrengst Begroot na wijziging	Opbrengst Werkelijk	Verschil Begroot na wijz. en werkelijk
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN:				
1 Onroerende-zaakbelastingen:				
OZB eigenaar woningen	-3.335.398	-3.201.970	-3.199.289	2.681
OZB eigenaar niet-woningen	-906.591	-955.606	-952.496	3.110
OZB gebruikers niet-woningen	-578.308	-603.676	-602.035	1.641
2 Toeristenbelasting	-90.309	-36.685	-35.185	1.500
3 Hondenbelasting	-120.007	-120.007	-125.722	-5.715
4 Precariobelasting	0	-100.000	-99.671	329
HEFFINGEN MET EEN BESTEMMING:				
5 Rioolheffing	-1.677.686	-1.757.458	-1.759.244	-1.786
6 Afvalstoffenheffing	-1.658.000	-1.692.260	-1.692.260	0
7 Lijkbezorgingrechten	-350.000	-350.000	-289.169	60.831
8 Staangelden markten en kermis	-7.154	-4.154	-3.605	549
9 Leges:				
Bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	-391.173	-381.815	-405.029	-23.214
Vergunningen APV	-9.000	-9.000	-6.553	2.447
Standplaats- en ventvergunningen	-11.370	-11.370	-10.847	523
Sloopvergunningen	-8.063	-500	0	500
Bouwvergunningen	-650.887	-565.887	-570.025	-4.138
	-9.793.946	-9.790.388	-9.751.129	39.259

Een overzicht op hoofdlijnen van de lokale heffingen

1. Onroerende-zaakbelasting

Onder de naam 'onroerende-zaakbelasting' worden met betrekking tot binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven. Het betreft hier een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt, en een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht. Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld, waarna het te betalen bedrag aan belasting wordt berekend en middels een aanslag aan de belastingplichtige wordt opgelegd. Vanaf 2007 wordt er jaarlijks getaxeerd.

Percentage Onroerende-zaakbelasting 2013	
Eigenaar woningen	0,1669%
Eigenaar niet-woningen	0,2291%
Gebruikers niet-woningen	0,1641%

In de begroting 2013 is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 1,5%. Dit is conform hetgeen in de juni-circulaire 2012 is aangegeven. Aanvullend is bij de begroting 2010 besloten om de OZB opbrengst over de periode 2010 tot en met 2013 jaarlijks met 5% extra te laten stijgen. Per saldo betekent dit voor 2013 een stijging van de OZB opbrengst van 6,5%.

Na vaststelling van de begroting 2013 is gebleken dat de waarde van de woningen en niet-woningen naar de toestand per 1 januari 2012 is gedaald ten opzichte van de waarde van de woningen en niet-woningen per 1 januari 2011. Om deze daling van WOZ waarden te compenseren, oftewel dezelfde geraamde OZB opbrengst te kunnen blijven realiseren heeft u bij de vaststelling van de verordening OZB 2013 besloten om de OZB tarieven hiermee extra te laten stijgen.

De totale opbrengst OZB was geraamd voor 2013 op € 4.761.252. De werkelijke opbrengst OZB voor 2013 bedraagt € 4.753.820. De uiteindelijke lagere opbrengst OZB bedraagt € 7.432. Dit resultaat is zeer marginaal te noemen en is te verklaren door WOZ-bezwaren welke na de totstandkoming van de tweede bestuursrapportage 2013 zijn afgehandeld.

2. Toeristenbelasting

Voor het jaar 2013 zijn wij voor de opbrengst toeristenbelasting uitgegaan van een geraamde opbrengst van € 36.685. In werkelijkheid is er € 35.185 aan opbrengst ontvangen. Voor de chalets op de campings Rijk van Batouwe te Kesteren en Resort Rivierendal te Ochten wordt geen toeristenbelasting meer geheven van de eigenaren. De eigenaren van de chalets zijn eigenaar van de ondergrond onder de chalets geworden waardoor bij hen geen toeristenbelasting meer kan worden geheven voor het eigen gebruik. Deze particuliere chalets zijn wel met terugwerkende kracht aangeslagen voor onroerende zaak belasting (OZB) en voor de rioolheffing.

3. Hondenbelasting

Onder de naam 'hondenbelasting' wordt een directe belasting geheven met betrekking tot het houden van honden binnen de gemeente. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat binnen de gemeente wordt gehouden. Bij de begroting 2013 is rekening gehouden met een opbrengst van € 120.007. In werkelijkheid is een opbrengst gerealiseerd van € 125.722.

4. Precariobelasting

Bij raadsbesluit van 31 oktober 2013 is de 'Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting ter zake van buizen, kabels, draden of leidingen 2013 vastgesteld. De datum van ingang van de heffing is 1 november 2013. Het tarief bedraagt tot en met 31 december 2013 € 0,25 per strekkende meter per maand. Pas nadat de rechtsmiddelen tegen een aanslag (bezwaar en beroep) zijn uitgeput, staat de belastingopbrengst definitief vast. Gelet op het hiervoor beschreven risico is er een bestemmingsreserve Precariobelasting ingesteld. Deze reserve wordt overbodig op het moment dat er voldoende zekerheid is dat de jaarlijkse opbrengst precariobelasting structureel toegevoegd kan worden aan de exploitatie. Het saldo van deze bestemmingsreserve kan dan nader bestemd worden.

In 2013 is over het net beheert door TenneT TSO precariobelasting opgelegd. TenneT TSO bv heeft 8.342 strekkende meters aan kabel/leidingen binnen de gemeente boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond in beheer.

Verder is ten aanzien van het gasleidingnetwerk beheert door Liander nv precariobelasting opgelegd. Liander nv heeft 191.000 strekkende meters aan kabel/leidingen binnen de gemeente boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond in beheer.

5. Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' wordt een recht geheven van de eigenaar van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De rioolheffing wordt geheven middels een vast bedrag via de eigenaar. Bij de jaarlijkse tariefaanpassing wordt uitgegaan van de lijn die in het Gemeentelijk Rioleringsplan is vastgelegd.

In de begroting 2013 was voor rioolheffingen € 1.757.458 begroot. In werkelijkheid is er € 1.759.244 ontvangen.

Overzicht aantal aansluitingen	Tarieven	Begroot aantal aansluitingen	Werkelijk aantal aansluitingen	Verschil aantal aansluitingen
	198,83	8.839	8.848	9

In 2013 is aan 160 eigenaren van chalets, over de jaren 2012 en 2013 rioolheffing opgelegd aangezien deze chalets over een vaste aansluiting op de gemeentelijke riolering beschikken. Het kleine verschil tussen geprognoseerde inkomsten en daadwerkelijke inkomsten is te verklaren uit het feit dat de begrote getallen zijn gebaseerd op de woningbouwprognoses, de werkelijkheid wijkt positief af ten opzichte van de prognose.

6. Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente Neder-Betuwe feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan ingevolge de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. De heffing wordt per perceel geheven. De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, het vaststellen van de tarieven en het innen van de heffing wordt geheel uitgevoerd op regionaal niveau door Afvalverwijdering Rivierland (AVRI).

Afvalstoffenheffing	Tarieven 2013
Geen containers (minimumtarief)	174,00
1 x 140 liter groen, 1 x 140 liter grijs	174,00
1 x 140 liter groen, 1 x 240 liter grijs	214,00
2 x 140 liter groen, 1 x 140 liter grijs	214,00
2 x 140 liter groen, 1 x 240 liter grijs	254,00
1 x 140 liter groen, 2 x 240 liter grijs	279,00
1 x 240 liter groen, 2 x 240 liter grijs	309,00

De geraamde afvalstoffenheffing na wijziging bedraagt € 1.692.260 en dit is ook daadwerkelijk gerealiseerd.

7. Lijkbezorgingrechten

Op basis van een verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaatsen. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Voor 2013 was voor begraafrechten € 350.000 begroot. In werkelijkheid is € 289.169 aan begraafrechten ontvangen. De mindere opbrengst is allereerst te verklaren door het aantal begrafenissen. Uitgangspunt was 120 begrafenissen en in werkelijkheid hebben 83 begrafenissen plaatsgevonden. Daarnaast is bij bijna de helft van de begrafenissen gebruik gemaakt van een gereserveerd graf. Dit is sterk bepalend voor de gemiddelde baat per begravenis. Bij het begraven in een gereserveerd graf ontvangen wij aanzienlijk minder inkomsten. Op de door u in 2012 ingestelde egalatievoorziening begraafrechten wordt nu het tekort onttrokken ter grootte van € 60.831. Deze voorziening is gevormd bij de jaarstukken 2011 en had toen een beginstand van € 136.000. Na het onttrekken van € 60.831. komt de eindstand van deze voorziening bij de jaarstukken 2013 op € 64.000

8. Staangelden markten en kermissen

Jaarstukken 2013

Onder de naam 'marktgeld' wordt een recht geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktverordening, daaronder inbegrepen de diensten welke in verband hiermee worden verleend. Het geraamde bedrag voor 2013 was € 4.154 en werkelijk is er € 3.605 ontvangen.

9. Legesverordening

Onder de naam 'Leges' wordt een groot aantal verschillende rechten geheven ter zake van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. De rechten worden geheven bij de aanvrager van de dienst dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend. Uitgangspunt is dat de totale rechten, zoals geheven via deze verordening, in totaliteit 100% kostendekkend zijn. Er vindt voor de leges een jaarlijkse algemene inflatiecorrectie plaats.

In totaliteit is er voor 2013 een bedrag van € 968.572 aan opbrengst leges geraamd. De daadwerkelijke opbrengst leges betreft voor 2013 een bedrag van € 992.454. Er is dus een bedrag van € 24.000 aan leges meer binnengekomen dan geraamd. Dit voordeel is als volgt te verklaren:

- Meer leges bevolkingsregistratie en burgerlijke stand	€ 23.000
- Overige kleine voordelen	€ 1.000
Totaliteit meer leges ontvangen dan geraamd	€ 24.000

Het voordeel op de leges bevolkingsadministratie (€ 10.000) en burgerlijke stand (€ 15.000) is te verklaren:

- Doordat er in 2013 meer bruidsparen in onze gemeente elkaar het ja-woord gaven (242). Dit is aanzienlijk meer dan in 2011 en 2012, respectievelijk 201 en 220.

Deze toename is waarschijnlijk te verklaren doordat;

- Kasteel Wijenburg de zogenaamde "madiwo-wedding" aanbiedt. Dit is een volledig verzorgde bruiloft voor een aantrekkelijke prijs. Vorig jaar zagen wij hierdoor al een toename in het aantal huwelijken. Daarnaast heeft de verkiezing van het kasteel tot "trouwlocatie van het jaar" in 2012 ook een positieve invloed gehad op het aantal reserveringen in 2013. Zeker 65 % van de huwelijken vindt plaats op Kasteel Wijenburg.
- Gemeentehuis
Met de komst van het nieuwe gemeentehuis is de mogelijkheid om in Opheusden te trouwen weer aanwezig.
- Met betrekking tot de leges bevolkingsadministratie is het voordeel te verklaren doordat er meer paspoorten en ID-kaarten verstrekt zijn. Hier tegenover staat een hogere afdracht aan het rijk voor paspoorten en ID-kaarten.

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Bij de kwijtschelding van heffingen wordt de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd.

Voor de overige regels wordt het Rijksbeleid gevolgd. Kwijtschelding wordt verleend voor de hondenbelasting (alleen eerste hond), de rioolheffing en de onroerende-zaakbelastingen. Voor de overige heffingen en rechten wordt geen kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding				
	2010	2011	2012	2013
Aantal opgelegde aanslagbiljetten	6.447	6.536	6.705	6.826
Aantal dwangbevelen	344	199	230	234
Aantal kwijtscheldingsverzoeken	5	6	9	17

De stijging van het aantal kwijtscheldingen van 2013 ten opzichte van 2012 is voornamelijk te wijten aan de huidige economische recessie.

Gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden Neder-Betuwe

Bron: gegevens COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden)

Gemiddelde belastingdruk meerpersoonshuishouden Neder-Betuwe 2013

Belastingsoort	2013
Onroerende zaak-belasting*	400
Afvalstoffenheffing	214
Rioolrecht	199
Totaal	813
* gemiddelde waarde € 260.000	

Positie Neder-Betuwe bij vergelijk regio in 2013

In onderstaand overzicht ziet u de gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden uitgedrukt in euro's en dit in vergelijking met omliggende gemeenten.

Neder-Betuwe	Buren	Tiel	West Maas en Waal	Geldermalsen	Neerijnen	Overbetuwe
813	760	619	751	779	842	643

Rangorde Neder-Betuwe bij vergelijk regio in 2013

In onderstaand overzicht ziet u de gemiddelde belastingdruk per meerpersoonshuishouden uitgedrukt in een nummer van een rangorde van de 403 gemeenten. Ook hierbij zijn de omliggende gemeenten meegenomen ter vergelijking. Nummer 1 heeft hierbij de laagste lasten en nummer 403 heeft de hoogste lasten in Nederland.

Neder-Betuwe	Buren	Tiel	West Maas en Waal	Geldermalsen	Neerijnen	Overbetuwe
374	309	57	296	339	393	87

PARAGRAAF 2: RISICOMANAGEMENT EN WEERSTANDSVERMOGEN

Hieronder volgt een geactualiseerd overzicht van de weerstandscapaciteit en het weerstandsratio.

Weerstandsvormogen	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Jaar stukken 2013
Reserves:			
Algemene reserve *	-4.188.000	-7.843.000	-7.843.000
Reserve grondexploitatie **	-2.969.000	-2.815.000	-2.815.000
Subtotaal - Reserves	-7.157.000	-10.658.000	-10.658.000
Heffingen:			
OZB x)	0	0	0
Leges en andere heffingen x)	0	0	0
Onbenutte belastingscapaciteit	0	0	0
Onvoorzien			
Onvoorzien algemeen (2e bestuursrapportage 2012)	-86.000	0	0
Saldo onvoorzien	-86.000	0	0
Stand financiële positie			
Begroting 2013 en njr 2014-2016	-445.000	-445.000	0
Totaal vastgestelde begrotingswijzigingen	0	259.000	0
1e bestuursrapportage 2013	0	-91.000	0
2e bestuursrapportage 2013	0	14.000	0
Resultaatbestemming jaarstukken 2013 (algemene reserve)	0	0	-494.567
Stand financiële positie	-445.000	-263.000	-494.567
Totaal weerstandsvormogen	-7.688.000	-10.921.000	-11.152.567
Financiële risico's	2013	2013	2013
Totaal risico's conform paragraaf risico beheersing en weerstandsvormogen	12.346.300	13.013.300	12.857.500
Totale weerstandsvormogen	-7.688.000	-10.921.000	-11.152.567
Saldo weerstandsvormogen minus risico's	4.658.300	2.092.300	1.704.933
Ratio weerstandsvormogen	0,6	0,8	0,9
	onvoldoende	Matig	Matig

Oelichting stand en verloop algemene reserve.*

De algemene reserve heeft per 01-01-2013 een stand van € 4.188.000. De algemene reserve heeft bij de jaarstukken 2013 een stand van € 7.843.000. Het verschil in deze stand is ontstaan door:

- Stand algemene reserve per 01-01-2013 € 4.188.000.
- Toename algemene reserve met € 950.000 door resultaatbestemming jaarstukken 2012,
- Toename algemene reserve met € 50.000 door verwachte onderuitputting op kapitaallasten (jaarlijks effect),
- Toename algemene reserve met € 232.000 door afrekening Medel,
- Toename algemene reserve met € 3.670.000 door het opheffen van de bestemmingsreserve nieuwbouw/verbouw gemeentehuis,
- Toename algemene reserve met € 628.000 door het afkomen van het overschot voorziening onderhoud begraafplaatsen beleid
- Afname algemene reserve met € 875.000 door storting in voorziening reorganisatie,
- Afname algemene reserve met € 1.000.000 door uitkering schadeclaim Dekker,

Toelichting stand en verloop reserve grondexploitatie.**

De reserve grondexploitatie heeft per 31 december 2013 een stand van € 3.734.000. Van dit bedrag zijn twee bedragen gereserveerd voor nog te maken kosten.

€ 664.000 is gereserveerd voor de winkelconcentratie Ochten en € 255.000 is gereserveerd voor de winkelconcentratie Kesteren. Worden deze twee bedragen in mindering gebracht op de stand per 31 december 2013 dan blijft er een bedrag van € 2.815.000 over ter dekking van de risico's.

De reserve grondexploitatie heeft per 1 januari 2013 een stand van € 2.969.000. De reserve grondexploitatie heeft bij de jaarstukken 2013 een stand van € 2.879.000. Het verschil in deze stand is ontstaan door:

- Stand reserve grondexploitatie per 1 januari 2013 € 2.969.000.
- Toename reserve grondexploitatie met € 290.000 door het afkomen van het overschot voorziening onderhoud gebouwen
- Afname reserve grondexploitatie met € 45.000 ter dekking voor de kosten aansluiting N323/A15.
- Afname reserve grondexploitatie met € 399.000 ter dekking voor het verlies op het project Boveneindsestraat te Kesteren

Norm voor de ratio van het weerstandsvormogen:

De gemeenten hebben een eigen beleidsvrijheid om te bepalen in welke mate de gemeente risico's wil afdekken. De gemeentelijke kaders hierover zijn vastgelegd in de nota risicomanagement en weerstandsvormogen. Om het weerstandsvormogen te kunnen beoordelen dient te worden vastgesteld welke ratio de gemeente Neder-Betuwe nastreeft. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de onderstaande waarderingstabel:

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Geactualiseerde overzicht zijnder risico's gelijk of groter dan €100.000

In dit geactualiseerde overzicht zijn de risico's gelijk of groter dan € 100.000 benoemd. Risico's per post kleiner dan € 100.000 zijn verantwoord onder overige risico's < € 100.000.

Overzicht van risico's gelijk of groter dan € 100.000	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Jaarstukken 2013	Verschil	Risicoscore
Grondexploitaties:					
1. Algemene risico's grondexploitaties	1.750.000	1.124.000	1.221.000	97.000	Zeer hoog
2. Specifieke risico's grondexploitaties	1.817.000	1.688.000	1.368.000	-320.000	Zeer hoog
Verbonden partijen:					
3. Algemene risico's verbonden partijen	65.300	265.300	243.000	-22.300	Zeer hoog
4. Specifieke risico's verbonden partijen	7.200.000	7.500.000	7.500.000	0	Zeer hoog
Openeindregelingen:					
5. Uitvoering Wet maatschappelijke ondersteuning	100.000	100.000	100.000	0	Hoog
Uitvoering Wet werk en bijstand	100.000	100.000	100.000	0	Hoog
Uitvoering leerlingenvervoer	100.000	100.000	100.000	0	Hoog
Inbesteding beheer openbare ruimte bij de Avri	0	100.000	100.000	0	Hoog
Overige risico's:					
6. Bodemsanering overdracht woonwagencentra	200.000	200.000	200.000	0	Hoog Zeer
7. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering)	650.000	1.370.000	1.370.000	0	hoog Hoog
8. Ontwikkelingen gemeentefonds	200.000	200.000	200.000	0	
9. Verbeterplan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria bouwen en	pm	pm	pm	pm	
10. Overige risico's < € 100.000	164.000	266.000	355.500	89.500	
Totaal risico's	12.346.300	13.013.300	12.857.500	-155.800	

Toelichting risico's:**Grondexploitaties:****1. Algemene risico's grondexploitaties**

Grondexploitaties kennen algemene en specifieke risico's. De algemene risico's bestaan onder andere uit rentestijgingen, stijging van het inflatiecijfer, aanbestedingsrisico's, marktontwikkelingen en vertragingen in de planvorming of in de gronduitgifte.

Voor de dekking van algemene, niet gespecificeerde risico's die met de huidige exploitaties gelopen worden is een risico inschatting opgenomen van € 1,221 miljoen. Deze risico inschatting is gebaseerd op 10% van de stand van de boekwaarden per 31 december 2013 van de in exploitatie genomen gronden (IEGG) (€ 6.936.611), de exploitatie overeenkomsten (EO) (€ 2.165.273) en de nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG) (€ 3.105.340).

Voor een verdere specificatie van de boekwaarden verwijzen wij u naar het overzicht "een actuele prognose van de verwachte resultaten diverse grondcomplexen" zoals opgenomen is in paragraaf 6 "Grondbeleid".

2. Specifieke risico's grondexploitaties:

In exploitatie genomen gronden (IEGG).

Het betreft hier specifieke risico's die zich binnen in exploitatie genomen gronden kunnen voordoen. Het gaat hier om een specifiek risico binnen het project Herenland te Opheusden. Het betreft hier een totaal risico-inschatting van € 556.000.

Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Exploitatieovereenkomsten met derden (EO):

Het betreft hier het project Broedershof in Echteld waarvoor een specifiek risicobedrag is opgenomen. Bij de opgenomen risicobepaling voor exploitatieovereenkomsten met derden is rekening gehouden met de mogelijkheid dat een exploitatieovereenkomst met derden niet tot stand komt of niet kan worden afgesloten.

Een specificatie is als volgt:

- Broedershof in Echteld € 20.000
- Totaal € 20.000

Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG)

Een risico-inschatting is opgenomen voor de nog niet in exploitatie genomen gronden in Herenland-West in Opheusden, Bonegraaf-Oost in Dodewaard, en Oranjarahof in Ochten. Bij de opgenomen risicobepaling voor strategische gronden is rekening gehouden met een mogelijke afwaardering van de gronden naar landbouwwaarden:

Een specificatie is als volgt:

- Herenland-West in Opheusden € 355.000
- Bonegraaf-Oost in Dodewaard € 269.000
- Oranjarahof in Ochten € 168.000
- Totaal € 792.000

Voor meer informatie over deze specifieke risico's verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

Verbonden partijen:

Hieronder volgt een overzicht van risico inschattingen per verbonden partij:

Overzicht Risico inschatting Verbonden partijen					
Nr:	Naam partij		Bijdrage per jaar	Algemeen risico inschatting van 10% tegen een kans van 50%	Specifiek risico inschatting
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	GR	1.300.000	65.000	0
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)	GR	578.828	28.941	0
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland	GR	168.004	8.400	0
4	Omgevingsdienst Rivierenland	GR	509.417	25.471	0
5	Regionaal archief Rivierenland	GR	243.664	12.183	0
6	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	GR	0		0
7/8	WSW (Lander en Presikhaaf)	GR	2.052.000	102.600	0
9	Industrieschap Medel	GR	0		0
10	Casterhoven	PPS	0		7.500.000
11	Waterbedrijf Vitens N.V.	Venn	0		0
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Venn	0		0
	Totaal		4.851.913	242.596	7.500.000

3. Algemene risico's verbonden partijen:

De gemeente Neder-Betuwe heeft te maken met verbonden partijen zoals de gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast zijn er externe partijen, waarbij de gemeente Neder-Betuwe via het aandelenbezit risico's kan lopen. Bij laatstgenoemde partijen gaat het om fluctuaties in de waarde van de aandelen of het dividend. De risico's van een verbonden partij kunnen worden samengevat in een tweetal dimensies: financiële en bestuurlijke risico's. Naast de aard en omvang van de activiteiten wordt het risicoprofiel ook beïnvloed door de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij. Voor het algemene risico geldt het uitgangspunt dat 10% van de jaarlijkse bijdrage aan een verbonden partij als maximaal geldgevolg in de risico-inventarisatie wordt opgenomen tegen een kans van 50%. Het maximale geldgevolg moet verminderd worden met het eventueel vrij te besteden eigen vermogen van de verbonden partij die bij de verbonden partij aanwezig is voor het afdekken van risico's, tenzij anders is onderbouwd.

4. Specifieke risico's verbonden partijen:

Wsw-bedrijven (Lander en Presikhaaf)

Lander geeft aan dat er voor 2014 een beoogd negatief exploitatieresultaat van € 1.230.000 is. Er wordt aangegeven dat dit tekort vooralsnog zelf opgevangen kan worden en dat er nog geen sprake is van een aanvullende gemeentelijke bijdrage. Daarnaast zijn de bedrijfsmatige resultaten van Presikhaaf bedrijven drastisch verslechterd door enerzijds de economische omstandigheden en anderzijds door het niet meer beschikbaar zijn van de herstructureringsfaciliteit van het rijk. Hierdoor was en is er extra gemeentelijke bijdrage nodig geweest.

Industrieschap Medel

Het industrieschap Medel is een verbonden partij waarin de gemeente Neder-Betuwe en de gemeente Tiel samen deelnemen. Het industrieschap Medel voorziet in haar eigen financieringsbehoefte; hiertoe is zij zelfstandig leningen aangegaan. De deelnemende gemeenten (Neder-Betuwe en Tiel) hebben hiertoe geen garantstellingen afgegeven. Momenteel kent het project Medel een geprognosticeerd positief resultaat in zijn grondexploitatie.

Om de risico's die zich bij een dergelijk project kunnen voordoen inzichtelijk te maken en te houden wordt er jaarlijks door het industrieschap een risicoanalyse opgesteld. Uit deze risicoanalyse en de overige financiële stukken van het industrieschap Medel blijkt dat het positieve resultaat uit de grondexploitatie tot op heden groter is dan het bedrag waarmee het industrieschap Medel met 90% zekerheid zijn risico's kan afdekken. Hierdoor kan het industrieschap Medel in zijn eigen risico's afdekking voorzien. Op grond van het feit dat wij het verwachte positieve resultaat van het industrieschap Medel zien als weerstandscapaciteit en een buffer ter afdekking van risico's hebben wij geen risicoreservering voor het industrieschap Medel opgenomen.

Casterhoven

Voor het project Casterhoven is bestedingsruimte gefaciliteerd van in totaal € 22 miljoen. Voor de financieringslasten (rente en aflossing) van deze € 22 miljoen staat de gemeente garant. Mocht het feit zich voor doen dat het project Casterhoven op enig moment geen doorgang meer zal vinden moeten de drie partijen, conform overeenkomsten, het verlies dragen en nemen. Een derde van het verlies komt voor rekening van de gemeente Neder-Betuwe. Hiervoor heeft een risicoreservering plaatsgevonden van € 7.500.000.

Openeindregelingen:

5. Openeindregelingen (Wmo, WwB en leerlingenvervoer, AVRI)

Het betreft hier de openeindregelingen uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb), de uitvoering van het leerlingenvervoer en de investering van het beheer van de openbare ruimte bij de Avri. Voor alle onderdelen is een risicoreservering gemaakt van € 100.000. In totaliteit € 400.000.

Overigerisico's:

6. Bodemsanering, overdracht c.q. groot onderhoud woonwagencentra

Met ingang van 1 november 2007 heeft de gemeente Neder-Betuwe een aantal woonwagencentra overgedragen aan de woningcorporatie SWB. Uit uitgevoerde bodemonderzoeken blijkt dat op minimaal twee woonwagencentra sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging. Hiervoor blijft de gemeente ook in de toekomst verantwoordelijk. Ter dekking van mogelijke saneringskosten is hiervoor een risicobedrag opgenomen van € 200.000.

7. Personeel en Organisatie (bedrijfsvoering).

Het betreft hier specifieke risico's zoals wachtgeld, ontslag/WW-uitkering, pensioen, juridische bijstand, arbo, aangelegenheden op het gebied van aansprakelijkheid van eigen personeel of personeel van derden die voor ons arbeid verrichten en tijd kritisch noodzakelijke onverwachte kosten om de bedrijfsvoering minimaal te laten functioneren. Voor een goede bedrijfsvoering zijn personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Door een toenemende complexiteit en noodzakelijke kennis en vaardigheden neemt de afhankelijkheid en daardoor de kwetsbaarheid aanzienlijk toe (onjuist menselijk handelen, brand, hardware storingen/servercrash, virussen, hackers enz.). Gaan er zaken fout in de bedrijfsvoering, dan komt het realiseren van de doelstellingen in gevaar. Tevens kan dit tot financiële, juridische en politiek-bestuurlijke risico's leiden.

Op 21 maart 2013 heeft de raad financiële middelen beschikbaar gesteld voor frictiekosten en het uitvoeren van een reorganisatie. Reorganiseren brengt risico's met zich mee. Het totale risicobedrag is circa € 2,4 miljoen. Een reorganisatie komt op basis van ervaringen in den lande gemiddeld eens in de vijf tot tien jaar voor. Dit betekent volgens de nota risicomangement en weerstandsvermogen een percentage van 30%, dus een risico van € 720.000.

8. Ontwikkelingen Gemeentefonds

De laatste jaren ervaren we dat de uitkeringen uit het gemeentefonds niet volledig voorspelbaar zijn. Om fluctuaties in de uitkering te kunnen opvangen is een risico bedrag van € 200.000 opgenomen.

9. Verbeterplan om te voldoen aan de kwaliteitscriteria bouwen en milieu

Door het rijk zijn er kwaliteitscriteria opgesteld waaraan ieder gemeente moet voldoen met betrekking tot Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)-taken. Voor de gemeente Neder-Betuwe betekent dit dat dit geldt voor alle taken behoudens de milieutaken. Deze zijn al in 2012 overgedragen aan de ODR. De gemeente moet in januari 2015 aan deze kwaliteitscriteria voldoen.

Medio 2013 is er een zelfevaluatie gehouden onder regie van de toezichthouder, zijnde de provincie. Uit de zelfevaluatie is gebleken dat de gemeente Neder-Betuwe op veel punten niet voldoet aan de kwaliteitscriteria. Op dit moment wordt gewerkt aan een verbeterplan. Het is nog niet duidelijk wat er nodig is om te voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. Wel is duidelijk dat dit forse consequenties heeft voor de organisatie van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de WABO taken met de daarbij eventueel behorende financiële middelen.

10. Overige risico's

Het betreft hier in financieel opzicht kleinere risico's die bij elkaar opgeteld toch nog een substantieel risico vormen.

Omschrijving risico	Risicoreservering	Risicoscore
Voor de onzekerheid van het openbaar onderwijs (Stichting Spoenk) is een risicoreservering opgenomen. De meerjarenramming van Spoenk heeft aangegeven dat er mogelijk een tekort gaat ontstaan.	60.000	Midden
Voor de onzekerheid dat de aansluiting N323/A15 niet binnen de daarvoor ontvangen middelen kan worden gerealiseerd is een risicoreservering opgenomen.		
Er wordt uitgegaan van een verwacht tekort van afgerond € 84.000. Voor dit verwachte tekort hebben wij een risicoreservering opgenomen van € 42.000 (50%).	42.000	Midden
Voor eventuele rente ontwikkelingen	50.000	Midden
Voor eventuele bijstands- en bestrijdingskosten	7.000	Laag
Voor de decentralisaties van overheidstaken naar de gemeenten	40.000	Midden
Voor het niet realiseren van onze geraamde leges omgevingsvergunningen	67.000	Midden
Voor het risico van het niet kunnen realiseren van het begrote aanbestedingsvoordeel op het wegenbeheer van € 150.000 is een risicoreservering opgenomen van € 75.000 (50%)	75.000	Hoog
Voor de voorbereiding van de ontwikkeling van het ABC	14.500	Laag
Totaal	355.500	

PARAGRAAF 3: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Algemeen

Artikel 12 van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft aan, dat voor het onderhoud van kapitaalgoederen wordt aangegeven het beleidskader, de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de planning en control documenten. Het gaat hierbij ten minste om de volgende groepen kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Het onderhoud van kapitaalgoederen vergt een substantieel deel van de planning en control documenten, zodat deze paragraaf belangrijk is voor de beoordeling van de financiële positie. Uiteraard is ook het aangeven van het gewenste onderhoudsniveau van groot belang. De huidige nota activabeleid is per 1 januari 2010 in werking getreden en is er op gericht om eenheid te verkrijgen in de waardering, administratieve verantwoording en afschrijving van de geactiveerde uitgaven en zodoende een belangrijk beleidskader voor deze paragraaf.

De belangrijkste afspraken die zijn gemaakt in de nota activabeleid zijn:

- Alleen *nieuwe* investeringen met een economisch nut te activeren.
- Het grensbedrag op € 25.000 vast te stellen voor investeringen met economisch nut.
- Geen bestemmingsreserve meer hanteren voor nieuwe investeringen en de kapitaallasten ten laste laten komen van de exploitatie.
- Vervangingsinvesteringen en investeringen als gevolg van nieuw beleid dienen middels de investeringsstaat bij de kadernota kenbaar te worden gemaakt. Na accordering van de Raad worden de lasten opgenomen in de begroting.
- Een investeringskrediet dat na 2 jaar niet (volledig) is benut aframen. Een investeringskrediet kan alleen langer "open" blijven indien de noodzaak daartoe voldoende is beargumenteerd.

Wegenbeheerplan

Beleidskader

Het wegenbeheerplan is vastgesteld met de volgende uitgangspunten:

1. Voldaan moet worden aan het wettelijk kader, zorgplicht voor het voldoen van wegen aan hun functie.
2. Keus voor minimaal niveau van onderhoud aan wegen.
3. Uitgaan van een relatief lage frequentie van inspectie van de wegen.
4. Bepaling van de methodiek voor de minimale eeuwigdurende gemiddelde jaarlijkse beheerkosten (CROW systematiek voor rationeel wegbeheer)
5. Buffer voor onvoorziene werken van € 200.000.
6. Relatie met gemeentelijk rioleringsplan, groenbeheerplan, beheerplan openbare verlichting en verkeersveiligheidsplan voortdurend bezien.

Actualisatie van het plan

Het operationele plan voor de jaren 2011-2015 is door de raad in 2011 vastgesteld. In 2014 zal er een actualisatie van het wegenbeheerplan plaats vinden.

Financiële consequenties

Op 31 december 2013 staat de stand van de voorziening op ca. € 787.566. In dit bedrag is de buffer van € 200.000 voor onvoorziene werken opgenomen.

Stand voorziening 01-01-2013	Toevoegingen	Aanwending	Aanbesteding voordeel	Stand voorziening 31-12-2013	Stand voorziening conf. beheerplan	Verschil
662.427	841.883	578.744	138.000	787.566	461.274	326.292

Aanbestedingsvoordeel:

Het aanbestedingsvoordeel van 150.000 is volgens het kader dat werd gesteld niet helemaal gehaald.

Per saldo is er een aanbestedingsvoordeel gerealiseerd van 138.000. De resterende 12.000 komt ten laste van het resultaat van de jaarrekening 2013

Het verschil van € 326.292 is te verklaren door dat er een aantal projecten is doorgeschoven naar 2014

Deze projecten zijn:

- Hoofdstraat en Stationsstraat € 287.000
- Restant Reggifiber € 34.000
- Overige kleine verschillen € 5.000

Uitvoering werkzaamheden

De projecten die in 2013 zijn uitgevoerd zijn:

- Elementen 2012
- Elementen 2013
- Asfaltonderhoud
- Herinrichting Lindelaan Opheusden
- Smachtkamp Opheusden

Gemeentelijk Riolerings Plan

Beleidskader

Het beleidskader vloeit voort uit het actuele Gemeentelijk Rioleringsplan. De belangrijkste punten zijn:

1. Voldoen aan de wettelijke kaders en voldoen aan de algemene zorgplicht voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater (wet milieubeheer).
2. Streven naar volledige aansluiting van alle percelen, mits doelmatig.
3. Het bedrijfszeker houden van de rioleringen, gemalen en andere installaties.
4. Relatie met andere gemeentelijke beheerplannen steeds bezien, (wegenbeheerplan, groenbeheerplan).
5. Streven naar optimale samenwerking met andere waterkwaliteitsbeheerders.
6. Uitvoeren periodieke inspecties, onderzoeken en berekeningen.
7. Streven naar 100% kostendekking uit de rioolheffing.

Actualisatie van het plan:

Het Gemeentelijke Rioleringsplan is op 19 december 2013 door de raad vastgesteld en heeft een looptijd van 5 jaar tot en met 2018.

Financiële consequenties

Het GRP geeft per jaar gespecificeerd aan welke investeringen zullen plaats vinden, zodat de kapitaallasten hiervan berekend kunnen worden. Voorts worden de jaarlijkse exploitatiekosten berekend. De overige posten zijn de rioolheffingen en de toevoegingen of beschikkingen over de voorziening riolering. De uitvoering van het gemeentelijk rioleringsplan moet in principe 100% kostendekkend zijn, doch om dit te bereiken worden verhogingen geleidelijk doorgevoerd.

Stand voorziening 01-01-2013	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2013	Stand voorziening conform beheerplan	Verschil
2.250.394		419.007	1.831.387	1.500.000	331.387

Het gemeentelijk rioleringsplan bevat een gedetailleerde en gespecificeerde kostendekkingsdoorrekening gekoppeld aan een meer jaren planning waardoor de kapitaallasten en exploitatiekosten inzichtelijk zijn.

Onderstaand een overzicht van de investeringen en exploitatiekosten van projecten waar in 2013 minder of meer uitgaven zijn gedaan.

Toelichting investeringen:

1. *Investering Wateroverlast de Heuning:*
Project is afgerond.
2. *Investering Afkoppelen Oranjebuurt:*
Uitstel van slopen van woningen in de Oranjebuurt, het bijstellen van de ambitie voor afkoppelen naar aanleiding van nieuwe inzichten in kosten en doelmatigheid is deze laatste afkoppel fasering in Dodewaard komen te vervallen.
3. *Investering Riool Smachtkamp:*
In de Smachtkamp is het hemelwater van het noordelijke deel van deze straat middels de aanleg van een gescheiden stelsel afgekoppeld van de riolering. Vanwege het niet beschikbaar zijn van voldoende berging is het werk in de Smachtkamp beperkt tot een deel van de Smachtkamp. Het resterende deel wordt niet uitgevoerd.
4. *Investering 1. Rioolverv Molenhof/Achterdorp/ Hoofdstraat, Investering 2. Riool Beukenlaan, Investering 3. Rioolververanging Hoofdstraat.*
Deze drie investeringen zijn als één werk samengevoegd omdat de renovatiewerkzaamheden uitgevoerd konden worden met dezelfde werkwijze. Investering 1 en 2 zijn afgerond. In 2014 zal het restant van investering 3 worden aangesproken

De afgeronde investeringen betekenen een verlaging van kapitaallasten.

€ 111.000 -/-

Incidentele effecten op uitgestelde investeringen voor 2013

€ 122.000 -/-

Toelichting exploitatielasten:

GRP Beleid;

Gedurende het jaar 2013 zijn het gemeentelijk rioleringsplan en waterplan op- en vastgesteld. Door de manier van opstellen en aanbesteden van het GRP, met ingehuurd specialisten op locatie, is een besparing van 50% bereikt. Het waterplan is in eigen beheer opgesteld. Totaal besparing GRP Beleid

€ 44.000 -/-

GRP Inspectie en Reiniging:

Een aantal incidentele, niet voorziene reiniging- en inspectie- acties is afgerond. Daarnaast is de geplande reinigings- en inspectieronde uitgesteld tot begin 2014 vanwege de periode in het seizoen (vroeg voorjaar) en de daarmee gepaard gaande hoge grondwaterstanden. Hierdoor zijn verwachte schadebeelden t.a.v. lekkages beter in beeld te brengen. De uitgestelde kosten worden in 2014 besteed.

€ 43.000 -/-

GRP Onderhoud:

- *Niet voorzienbare kosten zoals bij electra en spoedreparaties zijn hoger uitgevallen, waardoor er een overschrijding op het geraamde budget ontstaan is. € 45.000 +
- *Voor de kolken en huisaansluitingen is fors onvoorzien meer uitgegeven, Dit betreft een nadeel van € 36.000 +
- *Een deel van de geplande aanpak functioneren IBA's is op basis van prioriteit in 2013 omgebouwd. Het restant wordt benut voor de projectmatige ombouw van alle overige systemen in 2014. € 46.000 -/-
- *De gemeente heeft ervoor gekozen het reinigen van kolken in eigen beheer te doen. Omdat dit in uren drukt op het GRP, is het benodigde budget voor uitbesteding niet benut. In het geactualiseerde GRP 2014-2018 is dit budget daarom niet langer opgenomen € 31.000 -/-
- *Bijdrage derden in riool: einde 2013 zijn er twee drukrioolaansluitingen voor bedrijven voorbereid, kosten voor aanleg en uitvoering worden begin 2014 gemaakt. € 66.000 -/-

Bijdrage grondexploitatie inzake subsidie exploitatieovereenkomst dorpsplein Dodewaard € 51.000 +

In onderstaand overzicht zijn bovenstaande bedragen samengevat.

Verklaring afwijking stand voorziening GRP t.o.v. het GRP 2009-2013	Incidenteel effect 2013	Doorgeschoven naar 2014
Investering: Wateroverlast De Heuning	-9.796	0
Investering: Afkoppelen Oranjebuurt	-20.800	0
Investering: Riool Smachtkamp	-46.667	0
Investering: Riool Molenhof/Achterdorp/Hoofdstr./Beukenln.	-34.639	0
Investering: incidentele effecten op uitgestelde investeringen (voor 2013)	-121.485	0
Subtotaal investeringen (kapitaal last)	-233.387	0
GRP Beleid	-44.000	0
GRP Inspectie en Reiniging	0	-43.000
GRP onderhoud: spoedreparaties	45.000	0
GRP onderhoud: onvoorzien tbv kolken en huisaansluitingen	36.000	0
GRP onderhoud: aanpak IBA's	0	-46.000
GRP onderhoud: reinigen van kolken	-31.000	0
GRP onderhoud: aansluiting drukriool bedrijven	0	-66.000
Bijdrage exploitatieovereenkomst Dorpsplein Dodewaard	51.000	0
Subtotaal overige exploitatielasten	57.000	-155.000
Totaal	-176.387	-155.000

De getoonde incidentele effecten kunnen eventueel vrijvallen om de tarieven rioolheffing te verlagen. Echter wij adviseren om dit niet doen, maar deze middelen in de voorziening te laten. Dit om eventuele onvoorziene tegenvallers, zoals gebleken is in 2013, te kunnen opvangen. Gunstige ontwikkeling daarvan is dat het omslagpunt (de kostendekking) iets eerder bereikt wordt dan waar in het GRP 2014-2018 rekening mee is gehouden (in de berekening zou volledige kostendekking in 2018-2019 bereikt worden). In het GRP is rekening gehouden met de jaarlijkse kostenindexering. Er is ruimte om de indexering wel of niet toe te passen. Een positieve ontwikkeling in de stand van de voorziening kan reden zijn de indexering in een jaar of jaren achterwege te laten. Voor de periode 2014 is géén indexering toegepast. De actuele stand van de voorziening kan aanleiding zijn om dit voor 2015 ook achterwege te laten. Deze afweging wordt voor vaststelling van het tarief 2015 gemaakt.

Waterplan

Beleidskader

Het gemeentelijk takenpakket voor het onderhoud van het water op ons grondgebied is zeer beperkt. De Rijn en de Waal vallen onder het beheer van Rijkswaterstaat. Het Waterschap Rivierenland is belast met het onderhoud van de Linge en de belangrijkste overige watergangen (A-watergangen), incl. stedelijk water. De gemeente blijft belast met het onderhoud van geheel of deels in eigen bezit zijnde watergangen (B- en C-watergangen). De hierbij behorende werkzaamheden zijn voor het grootste gedeelte opgenomen in het groenbeheerplan.

Actualisatie van het plan:

In samenwerking met het Waterschap Rivierenland is in 2013 het Waterplan geactualiseerd en vastgesteld; Waterplan Neder-Betuwe 2014-2018. Het waterplan is gebaseerd op het Europese, landelijke, regionale en lokale beleid op het gebied van water. Dit plan bevat inspanningsverplichtingen (bv. het oplossen van knelpunten en het aanbrengen van verbeteringen) van beide partijen op het gebied van waterbeheer. Voor de komende planperiode betreft dit vooral het (onder)zoeken van mogelijke locaties voor en het realiseren van waterbergingen. De maatregelen uit het Waterplan komen voor 50% voor rekening van de gemeente (andere 50% voor rekening van het Waterschap) en zijn opgenomen in het GRP.

Financiële consequenties

In 2013 was € 10.000 beschikbaar voor het actualiseren van het Waterplan. Doordat het grootste deel van de werkzaamheden, zoals berekeningen en het schrijven van het plan, door de eigen dienst zijn uitgevoerd is nauwelijks budget uitgegeven. De kosten die gemaakt zijn, zijn door het Waterschap betaald.

Groenbeheerplan

Beleidskader

1. Uitgangspunt is het groenbeheerplan 2012, waarbij onderhoud volgens CROW op B-niveau wordt uitgevoerd.
2. Uitvoering aan de hand van werkbeschrijvingen met beeldkwaliteit als uitgangspunt.
3. Uitvoering van de werkzaamheden in principe via uitbesteding aan derden voor meerdere jaren.

Actualisatie van het plan:

Het groenbeheerplan is in 2012 geactualiseerd en vastgesteld. Per 1 januari 2013 is er een voorziening gevormd.

Financiële consequenties

Het groenbeheerplan is in diverse onderdelen gesplitst, waarvoor bestekken zijn opgesteld en offertes zijn gevraagd bij diverse ondernemingen. Een uitzondering is het onkruidbeheer op bestrating. Dit wordt uitgevoerd door de buitendienst.

Naam:	Stand voorziening 01-01-2013	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2013	Stand voorziening conform beheerplan	Verschil
vz groenbeheer	0	608.154	583.647	24.507	0	24.507

Het verschil is ontstaan door: aanbesteding voordeel van het bermen/sloten bestek en stort kosten die nog in 2014 gemaakt worden. Hierdoor ligt er nog veel groenafval in het tijdelijk depot op de gemeentewerf.

Begraafplaatsenbeheerplan

Beleidskader

In januari 2012 is het Begraafplaatsen Beleidsplan 2012-2015 en het Beheerplan 2012-2030 vastgesteld.

Actualisatie van het plan:

In december 2013 is het geüpdatete Begraafplaatsen beheerplan 2012-2030 vastgesteld.

Naam:	Stand voorziening 01- 01-2013	Toevoegingen	Aanwending	vrijval i.v.m. update 19dec 2013	Stand voorziening 31-12-2013	Stand voorziening conform beheerplan
voorziening begraafplaatsen	987.348	19.265	335.083	627.530	44.000	44.000

In de update beheerplan 2014-2030 is sprake van een vrijval van 642.341. Op het moment van de update is geen rekening gehouden met facturen die in december nog betaald moesten worden. In het advies aan de raad is aangegeven dat we bij de jaarrekening de juiste bedragen presenteren.

Gebouwenbeheerplan

Beleidskader

Splitsing in de onderwijsgebouwen en overige gebouwen.

Prognose op korte, middellange en lange termijn.

Uitvoering van de werkzaamheden door derden.

Onderhoud uitvoeren op niveau, waarop de functie van het gebouw recht wordt gedaan.

Actualisatie van het plan:

De financiële gevolgen van het geactualiseerde beleidsplan zijn op 15 december 2011 vastgesteld door de raad met ingangsdatum 2012 en looptijd tot 2015.

Financiële consequenties:

Verantwoording uitgaven voorziening onderhoud gebouwen jaar 2013:

Naam:	Stand voorziening 01-01-2013	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31- 12-2013	Stand cnf beheerplan	Verschil
Onderhoud gebouwen	443.426	269.796	501.074	212.148	318.816	-106.668
Onderhoud gebouwen onderwijs	273.559	159.215	353.058	79.716	114.774	-35.058

Onderhoud Gemeentelijke gebouwen:

Het verschil tussen de geraamde- en de werkelijke bedragen is als volgt te verklaren:

In de begroting 2013 is het voornemen uitgesproken om de voor 2014 geplande renovatie van de kerktorens in Opheusden en Kesteren tegelijk met de torens in IJzendoorn en Echteld in 2013 uit te voeren. Dit om een zo groot mogelijk aanbestedingsvoordeel te behalen. In de meerjarenplanning voor 2013 is gerekend met de renovatie van twee torens voor een bedrag van € 225.500. De totale kosten van de vier torens bedroegen € 350.763. Daarnaast is een onttrekking aan de voorziening gepleegd van € 25.000 voor vv Dodewaard, een bijdrage die in de voorziening onderhoud geparkeerd was.

Hogere bedragen dan geraamd zijn besteed aan het op orde brengen van de cv regeling en luchtbehandeling in de sporthallen De Leede en De Eng, veroorzaakt door niet werkende pompen en sturingen van de installaties en uitvoering van doorgeschoven werkzaamheden uit 2012. De uitgevoerde reparaties hebben niet afdoende geleid tot de gewenste oplossing voor het probleem met de cv regeling en luchtbehandeling in de sporthallen De Leede en De Eng. Daarom is er besloten om de vervanging van deze installatie naar voren te halen. Ter compensatie is de vervanging van wandvlakken en ophijsbare wanden in de sporthal De Biezenwei en De Linie verantwoord naar achteren geschoven. Dit alles cf het beheerplan

In sporthal De Biezenwei zijn de uit 1995 stammende zonneboilers op het dak vernield. Herstel is uit eigen middelen betaald, er is geen verhaal mogelijk op de verzekering; de dader is niet bekend.

De voor 2013 geplande dakwerkzaamheden van De Biezenwei en cv ketels van het gebouw aan de Nedereindsestraat in Kesteren zijn doorgeschoven naar 2014. Het saldo van de doorgeschoven werkzaamheden minus de hogere aanwending bedraagt € 12.202.

Het verschil in de stand van de voorziening volgens het beheerplan en de werkelijke stand bedraagt daardoor € 212.149 minus € 318.816 is € 106.668/-

Samenvattend:

- Tegelijk uitvoeren van renovatie kerktorens: € 125.276 -/-
- Uitkering vv Dodewaard: € 25.000 -/-
- Saldo tegenvallers en minder uitgaven door doorschuiven in uitvoeringsjaar: € 12.202
- Vrijval in verband met verkoop aula begraafplaats de Hoef: € 31.406

Totaal meer uitgegeven van in begroting 2013 is aangegeven: € 106.668 -/-

De eindafrekening van de renovatiekosten van de torens en de subsidie beschikkingen vindt in 2014 plaats.

Onderhoud gebouwen onderwijs:

Het verschil van € 35.058 tussen raming en werkelijke stand van de voorziening onderhoud gebouwen onderwijs wordt veroorzaakt door:

- Uitbetalingen programma voorgaande jaren in 2013, kosten € 36.270/-
- in 2013 zijn de noodlokalen bij Het Palet in Opheusden verwijderd, kosten € 22.176/-
- doorgeschoven naar 2014, een bedrag van € 23.388

Beheerplan openbare verlichting

Eind 2009 is het geactualiseerde openbaar verlichtingsplan vastgesteld. De beleidsuitgangspunten zijn hieronder weergegeven.

Beleidskader

1. De gemeente verlicht de openbare ruimten, die eigendom zijn van de gemeente en waarvan ze wegbeheerder is, met uitzondering van: zelfstandige recreatieve fietspaden en voetpaden die geen belangrijke functie hebben voor het woon-werk verkeer en de laagste categorie wegen buiten de bebouwde kom.
2. Vervanging alleen bij technische afschrijving of bij terugverdien effecten bij lager energie verbruik.
3. De verlichtingsniveau's worden afgestemd op de functie van de te verlichten ruimten. De categorisering uit het verkeersveiligheidsplan is overgenomen in de beleidsnota openbare verlichting.
4. Verlichting van achterpaden is een primaire verantwoordelijkheid van de eigenaren van het pad en de aanliggende panden.
5. De verlichtingsmiddelen, armaturen, lichtmasten en lampen, zullen in hun toepassing de meest efficiënte oplossing zijn. Om de installatie zo doelmatig mogelijk te beheren wordt een standaard materialen pakket samengesteld.
6. Uitgangspunt is het gebruik van "groene stroom".

Actualisatie van het plan:

Het Openbare Verlichtingsplan is in 2009 vastgesteld. De looptijd van het Openbare verlichtingsplan is tien jaar. Met de intrede van de LED-verlichting blijkt het wenselijk om het beheerplan al eerder te actualiseren om met name duurzame verlichting (LED-verlichting) in te zetten bij remplace. Remplace is het grootschalig (preventief) vervangen van lampen, armaturen en/of masten. De afgelopen jaren is deze LED-verlichting betaalbaar geworden en geeft een zeer groot voordeel in het energieverbruik. In 2014 zal een nieuw beleid- en beheerplan worden opgesteld. In afwachting hiervan worden enkele investeringen uitgesteld.

Financiële consequenties

Het onderhoud aan de openbare verlichting is in samenwerking met de regio Rivierenland aanbesteed en gegund aan de firma ZIUT. De kosten voor instandhouding, vervanging van lichtmasten en armaturen en het elektriciteitsverbruik zijn opgenomen in het beheerplan. In 2013 is het uitvoeringsprogramma grotendeels uitgevoerd. Enkele werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2014. De voorziening voor de openbare verlichting zal in stand worden gehouden.

Stand voorziening 01-01-2013	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2013	Stand voorziening conform beheerplan	Verschil
119.577	91.824	24.832	186.569	33.916	152.653

Het verschil van € 152.653 is onder andere te verklaren doordat remplace (€ 5.550), vervanging (€ 30.000) en schilderwerk (€ 12.500) alsmede een aantal projecten niet in 2013 is uitgevoerd. Dit omdat in afwachting van het nieuwe beleid- en beheerplan nu nog niet duidelijk is hoe omgegaan zal worden met onder andere het vervangen van ongeveer 600 lichtmasten van 40 jaar en ouder. Uit het nieuwe beleid- en beheerplan zal blijken op welke wijze deze vervanging gaat plaatsvinden.

Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP)

Eind 2011 is het nieuwe Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan (NBVVP) vastgesteld. Bij de uitwerking van dit plan is een aantal uitgangspunten gehanteerd. Deze zijn hieronder weergegeven.

Beleidskader

- Een planhorizon tot 2020;
- aandacht voor alle modaliteiten/vervoerwijzen;
- betrokkenheid van alle belanghebbenden en bewoners;
- heldere, realistische en meetbare doelstellingen;
- betrekken van (ruimtelijke) ontwikkelingen en uitgangspunten van het bovenlokale beleid (Rijk, provincie en regio)
- concrete uitwerking in de vorm van integrale maatregelen en activiteiten;
- een indicatief overzicht van de kosten voor gefaseerde uitvoering van de maatregelen.

Het NBVVP bestaat uit de volgende deelplannen:

- verkeer op de juiste plaats (verkeerscirculatie)
- veilig verplaatsen (verkeersveiligheid)
- openbaar vervoer op maat
- fiets vooruit!
- kwaliteit leefomgeving (inclusief parkeren)

Actualisatie van het plan:

De gemeenteraad heeft in december 2011 het nieuwe plan vastgesteld. Een actualisatie is nog niet aan de orde.

Financiële consequenties

Jaarlijks wordt een bedrag van € 32.231 gestort in de voorziening verkeersveiligheid.

Stand voorziening 01-01-2013	Toevoegingen	Aanwending	Stand voorziening 31-12-2013	Stand voorziening conform beheerplan	Verschil
280.409	367.231	35.740	611.900	171.385	440.515

Er is een verschil van € 440.515 ten opzichte van de verwachte stand conform het beheerplan.

Eenzijds wordt dit verschil veroorzaakt door extra stortingen. Zo is in deze voorziening een bedrag van € 280.000 gestort dat betrekking heeft op de te betalen bijdrage aan de provincie Gelderland in verband met het realiseren van de aansluiting van de N233/N320 (het zgn. oortje) te Kesteren. Het gaat om een tijdelijke storting, binnen ca 2 jaar zal de gemeentelijke bijdrage hiermee betaald worden. Daarnaast is nog een bedrag gestort van € 40.000, dit betreft een voorschot van een provinciale subsidie (co-financiering) voor de snelheidsremmende maatregelen op de Parallelweg. Voor herstructurering Panhuis is vanuit het budget bedrijventerrein een bedrag van € 15.000 toegevoegd, conform eerder raadsbesluit hierover.

Anderzijds wordt het verschil verklaard door werkzaamheden die zijn doorgeschoven.

Er is vanuit 2012 een aantal werkzaamheden doorgeschoven, die ook in 2013 nog niet zijn uitgevoerd.

In hoofdzaak gaat het hier om de Parallelweg (Opheusden / Kesteren) Het gaat om een bedrag van € 51.903. De uitvoering is hiervoor voorzien in het voorjaar van 2014.

Een bijdrage van Regio Rivierenland m.b.t. schoolzoneproject (ontv in 2012) Dit bedrag (€ 7.612) wordt doorgeschoven naar 2014.

Vanuit 2013 zijn ook enkele projecten doorgeschoven naar 2014, dit betreft:

1. De inventarisatie/sanering van verkeersborden, hiervoor is een applicatie nodig in verband met de overgang van het bordenbeheer naar de AVRI en de wenselijkheid om de diverse applicaties op elkaar af te stemmen is dit uitgesteld naar 2014. Het gaat om een bedrag van € 10.000.

2. Daarnaast gaat het om de aanpassing van de voorrangsregeling Echteld – Ochten (€ 25.000), dit verkeert in de planvormende fase en het is de bedoeling om dit in de eerste helft van 2014 uit te voeren.

3. Tenslotte is er een bedrag van € 11.000 aan markeringen doorgeschoven naar 2014. Voor 2014 is er namelijk ook geld gereserveerd voor het aanbrengen van markeringen. Er kan nu een grotere integrale opdracht van gemaakt worden, mogelijk levert dit efficiency-voordeel op.

PARAGRAAF 4: FINANCIERING

Algemeen

De paragraaf Financiering (ook wel treasuryparagraaf genoemd) is verplicht bij begroting en jaarverslag. In de toelichting op artikel 13 BBV komt de Wet financiering decentrale overheden (Fido) aan de orde. Voor de financiering vormt de Wet Fido het wettelijk kader. De wet is gesteld in termen van de financieringsfunctie (treasury) van de decentrale overheden.

De intentie van de Wet Fido is het beheersen van risico's, het bevorderen van de kredietwaardigheid van decentrale overheden en het bereiken van transparantie ten aanzien van het treasurybeleid van die decentrale overheden.

Dit uit zich in een aantal bepalingen, te weten:

- Het verplicht stellen van de vervaardiging van een treasurystatuut en het opnemen van een paragraaf financiering in de programmabegroting en in het jaarverslag van de programmamaverantwoording. (Statuut van de gemeente dateert van 1 januari 2010.)
- Deze verplichtingen komen overigens niet rechtstreeks voort uit de Wet Fido maar uit artikel 212 van de Gemeentewet en de artikelen 9, 13 en 26 van het BBV.
- Het stellen van de kwalitatieve voorwaarde dat het opnemen en uitzetten van gelden en verlenen van garanties alleen in het kader van het publieke belang mag plaatsvinden.
- Het stellen van de kwantitatieve voorwaarde in de zin dat uitzetten van overtollige gelden en het aangaan van derivaten een prudent karakter moet hebben.
- Het stellen van kwantitatieve begrenzingen aan het maximale renterisico dat een decentrale overheid in enig jaar mag lopen in het kader van de financiering door middel van korte schulden (bekend als kasgeldlimiet) en lange schulden (bekend als renterisiconorm).

Het doel van deze paragraaf, voor u als gemeenteraad, is om de uitvoering van de treasuryfunctie te kunnen volgen. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van het voorgenomen beleid uit de verschillende beleidsvelden in die zin dat de treasuryfunctie de financiering van het beleid omvat en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Financiering

De financiering van gemeentelijke activiteiten is in principe gebaseerd op integrale financiering. De totale financieringsbehoefte van de gemeente is de graadmeter. De ruimte die de kasgeldlimiet biedt om kort geld aan te trekken voor onder andere voorfinanciering van investeringen wordt optimaal benut.

De rente-ontwikkeling voor de korte en lange termijn alsmede de ruimte ten opzichte van de kasgeldlimiet zijn belangrijke factoren die meespelen bij het consolideren van kortgeld in langgeld ten behoeve van investeringen. De looptijd van de geldleningen wordt afhankelijk gesteld van de aard van de investeringen alsmede van de resterende looptijd van de bestaande leningen en de te betalen rentepercentages bij de verschillende termijnen van de leningen. Bij het aantrekken van geldleningen wordt bij ten minste twee financiële instellingen een offerte gevraagd.

Gesteld kan worden, dat onze gemeente de financieringsfunctie uitsluitend voor de publieke taak gebruikt.

Onze huisbankier is de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, waarmee een rekening-courantverhouding is afgesloten met automatische afroeping binnen bepaalde grenzen van de saldi naar daggeden ter beperking/ verbetering van de rentelasten/rentebaten. Tevens kan gesteld worden dat het beheer prudent is en dat aan kasgeldlimiet en renterisiconorm voldaan wordt.

Rentebeheer:

Verloop financiering over het verslagjaar.

In het onderstaande overzicht wordt inzicht gegeven in het verloop van de financiering over het verslagjaar.

Betaalde rente		2013
Betaalde rente	schuld in rekening-courant	1.439
Betaalde rente	kort lopende geldleningen	61.735
Betaalde rente	langlopende geldleningen	1.532.405
Bespaarde rente	eigen financieringsmidd.	1.118.541
Rente investeringen		-91.640
Ontvangen rente	kort lopende geldleningen	-59.865
totaal betaalde en ontvangen rente		2.562.614
Betaalde kosten	i.v.m. financiering	6.996
Totaal betaalde rente en kosten		2.569.611
Totaal afschrijvingen		1.871.766
Totaal door te berekenen rente en afschrijvingen en kosten		4.441.376
Door berekende kapitaallasten		-4.839.985
Rente resultaat		-398.608

In de begroting 2013 na wijziging was uitgegaan van een positief renteresultaat van afgerond € 655.000. Het werkelijk renteresultaat 2013 betreft afgerond € 399.000. Per saldo is hier een incidenteel nadeel op behaald van afgerond € 257.000.

Dit nadeel is onder andere ontstaan door:

- investeringen met betrekking tot het GRP die in 2013 niet zijn doorgegaan € 111.000.
- Afwijkende rentepercentage op overtollige financiële middelen € 146.000.

Mutaties in portefeuille opgenomen en uitgezette leningen

Onderstaande overzichten geven inzicht in de ontwikkeling van de financiering- en beleggingspositie over 2013.

Informatie portefeuille opgenomen leningen	
	2013
Aantal	25
Oorspronkelijk bedrag	69.898.309
Nieuwe leningen / waarborgsommen	1.500
Stand per 1-1-2013	44.769.923
Stand per 31-12-2013	38.493.175
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	2.795.932
Gemiddelde grootte (per 31-12)	1.790.683
Aflossingen regulier	6.278.248
Aflossingen vervroegd	0
Renteaanpassingen (oud percentage)	n.v.t.
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	n.v.t.
Gemiddeld rentepercentage ongewogen	4,48
Gemiddeld rentepercentage gewogen	3,63

Informatie portefeuille uitgezette leningen	
	Bedrag:
Aantal	9
Oorspronkelijk bedrag	1.668.854
Nieuwe leningen	0
Stand per 1-1-2013	902.712
Stand per 31-12-2013	819.909
Gemiddelde grootte (oorspronkelijk)	185.428
Gemiddelde grootte (per 31-12)	68.326
Aflossingen regulier	
Aflossingen vervroegd	0
Renteaanpassingen (oud percentage)	n.v.t.
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	n.v.t.

Uitzettingen

De uitzettingen bedragen per 31 december 2013 € 819.909. De aan Vitens verstrekte achtergestelde lening had een boekwaarde van € 572.852. Voor de overige € 247.057 betreffen de uitzettingen renteloze leningen die de gemeente heeft verstrekt aan plaatselijke verenigingen. Het risico hierop is beperkt. Vaak is er sprake van een subsidieband met de gemeente, zodat verrekening kan plaatsvinden.

Risicobeheer

De belangrijkste algemene financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico, valutarisico, debiteurenrisico.

Renterisico

Renterisico is nooit uit te sluiten; voor in de toekomst aan te trekken leningen is de rentevoet afhankelijk van een groot aantal, nauwelijks te beïnvloeden factoren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. De grens waarboven niet met kort geld gefinancierd mag worden. De grens voor kort geld ligt bij één jaar. De kasgeldlimiet op grond van de wet Fido is voor het jaar 2013 vastgesteld op € 3,6 miljoen, zijnde het door het rijk vastgestelde percentage van 8,5 % over ons begrotingstotaal van € 42,6 miljoen

In het jaar 2013 heeft er geen overschrijding plaats gevonden van het kasgeldlimiet.

Kasgeldlimiet 2013				
Bedragen x € 1.000				
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1 Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
In bedragen	3.620	3.620	3.620	3.620
2 Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0
Schuld in rekening-courant	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
	0	0	0	0
3 Vlottende Middelen				
Contante gelden in kas	0	0	0	0
Tegoeden in rekening-courant	-492	6.063	7.643	5.668
Overige uitstaande gelden <1 jaar				
	-492	6.063	7.643	5.668
4 Toets kasgeldlimiet				
2-3 Totaal netto-vlottende schuld	492	-6.063	-7.643	-5.668
1 Toegestane kasgeldlimiet	3.620	3.620	3.620	3.620
1-4 Ruimte (-) Overschrijding (+)	-3.128	-9.683	-11.263	-9.288

Renterisiconorm

Het renterisico op de lange financiering wordt begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de Wet Fido aangemerkt, alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar.

De renterisiconorm wordt evenals de kasgeldlimiet berekend over het begrotingstotaal. Als norm wordt in de Wet 20% van het begrotingstotaal met een minimum van € 2,5 miljoen aangehouden. Dit houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal lasten. Uit onderstaand overzicht blijkt wat de gemeente de komende jaren binnen de gestelde normen mag aflossen aan vaste geldleningen.

Renterisico op vaste schuld Bedragen x € 1.000	2013
Renterisiconorm	
1 Stand van totale lasten begroting	42.590
2 Bij ministriële regeling vastgesteld percentage	20%
3 Renterisiconorm	8.518
4a Rente herziening op vaste schuld o/g	0
4b Rente herziening op vaste schuld u/g	0
5 Netto renteherziening op vaste schuld (4a-4b)	0
6a Nieuw aangetrokken vaste schuld (o/g)	0
6b Nieuw aangetrokken vaste schuld (u/g)	0
7 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (6a-6b)	0
8 Betaalde aflossingen	6.278
9 Herfinanciering (laagste van 7 en 8)	0
10 Renterisico op vaste schuld (5+9)	0
Toets renterisiconorm	
3 Renterisiconorm	8.518
10 Renterisico op vaste schuld	0
Ruimte (-) Overschrijding (+) (10-3)	-8.518

De renterisiconorm is in 2013 niet overschreden. Dit jaar is er geen nieuwe lening aangetrokken. In 2013 hebben er geen renteherzieningen van de vaste schuld plaatsgevonden.

Kredietrisico

Kredietrisico is slechts beperkt aanwezig, omdat kredietverstrekkingen bijna uitsluitend aan plaatselijke verenigingen zijn verleend. Vaak is een verrekening met subsidies mogelijk.

Liquiditeitsrisico

Voor het jaar 2013 hebben zich geen liquiditeitsrisico's voorgedaan.

Koersrisico

Koersrisico wordt niet gelopen, omdat onze gemeente geen beleggingen met koersen meer heeft.

Valutarisico

Valutarisico is door invoering van de Euro nauwelijks meer van belang. Ons treasurystatuut verbiedt het gebruik van derivaten.

Debiteurenrisico

Debiteurenrisico voor het debiteurenrisico is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd.

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid van de belastingdebiteuren en de overige debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. De hoogte van deze voorziening wordt als volgt bepaald aan de hand van de openstaande vorderingen:

- 20% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -1
- 30% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -2
- 50% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -3
- 100% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -4.
- 100% van het saldo betrekking hebbend op opgelegde dwangsommen

Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de op het moment van opstellen van de jaarrekening inmiddels ontvangen bedragen en met vorderingen waarvoor betalingsregelingen zijn getroffen. De nog niet geïnde maar wel opgelegde dwangsommen worden ook in deze voorziening meegenomen. Hiervoor lopen nog verschillende procedures. Ultimo 2013 staat er nog voor € 219.000 open aan dwangsommen

De voorziening wordt in mindering gebracht op het totaalbedrag van de vorderingen.

Over 2005 tot en met 2012 is in totaal € 568.588 nog te ontvangen van belastingdebiteuren en overige debiteuren. Hiervan wordt minimaal € 351.206 als dubieus aangemerkt, zodat de bestaande voorziening dubieuze debiteuren moest worden opgehoogd met € 95.000 om deze op het gewenste niveau te brengen. Hier was geen raming voor opgenomen.

PARAGRAAF 5: VERBONDEN PARTIJEN

Neder-Betuwe heeft twaalf verbonden partijen, die zelf jaarstukken publiceren. Desalniettemin benoemen wij in deze paragraaf de hoofdlijnen van de ontwikkelingen bij onze verbonden partijen.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel én bestuurlijk belang heeft.

Financieel belang

Een financieel belang is aanwezig als een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement, dan wel als financiële aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt (artikel 1 BBV). Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente behoudt juridische verhaalsmogelijkheden als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat hier om overdrachten (subsidies).

Bestuurlijk belang

Een bestuurlijk belang is aanwezig, indien er zeggenschap bestaat uit hoofde van stemrecht dan wel vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie: als de burgemeester, de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente, namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van zo'n recht gebruik om ervoor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen.

Verschillen in juridische rechtsvormen van verbonden partijen

Een belangrijk onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS-constructies). Hieronder wordt in het kort op de juridische verschillen ingegaan.

Publiekrechtelijk

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om gemeenschappelijke regelingen. Bij gemeenschappelijke regelingen gaat het vaak om primaire gemeentelijke taken met een uitvoerend karakter. Zij vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat (voor sommige taken is door de wetgever verplichte samenwerking opgelegd, denk hierbij bijvoorbeeld aan de veiligheidsregio). De gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam is de 'zwaarste' en meest voorkomende vorm: deze regeling heeft – als enige – rechtspersoonlijkheid en een algemeen bestuur (vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten), dat het dagelijks bestuur controleert. Gemeenten kunnen aan dit openbaar lichaam in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen. Het risicoprofiel van een gemeenschappelijke regeling is hoog vanwege de financiële aansprakelijkheid. De participerende gemeenten zijn volledig financieel aansprakelijk. Bovendien is de bekostiging van de jaarlijkse activiteiten een verplichte uitgave. Vanzelfsprekend wordt de invloed van onze gemeente beperkt door de invloed van andere gemeenten.

Privaatrechtelijk

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om stichtingen en vennootschappen. Een stichting heeft een bestuur voor de dagelijkse leiding en kent een ideëel of sociaal doel, waarbij alleen aan dat doel kan worden uitgekeerd. Stichtingen kennen geen controlerend mechanisme, tenzij dat in de statuten is geregeld. Het risicoprofiel loopt van laag tot gemiddeld. De gemeente is alleen financieel aansprakelijk voor de verstrekte middelen. Alhoewel de stichting formeel zelf verantwoordelijk is voor exploitatierisico's wordt vaak bij de gemeente aangeklopt als dit risico zich voordoet of als er sprake is van onvoorziene uitgaven. Bestuurders zijn slechts aansprakelijk als er sprake is van wanbeleid.

Een vennootschap heeft een raad van bestuur en, afhankelijk van wat daarover in de statuten is bepaald of van de omvang van de vennootschap, een raad van commissarissen. De raad van bestuur wordt gecontroleerd door de vergadering van aandeelhouders. Gemeenten maken vaak gebruik van vennootschappen bij nutsvoorzieningen, havenactiviteiten, cultuur en economie. De belangrijkste reden om samen te werken met dit type verbonden partij zijn de financiële voordelen door winstdeling en dividend. Het risicoprofiel van een vennootschap ligt vaak hoger dan dat van een stichting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de aard van de activiteiten, de omvang en de autonome positie die een vennootschap vaak inneemt. Toch kan het risicoprofiel als gemiddeld worden benoemd, vanwege het feit dat de gemeente alleen risico loopt over het ingebrachte geld.

Publiek-private samenwerking (PPS)

Het publiek- private samenwerkingsverband (PPS) is een bijzondere vorm van een verbonden partij, omdat naast de overheid ook private partijen deelnemen. Een veel voorkomend voorbeeld van een PPS zien we in lokale gebiedsontwikkeling. Deze samenwerkingsvorm komt in verschillende variaties voor. Het risicoprofiel is op financieel gebied hoog te noemen. Bij een PPS-constructie loopt de gemeente risico. Hiertegenover staat dat er forse exploitatiewinsten zijn waarin de gemeente kan meedelen.

De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke boven privaatrechtelijke participaties.

Gedachte hierachter is dat in een publiekrechtelijke participatie de openbaarheid en de controle beter zijn gewaarborgd dan in een privaatrechtelijke participatie.

Visie en beleid ten aanzien van verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van verbonden partijen vindt zijn basis in de financiële verordening gemeente Neder-Betuwe 2012, waarbij ook het Delegatiebesluit 2004 van belang is.

Mede door de kleine omvang en de ingrepen vanuit de landelijke overheid (korten van gemeentelijke middelen, decentralisatie van overheidstaken) is onze ambtelijke organisatie kwetsbaar. Daarom ligt samenwerking met andere partijen voor de hand. Een goede sturing op samenwerkingsverbanden (waaronder verbonden partijen) is daarbij cruciaal. In 2012 heeft de rekenkamercommissie een onderzoeksrapportage over het thema 'verbonden partijen' opgesteld. Mede op basis van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie is door raad, college en ambtelijke organisatie een aantal veranderingen/verbeteringen doorgevoerd in de wijze waarop wordt omgegaan met de sturing en monitoring van verbonden partijen. In dit kader verwijzen wij naar de evaluatie die het college in november 2013 heeft gehouden (D/UIT/13/22978).

Net als onze eigen organisatie droegen onze verbonden partijen in 2013 bij aan het realiseren van de doelstellingen zoals die in de begroting 2013 stonden. Door het deelnemen in een twaalfal verbonden partijen wil de gemeente dus een publiek belang dienen. De gemeente neemt de verantwoordelijkheid om ook de belangen van de verbonden partijen zelf te dienen – deze verantwoordelijkheid ontstaat automatisch door deelname in een derde rechtspersoon.

Hoewel de gemeente zelf verantwoordelijk is voor het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en wettelijke plichten, laten wij dus voor een groot aantal beleidsterreinen het opstellen en/of uitvoeren van beleid over aan onze verbonden partijen. Verbonden partijen maken dus voor ons beleid of voeren voor ons beleid uit, terwijl wij dat in principe (voor zo ver de wet dat toestaat) zelf zouden kunnen doen. Hier zijn vier redenen voor:

- via gemeenschappelijke regelingen kan worden samengewerkt aan beleidsuitdagingen die gemeentegrensoverschrijdend zijn of die voor meerdere gemeenten van groot belang zijn;
- sommige taken vragen specialistische kennis die onze eigen organisatie niet kan bieden;
- het beleggen van taken bij een verbonden partij kan efficiënter/goedkoper zijn dan de taken in de eigen organisatie te beleggen, waardoor voor minder geld minstens dezelfde (maar vaak een hogere) kwaliteit geleverd kan worden;
- voor sommige beleidsterreinen is het wettelijk verplicht om een gemeenschappelijke regeling op te richten.

Risico's

Risico's van een verbonden partij kunnen worden samengevat in een tweetal dimensies: financiële en bestuurlijke risico's. Naast de aard en omvang van de activiteiten wordt het risicoprofiel ook beïnvloed door de juridische vorm, structuur en organisatie van een verbonden partij. De belangrijkste soorten verbonden partijen inclusief de mate van bijbehorende risico's zijn hieronder weergegeven:

Belangrijkste soorten verbonden partijen	Rechtsvorm	Risico (Financieel/bestuurlijk)
Stichting	Privaatrechtelijk	Laag
Vennootschap (BV,NV)	Privaatrechtelijk	Middel
Gemeenschappelijke regeling	Publiekrechtelijk	Hoog
Publiek Private Samenwerking (PPS)	Privaatrechtelijk	Hoog

De risico's van gemeenschappelijke regelingen en PPS-constructies zijn relatief hoger dan die van andere verbonden partijen. Bij de gemeenschappelijke regelingen vanwege het feit dat de aangesloten gemeenten volledig financieel aansprakelijk zijn en bij de PPS-constructies vanwege de samenwerking met een private partij met eigen (winst)-doelstellingen.

Overzicht verbonden partijen

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is, zoals hiervoor al is aangestipt, dat de verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De tweede reden betreft de kosten / het budgettaire beslag / de financiële risico's, die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Hieronder is weergegeven een overzicht van rechtspersonen waarin de gemeente Neder-Betuwe participeert, die begrepen kunnen worden onder de noemer 'verbonden partijen'.

Nummer	Naam partij (soort verbonden partij)	Website	Relatie programma
1	Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (Gemeenschappelijke regeling)	www.vrgz.nl	Openbare orde en veiligheid
2	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) (Gemeenschappelijke regeling)	www.ggdgelderlandzuid.nl	Zorg, werk en inkomen
3	Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.regiorivierenland.nl	Diverse programma's
4	Omgevingsdienst Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.odrivierenland.nl	Bouwen en Milieu
5	Regionaal archief Rivierenland (Gemeenschappelijke regeling)	www.regionaalarchiefrivierenland.nl	Diverse programma's
6	Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal (Gemeenschappelijke regeling)		Openbare Ruimte
7	Lander, werk & integratie (Gemeenschappelijke regeling)	www.landergroep.nl	Zorg, werk en inkomen
8	Presikhaaf (Gemeenschappelijke regeling)	www.presikhaaf.org	Zorg, werk en inkomen
9	Industrieschap Medel (Gemeenschappelijke regeling)	www.medel.nl	Economie
10	Casterhoven (Publiek Private Samenwerking)	www.casterhoven.nl	Bouwen en Milieu
11	Waterbedrijf Vitens N.V. (Vennootschap)	www.vitens.nl	Economie
12	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (Vennootschap)	www.bng.nl	Algemene inkomsten en uitgaven

Ontbreken financiële gegevens verbonden partijen 2013

Een aanvullende opmerking met betrekking tot de financiële gegevens van de verbonden partijen is het feit dat ten tijde van opstellen van deze paragraaf de jaarstukken 2013 van de afzonderlijke verbonden partijen nog niet waren vastgesteld. De cijfers onder het kopje "financiële gegevens" zijn derhalve nog gebaseerd op de jaarstukken 2012 van de betreffende verbonden partij. Bij het opstellen van de begroting 2015 (zomer 2014) worden deze cijfers geactualiseerd naar de jaarstukken 2013 van de betreffende verbonden partijen. Tevens zal dan gelijktijdig de financiële informatie van de verbonden partijen meerjarig worden opgenomen, omdat dan ook de begrotingen 2015 van de betreffende verbonden partijen zijn vastgesteld. Dit naar aanleiding van de afspraken die met u zijn gemaakt met de verbonden partijen zoals opgenomen in de financiële verordening van onze gemeente in artikel 16.2.

De jaarstukken 2013 en begroting 2015 van de verbonden partijen dienen allemaal, zoals staat opgenomen in de Wet gemeenschappelijke regelingen, voor 15 juli 2014 te zijn vastgesteld. In uw raad van 5 juni 2014 worden deze stukken dan ook voorgelegd om uw zienswijze bekend te maken.

1. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats
Nijmegen

Doelstelling

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De VRGZ zorgt voor een veilige regio, waarin rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden worden en de inwoners kunnen rekenen op snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg. Dit doet zij samen met de achttien gemeenten in Gelderland-Zuid, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partijen.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid werkt in de beleidsvelden van de risicobeheersing en de rampenbestrijding en crisisbeheersing veel samen met externe partners. Het gaat dan met name om gemeenten, politie, Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland, Defensie, de provincie Gelderland en de GGD Gelderland-Zuid.

Het samenwerkingsverband behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid door uitvoering te geven aan:

- het onder alle omstandigheden bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden ter zake van het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en alles wat daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van ongevallen en rampen en het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- het doelmatig organiseren, coördineren en (laten) uitvoeren van het vervoer van zieken en ongevalsslachtoffers, de registratie daarvan en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsslachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg;
- het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij rampen;
- het inventariseren en analyseren ten behoeve van de deelnemende gemeenten van gemeentegrensoverschrijdende risico's op het gebied van de fysieke veiligheid;
- het adviseren van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

De sector GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio)

Is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en coördineert de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises. De GHOR is verantwoordelijk voor drie processen binnen de rampenbestrijding en crisisbeheersing:

- Spoedeisende medische hulpverlening (SMH)
- Preventieve openbare gezondheidszorg (POG)
- Psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen (PSHOR)

Sector Brandweer

De sector Brandweer is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Op 20 december 2012 heeft de raad ingestemd met regionalisering van de brandweer per 1 januari 2013. Sinds 1 januari 2013 is de regionalisering van de gemeentelijke brandweren in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid een feit. De nieuwe regionaal commandant geeft leiding aan een brandweerorganisatie van circa 1100 medewerkers, bestaande uit beroepskrachten en vrijwilligers. Er is één brandweerorganisatie, met twee centrale afdelingen en acht clusters, waardoor de lokale binding geborgd blijft. De nadruk bij de brandweer ligt de komende twee jaar op het verder ontwikkelen van de inhoudelijke sporen risicobeheersing en incidentbestrijding en als gevolg daarvan op de brandweerorganisatie.

Sector Gemeenschappelijke Meldkamer

In plaats van 25 regionale meldkamers komt er één landelijke meldkamerorganisatie met tien meldkamers. Deze meldkamers zijn congruent met de indeling van de politie-eenheden in Nederland. De meldkamers van de drie Gelderse en de twee Overijsselse regio's gaan op in één meldkamer in Apeldoorn. De landelijke meldkamerorganisatie valt onder de nationale politie. In de nieuwe meldkamer zal, in tegenstelling tot nu, een multidisciplinaire intake plaatsvinden. De verwachting is dat de gehele transitie enige jaren duurt.

Sector Veiligheidsbureau

In het Veiligheidsbureau werken medewerkers van brandweer, GHOR, gemeenten, politie, Defensie, de provincie Gelderland en het Waterschap Rivierenland samen aan het ontwikkelen, organiseren, borgen en coördineren van multidisciplinaire plannen en processen die nodig zijn voor een professionele rampenbestrijdings- en crisisbeheersingsorganisatie.

Sector Regionale Ambulancevoorziening

De sector Regionale Ambulancevoorziening (RAV) is onderdeel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Op 1 januari 2013 is de Wet ambulancevervoer vervangen door de Tijdelijke wet ambulancezorg (Twaz). Deze wet regelt het ambulanceaanbod en de financiering ervan. Ook regelt het de regionalisering van de ambulancezorg, zodat deze congruent is met de veiligheidsregio's. Voor de RAV heeft deze tijdelijke wet geen consequenties omdat zij al congruent is met de veiligheidsregio.

Financieel belang De kosten van de Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland-Zuid worden gedragen door hoofdzakelijk bijdragen van het Rijk, bijdragen van Provincie, bijdragen van zorgverzekeraars en bijdragen van gemeenten. De verdeling van de algemene kosten, alsmede de specifieke kosten, die gemaakt worden ten behoeve van de deelnemende gemeenten, geschiedt naar evenredigheid van het aantal inwoners. In 2012 bedroeg het totaal van de gemeentelijke bijdrage van de Veiligheidsregio € 3.888.000, waarvan het deel van Neder-Betuwe € 149.768 betrof. Nu de regionalisering van de brandweer per 2013 is geëffectueerd is de totale gemeentelijke bijdrage voor het jaar 2014 gestegen naar € 30.857.000, waarvan het deel Neder-Betuwe een bedrag betreft van € 1.388.894. Voor 2013 is vooralsnog sprake van een gemeentelijke bijdrage van naar verwachting € 1.300.000. De definitieve vaststelling van de bijdrage 2013 heeft nog niet plaatsgevonden.		
Financiële gegevens verbonden partij		
	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	7.114.000	7.672.000
Vreemd vermogen	7.062.000	8.174.000
Totaal	14.176.000	15.846.000
Exploitatieresultaat 2012: € 833.000 positief		
<i>Bovenstaande balans betreft nog de situatie van voor de regionalisering van de brandweer. M.i.v. 2013 wijzigen deze cijfers.</i>		
Ontwikkelingen		
<u>Regionale Omgevingsdiensten</u> Vanaf 1 april 2013 zijn binnen Gelderland-Zuid twee omgevingsdiensten actief, de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR). De omgevingsdienst is verantwoordelijk voor taken op het gebied van milieuvergunningverlening. Daarnaast heeft een groot aantal gemeenten binnen Gelderland-Zuid ook taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht overgedragen aan de uitvoeringsdiensten. In dat kader verzorgen beide omgevingsdiensten een piket voor de gemeentelijke processen milieu en bouwen in de geregionaliseerde crisisorganisatie (bevolkingszorg). De ODRN verzorgt voor heel Gelderland en Overijssel de vergunningverlening en het toezicht op bedrijven waar het risicoprofiel erg hoog is en die onder het Besluit Risico Zware Ongevallen vallen.		
<u>Wet publieke gezondheidszorg</u> Op 1 januari 2012 is de Wet Publieke Gezondheidszorg (Wpg) tweede tranche in werking getreden. Met deze wijziging van de Wpg wordt een betere samenhang met de Wet Veiligheidsregio's beoogd. De uitvoeringsverantwoording van een aantal taken, zoals medische milieukunde in de opgeschaalde vorm en psychosociale hulpverlening is van de veiligheidsregio naar de GGD verlegd. De coördinatie, regie en aansturing hiervan blijven bij de GHOR. De verantwoordelijkheid voor bestrijding van infectieziekten A is van de GGD naar de voorzitter van de veiligheidsregio verlegd. Dit betekent dat publieke gezondheid integraal deel uitmaakt van de regionale crisisplannen. Daarnaast verplicht de Wpg de GGD-regio's territoriaal congruent te worden aan de veiligheidsregio's. Als gevolg hiervan zijn de GGD Rivierenland en de GGD Nijmegen gefuseerd. Tenslotte heeft het bestuur van de GGD in overeenstemming met het bestuur van de veiligheidsregio in 2013 een directeur Publieke Gezondheid (DPG) benoemd. De directeur geeft leiding aan de organisatie van de GGD en GHOR.		
<u>Regionaal crisisplan</u> In het regionaal crisisplan wordt onder meer de samenwerking tussen brandweer, politie, GHOR en gemeenten geregeld ten tijde van een crisis. Hiervoor wordt een tijdelijke regionale multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie opgericht. Momenteel zitten we in de implementatiefase. Op 1 januari 2015 moet de nieuwe crisisorganisatie in Gelderland-Zuid, zoals beschreven in het crisisplan, operationeel zijn. Vooral voor de gemeenten brengt dit grote veranderingen met zich mee. In 2013 zijn de functionarissen voor sectie bevolkingszorg geselecteerd en opgeleid. Inmiddels is het 'oude' gemeentelijk rampenmanagementteam opgeheven en vervangen door de regionale stafsectie bevolkingszorg. Deze ontwikkeling wordt de komende jaren doorgezet, zodat de rampenbestrijding & crisisbeheersing wordt aangestuurd door minder, maar meer ervaren mensen.		
<u>Evaluatie Wet Veiligheidsregio's</u> September 2013 leverde de commissie Hoekstra de Evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's op. Zij constateert dat de wet een gunstig effect heeft gehad op de kwaliteit en effectiviteit van de rampenbestrijding. De commissie pleit voor een scherpere afbakening van de taken van de veiligheidsregio en houdt vast aan het principe van verlengd lokaal bestuur in verband met de lokale inbedding. Daarbij is zij voorstander van de huidige schaalgrootte. Zij is van mening dat gemeenteraden verbeterd inzicht dienen te krijgen in de werkzaamheden en de financiering van de veiligheidsregio, in de vorm van een prestatiebegroting. De directeur veiligheidsregio heeft hier een rol in. Overigens wijzen wij u er nogmaals op dat de financiering van de veiligheidsregio's op dit moment niet evenwichtig is geregeld. Gemeenten met een aantal aparte kernen in een groot plattelandsgedebied (zoals Neder-Betuwe) betalen per hoofd van de bevolking netto (met inachtneming van de uitkering uit het onderdeel Brandweer en Rampenbestrijding (B+R) van het gemeentefonds) een veelvoud van hetgeen 'compacte' gemeenten (weinig kernen op een klein oppervlak) betalen, terwijl de kwaliteitseisen overal in de veiligheidsregio gelijk zijn. Dit jaar gaat het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onderzoeken of de verdeling van het B+R-onderdeel uit het gemeentefonds nog in overeenstemming is met de feitelijke uitgaven van de gemeenten.		

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe Algemeen bestuur : 1 wethouder Dagelijks bestuur : Geen Het stemgewicht bedraagt 1 Stem per 20.000 inwoners of gedeelte daarvan per 01-01-2013. Voor onze gemeente betekent dat 2 Stemmen op een totaal van 37 Stemmen.
Vestigingsplaats Nijmegen
Doelstelling Wie gezond is, leeft meestal prettiger en doet makkelijker mee in de samenleving. En goed kunnen meedoen op het gebied van werk, opleiding, sport of op ander terrein bevordert de gezondheid. Om daar verder op te bouwen moet de basis stevig zijn. Dat wil zeggen: handhaven van een gezonde leefomgeving, voorkomen van ziekten en zorgen dat die zo snel mogelijk worden opgespoord en bestreden. Maar ook samenwerken met anderen buiten het gezondheidsdomein. Zoals met bedrijven en met organisaties actief op het terrein van werk, opleiding en sport. Daarmee is de doelstelling van GGD Gelderland Zuid het bewaken en bevorderen van de gezondheid van de bewoners in het werkgebied.
Financieel belang Onze totale gemeentelijke bijdrage in 2013 bedraagt € 639.653 . Waarvan € 534.568 bestaat uit een uniform deel en € 105.085 uit een maatwerk deel. De gemeentelijke bijdragen 2013 voor de GGD Gelderland-Zuid zijn over het hele jaar 2013 gelijk aan de gemeentelijke bijdragen in de individuele begrotingen 2013 van respectievelijk GGD regio Nijmegen en GGD Rivierenland. Het voorschot voor gemeentelijke bijdragen voor het eerste half jaar van 2013 is nog door GGD Rivierenland in rekening gebracht. De bijdrage voor het tweede half jaar is door de gefuseerde GGD Gelderland-Zuid in rekening gebracht. De definitieve vaststelling van de bijdrage 2013 heeft nog niet plaatsgevonden.
Financiële gegevens verbonden partij De balansgegevens zullen na vaststelling van de jaarstukken 2013 van de GGD Gelderland-Zuid hier voor de eerste maal worden weergegeven.
Ontwikkelingen Op 1 juli 2013 zijn de GGD Regio Nijmegen en de GGD Rivierenland gefuseerd tot één nieuwe organisatie: GGD Gelderland-Zuid. Het primaire doel van de fusie tussen de twee GGD'en is om publieke gezondheidszorg en veiligheid verder te verbinden. Zo kan de nieuwe GGD burgers in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid beter beschermen in situaties die een acuut gevaar vormen voor de volksgezondheid, zoals crises of rampen op onder meer het gebied van infectieziekten of milieu. Andere diensten waar inwoners gebruik van maken, zoals jeugdgezondheidszorg op scholen, reizigersvaccinaties en activiteiten op het gebied van gezondheidsbevordering, blijven dicht bij de inwoners. De GHOR is belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing en adviseert overheden en overige organisaties hierover. Deze GGD en de GHOR staan per 1 oktober 2013 onder leiding van de directeur Publieke Gezondheid. In 2013 is gebleken dat de geconsolideerde begroting 2013 niet gebaseerd is op de werkelijke kostprijs van de aangeboden producten. De totale bijdragen van de gemeente in de begroting van de GGD dekken de totale kosten van de GGD. De GGD is in 2013 niet in staat geweest aan te geven wat de werkelijke kosten zijn per uit te voeren taak. De verwachting is dat dit pas medio 2014 aangegeven kan worden.

3. Gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Eén collegelid

Dagelijks bestuur : Geen

Vestigingsplaats

Tiel

Doelstellingen

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband van de tien gemeenten in de Betuwe, de Bommelerwaard en het westen van het Land van Maas en Waal. Op basis van het principe van verlengd lokaal bestuur werken wij via Regio Rivierenland samen op tal van beleidsterreinen. De andere deelnemende gemeenten zijn Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Regio Rivierenland heeft een visie vastgelegd in het document '*Verrassend Rivierenland, waard om bij stil te staan*', waarin de focus ligt op de speerpunten logistiek, agribusiness, recreatie en toerisme en op de terreinen waar rijks- en provinciale overheid willen dat wij als gemeenten samenwerken. Daarnaast werkt Regio Rivierenland aan belangenbehartiging op de volgende beleidsonderwerpen: verkeer en (openbaar) vervoer, schoolbegeleiding, volwasseneneducatie, jeugd, sociale recherche, leerplicht, arbeidsmarktbeleid, economische ontwikkeling, werk en sociale zaken, Wmo, volksgezondheid en zorg, verslavingszorg, preventieve- en jeugdgezondheidszorg, beleidsvorming ruimtelijke ordening en woonbeleid, ruimte en water, wonen en gezamenlijke inkoop. Dit kunnen individuele belangen zijn, maar ook regionale. Regio Rivierenland ondersteunt onze gemeente derhalve bij beleidsvorming en belangenbehartiging ten aanzien van alle programma's uit de begroting. Ook voert Regio Rivierenland gemeenschappelijke taken voor de gemeenten uit. Variërend van werkgelegenheid tot huisvuilinzameling.

Om succes te behalen op de speerpunten en op andere gezamenlijke ambities, zijn de vijf programma's Welvarend, Bereikbaar, Aantrekkelijk, Zelfredzaam en Participerend Rivierenland samengesteld. Binnen elk van deze programma's is in 2013 een veelheid aan activiteiten verricht. Elk van de vijf regionale programma's wordt bestuurd door een programmaraad van vakwethouders. In deze programmaraden werken de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten samen aan het creëren van een meer welvarend, meer bereikbaar en meer aantrekkelijk Rivierenland waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en in de samenleving participeren. De projecten uit het Regiocontract maken onderdeel uit van deze programma's en vallen binnen de kaders die de gemeenteraden stellen.

Regio Rivierenland heeft een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Het Algemeen Bestuur bestaat uit tien leden en wordt voorgezeten door de onafhankelijke Regio-voorzitter die door de gemeenteraden gezamenlijk is benoemd. De AB-leden zijn bestuurders uit de tien colleges. Uit de leden van het Algemeen Bestuur worden de leden van het Dagelijks Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden van het Algemeen Bestuur.

Financieel belang

De bijdragen van de aangesloten gemeenten zijn grotendeels gebaseerd op het inwoneraantal. Voor de bijdrage 2014 is het uitgangspunt de inwoneraantallen per 1 januari 2013. De gemeentelijke bijdrage daalt in 2014 aanzienlijk als gevolg van de ontleding van de GGD en de transitie van het team Milieu naar de ODR. De totale gemeentelijke bijdrage daalt van € 7.310.000 in de programmabegroting 2013 tot een bedrag van € 1.744.000 in de programmabegroting 2014, waarvan het deel voor Neder-Betuwe € 168.004 zal betreffen. Dit is het bedrag exclusief afzonderlijke diensverleningsovereenkomsten (DVO) zoals bijvoorbeeld de uitbesteding van leerplicht. Voor 2013 is echter nog sprake van een gemeentelijke bijdrage van naar verwachting € 422.955. Dit is nog hoger dan het niveau van 2014, omdat de GGD per 1-7-2013 is overgegaan van Regio Rivierenland naar GGD Gelderland-Zuid. De definitieve vaststelling van de bijdrage 2013 heeft nog niet plaatsgevonden.

Regio Rivierenland participeert in de afvalverbrandingsinstallatie van de ARN bv. Voor het financieren van de afvalverbrandingsinstallatie is een vaste lening aangetrokken van € 4.830.867. Voor deze vaste geldlening hebben negen gemeenten, ieder voor een deel van deze lening, een borgstelling afgegeven. Het deel van de borgstelling voor de gemeente Neder-Betuwe bedraagt € 501.654 (10,4%)

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	4.306.000	4.427.000
Vreemd vermogen	30.292.000	31.588.000
Totaal	34.598.000	36.015.000

Exploitatieresultaat 2012: € 826.000 positief

Bovenstaande balans betreft nog de situatie inclusief balansgegevens GGD. M.i.v. 2013 wijzigen deze cijfers i.v.m. de afsplitsing van de GGD.

Ontwikkelingen

Regionale samenwerking wordt herijkt

Regio Rivierenland werkt sinds 2010 met een nieuwe bestuursstructuur. In 2011 is de regionale visie vastgesteld. Voor de concretisering hiervan is nadrukkelijk een belangrijke (inhoudelijke) rol weggelegd voor de vijf programmaraden van Regio Rivierenland, waarbij zij met maatschappelijke partners samenwerken. De visie is de paraplu waarbinnen in de programma's van de programmaraden inhoudelijke keuzes worden gemaakt en projecten worden uitgevoerd met de partners.

Na twee jaar werken met een nieuwe bestuursstructuur is in 2012 gestart met een intensief traject om knelpunten te signaleren en verbeteringen door te voeren. Vanaf 2013 zijn ook de raden bij dit traject aangehaakt. Het doel van dit traject is om de intergemeentelijke samenwerking beter te organiseren, met daarbij nadrukkelijk aandacht voor de bestuurscultuur die nodig is om succesvol samen te werken en het 'in positie' brengen van de gemeenteraden. In 2013 zijn twee conferenties voor alle raadsleden van de tien lidgemeenten gehouden. Daar is richting gegeven aan een nieuwe werkwijze waarin de raden 'aan de voorkant' van de besluitvorming komen te staan, zonder de structuur van de samenwerking ingrijpend te wijzigen. Besluitvorming en implementatie staat gepland voor 2014.

Regiocontract 2012-2015

Op 12 april 2012 heeft de raad kennis genomen van het nieuwe Regiocontract. In 2013 zijn er extra middelen beschikbaar gekomen (ten behoeve van het thema sociaal-economische gezondheidsverschillen). Concrete uitvoering gebeurt middels projecten die door de vijf regionale programmaraden gedragen worden. De voortgang van deze projecten is te volgen via de website van Regio Rivierenland.

Regio Rivierenland organiseert regelmatig informatiebijeenkomsten over het Regiocontract voor raadsleden en andere geïnteresseerden.

Programma's Zelfredzaam en Participerend

Transities in het sociaal domein

Op basis van een eerste onderzoek heeft de Programmaraad Participerend in april 2012 de intentie uitgesproken om te komen tot één Regionale Infrastructuur Werk (RIW). Dit heeft direct te maken met de komst van de Participatiewet, de voormalige Wet Werken naar Vermogen. Met de komst van deze wet waarin verschillende doelgroepen en budgetten worden gebundeld, is het voor een kleine gemeente steeds lastiger om re-integratiebeleid zelf te organiseren. Daarom hebben 8 van de 10 gemeenten in de regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander de handen ineengeslagen om samen te werken in een RIW. Eind 2012 is de stuurgroep RIW met het inhoudelijke model, fase twee, akkoord gegaan. Deze fase omvat o.a. de visie op werk, arbeidsmarkt, en activering. Ook de onderlinge afstemming van beleid is opgenomen als actiepunten. Dit inhoudelijk model is ter vaststelling aan de gemeenteraden aangeboden. In het tweede kwartaal van 2013 is gestart met fase 3, het organisatiemodel. Begin 2014 vindt hierover nadere besluitvorming plaats in de colleges. Voor 1 maart 2014 wordt aan de gemeenteraden gevraagd hierover een besluit te nemen. Het gevraagde besluit van de gemeenteraden is om de colleges opdracht te geven het organisatiemodel (een GR) uit te werken in een concreet businessplan. Naar verwachting zal de implementatie van de RIW op 1 januari 2015 plaatsvinden, i.p.v. de eerder gecommuniceerde datum van 1 januari 2014. Dit uitstel heeft direct te maken met het afsluiten van het Sociaal Akkoord op 11 april 2013. Per 1 januari 2015 wordt dan gewerkt volgens de nieuwe wet- en regelgeving (Participatiewet) in de RIW. De Participatiewet ligt momenteel bij de Tweede Kamer ter besluitvorming.

Vanaf 2015 komen ook alle vormen van jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van de gemeenten. Nieuwe wetgeving hierover is in voorbereiding. Naast de bestaande verbonden partijen zullen gemeenten in de toekomst met veel meer partijen te maken hebben gezien de nieuwe taken en verantwoordelijkheden per 2015. In december 2012 is het Plan van aanpak 2013 Transitie Jeugdzorg voor gemeenten in Rivierenland aangenomen en vastgesteld door de Programmaraad Zelfredzaam. In 2013 is een uitvoeringsplan geschreven, waarin alle onderdelen zijn opgenomen om op 1 januari 2015 klaar te zijn voor de nieuwe taken. De uitvoering is verdeeld over vier regionale werkgroepen.

Platform Techniek Rivierenland

Om nu en in de toekomst beter en sneller vacatures te kunnen matchen tussen werkgever en werknemer is het Platform Techniek Rivierenland opgericht. Het Platform is opgericht door organisaties uit de regio die een relatie hebben met de techniek. Inmiddels hebben diverse ondernemersverenigingen, opleidingsfondsen en brancheorganisaties zich ook bij het Platform aangesloten. Ook is er een 'Startplein Techniek Rivierenland' ontwikkeld. Dit Startplein zorgt voor het verbinden van werkgevers met vacatures en werkzoekenden. Experts van het Werkgevers Adviespunt Rivierenland (WAPR) en het Leerwerk Loket (LWL) bereiden een goede match voor. Werkzoekenden met interesse in technische functies kunnen zich aanmelden voor het Startplein. Er wordt dan gekeken naar geschiktheid van de kandidaat: ervaring, opleiding en mogelijkheden tot stage of bijscholing. Hierdoor ontstaat er een overzicht van beschikbare potentiële kandidaten voor de arbeidsmarkt en is een betere afstemming mogelijk tussen vraag en aanbod.

Gelderse tuinbouwsector

Op 9 december 2013 heeft de voorzitter van de Programmaraad Participerend een convenant met de tuinbouwsector ondertekend. Tuinbouwbedrijven in het Gelders Rivierengebied willen internationaal een sterkere positie verwerven als innovatieve tuinbouwregio. Het scholen van goede mensen is hierbij cruciaal, oftewel het investeren in menselijk kapitaal (human capital).

Programma's Aantrekkelijk en Welvarend

Binnen het programma Welvarend gaat het om de sociaaleconomische ontwikkeling van Rivierenland. Het programma bevat de drie regionale speerpunten: versterking recreatie en toerisme, versterking agribusiness en de Logistieke Hotspot Rivierenland. Binnen het programma Aantrekkelijk is in 2013 veel aandacht aan het thema 'Opplussen' besteed.

Recreatie en toerisme

In 2012 is de regionale visie recreatie en toerisme 'versterken en uitbouwen' vastgesteld. In deze visie is een uitvoeringsprogramma opgenomen waarin projecten staan opgenomen die bijdragen aan het realiseren van gestelde doelen op het gebied van recreatie en toerisme.

In 2013 is een start gemaakt met, of zijn de volgende regionale projecten die voortkomen uit de regionale visie op recreatie en toerisme 'Versterken en uitbouwen' of aansluiten op de gestelde doelen en die van belang zijn voor onze gemeente gerealiseerd:

- gemeentelijke bijdrage aan het Regionaal Bureau voor Toerisme Rivierenland (2013 afgerond, loopt door);
- project Marketing en Promotie Rivierenland (opgestart);
- deelname Gelderse Streken (2013 afgerond, project loopt door);
- monitor Vrijtijdseconomie over 2012 (afgerond);
- upgrade Themaroutes Rivierenland (opgestart);
- inventarisatie Toeristische Investerings, waaronder kansenkaart (fase 1 afgerond, fase 2 wordt opgestart);
- wandelkeuzenetwerk (opgestart);
- opwaardering fietsroutenetwerk (opgestart);
- veerpont Rhenen- Lienden (afgerond);
- lange-termijnvisie op recreatie en toerisme Regio Rivierenland (opgestart);
- professionalisering evenementen (opgestart);
- Beleef de Waal, thematiseren (opgestart);
- Karakteristiek Rivierenland, versterken en uitbouwen (opgestart).

Agribusiness

De projecten die bij de programmaraad worden ingediend op het gebied van land- en tuinbouw worden beoordeeld door de adviesraad Betuwe Bloem en de stuurgroep van het betreffende pact (laanboompact, fruitpact, paddenstoelenpact of glastuinbouwpact). Zij bepalen of een project voldoende bijdraagt aan de versterking van de sector land- en tuinbouw.

In 2013 zijn ruim 25 projecten binnen deze sector gestart. Het project inrichting Agro Business Centrum (ABC) Opheusden fase 1 had in verband met de ontwikkelingen omtrent de bedrijfsverplaatsing van het bedrijf Kegelaar enige vertraging opgelopen, maar wordt nu verder opgestart.

Logistieke Hotspot Rivierenland

Na de vaststelling van het businessplan en masterplan Logistieke Hotspot Rivierenland (LHR) is er verdere uitvoering gegeven aan het vervolgtraject en de ontwikkeling van regio Rivierenland tot Logistieke Hotspot. Hieronder valt ook de organisatieontwikkeling LHR.

Opplussen

In het Regiocontract is aangegeven dat het bevorderen van langer zelfstandig thuis wonen moet worden bevorderd. Eén van de mogelijkheden om dit te faciliteren zijn 'opplusprojecten'. In deze projecten worden inwoners gestimuleerd om zelf maatregelen te treffen om comfortabel en veilig thuis te kunnen blijven wonen. Kleine aanpassingen die de veiligheid bevorderen zoals: tweede trapleuning, drempel, antisliptegels, deurvideo enzovoort. Neder-Betuwe wil graag met de projecten aan de slag. Door de inwoners te stimuleren zelf maatregelen te treffen wordt de kanteling in het sociale domein ondersteund. Voorwaarde voor resultaten is dat ook Neder-Betuwe investeert in menskracht en eventueel middelen. Essentieel onderdeel is de bewustwording; daarin speelt de gemeente een centrale rol. Regio Rivierenland speelt een rol bij het faciliteren van de gemeenten. Dit bevat de volgende elementen: een projectleider die zorgt voor verbindingen tussen gemeenten die met dezelfde zaken bezig zijn en de kennisuitwisseling stimuleert en aanjaagt; subsidieregeling voor de inwoners in het gebied; cursussen en coördinatie van vrijwillige woonadviseurs; kennis over en stimuleren van lokaal bedrijfsleven, bouwmarkten, klusbedrijven. In dit project zoeken we de samenwerking op met woningcorporatie SWB en het Adviespunt Neder-Betuwe (welzijnsinstelling).

Overige activiteiten

Voorts is een aantal projecten die eveneens bijdragen aan het realiseren van de sociaal-economische doelstellingen opgestart en gerealiseerd. Te denken valt aan:

- het onderzoek 'Bedrijven onder dak' (afgerond);
- de regionale detailhandelsvisie (document is besproken in de programmaraad en ligt ter besluitvorming klaar voor de colleges en raden);
- de herijking van het Regionaal Programma Bedrijventerreinen (RPB) Rivierenland (opgestart).

Programma Bereikbaar

Ook in 2013 is er sprake geweest van een intensieve samenwerking op het gebied van het verkeer en vervoer in Rivierenland, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Uiteenlopende onderwerpen kwamen daarbij aan bod.

Wegenvisie

In de programmaraad Bereikbaar van 21 november 2013 is de Wegenvisie Rivierenland vastgesteld. Door het vaststellen van de wegenvisie met bijbehorende gespreksagenda is voor de komende periode bepaald waar de prioriteiten liggen bij de aanpak (verbetering) van de wegenstructuur in Rivierenland. De visie geeft focus en richting voor lokale, regionale en nationale investeringen in de wegenstructuur. Relevante zaken vanuit de gespreksagenda voor Neder-Betuwe zijn: doorstroming op de A15, 'tidal flow' Rijnbrug, behoud Verenfonds (subsidie pontveren), logistieke hotspot, rondweg Dodewaard, zuidelijke randweg Opheusden, weren doorgaand (sluip)verkeer Prins Willem-Alexanderbrug (N323).

Lobby A15

De problemen op de A15 concentreren zich in de ochtend- en avondspits tussen knooppunt Deil en Ochten. De A15 komt volgens de normstelling die het Rijk hanteert niet in aanmerking voor een verkenning van mogelijke oplossingen. Door middel van een gezamenlijke lobby is gestreefd om de huidige en toekomstige capaciteitsproblemen op de A15 Corridor op de agenda van het Rijk te zetten.

Rijnbrug

Het afgelopen jaar is verder gewerkt aan de ontwikkeling/uitwerking van de tidal flow. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de bestuursovereenkomst die eind 2012 is gesloten met de provincies Utrecht en Gelderland en een aantal omliggende gemeenten om de fileproblematiek rond de Rijnbrug gezamenlijk op te lossen.

Trein Tiel – Arnhem

Regio Rivierenland heeft samen met de gemeenten Tiel en Neder-Betuwe het afgelopen jaar flink ingezet op behoud van de rechtstreeks treinverbinding tussen Tiel en Arnhem, door te reageren op de onderzoeken van ProRail en door het overleg met de provincie en andere relevante partners aan te gaan.

BDU-verdeling-gelden

De provincie ontvangt elk jaar van het Rijk een Brede Doeluitkering verkeer en vervoer (BDU). De regio's krijgen een deel van deze uitkering voor de uitvoering van het verkeer- en vervoerbeleid. In de regio is het beschikbare budget voor 2013 verdeeld over diverse gemeentelijke projecten, volgens een regionaal vastgestelde prioriteringssysteem.

Basismobiliteit

Bij basismobiliteit gaat het om een aanvullend vervoeraanbod, bedoeld om specifieke doelgroepen inwoners zich zelfstandig en tegen een redelijk tarief te kunnen laten verplaatsen in een gebied (buitengebied) waar te weinig vraag is voor het exploiteren van een reguliere lijndienst. In Rivierenland hebben we, vanwege de ontwikkeling van een provinciale visie over de wijze waarop de vervoersvraag bediend moet worden, een inventariserend onderzoek naar basismobiliteit in Rivierenland gestart.

Verkeersveiligheid

Er is in 2013 door middel van het uitvoeren van het werkplan 2013 uitvoering gegeven aan het regionale meerjarenplan verkeersveiligheid 2012 -2015. Dit werkplan stelt de gemeente in staat om bepaalde niet-infrastructurele activiteiten op het gebied van de verkeersveiligheid uit te voeren. Te denken valt aan de Young Drive Xperience, seniorenritten, projecten schoolomgeving etc. Een aantal van deze activiteiten is in Neder-Betuwe uitgevoerd.

Contractgestuurde dienstverlening

Gemeenten doen op een aantal terreinen een beroep op Regio Rivierenland, die hiermee voor hen een specialistische functie vervult. Het uitgangspunt voor de inzet bij gemeenten is de inhoudelijke kennis van de materie en professionaliteit op het onderwerp. De gemeenten beslissen zelf van welke diensten zij gebruik willen maken en in welke mate. De contractgestuurde dienstverlening heeft betrekking op de volgende vier onderwerpen:

Inkoopbureau: het Inkoopbureau adviseert over inkopen en aanbesteden (beleid, proces en functie). Het organiseren, begeleiden en uitvoeren van inkopen en aanbestedingen behoort tot de vaste werkzaamheden. Ook derden kunnen gebruik maken van deze dienstverlening.

Leerplicht: het team Leerplicht beheert voor de deelnemende gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder-Betuwe, Neerijnen, West Maas & Waal en Zaltbommel de gezamenlijke leerplichtadministratie. Inclusief de uitvoering van de leerplicht en het opmaken van processen-verbaal behoort tot het takenpakket. Daarnaast zijn leerplichtambtenaren met de bevoegdheid van buitengewoon opsporingsambtenaar voor het opmaken van processen-verbaal ingehuurd bij gemeenten die niet deelnemen in de samenwerking. De verdeling van taken is zodanig dat elke gemeente in principe een eigen leerplichtambtenaar heeft; daarnaast is vervanging van elkaar afgesproken.

RMC: het RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters) heeft als taak voor de deelnemende gemeenten jongeren tussen de 18 en 23 jaar in beeld te krijgen die voortijdig stoppen met school en geen startkwalificatie hebben. Het team RMC biedt hulp om een passende opleiding te vinden.

Sociale recherche: het team Sociale recherche vormt een belangrijke schakel in de handhavingssketen van de sociale zekerheid. Naast opsporing van fraude op verzoek van de deelnemende gemeenten is het team ook in te zetten bij fraudepreventie. Het team Sociale recherche bestaat uit ervaren en goed opgeleide sociaal rechercheurs die allemaal buitengewoon opsporingsambtenaar zijn. Een medewerker verzorgt de administratieve ondersteuning. Verder is het team toegerust met een uitgebreid scala aan technische hulpmiddelen. Bij het inrichten van de RIW-organisatie zal ook de Sociale recherche een plaats krijgen.

Ontwikkelingen bij de Avri

Avri is een onderdeel van Regio Rivierenland dat op een duurzame wijze regionaal het afval inzamelt en Rivierenland schoon houdt. Voor een enkele gemeente verzorgt de Avri ook de leefomgeving. Avri voert haar activiteiten uit onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland. In 2013 zijn ten aanzien van de Avri enkele belangrijke beslissingen genomen. Zo is besloten om vanaf 2014 te werken met 'Goed scheiden loont', waarbij het tarifieringssysteem van huishoudelijk afval zodanig is opgezet dat inwoners worden gestimuleerd om hun huishoudelijk afval zoveel mogelijk te scheiden. De Avri krijgt er ook nieuwe taken bij. Zo zal de Avri vanaf 2014 voor een aantal gemeenten (waaronder Neder-Betuwe) het integraal beheer van de openbare ruimte gaan verzorgen. Ook gaat de Avri in 2014 voor een aantal gemeenten (waaronder Neder-Betuwe) het toezicht op de Drank- en Horecawet verzorgen.

Verbonden partijen van Regio Rivierenland

Onze verbonden partij Regio Rivierenland heeft zelf een aantal verbonden partijen:

- Afvalverwerking Regio Nijmegen (ARN, de afvalverbrandingsinstallatie in Weurt);
- Avri Realisatie BV te Geldermalsen;
- Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR) te Tiel;
- Stichting Kringloopbedrijf Rivierenland te Tiel.

Voor meer informatie hierover verwijzen wij naar de jaarstukken van Regio Rivierenland.

4. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester

Dagelijks bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats

Tiel

Doelstelling

Rijk, provincie en gemeenten willen de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu verbeteren. Daartoe is de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) opgericht.

De ODR is eigendom van de tien gemeenten binnen de Regio Rivierenland en de provincie Gelderland. De ODR voert voor de gemeente Neder-Betuwe alle vergunningverlenings-, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer uit.

In 2011 en 2012 is hard gewerkt aan het opstellen en laten vaststellen van een Bedrijfsplan van de nieuwe organisatie die vanaf 1 april 2013 operationeel is. In 2013 hebben diverse gesprekken plaatsgevonden om te komen tot een dienstverleningsovereenkomst, mandaatbesluit en begroting. Dit proces is inmiddels afgerond.

Financieel belang

De bijdrage van de gemeente Neder-Betuwe voor het uitvoeren van alle vergunningverleningstaken, toezicht en handhavingstaken op het gebied van de Wet Milieubeheer bedraagt in 2013:

Projectkosten: € 77.867

Jaarlijkse begrote bijdrage uitvoering taken: € 431.550

De definitieve vaststelling van de bijdrage 2013 heeft nog niet plaatsgevonden.

Financiële gegevens verbonden partij

Aan de hand van de jaarstukken 2013 ODR zullen hier voor de eerste maal de balansgegevens geplaatst worden. Dit zal plaatsvinden na vaststelling van de ODR jaarstukken 2013.

Ontwikkelingen

Het jaar 2013 is voor zowel de ODR als de gemeente een jaar geweest van verkenning. De ODR heeft vanaf 1 april 2013 op onderdelen een redelijk koude start gemaakt en er is veel energie gestoken in het opzetten van een nieuw digitaal systeem en het helder krijgen van taken en werkwijzen. Aan de kant van de gemeente was het wennen aan de uit te voeren taken op afstand en de nieuwe rol van opdrachtgever. Tussendoor liepen nog projecten als digitalisering van de dossiers en de zelfevaluatie naar aanleiding van landelijke kwaliteitsnormen. Dit heeft van beide partijen veel gevraagd. Hoewel lang nog niet alles is uitgekristalliseerd, komt men inmiddels langzaam steeds meer in een beheerfase en zal steeds professioneler gewerkt worden. In 2014 zal deze lijn verder worden doorgetrokken en zal meer werk worden gemaakt van risico gestuurd werken en planning en control.

5. Regionaal Archief Rivierenland (RAR)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester en 1 raadslid

Dagelijks bestuur : Burgemeester

Vestigingsplaats

Tiel

Doelstelling

Het Regionaal Archief Rivierenland is het historisch informatie- en documentatiecentrum voor de gemeenten Tiel, Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neerijnen, Neder-Betuwe en per 1 januari 2014 ook Zaltbommel en Maasdriel. Het doel is het gemeenschappelijk beheren van de archiefbewaarpplaats (en) van de deelnemers en van de naar die archiefbewaarpplaats(en) overgebrachte archiefbescheiden, alsmede het toezicht op het beheer van de niet naar die archiefbewaarpplaats (en) overgebrachte archiefbescheiden. Tevens worden diensten verleend aan het publiek van de deelnemende gemeenten.

Financieel belang

De kosten van het Regionaal Archief Rivierenland worden grotendeels gedragen door bijdragen van de deelnemende gemeenten en bijdragen van Waterschap Rivierenland. De verdeling van de algemene kosten, alsmede de specifieke kosten, die gemaakt worden ten behoeve van de deelnemende gemeenten, geschieden naar evenredigheid van het aantal inwoners.

In 2012 betrof de gemeentelijke bijdrage voor Neder-Betuwe € 258.190 en voor 2013 voorlopig € 243.664. De definitieve vaststelling van de bijdrage 2013 heeft nog niet plaatsgevonden.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	1.966.003	1.145.724
Vreemd vermogen	<u>9.901.341</u>	<u>10.255.991</u>
Totaal	11.867.344	11.401.715

Exploitatieresultaat 2012: € 218.939 positief

Ontwikkelingen

Het Regionaal Archief Rivierenland heeft in 2012 de nieuwe locatie in Tiel in gebruik genomen. . De deelnemende gemeenten hebben in 2013 ingestemd met de aansluiting tussen RAR en Streek Archief Bommelerwaard (SAB). De aansluiting levert organisatorische en financiële voordelen op. Tevens wordt de kwetsbaarheid verminderd en neemt de professionalisering toe. De aansluiting heeft plaatsgevonden per 1 januari 2014. In december 2013 zijn de archieven van het SAB verhuisd naar het RAR.

Hiermee is de restcapaciteit voor opslag archieven verminderd. Er zijn plannen in ontwikkeling voor uitbreiding van de depots. Dit kan gefinancierd worden uit de reserves die overbleven na de nieuwbouw door goedkoper aanbesteden en dalende rentetarieven. Voor de uitbreiding is geen extra bijdrage nodig van de deelnemende gemeenten.

6. Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : 1 Wethouder

Dagelijks bestuur : 1 Wethouder

Vestigingsplaats

Kerk-Avezaath

Doelstelling

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openlucht recreatie en het toerisme in het gebied, zulks met bestemming van het landschappelijk karakter. Middels aandeelhouderschap in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied (met handelsnaam Uit@waarde) wordt getracht deze doelstelling te realiseren. Voor alle duidelijkheid; het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal is voor de gemeente Neder-Betuwe de verbonden partij en niet de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. De B.V. recreatiemaatschappij is een verbonden partij voor het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal.

Financieel belang

De provincie en gemeenten hebben in het kader van de verzelfstandiging die in 1999 heeft plaatsgevonden (ontstaan B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied met handelsnaam Uit@waarde) hun bijdragen in de exploitatietekorten afgekocht met als uitgangspunt dat de nieuwe organisatie zichzelf moet bedruipen.

De gemeente Neder-Betuwe heeft in 2008 voor de laatste maal een afkoopsom betaald (€ 158.000) aan recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en levert vanaf 2009 geen financiële bijdrage meer.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	6.853	6.853
Totaal	6.853	6.853

Exploitatieresultaat 2012: € 0

Ontwikkelingen

In de jaarrekening van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal zijn uitsluitend nog de waarde van de deelnemingen in de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied en Avezaath B.V. verantwoord. Alle operationele activiteiten met financiële consequenties worden door de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied uitgevoerd zodat er in de administratie van het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal geen mutaties meer plaatsvinden.

Aanvullende informatie m.b.t. de laatste ontwikkelingen van Uit@waarde

De bezoekersaantallen over 2013 zijn nagenoeg gelijk aan deze in 2012. Het seizoen kwam in het voorjaar moeizaam op gang, maar werd goedgemaakt door het mooie weer in de maanden juli en augustus. Het jaar werd afgesloten met een mooi financieel resultaat als gevolg van de positieve stemming op de aandelenmarkt en een eenmalige baat als gevolg van een wijziging van de Btw-status van de organisatie.

7. Lander, werk & integratie

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : 1 Wethouder, 2 raadsleden

Dagelijks bestuur : 1 Wethouder

Vestigingsplaats

Geldermalsen

Doelstelling

Lander behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening en langdurig werklozen met een forse afstand tot de arbeidsmarkt. Lander voert de Wsw uit voor de Regio Rivierenland.

Financieel belang

De totale gemeentelijke bijdrage 2012 van Neder-Betuwe aan de gemeenschappelijke regeling Lander, werk & participatie was nihil. Dit geldt vooralsnog ook voor 2013 (bij de jaarrekening 2013 van Lander wordt pas duidelijk of de gemeentelijke bijdrage voor 2013 definitief nihil is). De "bijdrage" bestaat momenteel uit de inkoop van de verschillende re-integratietrajecten die ten laste komen van het werkdeel Wwb. Dit blijft ook in 2014 het geval.

Na.v. de begrotingswijziging 2014, opgesteld in het laatste kwartaal van 2013, geldt voor 2014 een beoogd negatief exploitatieresultaat van € 1.230.000,-. Lander geeft aan dat dit tekort vooralsnog zelf opgevangen kan worden en dat er nog geen sprake is van een aanvullende gemeentelijke bijdrage in 2014. Bij de jaarrekening 2014 van Lander wordt pas definitief duidelijk of er de gemeentelijke bijdrage nihil is.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	9.885.013	10.342.050
Vreemd vermogen	5.866.509	7.283.282
Totaal	15.751.522	17.625.332

Exploitatieresultaat 2012: € 848.576 negatief

Ontwikkelingen

Participatiewet

Waar we eerder de begroting van vorig jaar nog spraken over de invoering van de Wet werken naar vermogen moeten we het nu hebben over de invoering van de Participatiewet. Met de val van het kabinet Rutte is de Wet werken naar vermogen controversieel verklaard. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte-Asscher zijn de ideeën van de Wet werken naar vermogen in een bijna gelijke vorm teruggekomen; de Participatiewet. Wie kan werken, hoort niet afhankelijk te zijn van een uitkering. Maar mensen met een bijstandsuitkering of met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen vaak moeilijk werk krijgen. Het is wel de bedoeling dat die groep ook participeert in de samenleving, desnoods met vrijwilligerswerk. In de Participatiewet voegt het kabinet de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen, waarbij een korting op de budgetten voor re-integratie voor deze doelgroepen wordt doorgevoerd. Het doel is een volledig ontschot participatiebudget, waarbij de gemeente grote beleidsvrijheid heeft op welke wijze dit wordt ingezet op de doelgroep. Dit betekent concreet dat de verantwoordelijkheid voor de WSW'ers die bij Lander werken met de invoering van de Participatiewet bij de gemeente komt te liggen. Met het afsluiten van het Sociaal Akkoord is de ingangsdatum van de Participatiewet verschoven van 1 januari 2014 naar 1 januari 2015. De komst van de Participatiewet heeft de voorgenomen oprichting van de RIW tot gevolg. De Participatiewet ligt momenteel bij de Tweede Kamer ter besluitvorming.

RIW (Regionale Infrastructuur Werk)

Op basis van een eerste onderzoek heeft de Programmaraad Participerend in april 2012 de intentie uitgesproken om te komen tot één RIW. Dit heeft direct te maken met de komst van de Participatiewet, de voormalige Wet Werken naar Vermogen. Met de komst van deze wet waarin verschillende doelgroepen en budgetten worden gebundeld, is het voor een kleine gemeente steeds lastiger om re-integratiebeleid zelf te organiseren. Daarom hebben 8 van de 10 gemeenten in de regio Rivierenland, het UWV-Werkbedrijf en Lander de handen ineengeslagen om samen te werken in een RIW. Eind 2012 is de stuurgroep RIW met het inhoudelijke model, fase twee, akkoord gegaan. Deze fase omvat o.a. de visie op werk, arbeidsmarkt, en activering. Ook de onderlinge afstemming van beleid is opgenomen als actiepunten. Dit inhoudelijk model is door de gemeenteraad vastgesteld. In het tweede kwartaal van 2013 is gestart met fase 3, het organisatiemodel. Begin 2014 vindt hierover besluitvorming plaats in het college. Voor 1 maart 2014 wordt aan de gemeenteraad gevraagd hierover een besluit te nemen. Het gevraagde besluit van de gemeenteraad is om het college opdracht te geven het organisatiemodel (een GR) uit te werken in een concreet businessplan en dit voor het zomerreces 2014 aan te bieden aan de gemeenteraad. Naar verwachting zal de implementatie van de RIW op 1 januari 2015 plaatsvinden, i.p.v. de eerder gecommuniceerde datum van 1 januari 2014. Dit uitstel heeft direct te maken met het afsluiten van het Sociaal Akkoord op 11 april 2013. Per 1 januari 2015 wordt dan gewerkt volgens de nieuwe wet- en regelgeving (Participatiewet) in de RIW. De Participatiewet ligt momenteel bij de Tweede Kamer ter besluitvorming.

8. Presikhaaf

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Neder-Betuwe is in het Algemeen Bestuur van Presikhaaf vertegenwoordigd door een wethouder en een vervanger. Ten aanzien van het Dagelijks Bestuur is de vertegenwoordiging geregeld via de zogeheten 'klaverblad-constructie'. Dit houdt in dat er vier 'regio's' zijn die elk een afvaardiging hebben in het Dagelijks Bestuur. Ons 'blad' bestaat uit de gemeente Neder-Betuwe samen met Overbetuwe en Lingewaard. De wethouder van Lingewaard, de heer Barth van Eeten, is onze vertegenwoordiger.

Vestigingsplaats

Arnhem

Doelstelling

Presikhaaf behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de sociale werkvoorziening.

Financieel belang

De totale gemeentelijke bijdrage van Neder-Betuwe aan de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf bedraagt € 19.000 op jaarbasis zolang de zittende WSW-werknemers in dienst blijven van Presikhaaf. Voor de gemeente Neder-Betuwe zou de gemeentelijke bijdrage alleen maar naar beneden bijgesteld moeten worden vanwege de "uitsterfconstructie".

De bedrijfsmatige resultaten van Presikhaaf bedrijven zijn echter drastisch verslechterd door enerzijds de economische omstandigheden en anderzijds door het niet meer beschikbaar zijn van de herstructureringsfaciliteit van het rijk. Hierdoor heeft in 2012 een extra gemeentelijke bijdrage plaats moeten vinden en dit betrof voor Neder-Betuwe een bedrag van € 100.500.

De begroting Presikhaaf 2013 heeft wederom aangegeven dat een extra bijdrage van Neder-Betuwe voor het jaar 2013 noodzakelijk is. In dit geval betreft het een aanvullende bijdrage van € 53.600. In de eerste bestuursrapportage 2013 bent u hier verder over ingelicht. Bij de jaarrekening 2013 van Presikhaaf wordt definitief bekend gemaakt wat de aanvullende bijdrage precies wordt.

De begroting van 2014 is inmiddels ook vastgesteld. Het begrootte exploitatieresultaat voor 2014 is - € 8.176.000,-. In 2012 was dit - €16.602.000,- waarbij de gemeentelijke bijdrage voor Neder-Betuwe uit kwam op € 100.500,-. Vooralsnog hebben wij in onze begroting voor 2014 rekening gehouden met een extra bijdrage ter hoogte van € 42.000. De definitieve bedragen worden pas duidelijk bij de jaarrekening 2014 van Presikhaaf.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	€ 0	€ 1.598.000
Vreemd vermogen	€47.188.000	€43.440.000
Totaal	€ 47.188.000	€ 45.038.000

Exploitatieresultaat 2012: € 16.602.000 negatief

Ontwikkelingen

Eind 2013 zijn er nog 13 inwoners via Presikhaaf bedrijven geplaatst. In 2014 kijken we hoe we het verloop van geplaatste inwoners naar beneden kunnen bijstellen met respect voor de uitgangspunten van de WSW.

Presikhaaf ondergaat momenteel een transitie. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd en heeft, in positieve zin, zijn gevoelen geuit op 30 mei 2013. Op 26 juni 2013 heeft het AB van Presikhaaf ingestemd met het transitieplan: waar Presikhaaf Bedrijven nu nog 'eigen' bedrijven heeft waar SW-ers werkzaam zijn, wordt Presikhaaf Bedrijven omgevormd tot een organisatie die zich richt op drie activiteiten: Beschut Werken, Plaatsing en Diagnose & Advies.

9. Industrieschap Medel

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Algemeen bestuur : Burgemeester, 1 wethouder en 2 raadsleden

Dagelijks bestuur : Burgemeester en 1 wethouder

Vestigingsplaats

Tiel

Doelstelling

Het industrieschap Medel heeft als doel de economische ontwikkelingen in de regio en onze gemeente te bevorderen door middel van het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijventerrein Medel. Deze ontwikkeling wordt vormgegeven in gezamenlijkheid met de gemeente Tiel binnen de Gemeenschappelijke Regeling Industrieschap Medel middels het participeren, voorbereiden en ondersteunen in het Dagelijks en Algemeen Bestuur van het Industrieschap, alsmede toetsen en beoordelen van ontwikkelingen die ons grondgebied raken.

Financieel belang

De gemeenten Tiel en Neder-Betuwe participeren in principe op gelijke basis. Indien door het Algemeen bestuur van industrieschap Medel een batig of een nadelig saldo over enig jaar ten goede aan, dan wel ten laste van de deelnemers wordt gebracht, dan geschiedt dit voor gelijke delen.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	2.165.072	2.580.072
Vreemd vermogen	<u>27.404.111</u>	<u>28.573.247</u>
Totaal	29.569.183	31.153.319

Exploitatieresultaat 2012: € 0

Ontwikkelingen

Jaarlijks vindt actualisatie van de grondexploitatie van Industrieschap Medel plaats. De grondexploitatie wordt jaarlijks na instemming door het Dagelijks Bestuur aan de raad aangeboden om zijn gevoelens kenbaar te maken, waarna deze door het Algemeen Bestuur – rekening houdend met het gevoelens van de raad – wordt vastgesteld. In 2012 is overeenstemming bereikt tussen beide gemeenten over de voorwaarden waaronder een grenscorrectie zal plaatsvinden tussen Tiel en Neder-Betuwe omtrent Medel. In de raadsvergadering van 15 januari 2013 heeft de gemeenteraad van Neder-Betuwe hiermee ingestemd, en de raad van Tiel op 16 januari 2013. September 2013 heeft de provincie het besluit tot grenscorrectie genomen. Deze grenscorrectie is per 1 januari 2014 geëffectueerd.

Met het bereiken van de overeenstemming over de grenscorrectie is tevens de verdere ontwikkeling van Medel in gang gezet. Hiertoe is in 2013 door de provincie Gelderland een Provinciaal InpassingsPlan (PIP) in procedure gebracht. Met het PIP wordt het mogelijk gemaakt om een deel van de uitbreiding – na vaststelling door Provinciale Staten (PS) – te realiseren. De uitbreiding van Medel is hiermee in 2 fases geknipt. Voor de tweede fase lopen momenteel verschillende onderzoeken, waarbij het archeologisch onderzoek het kritieke pad bepaald. Op basis van de uitkomsten van het archeologisch onderzoek kan nader worden bekeken hoe om te gaan met de tweede fase van Medel.

Voor Medel zullen in 2014 twee grondexploitaties worden opgesteld en aangeboden. Een grondexploitatie betreft het bestaande Medel, daarnaast zal een grondexploitatie voor het uitbreidingsgebied worden opgesteld. Al hoewel het hier om twee gescheiden grondexploitaties gaat, kunnen deze niet los van elkaar worden gezien. In de grondexploitaties wordt dit nader uitgelegd. Nadat de raad gelegenheid heeft gehad om gevoelens kenbaar te maken, worden beide grondexploitaties door het Algemeen Bestuur van Medel vastgesteld.

Aan de exploitatie van een dergelijk groot bedrijvenpark zijn over het algemeen risico's verbonden. Deze risico's zijn voor Medel 1 voornamelijk afhankelijk van de afzetnelheid, grondprijzen, fasering van de uitgaven en eventuele kostprijsstijgingen en/of rentestijgingen.

Voor de uitbreiding van Medel zijn naast de genoemde risico's voor Medel 1 ook nog risico's te verwachten ten aanzien van verwerving en archeologisch onderzoek. Voor de uitbreiding is een haalbaarheidsstudie/GREX uitgevoerd, die inmiddels door het Algemeen Bestuur van Medel is vastgesteld. Op het moment dat het stedenbouwkundig plan voor de uitbreiding meer duidelijkheid geeft, zal de haalbaarheidsstudie/GREX gedetailleerder worden opgezet, waarmee ook de risico's beter in beeld gebracht zullen worden.

10. Casterhoven (CV)

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe

Aandeelhouder (BV): Burgemeester

Commandiet (CV) : Wethouder financiën

Vestigingsplaats
Geffen

Doelstelling

De opgerichte vennootschap Casterhoven (Gemeente Neder-Betuwe / Bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV / Van Grootheest Projekten BV) heeft ten doel: het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied Kesteren-Zuid, door middel van het verwerven van gronden, het bouw- en woonrijpmaken van gronden, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen (waaronder begrepen: appartementsrechten) en andere bebouwing en overdracht van binnenwijkse voorzieningen aan de gemeente.

Financieel belang

De 3 partijen (gemeente Neder-Betuwe, bouwbedrijf Gebroeders van Wanrooij BV en Van Grootheest Projekten BV) participeren op gelijke basis. De winsten of verliezen worden derhalve ook gelijkmatig over de 3 partijen verdeeld.

Om de totale financieringsbehoefte van Casterhoven zekerheid te geven heeft de gemeente Neder-Betuwe een garantiestelling afgegeven tot maximaal € 22 miljoen. Dit bedrag is aangetrokken bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Binnen Casterhoven is begin 2013 een liquiditeitsprobleem ontstaan, waardoor Casterhoven niet meer aan haar betalingsverplichtingen kon voldoen. Om dit op te lossen is door alle drie de aandeelhouders een rentedragende lening aan Casterhoven uitgezet. De gemeente heeft een bedrag van € 291.819 aan Casterhoven geleend.

Per 31 december 2012 heeft er binnen de CV Casterhoven voor € 18.708.693 aan investeringen plaatsgevonden (exclusief rentekosten van € 4.068.997). De totale investeringskosten bedragen samen € 22.777.690.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	3.428.601 -/-	2.742.692 -/-
Vreemd vermogen	22.423.960	18.521.957
Totaal	18.995.359	15.779.265

Exploitatieresultaat 2012: € 685.909 -/-

Ontwikkelingen

Het project Casterhoven kent na het aantrekken van een financiering haar eigen financiële afwikkeling. Deze is vastgelegd in de grondexploitatie. Het uiteindelijke resultaat zal conform de financiële verhoudingen over partijen worden verdeeld.

Overall in Nederland staan grondexploitaties zwaar onder druk vanwege dalende Vrij Op Naam (VON) prijzen en dalend afzettempo. De meest recente grondexploitatie van Casterhoven van mei 2011 kent nog een positieve winstverwachting. In 2014 zal de grondexploitatie worden geactualiseerd en naar verwachting worden vastgesteld door de aandeelhouders. Zodra deze grondexploitatie is vastgesteld, zal de gemeenteraad op de gebruikelijke wijze hierover worden geïnformeerd.

Zoals blijkt onder het kopje "Financieel Belang" zijn de totale investeringskosten inmiddels groter geworden dan de beschikbare financiering van de bank. Derhalve heeft het college medio 2012 moeten besluiten om – conform de gesloten samenwerkingsovereenkomst – een bijstorting te doen van maximaal € 500.000 in de ontwikkeling van Casterhoven. Het ontstane tekort in de financiering wordt onder de drie aandeelhouders gelijk verdeeld.

In 2012 is het bestemmingsplan voor het eerste deel van Casterhoven vastgesteld, waarbinnen ca. 123 woningen kunnen worden gerealiseerd. Het eerste deel van Casterhoven zal gefaseerd ontwikkeld worden. De woningen in de eerste fase zijn in verkoop gebracht. Een groot deel van de woningen in deze eerste fase is inmiddels verkocht. De laatste woningen staan momenteel te koop, en zullen begin 2014 in verkoop worden gebracht. De verkoop van de woningen loopt binnen Casterhoven – naar marktomstandigheden – goed door. Om de positieve verkoop stroom in gang te houden zal in de eerste helft van 2014 het bestemmingsplan voor de tweede fase in procedure gebracht worden.

Begin 2013 is gestart met het bouwrijp maken van deze eerste fase. In 2014 zal worden gestart met woonrijp maken van de eerste fase.

11. Waterbedrijf Vitens N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe
Als aandeelhouder

Vestigingsplaats
Velp

Doelstelling
De klanten (o.a. inwoners van Neder-Betuwe) voorzien van kwalitatief goed drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.

Financieel belang
De gemeente Neder-Betuwe bezit, na omzetting van de preferente aandelen in een achtergestelde lening, 16.023 (0,28%) gewone aandelen van € 1 nominaal.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	386,1	398,3
Vreemd vermogen	<u>1.296,5</u>	<u>1.282,1</u>
Totaal	1.682,6	1.680,4

Exploitatieresultaat 2012: € 29,6 positief
(bedragen in miljoenen euro's)

Ontwikkelingen

Vitens gaat tot 2017 620 miljoen euro investeren in onder meer onderhoud van het leidingnet en bouw en renovaties van pompstations. Ruim 90 procent van de werkzaamheden wordt uitbesteed. Ondanks het feit dat het aantal leidingbreuken de afgelopen jaren is afgenomen wil Vitens risico's ook voor de lange termijn beperken en de leveringszekerheid van drinkwater garanderen. Het leidingnet van Vitens vertegenwoordigt momenteel een nieuwwaarde van ongeveer 4 miljard euro. Vitens wil niet wachten tot de leidingen aan het einde van hun levensduur zijn en gaat veel leidingen preventief vervangen. Het leidingnet heeft een lengte van bijna 48.000 kilometer waarvan de oudste leidingen 130 jaar oud zijn. Vitens heeft ruim 100 pompstations die zorgen voor winning en zuivering van het grondwater. Vitens levert kraanwater aan 5,4 miljoen Nederlanders in de provincies Utrecht, Friesland, Overijssel, Gelderland en Flevoland en een gedeelte van Drenthe en Noord-Holland.

12. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vertegenwoordiging gemeente Neder-Betuwe
Als aandeelhouder

Vestigingsplaats
Den Haag

Doelstelling
De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Financieel belang
Neder-Betuwe heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht van 18.246 aandelen van € 2,50.
Dit aandelenbezit heeft een duurzaam karakter.

Financiële gegevens verbonden partij

	<u>31-12-2012</u>	<u>31-12-2011</u>
Eigen vermogen	2.752	1.897
Vreemd vermogen	139.476	134.563
Totaal	142.228	136.460

Exploitatieresultaat 2012: € 332 positief
(bedragen in miljoenen euro's)

Ontwikkelingen

BNG Bank heeft over 2012 een nettowinst behaald van EUR 332 miljoen, een toename van EUR 76 miljoen ten opzichte van 2011. Hiermee voldoet de bank ruimschoots aan haar rendementsdoelstelling. Gegeven de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de hoogte van de nettowinst 2013.

Op 29 november 2013 heeft Standard & Poor's (S&P) de lange-termijn rating van de Staat der Nederlanden gewijzigd naar 'AA+' met als outlook 'stabiel'. Als gevolg hiervan zijn de rating en outlook van BNG Bank op dezelfde manier aangepast. Naast de rating AA+ van S&P heeft BNG Bank een rating Aaa van Moody's en een rating AAA van Fitch. Daarmee blijft BNG Bank behoren tot de meest kredietwaardige banken ter wereld.

PARAGRAAF 6: GRONDBELEID

Inleiding

In paragraaf 6 "Grondbeleid" wordt aangegeven hoe de gemeente het grondbeleid inzet om haar bestuurlijke doelen te bereiken. Conform artikel 16 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en gemeenten (BBV) en de toelichting daarop stelt de gemeente de volgende onderdelen verplicht.

- ✚ Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en toepassing;
- ✚ Een actuele prognose van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie;
- ✚ Een onderbouwing van de geraamde winst- en verliesnemingen;
- ✚ De beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van doelstellingen en toepassing

Het gemeentelijke grondbeleid is één van de belangrijkste instrumenten om ruimtelijke beleidsopgaven en ambities in de praktijk te realiseren. De raad heeft in zijn vergadering van 30 juni 2011 de Nota Grondbeleid gemeente Neder-Betuwe vastgesteld. Bij de realisatie van de gewenste uitvoering van het grondbeleid, dat zich vertaalt in een juiste invulling van de diverse functies ten aanzien van het grondgebruik, gelden de volgende algemene uitgangspunten:

- het bereiken van gestelde visie/doelen in het ruimtelijk orderingsbeleid en overige beleidsterreinen,
- met de gewenste ruimtelijke kwaliteit
- op de gewenste tijd en plaats
- op een efficiënte wijze
- met een verantwoord financieel-economisch resultaat.

Het grondbeleid dient hiermee als middel om bepaalde doelstellingen te bereiken in het ruimtelijke ontwikkelingsproces waarbij het grondbeleid een afgeleide is van het totale ruimtelijk beleid. Dit geldt ook ten aanzien van de werkvelen Volkshuisvesting, Economische ontwikkelingen en Openbare ruimte (infrastructuur, recreatie en natuur).

De nota Grondbeleid van de gemeente Neder-Betuwe is op facilitair grondbeleid gericht. Indien alle kosten verhaald kunnen worden, is facilitair grondbeleid het uitgangspunt. Vanaf de nieuwe Nota Grondbeleid d.d. 30 juni 2011 is deze laatste vorm van grondbeleid leidend. Hiermee geeft de gemeente aan geen actief grondbeleid te willen voeren. Dit betekent dat de gemeente niet actief strategische gronden aan de markt onttrekt voor mogelijke toekomstige ontwikkelingen onder de regie van de gemeente. Deze stelling is van toepassing op woningbouw, bedrijventerreinen, kantoorlocaties en alle andere locaties ten behoeve van verschillende functies.

Actief grondbeleid wordt toegepast indien de gemeente Neder-Betuwe volledig eigenaar is van de grond en deze als zodanig in ontwikkeling neemt. De gemeente kan besluiten de ontwikkelingen van een locatie ter hand te nemen indien uit financieel planeconomisch onderzoek blijkt dat de risico's binnen de bestuurlijk vastgestelde bandbreedte blijven. Hierover zijn in de Nota Grondbeleid van 2011 nadere richtlijnen aangegeven. Deze zijn ook nader toegelicht in de onlangs vastgestelde Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen vastgesteld d.d. 30 januari 2014.

Een actuele prognose van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie

Administratieve eenheden

De grondcomplexen zijn in verschillende administratieve eenheden ingedeeld. Dit is van belang voor de status die de grondcomplexen hebben en de wijze waarop kredieten worden toegekend en afgedekt.

De volgende indeling wordt gehanteerd:

- *In exploitatie genomen gronden (IEGG):*
Hieronder vallen grondcomplexen waarvoor de ruimtelijke ontwikkeling in planvorming en programma is vastgelegd. Deze complexen, met een actieve grondexploitatiebegroting (hierna te noemen "IEGG"), vallen onder actief grondbeleid omdat de gemeente de regie in de ontwikkeling heeft en tevens ook de verantwoordelijkheid draagt voor de ruimtelijke en financiële ontwikkeling en afwikkeling. Deze complexen noemt men "Onderhanden Werken".
- *Projecten waarvoor een exploitatieovereenkomst is afgesloten (Expl.OVK):*
Van deze complexen is de gemeente geen grondeigenaar. Het ontwikkelinitiatief ligt bij private partijen. De gemeente faciliteert conform facilitair grondbeleid de initiatiefnemers vanuit haar publiekrechtelijke rol. Met initiatiefnemers sluit de gemeente een exploitatieovereenkomst waarin voorwaarden zijn vastgelegd en waarin tevens het gemeentelijk kostenverhaal is geregeld conform de Wet ruimtelijke ontwikkeling (Wro).
- *Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG):*
In het verleden heeft de gemeente Neder-Betuwe gronden aangekocht ten behoeve van toekomstig te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen. Met noemt deze gronden daarom strategische gronden waarvoor de planvorming is opgestart dan wel zich in een onderzoeksfase bevindt. Voorgestane ruimtelijke ontwikkelingen zijn nog niet ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgesteld en dus ook niet vastgesteld. Het voornemen bestaat echter wel.

Rapportage financiële positie

De ingezette trend in 2011 met betrekking tot monitoring en het 'in control' krijgen en houden van de exploitatiebegrotingen van onze grondcomplexen is ook in 2013 doorgezet. Thans bestaat door vereende inzet van betrokken disciplines meer grip op de financiën, risico's en kredietverlening met betrekking tot de gekozen uitgangspunten van de exploitatiebegrotingen van onze grondcomplexen.

Gezien het grote belang van een actueel inzicht hebben wij u over 2013 drie maal gerapporteerd over de uitvoering en voortgang van de diverse complexen:

- *Presentatie In de jaarstukken over 2012 en de resultaten van de exploitatiebegrotingen actualisatie per 1 januari 2013 NCW.*
- *Presentatie in de eerste bestuursrapportage 2013 van de resultaten van exploitatiebegrotingen actualisatie waarin verwerkt de mutaties tot aan de eerste bestuursrapportage indien zich grote afwijkingen voordoen.*
- *Presentatie in de bestuursrapportage 2013 van de resultaten van exploitatiebegrotingen actualisatie indien zich grote afwijkingen voordoen.*

In deze paragraaf wordt u op hoofdlijnen geïnformeerd over de voortgang en realisatie van de binnen onze gemeente aanwezige grondcomplexen. Voor uitgebreide informatie over onze grondexploitaties verwijzen wij u naar het jaarverslag grondexploitaties per 31 december 2013 dat vertrouwelijk ter inzage wordt gelegd. Thans ligt voor u de presentatie van de jaarstukken 2013 en de actualisaties van de diverse grondcomplexen per 31 december 2013.

In deze presentatie zijn de volgende elementen verwerkt, te weten de:

- actuele boekwaarden per 31 december 2013 inclusief een vergelijking met de boekwaarde per 31 december 2012.
- actualisatie van de diverse grondcomplexen per 31 december 2013 inclusief een vergelijking met het resultaat van de actualisatie per tweede bestuursrapportage 2013 (14 september 2013). Hierbij is rekening gehouden met meest bekende informatie tot en met ultimo februari 2014.

Verbonden partijen

Aangezien de projecten Medel en Casterhoven als deelneming onderdeel zijn van "Verbonden partijen" zijn deze beide projecten niet in de boekwaarde van de exploitatiebegrotingen (IEGG, Expl.OVK, en NIEGG) per 31 december 2013 meegenomen.

Voor meer informatie over Medel en Casterhoven verwijzen wij u naar de Paragraaf 5 "Verbonden Partijen".

Overige projecten

In deze paragraaf wordt ook ingegaan op een aantal andersoortige projecten. In het kader van monitoring en het in control brengen en houden van de financiële resultaten, risico's en kredietverlening hebben wij gemeend ook een aantal projecten in beeld te brengen die van belang zijn voor de financiële positie van de gemeente. Het gaat hierbij om een viertal projecten, te weten:

- Aansluiting N323/A15,
- Rondweg Dodewaard,
- Kegelaar (bedrijfsverplaatsing)
- Verzamelcomplex.

In het in deze paragraaf opgenomen financieel overzicht zijn deze projecten opgenomen onder "Overige projecten".

Actualisatie complexen

De grondexploitatiebegrotingen van de IEGG-, Expl.OVK- en de NIEGG-complexen zijn per 1 januari 2014 geactualiseerd waarbij een nieuwe beoordeling heeft plaatsgevonden van de te verwachten kosten en opbrengsten alsmede de fasering.

Ook zijn de te hanteren parameters opnieuw beoordeeld. Hieruit blijkt dat de parameter rente-inkomsten en -uitgaven van 4,5% in 2013 naar beneden is bijgesteld per 1 januari 2014 naar 4%. De parameter kostenstijging is gelijk gebleven aan 2013 (2%); dit geldt ook voor de opbrengstenstijging (0%). Met betrekking tot de overige complexen, opgenomen in het financieel overzicht, heeft afstemming plaatsgevonden met betrokken projectleiders.

IEGG.

Dit zijn complexen die de gemeente onder eigen regie ontwikkelt conform actief gemeentelijk grondbeleid. Dat wil zeggen dat deze complexen voor rekening en risico van de gemeente worden uitgevoerd. De gemeente verkoopt bouwgrond en richt het openbaar gebied in. Hiervoor is een gemeentelijke grondexploitatie (GREX) opgesteld.

Afdrachten als gevolg van verkoop van aan de Reserve Bovenwijkse voorzieningen vanuit de IEGG hebben in 2013 niet plaatsgevonden. In de loop van 2014 wordt de Nota Bovenwijkse voorzieningen geactualiseerd.

Ten behoeve van de GREX-actualisatie IEGG heeft een beoordeling van de civiele kostenramingen plaatsgevonden en is daar waar nodig bijgesteld aan het prijspeil per 1 januari 2014. De geactualiseerde ramingen zijn verwerkt in de geactualiseerde GREXEN per 1 januari 2014. De jaarlijkse actualisatie van de civieltechnische ramingen is enerzijds van belang om een goede koppeling te hebben met wat er buiten in het veld gebeurt en anderzijds worden grote schommelingen binnen de grondexploitaties zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast komen de grondexploitaties beter in control en worden mogelijke financiële risico's beperkt.

Expl.OVK.

Met betrekking tot de Expl.OVK. worden voorwaarden en afspraken over kostenverhaal vastgelegd in een exploitatieovereenkomst op het moment dat dit aan de orde is. Gemeentelijke apparaatskosten en overige te verwachten kosten die de gemeente moet maken als gevolg van haar faciliterende rol worden via deze overeenkomst verrekend met de initiatiefnemer. Uitgangspunt is dat Expl.OVK. de gemeente niets mag kosten omdat de initiatiefnemer per definitie alle kosten voor zijn rekening en risico neemt. Actualisatie van kosten is dan ook niet of nauwelijks aan de orde. Kosten die worden gemaakt door de gemeente nádat de overeenkomst zijn officiële juridische status door ondertekening van beide partijen heeft gekregen komen conform de Wro voor rekening van de gemeente. Navorderen bij de initiatiefnemer laat de wetgever niet toe. Bij de gemeente Neder-Betuwe zijn projecten met een exploitatieovereenkomst over het algemeen verliesgevend. De oorzaak hiervan is, dat bij het opstellen van de exploitatieovereenkomsten voorafgaand aan het afsluiten van de overeenkomsten, sprake was van onvoldoende inschatting van de te verwachten risico's. Dit geldt met name voor de doorlooptijden van de projecten. Als gevolg van de marktomstandigheden lopen de projecten thans achter bij de gecalculeerde doorlooptijden met gevolgen voor de te verwachten plankosten. Geconstateerd wordt dat, als gevolg van een vertragende ontwikkeling van particuliere initiatieven en ondanks extra inspanning door de gemeente in een aantal plannen om de ontwikkeling toch mogelijk te maken en vlot te trekken, de resultaten achterblijven bij de eerdere verwachtingen als gevolg van de extra kosten. Als gevolg van de huidige economische omstandigheden en de daardoor ontstane vertraging in de ontwikkelingen van plannen is onder andere sprake van toename van de kostenpost Plankosten. Over de kosten die niet worden afgedekt door de te betalen bijdrage door initiatiefnemer(s) vindt langer bijschrijving van rentekosten (kapitaalslasten) over gerealiseerde kosten plaats waardoor het resultaat van deze projecten met een Expl.OVK. nadelig wordt beïnvloed. Deze extra kosten zijn, zoals hiervoor aangegeven, niet opgenomen in de door de initiatiefnemer te betalen exploitatiebijdrage als uitvloeisel van de exploitatieovereenkomst en zijn niet verhaalbaar door de gemeente conform de Wro/ Bro.

NIEGG

Deze projecten, die ook wel aangemerkt worden als strategische vastgoed (gronden en/of panden) zijn per 1 januari 2014 niet geactualiseerd. Voor deze gronden is wel een prijs per m² bruto terrein berekend die gelijk staat aan de boekwaarde van de complexen per m². Jaarlijks vindt bijschrijving van rente over de boekwaarde plaats waardoor jaarlijks de boekwaarde per m² bruto toeneemt. In 2014 dient nader onderzocht te worden hoe met deze gronden om te gaan. Immers, de boekwaarde neemt jaarlijks toe.

Een onderbouwing van de geraamde winstnemingen

Gezien het saldo van de boekwaarde per 31 december 2013 wordt gesteld dat vroegtijdige winstneming niet aan de orde is.

De beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's

Ten aanzien van de projecten met een verliesgevend resultaat wordt, conform richtlijnen van de BBV, een voorziening ter grootte van het verwachte verlies (op contante waarde per 1 januari 2014) gestort in de "Voorziening verliezen grondexploitaties" waarmee het te verwachten verlies is afgedekt. Op basis van de actualisatie per 31 december 2013 bedraagt het totaal aan verwachte verliezen € 2.023.013. Bij de actualisatie ten behoeve van de 2^e bestuursrapportage in 2013 op peildatum 14 september 2013 bedroeg het totaal aan verwachte verliezen € 2.309.802 (incl. €1 miljoen te verwachten verlies Herenland-West).

In deze jaarstukken 2013 worden de projecten afgewikkeld en gesloten. Het betreft hier de projecten "de Leede" te Kesteren, "Dorpsplein" te Dodewaard en overige kosten vanuit verzamelcomplexen. Voor deze projecten waren verwachte verliezen gereserveerd in de voorziening "verliezen grondexploitaties". Deze gereserveerde verliezen (€ 397.705) vallen nu vanuit de voorziening "verliezen grondexploitaties" vrij ter dekking van het werkelijk verlies dat verwerkt is in deze jaarstukken. Dit betekent dat voorziening verliezen grondexploitatie in totaliteit een stijging laat zien van € 110.915. Met dit bedrag is de voorziening verliezen grondexploitaties verhoogd.

Risico's

In het totaal financieel overzicht per 1 januari 2014 van de projecten in deze paragraaf is onderscheid gemaakt in enerzijds de algemene risico's conform de uitgangspunten van de "Nota risicomanagement en weerstandsvermogen" ter grootte van € 1.220.722 (tweede bestuursrapportage 2013 € 1.123.600) en anderzijds project specifieke risico's ter grootte van € 1.368.000 (tweede bestuursrapportage 2013 € 1.688.000). De totale inschatting van de algemene en project specifieke risico's binnen de IEGG-projecten, Expl.OVK. en NIEGG-projecten bedraagt per 31 december 2013 € 2.588.722. Bij de tweede bestuursrapportage 2013 was dit bedrag ingeschat op € 2.811.600. Ten opzichte van de tweede bestuursrapportage 2013 is per saldo sprake van een afname met € 222.878

Door het afsluiten per 31 december 2013 van de grondexploitaties voor de projecten Bonegraaf, De Leede, Dorpsplein en Waalfront zijn de algemeen risico's verlaagd omdat de boekwaarde is teruggebracht naar € 0. Daartegenover staat een toename op de overige projecten waardoor uiteindelijk de stijging van het risicobedrag conform de uitgangspunten van de "Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen" is toegenomen. In het totale overzicht in deze paragraaf zijn de algemene en project specifieke risico's per project weergegeven. Voor het bepalen van de algemene risico's is conform de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 10% van de huidige boekwaarde opgenomen als risicobedrag. Dit komt overeen met € 1.220.722.

Voor een totaaloverzicht van de algemene risico's en de project specifieke risico's verwijzen wij naar het "totaaloverzicht" u ook naar paragraaf 2 "Weerstandsvermogen en risicomanagement" van de Jaarstukken 2013.

De algemene risico's en de specifieke risico's die worden gelopen binnen de diverse grondcomplexen bedragen in totaliteit per 31 december 2013 € 2.588.722. De dekking voor deze risico's wordt gevonden in de reserve Grondexploitatie. Het totaal van de reserve grondexploitatie bedraagt per 31 december 2013 circa € 2.815.000. Hieruit blijkt dat de reserve grondexploitatie voldoende is om de algemene risico's en de project specifieke risico's van grondexploitaties te kunnen af te dekken. Voor een nadere toelichting en het compleet beeld van alle risico's en de benodigde dekking verwijzen wij naar paragraaf 2 "Weerstandsvermogen en risicomanagement" van de Jaarstukken 2013.

Aanvullende kredieten

Ten behoeve van een aantal projecten is geen aanvullende investeringskrediet nodig. Basis voor de berekening van het benodigde krediet is het totaal investeringsniveau (kostenkant) van de GREX. Hierop wordt in mindering gebracht de beschikbaar gestelde kredieten tot en met 2013. Beschikbaar is gesteld tot en met 31 december 2013 € 5.565.646. De kapitaalrente is buiten beschouwing gelaten. Ten behoeve van de ALDI-vestigingen in Opheusden en Ochten wordt een apart krediet aangevraagd.

In de volgende tabel wordt de boekwaarden, een actuele prognose van de verwachte resultaten, de risico's en de investeringskredieten van de diverse grondcomplexen weergegeven:

Projecten		Boekwaarden							Verwachte resultaten op contante waarden						Opgenomen als risico						Investeringskrediet		Afsluiting		Oppervl.	Boekw.	
Project-code	Projectnaam	Gerealiseerd			Nog te realiseren		Totaal		Bestuursrapportage II		Jaarstukken 2013		Verschil	Verschil	Bestuursrapportage II		Jaarstukken 2013		Verschil	Verschil	Beschikbaar gesteld	Beschikbaar aanvullend	2013	2014	in m² bruto terrein	per m² bruto terrein	
		Boekwaarde 31-12-2012	Boekwaarde 31-12-2013	Verschil t.o.v. 31-12-2012	Lasten per 1-1-2014	Baten per 1-1-2014	Nomin. per 1-1-2014 = winst	Eindwaarde looptijd = winst	14-9-2013 winst	14-9-2013 verlies	1-1-2014 winst	1-1-2014 verlies	winst	verlies	Algemene risico's 14-9-2014	Project spec. risico's 14-9-2014	Algemene risico's 1-1-2014	Project spec. risico's 1-1-2014	Algemene risico's	Project spec. risico's							
Overzicht van "In exploitatie genomen gronden (IEGG)"																											
48300000	Herenland	4.099.107	4.099.192	8	929.258	5.669.950	-641.500	-521.189	-366.490		-428.379		-61.889		409.911	796.000	409.919	556.000		-240.000			2016	2017	nvt	nvt	
48300001	De Bonegraaf	-42.561		42.561					-22.412		-40.528		-18.116		-4.256			4.256				2013	Afgesloten				
48300005	De Leede*	405.221		-405.221						345.588					40.522			-40.522				2013	Afgesloten				
48300006	Tolstraat	-261.562	-268.863	-7.301	234.290	477.050	-511.623	-618.760	-478.781		-484.298		-5.517		-26.156			-26.886		-73		2016	2018	nvt	nvt		
48300011	Bonegraaf West	2.951.544	3.106.282	154.738	368.014	4.076.338	-602.043	-249.427	-290.115		-197.126		92.989		295.154			310.628		15.473		2017	2018	nvt	nvt		
	Sub-totaal	7.151.749	6.936.611	-215.138	1.531.562	10.223.338	-1.755.166	-1.389.376	-1.157.798	345.588	-1.150.331		7.467		715.175	796.000	693.661	556.000		-21.514	-240.000						
Overzicht van exploitatie met een "Exploitatie overeenkomst (Expl.OVK)"																											
48300008	Nachtegaallaan	-22.876	-22.905	-2	28.666		5.761	5.856		3.765		5.004		1.239	-2.288		-2.290				191.803		2015	2015	nvt	nvt	
48300015	ABC		12.426	12.426			12.426	12.426									1.243		1.243			n.n.t.b.	n.n.t.b.	nvt	nvt		
48300017	Wegwijzer	66.759	62.480	-4.280	54.193	360.060	-243.387	-307.496	-232.430		-236.727		-4.297		6.676		6.248		-42		166.039		2015	2016	nvt	nvt	
48300050	Triangel	64.659	83.954	19.296	124.000		207.954	248.379			177.042		204.153		6.466		8.395		1.930		473.000		2016	2017	nvt	nvt	
48300053	Bovenindeestraat	183.294	1.383.345	1.200.051	76.600	927.506	532.439	791.253			606.304		613.195		6.891	18.329		138.335		120.005		369.981		2015	2019	nvt	nvt
48300058	Dorpsplein*	127.651		-127.651											12.765				-12.765		770.079		2013	Afgesloten			
48300060	WC Ochten	526.885	563.841	36.956	800.000	1.388.674	-24.833	-6.547	-151.031		-5.596		145.435		52.688		56.384		3.696		723.674		2015	2014	nvt	nvt	
48300063	Broedershof	82.986	12.620	-70.365	230.850	255.750	-12.280	24		1.903		19		-1.710	8.299	20.000	1.262	20.000	-7.037		78.032		2013	2018	nvt	nvt	
48300065	Ijzendoorn	86.439	107.401	20.962	68.500	87.765	88.136	107.611		97.665		88.448		-9.217	8.644		10.740		2.096		231.000		2017	2016	nvt	nvt	
48300067	WoZoCo	-58.752	-52.575	6.178	53.300		72	-897	-19.146		-73		18.408		-5.875		-5.257		61		185.567		2017	2016	nvt	nvt	
48300068	Vellingterr. Kesteren	23.796	48.462	24.667	65.100		113.562	136.290		25.419		112.020		86.601	2.380		4.846		2.467		384.800		2015	2016	nvt	nvt	
48300070	Waalfront	14.604		-14.604											1.460				-1.460		30.416		2013	Afgesloten			
48300073	Aldi Opheusden		-11.072	-11.072	61.000	70.000	-20.072	-21.413			-17.600		-17.600				-1.107		-1.107			61.000	2015	2016	nvt	nvt	
48300074	Aldi Ochten		-21.588	-21.588	51.000	30.000	-588	-6			-5		-5				-2.159		-2.159			51.000	2015	2016	nvt	nvt	
48300091	Lingedael	21.023	-1.117	-22.140	13.800	27.500	-14.817	-17.690	-8.200		-14.540		-6.340		2.102		-11		-2.214		44.595		2015	2015	nvt	nvt	
	Sub-totaal	1.116.468	2.165.273	1.048.806	1.627.009	3.147.255	645.027	947.955	-410.807	956.275	-275.250	1.023.013	135.557	110.915	111.647	20.000	216.527	20.000	104.881		3.648.986	112.000					
Overzicht van "Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)"																											
48222011	Herenland West	1.716.138	1.791.376	75.238			1.791.376	1.791.376		1.000.000		1.000.000			171.614	355.000	179.138	355.000	7.524		397.911				36.505	22	
48300014	Acadiastraat	25.652	26.832	1.180	7.029		33.861	35.841							2.565		2.683		11		29.165				8.612	4	
48300003	Fructus gronden gemeente	625.964	655.106	29.142		384.308	270.798	311.856							62.596	80.000	65.511		2.914	-80.000	796.540				9.170	30	
48300016	Bonegraaf Oost	389.143	407.337	18.194	18.802		426.108	451.736							38.914	269.000	40.734	269.000	1.819		446.540				19.130	22	
43000054	Oranjehof	210.882	224.689	13.807			224.689	233.677							21.088	168.000	22.469	168.000	1.380		246.504				4.420	54	
	Sub-totaal	2.967.779	3.105.340	137.561	25.831	384.308	2.746.832	2.824.486		1.000.000		1.000.000			296.778	872.000	310.534	792.000	13.756	-80.000	1.916.660						
	Totaal	11.235.996	12.207.224	971.229	3.184.402	13.754.901	1.636.694	2.383.065	-1.568.605	2.301.863	-1.425.581	2.023.013	143.024	110.915	1.123.600	1.688.000	1.220.722	1.368.000	97.122	-320.000	5.565.646	112.000					
Overzicht van "Deelnemingen" (Verbonden partijen)																											
48300004	Casterhoven				30.000		30.000	41.466								7.500.000		7.500.000							nvt	nvt	
43200000	Medel	5.917.084		-5.917.084																					nvt	nvt	
	Sub-totaal	5.917.084		-5.917.084	30.000		30.000	41.466								7.500.000		7.500.000									
Overzicht van "Overige projecten"																											
42109998	Aansluiting N323/A15				405.000	243.620										42.000		42.000							nvt	nvt	
42109999	Dodewaard Rondweg				4.320.678	4.323.574																			nvt	nvt	
43101020	Ontwikkeling ABC				392.500	385.000									14.500		14.500				145.000		2015		nvt	nvt	
48300099	Verzamelgrijs*			7.940	26.496						7.940											doorlopend	doorlopend			nvt	nvt
	Sub-totaal			7.940	5.144.674	4.952.194					7.940				14.500	42.000	14.500	42.000			145.000						
	Totaal generaal	17.153.080	12.207.224	-4.937.915	8.359.076	18.707.095	1.666.694	2.424.531	-1.568.605	2.309.802	-1.425.581	2.023.013	143.024	110.915	1.138.100	9.230.000	1.235.222	8.910.000	97.122	-320.000	5.710.646	112.000					
* Projecten worden in de jaarstukken 2013 afgesloten. Gecalculeerde verliezen voor deze projecten vallen vrij uit de voorziening verliezen grondexploitaties ter dekking van de af te sluiten projecten. 397.705																											

RESUMÉ TABEL ACTUELE PROGNOSE VAN DE VERWACHTEN RESULTATEN COMPLEXEN.

De boekwaarde per 31 december 2013 van de IEGG-, Expl.OVK.- en NIEGG-projecten ad € 12.207.224 laat een stijging zien ten opzichte van de boekwaarde per 31 december 2012 ad € 11.235.995 ter grootte van € 971.229.

Deze stijging wordt enerzijds veroorzaakt door een lagere boekwaarde op de IEGG-complexen (€ 215.138) als gevolg van het opheffen van de grondexploitatiebegroting De Bonegraaf en de Leede per 31 december 2013. Hier staat tegenover een hogere boekwaarde voor de Expl.OVK. (€ 1.048.806) grotendeels veroorzaakt door o.a. de aankoop van de gronden, opstellen en terreinen aan de Boveneindsestraat te Kesteren. Tot slot is de boekwaarde per 31 december 2013 ten aanzien van de NIEGG-complexen toegenomen met € 137.561.

Het verwachte ingeschatte verlies op contante waarde per 1 januari 2014 bedraagt € 2.023.013. Per 1 januari 2013 bedroeg het gecalculeerde verlies € 2.309.802 op de grondexploitatiecomplexen. Dit betekent in eerste instantie een “verbetering” van het verlies ter grootte van € 286.789. Echter u moet deze verbetering enerzijds in relatie zien met een tweetal projecten die met verlies worden afgesloten waarbij concreet aanspraak gemaakt wordt op de voorziening verliezen grondexploitaties (De Leede € 345.588 en Dorpsplein € 44.177). Anderzijds wordt het saldo van de verzamelgrex ter hoogte van € 7.940 onttrokken uit de voorziening verliezen grondexploitaties om hier geen boekwaarde op te laten ontstaan. Per saldo moet u de “verbetering” ter hoogte van € 286.789 corrigeren met de concrete aanspraak op de voorziening verliezen grondexploitaties ter hoogte van € 397.705 (€ 345.588 + € 44.177 + € 7.940). Per saldo is derhalve sprake van een “verhoging” van het verlies met een bedrag van € 110.915 (€ 286.789 – 397.705). Per saldo dient een extra storting plaats te vinden in de voorziening verliezen grondexploitaties ter hoogte van € 110.915.

De project specifieke risico's zijn ten opzichte van 2013 afgenomen met € 320.000. Dit komt vooral door een afname van de risico's op het project Herenland (€ 240.000) en op het project Fructus (€ 80.000) als gevolg van ontwikkeling rondom de aanleg van de Rondweg Dodewaard.

Tot slot is voor de NIEGG-projecten de gemiddelde kostprijs (boekwaarde) per m² in beeld gebracht, gebaseerd op het totale bruto terrein. De gemiddelde kostprijs is per m² gestegen grotendeels als gevolg van bijschrijving van rente op de NIEGG-complexen. In de toelichting op de diverse complexen wordt hierna kort ingegaan op de bijzonderheden per project. In het jaarverslag Grondexploitatie 2013 treft u een uitgebreide toelichting op de projecten aan.

KORTE TOELICHTING VAN DE "IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (IEGG)".

"In exploitatie genomen gronden" zijn gronden waarvoor een actieve GREX is opgesteld. Deze GREX is ten behoeve van de herziening en actualisatie per 1 januari 2014 aangepast aan de actuele stand van zaken met betrekking tot de gerealiseerde boekwaarde per 31 december 2013 en de "in het veld" nog uit te voeren civiel technische werken vanaf 01-01-2014. Hier is sprake van "Onderhanden werken".

Herenland Opheusden

Per fase is hierna de stand van zaken weergegeven. Fase 1 is geheel ontwikkeld en verkocht. Op één kavel na zijn alle kavels van fase 2 in 2012 verkocht t.b.v. particulier opdrachtgever schap. Fase 3 wordt ontwikkeld en gerealiseerd door een ontwikkelaar. Het eerste deelplan is inmiddels gerealiseerd. Ook binnen dit plangebied is sprake van achterblijvende verkopen. Om die reden is door de ontwikkelaar – in nauw overleg met de gemeente – gekozen om de strook met 9 vrijstaande woningen langs het westelijk deel van de Viergeverstraat te herontwikkeling. Met de ontwikkelaar zijn hierover in 2011 nadere (financiële) afspraken gemaakt. In 2012 heeft het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegen. In december 2013 is het bestemmingsplan vastgesteld, de omgevingsvergunning voor de bouw van 16 woningen is inmiddels aangevraagd (deel van de derde fase). Direct grenzend aan fase 3 ligt een perceel van een boomkwekerij. Als gevolg van de activiteiten van de boomkwekerij ligt een spuitzone over fase 3 waardoor woningbouw niet mogelijk is. Om de ontwikkeling van fase 3 een impuls te geven hebben we van de provincie subsidie ontvangen om een aangepast woningbouwprogramma mogelijk te maken, zodat de ontwikkeling sneller ter hand kan worden genomen. Ten aanzien van fase 4 zijn inmiddels alle percelen, op één na, verkocht en in aanbouw of gerealiseerd. De voorbereidingen om deze fase woonrijp te maken zijn gestart. Het concept inrichtingsplan is ontvangen en wordt op dit moment nader beschouwd. De bestemmingsplanprocedure is in 2012 gestart en in december 2013 vastgesteld. De gehele fase 5 wordt voor rekening en risico van de ontwikkelaar ontwikkeld. Door aanpassingen van civieltechnische ramingen voor de diverse deelgebieden en een kritische beoordeling van de plankosten is een substantiële resultaatverbetering per 1 januari 2014 gerealiseerd. De GREX Herenland laat per 1 januari 2013 een positief resultaat zien van € 366.490 (NCW), Per 1 januari 2014 bedraagt dit NCW resultaat positief € 428.379 hetgeen t.o.v. 1 januari 2013 een resultaatverbetering betekent ter grootte van circa € 62.000. Voor geheel Fase 3, waarbinnen ook de gronden in de spuitzone zijn gelegen, is een impulssubsidie van de Provincie Gelderland ontvangen. Met deze subsidie kunnen ook de gronden in de spuitzone verder in ontwikkeling worden genomen. Gesprekken hierover vinden op dit moment gaande. Omdat nog niet zeker is of een en ander gunstig uitvalt ten aanzien van de ontwikkeling is voornamelijk rekening gehouden met een afwaardering naar landbouwwaarde. Voor deze problematiek is een risico-inschatting opgenomen ter grootte van € 556.000.

Bonegraaf Dodewaard

De ontwikkeling van bedrijventerrein Bonegraaf (Noord) is grotendeels afgerond. Alle kavels in dit project zijn verkocht. Een klein aantal civieltechnische werkzaamheden dient nog te worden uitgevoerd. Met name betreft dit de herprofilering en afwerking van de waterpartij met de daarbij behorende plankosten voor de begeleiding. Per 31 december 2013 is de grondexploitatiebegroting Bonegraaf (Noord) afgesloten met een voordelig NCW resultaat ter grootte van circa € 40.528 (in de tweede bestuursrapportage 2013 was nog sprake van een verwachte winst van € 22.412). De nog uit te voeren werkzaamheden en begeleidingskosten ter grootte van nominaal circa € 6.500 zijn per 1 januari 2014 ondergebracht in een nieuwe grondexploitatiebegroting genaamd "Verzamelcomplex".

De Leede Kesteren

Eind 2013 staat nog één bouwkaavel ten behoeve van een vrijstaande woning in de verkoop. Per 31 december 2013 is deze grondexploitatiebegroting afgesloten met een nadelig NCW resultaat ad € 353.925. Dit is € 8.337 hoger dan het verwachte verlies dat in de tweede bestuursrapportage 2013 is gemeld ten bedrage van € 345.588. Het bedrag van € 345.588 is afgedekt middels de voorziening verliezen grondexploitaties en het bedrag van € 8.337 betreft een aanvullend verlies dat ten laste is gebracht van het saldo van deze jaarstukken. (zie toelichting programma 8). De nog te verkopen kavel is ondergebracht bij strategische gronden en blijft in de verkoop voor geïnteresseerden. Een en ander betekent dat er geen rentekosten meer worden geboekt op dit project. De nog uit te voeren werkzaamheden en begeleidingskosten van nominaal circa € 16,600 in het gebied De Leede zijn per 1 januari 2014 ondergebracht in een nieuwe grondexploitatiebegroting "Verzamelcomplex".

Tolsestraat Opheusden

Per ultimo 2013 is nog 3.848 m² bouwgrond te koop. De verwachting is dat, rekening houdend met de huidige marktvraag, dit project twee jaar langer doorloopt en ultimo 2018 wordt afgesloten. De per 1 januari 2014 geactualiseerde grondexploitatiebegroting laat een voordelig NCW resultaat zien ter grootte van € 484.298 op basis van NCW. Ten opzichte van de actualisatie per 1 januari 2013 betekent dit een bescheiden resultaatverbetering ter grootte van circa € 5.500.

Bonegraaf-West Dodewaard

De verkopen in 2013 zijn, gezien de huidige markt voor bedrijventerreinen, achtergebleven bij de verwachting. In 2013 zijn geen gronden op dit bedrijventerrein verkocht. Voor de komende jaren wordt verwacht dat de geplande verkoop vertraagd plaatsvindt. De verwachting is dat de uitgifte van 23.635 m² gerealiseerd is in 2018, hetgeen één jaar later is dan in 2013 was ingeschat. Als gevolg van een langere looptijd zijn de te verwachten investeringenindexatie licht toegenomen. Als gevolg van achterblijvende verkopen is het resultaat ook naar beneden bijgesteld. Was per 1 januari 2013 de verwachting dat een voordelig resultaat kon worden behaald ten grootte van € 290.115, thans is op basis van NCW het verwachte voordelige resultaat € 197.126. Dit is circa € 93.000 minder dan was voorzien per 1 januari 2013 en wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door kapitaallasten ad € 136.000. Als gevolg van een langere looptijd komen meer rente- en inflatiekosten ten laste van het resultaat waardoor het NCW resultaat uiteindelijk uitkomt op voordelig circa € 197.000.

KORTE TOELICHTING COMPLEXEN MET EEN "EXPLOITATIEOVEREENKOMST (EXPL.OVK.)".

Dit zijn projecten waarbij, op basis van particulier initiatief, een locatie nader wordt ontwikkeld. De gemeente is bij deze locatieontwikkelingen geen ontwikkelingspartner omdat de gronden niet in eigendom zijn van de gemeente Neder-Betuwe. De gemeente neemt in deze ontwikkelingen geen risico, zij heeft een faciliterende rol bij de (her)ontwikkeling van dergelijke locaties. Op basis van haar faciliterende rol, die enerzijds is verwoord in het vigerend grondbeleid en anderzijds in de richtlijnen vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening en de toelichting hierop in het Besluit ruimtelijke ordening van 1-7-2008 (Wro/ Bro 2008), verhaalt de gemeente vanuit haar faciliterende rol de door haar te verwachten te maken kosten op de initiatiefnemer.

Nachtegaallaan Dodewaard

De exploitatiebijdrage op basis van de geldende exploitatieovereenkomst, in 2007 door partijen ondertekend, is volledig ontvangen en verwerkt in de boekwaarde per 31 december 2013. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan in 2010 is met de verkoop van de percelen gestart. De verkoop voldoet niet aan de verwachting als gevolg van de markttechnische omstandigheden. In tegenstelling tot wat gebruikelijk is bij exploitatieovereenkomsten, heeft de gemeente in opdracht en voor rekening van de particulier de grond bouwrijp gemaakt en koopt zij grond aan ten behoeve van het openbaar gebied van de particulier. Het openbaar gebied wordt naar verwachting in 2015, na verkoop van de restkavels, door de gemeente woonrijp gemaakt. Verwacht wordt een nadelig resultaat ter grootte van circa € 5.000 NCW per 1 januari 2014. Per 1 januari 2013 was dit nadelig circa € 3.800 NCW. Het verschil wordt met name veroorzaakt door een geringe stijging van plankosten als gevolg van te verwachten begeleidingskosten inclusief de te verwachten inflatie.

ABC

In het kader van de ontwikkeling van het ABC terrein te Opheusden zijn kosten gemaakt. Het nadelig NCW resultaat van deze grondexploitatie wordt gevormd door de plankosten die nodig zijn om ontwikkelingen te onderzoeken naar de mogelijkheden en onmogelijkheden. Deze kosten worden afgedekt door de Voorziening verliezen grondexploitaties. Er worden in de loop van 2014 grondexploitaties opgesteld voor de

- gemeentelijke gronden binnen het ABC- gebied en
- gronden die vallen binnen de nog vast te stellen structuurvisie voor het ABC.

Wegwijzer Kesteren

De gemeente heeft na een selectieprocedure in mei 2011 een koop- en exploitatieovereenkomst gesloten met de hoogste bidder. Op basis van gesprekken met een klankbordgroep/omwonenden is het opgestelde plan door de ontwikkelaar aangepast. Eind 2012 heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met het nieuw bijgestelde ontwikkelingsplan (maximaal 8 in plaats van 10 woningen). De procedure voor een bestemmingsplan is in 2013 opgestart. Het verwachte voordelige resultaat op basis van NCW per 1 januari 2014 bedraagt € 236.727 NCW. Ten opzichte van de herziening per 1 januari 2013 van een positief NCW € 232.430 betekent dit een verbetering van het NCW resultaat ter grootte van circa € 4.300.

Triangel Ochten

Eind november 2011 is het bestemmingsplan Triangel in werking getreden. Door de ontwikkelaar is de eerste fase inmiddels gerealiseerd (69 woningen) en de tweede fase (21 woningen) is door de ontwikkelaar in verkoop gebracht en deels in aanbouw genomen. De geplande scholen zijn inmiddels gerealiseerd en ook de bouw van de kerk nadert zijn voltooiing. Er is een overeenkomst tussen kerk, scholen, gemeente en ontwikkelaar voor aankoop van gronden voor de realisatie van extra parkeerplaatsen. De aanpassing van het bestemmingsplan ten behoeve van realisatie hiervan is door de kerk opgestart. De geplande opbrengsten in het project zijn verwerkt in de boekwaarde per 1 januari 2013. In welk tempo de ontwikkeling van de grond zal komen is onder andere afhankelijk van de situatie op de woningmarkt. Van de tweede ontwikkelaar is nog geen nadere informatie ontvangen omtrent de ontwikkeling van zijn gronden. Het berekende nadelige resultaat bedroeg per 1 januari 2013 € 177.042; per 1 januari 2014 bedraagt het NCW resultaat € 204.153 hetgeen een verslechtering van het resultaat per 1 januari 2014 betekent van circa € 27.100. De oorzaak hiervan is de toename van de plankosten en rentekosten.

Boveneindsestraat Kesteren

Een koop-/realisatie-overeenkomst is op 18 juli 2013 getekend. Het bestemmingsplan is in voorbereiding. Op basis van doorrekening van de grondexploitatiebegroting ontstaat op basis van de Netto Contante Waarde methode (NCW) een tekort per 1 januari 2013 ad € 606.304,-. Doordat bij jaarrekening 2012 voor onderhavig project een verliesvoorziening (€ 206.927,-) is getroffen, is een nadelig resultaat ontstaan van € 399.377. Deze toename van het nadelig resultaat is u gemeld en tevens verwerkt in de tweede bestuursrapportage 2013. Door deze mutatie in 2013 is de boekwaarde fors verhoogd en zodoende is ook het algemene risico verhoogd naar € 120.005. Na de actualisatie per 1 januari 2014 ontstaat een nadelig NCW resultaat ter grootte van € 613.195. Dit is een toename nadelig van circa € 6.900 als gevolg van rentekosten.

Winkelconcentratie Ochten

Al enige jaren heeft de gemeente het voornemen om op het Dr. van Drielleplein een winkelconcentratie te realiseren om zo de leefbaarheid van Ochten te vergroten en te stimuleren. In 2012 heeft de gemeenteraad toegestemd met beëindiging van de in 2008 opgestarte prijsvraagselectie en tevens heeft de gemeenteraad kennis genomen van de voorgenomen plannen van een ontwikkelaar die in december 2012 het voormalig gemeentehuis heeft gekocht. Na de raadsvergadering van december 2012 is door het college de overeenkomst ten behoeve van de verkoop en de door de ontwikkelaar te betalen exploitatiebijdrage getekend. Door de ontwikkelaar is een bestemmingsplan opgesteld om de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling (vestiging van een Aldi) mogelijk te maken. Inmiddels heeft het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen en heeft in december 2013 een informatieve avond plaatsgevonden. Er zijn enkele inspraakreacties ontvangen. Binnenkort zal het ontwerpbestemmingsplan in procedure gaan. Daarnaast worden de bouwplannen verder uitgewerkt. Naar verwachting wordt het bestemmingsplan in de loop van 2014 onherroepelijk en kan tevens de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Per 1 januari 2013 is een voordelig exploitatieresultaat gecalculeerd ter grootte van € 151.031 NCW. Per 1 januari 2014 is het voordelig NCW resultaat € 5.596. Dit is een verslechtering van het resultaat ter grootte van circa € 146.000, enerzijds veroorzaakt door toename plankosten en kapitaallasten en anderzijds is de afdracht ten behoeve van het gemeentehuis in Opheusden hoger dan de verkoopwaarde die wordt ontvangen met betrekking tot het voormalige gemeentehuis in Ochten.

Dorpsplein Dodewaard

De herinrichting van het plein is in 2013 afgerond. Er zijn in 2013 nog een aantal werkzaamheden uitgevoerd. Het project wordt afgesloten met een verlies ter grootte van € 44.177 hetgeen wordt afgedekt door de Voorziening verliezen grondexploitaties.

Broedershof Echteld.

Broedershof is een particuliere woningbouwontwikkeling. De gronden zijn grotendeels eigendom van een ontwikkelaar en deels particulier eigendom. De gemeente heeft op 4-11-2013 een overeenkomst (Expl.OVK.) gesloten met Van Wanrooij Projectontwikkeling bv. Het betreft een overeenkomst waarin afspraken zijn vastgelegd over kostenverhaal ten behoeve van gemeentelijke kosten met betrekking tot onder meer het in procedure brengen van een bestemmingsplan voor het project Broedershof te Echteld. De ontwikkelaar is verantwoordelijk voor het aanleveren van de stukken ten behoeve van de ruimtelijke procedure. Hierbij wordt rekening gehouden met de hinderzones van een naastgelegen bedrijf, aanwezige spuitzones van gewasbestrijdingsmiddelen en hoogspanningskabels waarvan woningbouw hinder kan ondervinden. Per 1 januari 2013 bestond een nadelig resultaat ter grootte van € 1.903 NCW dat bij de herziening per 1 januari 2013 is teruggebracht naar nadelig € 193 NCW..

IJzendoorn West IJzendoorn.

In de kern IJzendoorn heeft de corporatie SWB het initiatief genomen om aan de westkant een plan van circa 45 woningen te ontwikkelen in zowel het huur- als koopsegment. Met SWB heeft de gemeente een akkoord bereikt over de plankosten en de exploitatieovereenkomst. Deze overeenkomst is in het voorjaar van 2012 door partijen getekend. Naast de ontwikkellocatie is een kwekerij gevestigd. Hierdoor moet rekening gehouden worden met een spuihinderzone van 50 meter waarbinnen niet mag worden gebouwd. In dit gebied worden de groen- en waterfuncties gerealiseerd. Het ontwerp van het bestemmingsplan heeft in het voorjaar van 2013 ter inzage gelegen. Dit heeft de nodige zienswijzen opgeleverd. Het bestemmingsplan is op 19 december 2013 door de raad vastgesteld. Op dit moment is de SWB bezig met het opstellen van het inrichtingsplan. Jaarlijks zullen er tussen de 5 en 10 woningen worden opgeleverd. De plankosten beperken zich tot investeringen in 2016 zodat eind 2016 dit complex kan worden afgesloten. Het nadelige resultaat is van € 97.665 NCW per 1 januari 2013 afgenomen tot € 88.488 NCW. Een en ander heeft te maken met afname plankosten.

WoZoCo Opheusden

WoZoCo Opheusden betreft een binnenstedelijke herontwikkeling van een appartementencomplex met 31 zorgwoningen /appartementen en medische voorzieningen (huisarts, apotheek, fysiotherapie), evenals de bibliotheek, 14 seniorenwoningen, 22 rijwoningen en 10 tweekappers. Begin 2010 is een exploitatie-overeenkomst gesloten tussen de gemeente Neder-Betuwe en corporatie. Het appartementencomplex, de medische voorzieningen en de bibliotheek zijn inmiddels opgeleverd. In verband met de nieuwe regels voor de corporaties gaat de SWB in de tweede fase alleen nog de huurwoningen realiseren. De gronden ten behoeve van de realisering van de koopwoningen zijn overgedragen aan Tijssen Bouw die inmiddels gestart is met de bouw van deze woningen. Het openbare gebied rondom het appartementengebouw en de woningen komt voor rekening en risico van de corporatie. Wanneer het openbaar gebied gereed is wordt dit "om niet" aan de gemeente in eigendom overgedragen. Het resultaat bedroeg per 1 januari 2013 € 19.146 NCW voordelig, per 1 januari 2014 is dit NCW resultaat gedaald naar voordelig 738. De verlaging van het positieve resultaat wordt grotendeels veroorzaakt door de toename in de plankosten met nadelige rente-effecten.

Veilingterrein Kesteren.

De beoogde ontwikkelaar voor het totale veilingterrein is in 2012 failliet gegaan. Hierdoor moesten de drie eigenaren van het gezamenlijke terrein op zoek naar een nieuwe ontwikkelaar. De eigenaar van de eerste fase (Habion) is het gelukt om een ontwikkelaar te vinden. Het bouwrijp maken van de eerste fase is in het eerste kwartaal van 2013 gestart waarna de bouw van het woon-zorgcomplex en uitbreiding van De Schutse en de kerk zijn gestart. Door Habion zijn de kavels voor grondgebonden woningen verkocht aan de Bunte Vastgoed. Deze is in december 2013 gestart met de bouw van de woningen. De particuliere eigenaren van fase 2 van het veilingterrein hebben nog geen ontwikkelaar gevonden om hun terrein te ontwikkelen. Omdat de beoogde infrastructuur hierdoor niet kan worden aangelegd en er alternatieven moeten worden bedacht en de eigenaren ook niet mee willen werken aan oplossingen kost dit project extra inspanning. Het nadelig resultaat bedraagt per 1 januari 2013 was € 32.673 NCW, per 1 januari 2014 bedraagt het nadelig resultaat € 112.020 wat een verslechtering is ten opzichte van de vorige herziening per 1 januari 2012 met circa € 80.000 NCW.

Aldi Opheusden

In Opheusden heeft Castella Vastgoed plannen om op de huidige locatie van Damcon een nieuwe Aldi supermarkt te realiseren. De plannen zijn recent met welstand besproken en binnenkort worden de plannen voor definitieve goedkeuring aan welstand voorgelegd. In het bestemmingsplan wordt onder ander ook rekening gehouden met de aanwezige spuitzonering. Na afronding wordt het bestemmingsplan in procedure gebracht. De Aldi zal in de toekomst aansluiten op het parkeerterrein bij de C1000. Dit parkeerterrein wordt vergroot en krijgt een tweede ontsluitingsmogelijkheid achter de brandweerkazerne langs op de Hamsestraat. Ook wordt er een nieuwe langzaam verkeerverbinding tussen de Hamsestraat en het parkeerterrein aangelegd (langs De Notenbalk). Per 1 januari 2014 bedraagt het voordelig resultaat van de grondexploitatiebegroting NCW € 17.600. Dit heeft met name te maken met de te verwachten exploitatiebijdrage en de te ontvangen vergoeding van de brandweer. Een deel van de exploitatiebijdrage is reeds in 2013 ontvangen en is verwerkt in de boekwaarde per 31 december 2013. Bij jaarrekening 2013 wordt voor de te verwachten gemeentelijke uitgaven in het kader van begeleiding van deze ontwikkeling een krediet aangevraagd van € 61.000.

Aldi Ochten

Voor de ontwikkelaar die in december 2012 het voormalig gemeentehuis heeft gekocht is een bestemmingsplan opgesteld om vestiging van een Aldi supermarkt mogelijk te maken. Inmiddels heeft het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen en heeft in december 2013 een informatieavond plaatsgevonden. Er zijn enkele inspraakreacties ontvangen. De verwachting is dat het bestemmingsplan in de loop van 2014 onherroepelijk wordt waarna de omgevingsvergunning kan worden aangevraagd. Per 1 januari 2014 is het exploitatieresultaat nihil. De ontwikkeling kan budgettair neutraal plaats vinden. Bij jaarrekening 2013 wordt voor de te verwachten gemeentelijke uitgaven in het kader van begeleiding van deze ontwikkeling een krediet aangevraagd ad € 51.000.

Lingedael.

Dit is een particuliere ontwikkeling van een landgoed t.b.v. realisatie drie wooneenheden en het langer in bedrijf laten van de sorteerinstallatie Lingemeer, in combinatie met natuur en landschapsontwikkeling. Er is een exploitatieovereenkomst ondertekend door de ontwikkelaar. Voor de gemeente is het uitgangspunt het realiseren van volledig kostenverhaal. Einddatum van het project volgens de huidige planning is 31 december 2015. Het NCW resultaat per 1 januari 2013 bedroeg voordelig € 8.200, thans is het NCW resultaat voordelig € 14.540. Dit is een verbetering van circa € 6.300. De verbetering van het resultaat is grotendeels te danken aan een verlaging van de plankosten en een versnelde ontvangst van 50% van de exploitatiebijdrage.

KORTE TOELICHTING VAN DE "NIET IN EXPLOITATIE GENOMEN GRONDEN (NIEGG)".

Onder NIEGG zijn complexen ondergebracht waarvoor onroerende goederen (gronden en panden) tot en met 2012 zijn aangekocht die mogelijk in de toekomst nodig kunnen zijn om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Planvorming voor deze complexen is nog niet vastgesteld door de raad. Voor deze complexen bestaat geen actieve grondexploitatiebegroting en is er geen kostprijsberekening.

Herenland West Opheusden

Voor een deel van dit project is het niet zeker of er een ontwikkeling gaat plaatsvinden. Gezien de huidige ruimtelijke beperking is dat dit gebied buiten de rode contour ligt. Ten behoeve van de mogelijke uitbreiding van de woningbouw Herenland-West zijn twee percelen buiten de rode contour aangekocht. Echter deze locatie zijn als een potentiële ontwikkellocatie aangemerkt. Overleg met de provincie is daarom van groot belang, zeker in het kader van het provinciaal beleid betreffende de woningbouw in de regio Rivierenland. Wij hebben van u de opdracht gekregen met de provincie in overleg te treden om te trachten een ontwikkeling in Herenland-West mogelijk te maken. Op het terrein staat een woning. Afhankelijk van de uitkomst van de gesprekken met de provincie zal deze woning separaat van een ontwikkeling verkocht worden of in een mogelijke ontwikkeling betrokken worden. Vooralsnog bedraagt de boekwaarde € 22/m² brut terrein. Dit bedrag is bepaald nádat de reservering ter grootte van € 1,0 mio in mindering is gebracht op de boekwaarde 31 december 2013.

Fructus Dodewaard

Aan de westkant van Dodewaard ligt plan Fructus, een potentiële woningbouwlocatie. De gronden in dit plan zijn grotendeels eigendom van ontwikkelaars en ook de gemeente heeft circa 3,3 hectare in eigendom. Het grondbezit van de gemeente omvat 33.580 m². Hiervan zijn twee percelen van samen 24.410 m² gereserveerd voor de aanleg van de verbindingsweg Dodewaard. Deze gronden zijn inmiddels uitgenomen en ondergebracht in een aparte kosten- batenanalyse `Dodewaard Rondweg`. Hiervoor is een opbrengst in dit NIEGG-complex geboekt ter grootte van € 375.000. Hiermee is de boekwaarde verlaagd tot circa € 280.000 NCW nadelig oftewel een prijs per m² ter grootte van € 22 brutoterrein per 1 januari 2014. Resteert een totaal bruto oppervlakte ad circa 9.000 m². Deze oppervlakte is bestemd voor woningbouw.

Acaciastraat Opheusden

Deze locatie betreft de voormalige gemeentewerf. De tijdelijke huisartsenpost, die in 2013 is verhuisd naar het WoZoCo-complex in Opheusden, is inmiddels gesloopt. Op deze locatie bestaan naar verwachting mogelijkheden voor realisatie van starterswoningen vanwege inbreng van gemeentelijke gronden. Dit onderzoek dient nog plaats te vinden. De corporatie heeft haar woningen aan de zuidkant van de Acaciastraat gesloopt en is voornemens om de locatie van de voormalige gemeentewerf op te nemen in haar plannen voor de bouw van in totaal circa 45 woningen met mogelijk eventueel commerciële ruimten. Een particulier is voornemens binnen deze locatie een deel van zijn gronden te ontwikkelen voor woningbouw. Hij overweegt tevens het perceel van zijn burens aan te kopen om dit bij zijn voorgenomen ontwikkeling te betrekken. Zodra een ontwikkelingsplan is opgesteld wordt dat voorgelegd aan de gemeente. Afhankelijk van de invulling van de locatie beslist de gemeente om al dan niet de ontwikkeling van de particulier te faciliteren met verrekening van gemeentelijke kosten via een exploitatieovereenkomst. Vooralsnog zijn het Nog niet in exploitatie genomen gronden. De boekwaarde bedraagt per 1 januari 2014 circa € 4/m² brutoterrein.

Bonegraaf Oost Dodewaard

Dit gebied grenst aan het huidige bedrijventerrein. Een aantal investeerders heeft in het aanpalende gebied grondposities verworven. Ook de gemeente heeft grondeigendom in het aanpalende gebied. Door de Regio rivierenland is de hele locatie (particulier en gemeente grond) meegenomen in het EPO/ RPB voor de toekomstige ontwikkeling voor uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein. Het EPO/RPB is leidraad voor de provincie om al dan niet mee te werken aan de ontwikkeling. De gemeente zal haar gronden inbrengen en de ontwikkeling faciliteren conform haar grondbeleid indien hiervan sprake is. De boekwaarde bedraagt per 1 januari 2014 circa € 22/m² bruto terrein.

Oranjarahof Ochten

In de omgeving van de Oranjestraat in Ochten ligt een aantal percelen van diverse eigenaren. Ook de gemeente heeft hier een perceel (het huidige trapveld). Vanaf begin 2000 is de gemeente met een projectontwikkelaar in gesprek om deze locatie te (her)ontwikkelen. Oorspronkelijk zou ook de woningcorporatie participeren in dit project maar deze heeft afgezien van gezamenlijke ontwikkeling en heeft een plan ingediend voor de herstructurering van haar woningen in dit gebied. De projectontwikkelaar vertegenwoordigt twee particuliere eigenaren in het gebied. Een derde particuliere eigenaar heeft zich terug getrokken omdat hij andere koper(s) voor zijn perceel heeft, met instemming van de gemeente Neder-Betuwe. In de huidige markt geeft de gemeente geen prioriteit aan de ontwikkeling van haar deel van het perceel. Andere locaties, waar grotere belangen spelen, hebben op dit moment voorrang. De SWB heeft besloten om de eigen woningen te herstructureren. De bestaande woningen zijn inmiddels gesloopt en er is een omgevingsvergunning afgegeven voor vervangende nieuwbouw van 28 woningen. De boekwaarde per 1 januari 2014 bedraagt circa € 54/m² bruto terrein.

KORTE TOELICHTING VAN DE "OVERIGE PROJECTEN"

Verbindingsweg Dodewaard

De gemeente bereidt de aanleg van de verbindingsweg Dodewaard voor. De financiële afspraken hierover zijn opgenomen in de tussen de gemeente en provincie gesloten samenwerkingsovereenkomst (d.d. 12-12-2012). Er is € 1,2 miljoen beschikbaar voor de plan- en verwervingskosten, voor rekening en risico van de provincie. Binnen dat budget wordt op dit moment gewerkt. Voor de aanleg is een subsidie van de provincie van € 3,7 miljoen gereserveerd. Dit bedrag dekt de aanlegkosten op basis van de in opdracht van de gemeente opgestelde kostenraming. De gemeentelijke inbreng wordt gevormd door het beschikbaar stellen van de gronden in gemeentelijk eigendom. Deze gronden, vanuit Fructus, worden voor een bedrag (boekwaarde) van € 375.000,- ingebracht. De kosten-baten-analyse van dit project laat op dit moment een licht positief saldo zien. Op het moment dat er daadwerkelijk een positief saldo wordt gerealiseerd wordt de subsidie vanuit de provincie lager worden vastgesteld. Als de aanlegkosten hoger uitvallen dan verwacht is er een risicoreservering beschikbaar, eveneens opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst. De verwachting is dat het project voor de gemeente budgetneutraal verloopt.

Aansluiting N323 –A15 Echteld

Wij hebben in het verleden van Prorail middelen ontvangen voor de grondverwerving, juridische kosten onteigeningsprocedure en plankosten. Hiervan is nog € 243.620,- beschikbaar (reserve grondexploitatie). Er dienen nog gronden te worden verworven van één grondeigenaar. Daarnaast dient er rekening te worden gehouden met planschade en plankosten. Het is duidelijk dat er bij een ongewijzigd plan een tekort is van circa € 85.000,- (exclusief PM posten). Verklaring hiervoor is dat, door het sneuvelen van het bestemmingsplan bij de Raad van State, opnieuw plankosten moeten worden gemaakt en dat de planschade niet langer kan worden ondergebracht bij de regeling nadeelcompensatie Betuweroute. Er wordt naar mogelijkheden gekeken om het plan / bestek te optimaliseren waarbij kosten worden bespaard, onder meer door de huidige ("tijdelijke") carpoolplaats aan de Meersteeg definitief te maken. Er wordt in overleg met Prorail/ministerie en Grontmij getreden om te bezien in hoeverre de besparing voor de gemeente daadwerkelijk te realiseren is. Het geld voor de uitvoering is immers in handen van Grontmij. In de kosten-baten-analyse zijn daarnaast de ambtelijke uren gekapitaliseerd en opgenomen. Vooralsnog is rekening gehouden met een risicoreservering ad € 42.000 om extra kosten af te dekken mochten deze zich voor gaan doen.

Kegelaar bedrijfsverplaatsing

De gemeente heeft op 14 november 2013 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het bedrijf Kegelaar over een bedrijfsverplaatsing. Kegelaar betaalt een exploitatiebijdrage ter afdekking van de door de gemeente te maken kosten van € 40.000. Gemeente en provincie stellen een subsidie voor de bedrijfsverplaatsing beschikbaar van in totaal € 375.000 op het moment dat bedrijfsverplaatsing concreet wordt (omgevingsvergunning, bouw, oplevering). De provincie neemt hiervan € 240.000 voor haar rekening, het bijbehorende subsidiebesluit is inmiddels genomen. De gemeente neemt € 125.000 voor rekening. Daarnaast zijn er nog kosten voor het herstellen van de inrit van de locatie van Kegelaar aan de Hamsestraat op het moment dat de bedrijfsverplaatsing is afgerond (op basis van een overeenkomst uit 2004).

In de volgende tabel wordt een overzicht weergegeven van het verloop van de boekwaarden in 2013

Ontwikkeling boekwaarden				
	IEGG	Expl.OVK.	NIEGG	TOTAAL
Boekwaarden 1-1-2013	7.151.749	1.116.468	2.967.779	11.235.996
Lasten				
Verwerving (VW)	7.235.927	1.780.444	2.041.848	11.058.219
Slopen (SL)	0	0	0	0
Sanering (SN)	40.853	0	0	40.853
Bouwrijpmaken (BRM)	1.802.823	0	0	1.802.823
Woonrijpmaken (WRM)	179.448	40.928	3.481	223.856
Groenvoorziening (GR)	104.269	0	0	104.269
Risico&Onvoorzien (RiOn)	0	0	0	0
Diverse Kosten (DK)	1.466.952	87.602	4.686	1.559.240
Bijkomende kosten (BK)	596.070	54.904	1.027	652.002
Plankosten	1.009.705	1.390.521	245.378	2.645.603
Kapitaalslasten	2.600.935	175.186	812.557	3.588.677
Totaal Investerings NOMINAAL	15.036.982	3.529.585	3.108.976	21.675.543
Baten				
Projectmatige woningbouw	2.319.813	0	0	2.319.813
Particulier opdrachtgeverschap	0	0	0	0
Maatschappelijk	0	0	0	0
Bedrijventerreinen/ Bedrijven	4.901.469	0	0	4.901.469
Overige Voorzieningen	40.000	27.500	0	67.500
Huren, pachten, bijdr.derden, overig	594.089	1.336.812	3.636	1.934.537
Subsidies	245.000	0	0	245.000
Totaal Opbrengsten	8.100.371	1.364.312	3.636	9.468.319
Boekwaarden t/m 31-12-2013	6.936.611	2.165.273	3.105.340	12.207.224

Mutaties boekwaarde 2013

Het verloop van de boekwaarden in 2013 van de in exploitatie genomen gronden (IEGG), de afgesloten exploitatieovereenkomst (Expl.OVK.) en de nog niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) is hierboven weergegeven.

IEGG

De boekwaarden van de `In exploitatie genomen gronden (IEGG)` is in totaliteit gedaald met € 215.138. Van € 7.151.779 op 1 januari 2013 naar € 6.936.611 op 31 december 2013 zonder rekening te houden met de verliesvoorziening grondexploitatie.

Expl.OVK.

De boekwaarden van de afgesloten `Exploitatieovereenkomst (Expl.OVK.)` zijn in totaliteit toegenomen met € 1.048.805. Van € 1.116.468 op 1 januari 2013 naar € 2.165.273 op 31 december 2013 zonder rekening te houden met de verliesvoorziening grondexploitatie.

NIEGG

De boekwaarden van de `Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)` is in totaliteit gestegen met € 137.561. Van € 2.967.779 op 1 januari 2013 naar € 3.105.340 op 31 december 2013 zonder rekening te houden met de

PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING

Algemeen

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hanteert de volgende definitie voor 'bedrijfsvoering':

"Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren alsmede de sturing en beheersing daarvan." Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, structuur, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een gezonde cultuur binnen de organisatie cruciaal om onze doelstellingen te bereiken.

Onze organisatie beleeft door de dynamiek in het openbaar bestuur hectische tijden en het ziet er naar uit dat deze hectiek permanent zal zijn. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het college is primair verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak.

Beleid ten aanzien van onze bedrijfsvoering

Onze organisatiestructuur is een afgeleide van het zogenoemde directiemodel. De organisatie stond in 2013 onder algemene leiding van de directie, bestaande uit de gemeentesecretaris die tevens algemeen directeur is en een tijdelijke adjunct-directeur. Binnen zeven afdelingen, aangestuurd door afdelingsmanagers, werden de gemeentelijke diensten en producten gerealiseerd. Gezamenlijk zorgden de directie en het management voor de sturing van de bedrijfsvoeringsprocessen, waarbij de directie ambtelijk eindverantwoordelijk is.

Over onze bedrijfsvoering leggen we periodiek en consequent verantwoording af. We monitoren de kwaliteit van onze dienstverlening en laten via onderzoeken zien dat we efficiënt met gemeenschapsgelden omgaan. Vanuit het perspectief van collegeonderzoeken ex artikel 213a gemeentewet, verrichten we onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid van de bedrijfsvoering. De resultaten van deze onderzoeken leggen we, indien van toepassing, aan uw raad voor.

Besturingsfilosofie

De overheid vraagt steeds meer zelfredzaamheid van inwoners en de gemeente is steeds meer één van de maatschappelijke partijen dan een orgaan dat van bovenaf bepaalt wat goed is. Ons takenpakket verandert steeds, terwijl de financiële mogelijkheden klein zijn. Een 'blik naar buiten', flexibiliteit, een sterk strategisch en tactisch vermogen, slim samenwerken, integraal werken, klantgerichtheid en resultaatgerichtheid helpen onze organisatie om de door de raad bepaalde doelen toch te bereiken. Deze thema's staan dan ook centraal in de besturings- en managementfilosofie van de organisatie die eind 2013 door het college is vastgesteld en waar de organisatieontwikkeling zich vanaf 2014 op gaat richten.

In samenhang met de nieuwe besturings- en managementfilosofie is in 2013 veel energie gestoken in het voorbereiden van de reorganisatie op de ambtelijke organisatie (zie hierna). In dat kader is ook een nieuwe verordening op de ambtelijke organisatie vastgesteld. De dynamiek in het openbaar bestuur zorgt er namelijk voor dat we de inrichting van onze organisatie steeds tegen het licht moeten houden en rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden helder moeten hebben.

Reorganisatie van de ambtelijke organisatie

Op 21 maart 2013 besloot de raad financiële middelen beschikbaar te stellen om een reorganisatie door te voeren. Het doel van de reorganisatie is het management in positie te brengen om (a) strategische en tactische beleids- en bedrijfsvoeringsdossiers in samenhang adequaat op te pakken en (b) medewerkers te coachen en begeleiden bij het uitvoeren van hun taken en in hun ontwikkeling. Het managementteam moet een klein en slagvaardig team worden dat integraal en ontkokerd werkt en snel en adequaat kan inspelen op alle ontwikkelingen die de komende jaren op ons afkomen.

Zoals hiervoor vermeld is een groot deel van 2013 gewerkt aan het doorvoeren van de reorganisatie. Hierover zijn door het college zes voortgangsbrieven naar de raad gestuurd. Per 3 februari 2014 is de reorganisatie afgerond.

Samenwerken: noodzaak en kans tegelijk

Voor elke gemeente, maar zeker voor een relatief kleine gemeente als Neder-Betuwe, is intergemeentelijke samenwerking een noodzaak. In samenwerkingsverbanden kunnen we niet alleen intergemeentelijke vraagstukken, maar ook vraagstukken die te 'groot' zijn voor onze organisatie beleggen. Zeer belangrijke beleidsuitdagingen zoals de transities op het sociaal domein, logistiek, transport, agribusiness, recreatie en toerisme gaan we dan ook samen met de negen andere gemeenten in Rivierenland aan. Binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid werken we aan een veilige leefomgeving en bereiden we ons voor op eventuele rampen en crisissituaties. Ook efficiëntieoverwegingen spelen een rol om voor samenwerking met andere gemeenten te kiezen. Daarom organiseren we onder meer de afvalinzameling (Avri/Regio Rivierenland), de sociale werkvoorziening (Lander en Presikhaaf) en ons archief (Regionaal Archief Rivierenland) samen met andere gemeenten. Binnen al deze samenwerkingsverbanden werken specialisten mee aan het bereiken van de politiek-bestuurlijke doelstellingen van Neder-Betuwe.

De afgelopen jaren zijn raad, college en ambtelijke organisatie zich steeds meer het belang van een goede sturing en monitoring van onze samenwerkingsverbanden (verbonden partijen) gaan realiseren, maar ook nog meer gaan inzetten dat samenwerken volop kansen biedt. Daarom investeren wij in kennis over verbonden partijen bij onze medewerkers. De organisatie hanteert sinds 2013 heldere afspraken over de interne procesgang en verantwoordelijkheden ten aanzien van al onze verbonden partijen. Ook zijn het afgelopen jaar binnen de organisatie diverse activiteiten ontplooid om de sturing en monitoring van verbonden partijen te verbeteren. Denk hierbij aan activiteiten gericht op bewustwording en kennis bij medewerkers te stimuleren, afstemming tussen collegeleden en medewerkers over de gewenste advisering, goede afstemming met griffie t.a.v. planning P&C-stukken van verbonden partijen. In onze organisatieontwikkelingsplannen voor 2014 krijgen deze aspecten wederom een prominente rol.

In november 2013 heeft het college een brief (D/UIT/13/22978) aan de raad over dit onderwerp geschreven, waarin onder meer de concrete acties staan benoemd.

BNW-samenwerking

Niet alleen als het gaat om beleidsvraagstukken en uitvoeringsaangelegenheden willen wij de kansen van samenwerking met andere gemeenten benutten, ook als het gaat om onze eigen bedrijfsvoering zijn we dat van plan. Onze bedrijfsvoering is momenteel immers te kwetsbaar, kent te veel zwakke plekken en is daardoor duur. Ook onze buurgemeenten Buren en West Maas en Waal kampen met deze problemen. Om dit aan te pakken en een robuuste bedrijfsvoering op te bouwen, gaan deze drie gemeenten (BNW-gemeenten) samen hun 'PIJOFACH-taken' organiseren: Personeel, Informatie (inclusief DIV en processen), Juridische zaken, Organisatie, Financiën, Automatisering (ICT), Communicatie (inclusief voorlichting) en Huisvesting (facilitaire zaken). In 2013 hebben we hier al een begin mee gemaakt, doordat we per 1 november 2013 één team automatisering voor drie gemeenten hebben.

Aanvankelijk wilden we al per 1 maart 2014 de samenwerking operationeel hebben, maar dat bleek niet haalbaar. Het opzetten van een dergelijke samenwerkingsvorm is complexe materie, zowel ten aanzien van de financiële aspecten als ten aanzien van organisatorisch-juridische en personele aspecten alsmede het opbouwen van eenduidige werkwijzen voor alle PIJOFACH-taken. Met grote inzet van de medewerkers van de bedrijfsvoeringstaken hebben we hier in 2013 al flinke stappen in gezet, die er mede aan bij moeten dragen dat de samenwerking vanaf 2014 een succes wordt. Ten aanzien van de organisatievorm opteren we voor het model van een bedrijfsvoeringsorganisatie ('GR-light'), maar het wetsvoorstel dat dit model mogelijk maakt is nog niet aangenomen. Daarom hebben we in 2013 samen met Buren en West Maas en Waal aan de verantwoordelijke commissie van de Tweede Kamer de noodzaak van een spoedige aanneming van deze wet uitgelegd. Mocht deze wet niet tijdig van kracht worden, dan zullen we de samenwerking aanvankelijk op basis van detachingscontracten opbouwen.

Vanzelfsprekend zijn de Ondernemingsraden en het Georganiseerd Overleg adequaat bij het proces betrokken. Het samenwerken op bedrijfsvoeringstaken zal niet tot gedwongen ontslagen leiden. Alle medewerkers die PIJOFACH-taken uitvoeren zullen in de BNW-samenwerking actief worden. Onze nieuwe (na reorganisatie) afdeling Bedrijfsvoering zal in zijn geheel in de BNW-samenwerking worden ingebracht. Ook onze financieel consulenten en P&O-medewerkers, die na de reorganisatie onderdeel uit gaan maken van de Concernstaf, gaan in BNW-verband samenwerken.

Opgemerkt moet worden dat het voeren van een gezamenlijke bedrijfsvoering met de andere BNW-gemeenten niet betekent dat we onze beleidsontwikkeling en dienstverlening aan onze inwoners ook in BNW-verband gaan uitvoeren. De raad heeft immers aangegeven deze taken in eigen beheer te willen blijven uitvoeren, en daar waar het beleidsontwikkeling betreft de reeds bestaande samenwerking binnen Regio Rivierenland voort te willen blijven zetten.

Inbesteding beheer openbare ruimte bij de Avri

Uit een in 2013 gehouden onderzoek blijkt dat de Avri, een onderdeel van Regio Rivierenland, ten opzichte van onze eigen organisatie beter in staat is om kwetsbaarheden te beperken, beter voorbereid is om de kwaliteit van het onderhoud te borgen en aanzienlijkere besparingen en extra inkomsten weet te onderhouden en lijkt te kunnen realiseren. Daarom gaan we per 1 april 2014 de taken op het gebied van integraal beheer van en onderhoud aan de openbare ruimte inbesteden bij de AVRI. Samen met de Avri en onder begeleiding van een externe deskundige is in 2013 gewerkt aan een helder takenpakket van inbesteding, een adequate dienstverleningsovereenkomst en een goede overgang van medewerkers en materieel. Besluitvorming hierover staat in 2014 gepland.

Toelichting totale personeelslasten opgenomen in de exploitatie

Hieronder treft u de totale personeelslasten in 2013 aan waarbij een splitsing is aangebracht tussen personeelslasten van bestuur, (burger)raad en griffie en de personeelslasten van de ambtelijke organisatie. Ook de onderdelen inhuur derden, overige personeelslasten, ziekteverzuim en het aanbieden van werk aan mensen met een arbeidshandicap worden hier nader toegelicht.

1. Personeelslasten (burger)raadsleden, college en griffie

In 2013 is er een minimale overschrijding te melden op de betreffende kostenplaatsen van de raadsleden, burgerraadsleden, college en griffie. Dit behoeft geen verdere toelichting in dit document.

Personeelslasten (burger)raadsleden, college en griffie 2013	
Begroting 2013	-662.078
Werkelijke personeelslasten 2013	670.939
Verschil	8.861

2. Personeelslasten ambtelijke organisatie

In de begroting 2013 is een bedrag opgenomen van € 7,36 miljoen. De werkelijke personeelslasten in 2013 zijn € 6,74 miljoen. Dit houdt in dat er een voordeel van € 0,62 miljoen is ontstaan (vrijval vacaturegelden), dit heeft betrekking op niet ingevulde vacatures binnen de organisatie. Intern is men kritisch op het structureel invullen van vacatures, mede door het ingezette cultuurveranderingstraject, de diverse ontwikkelingen in samenwerkingsverbanden en bezuinigingen binnen de organisatie.

Personeelslasten ambtelijke organisatie 2013	
Begroting 2013	-7.367.044
Werkelijke personeelslasten 2013	6.748.906
Verschil (vrijval vacaturegelden)	-618.138

In veel gevallen wordt de keuze gemaakt om vacatures anders in te vullen dan structureel iemand in dienst te nemen (inhuur, detachering enz.). Met name op het gebied van detacheringen van personeel van en naar een andere gemeente wordt steeds meer gebruik gemaakt ten opzichte van voorgaande jaren. We willen ruimte houden binnen de formatie door te kiezen voor een vaste kern en een flexibele schil.

2.1 Budget inhuur derden

Het saldo (- € 898.982) inhuur derden wordt bepaald door twee onderdelen:

- vrijval vacaturegelden
- extra budget op basis van inkomsten uit detacheringen (geraamd € 195.382) van eigen personeel en bij-gevraagd budget bij een eerste of tweede bestuursrapportage 2013

Budget inhuur derden 2013	
Vrijval vacaturegelden 2013	-618.138
Extra aangevraagd budget 2013	-33.462
Inkomsten uit detachering	-247.382
Totaal budget	-898.982

Per saldo is sprake van een bedrag ter hoogte van € 52.000 uit inkomsten van detacheringen dat niet was geraamd en betrekking heeft op de periode na de tweede bestuursrapportage 2013. In totaliteit betekent dit een bedrag van € 247.382 (€ 195.382 + € 52.000) uit inkomsten van detachering.

2.2 Uitgaven inhuur derden

In totaal is er een bedrag van € 922.823 besteed aan inhuur van derden in 2013. Dit heeft betrekking op diverse soorten van inhuur: op basis van detacheringen vanuit een andere gemeente, via detacheringbureaus, op basis van Payroll, via uitzendbureaus, stagiaires, enz. Per saldo is er in 2013 een overschrijding ontstaan ter hoogte van € 23.841.

Uitgaven inhuur derden 2013	
Budget 2013	-898.982
Uitgaven 2013	922.823
Verschil (overschrijding)	23.841

2.3 Overige personeelslasten

In de begroting 2013 is een bedrag van - € 634.581 opgenomen voor overige personeelslasten. Hieronder vallen bijvoorbeeld de secundaire arbeidsvoorwaarden van het personeel, juridische advisering, FPU regelingen, ARBO, wachtgelders, ontvangsten van derden, enz. In 2013 is er een onderschrijding ter hoogte van - € 44.929.

Overige personeelslasten 2013	
Begroting 2013	-634.581
Werkelijke overige personeelslasten 2013	589.652
Verschil (onderschrijding)	-44.929

2.4 Toelichting totale personeelslasten

Per saldo is er een voordeel ontstaan ter hoogte van - € 21.088 (- € 44.929 + € 23.841) binnen de totale personeelslasten in 2013. Dit voordeel is ontstaan door een gedeeltelijke teruggaaf in 2013 van de basispremie WAO/WIA (premie Arbeidsongeschiktheidsfonds). Deze eenmalige teruggaaf is geregeld in het Belastingplan 2014.

3. Ziekteverzuim

Het gemiddelde verzuim van de organisatie was in 2013 4,90%. Dit percentage werd vooral veroorzaakt door ernstige en relatief langdurige fysieke aandoeningen. Ten opzichte van het verzuimcijfer in 2012 (5,54%) is dit opnieuw een daling, dit jaar ter hoogte van 0,64%. Het landelijke verzuimcijfer binnen de sector gemeenten in 2012 was 5,3%. Voor 2013 is het landelijke verzuimcijfer nog niet bekend gemaakt. Verzuim betekent vaak (deels) afwezigheid van de betreffende medewerk(st)er. Indien dit een langdurig karakter heeft is het budget Vervanging personeel bij ziekte (- € 187.849) beschikbaar om vervanging in te schakelen, dit bedrag is inclusief de ontvangsten van het UWV. Per saldo is er in 2013 een onderschrijding ter hoogte van - € 41.829. Bij deze jaarstukken wordt u voorgesteld om dit bedrag te bestemmen voor 2014 i.v.m. een personeel knelpunt.

Vervanging personeel bij ziekte uitgaven 2013	
Begroting 2013	-187.849
Werkelijke uitgaven 2013	146.020
Verschil	-41.829

4. Arbeidshandicap

In het coalitieprogramma 2010-2014 is als speerpunt opgenomen dat voor 5% van de totale formatie de inspanning wordt verricht voor het aanbieden van werk aan mensen met een arbeidshandicap. Verdeeld over de hele organisatie, inclusief de medewerkers van Lander, is in 2013 6,06%. De doelstelling is hiermee behaald.

Doelmatigheid & Doeltreffendheid (Collegeonderzoeken ex artikel 213a gemeentewet).

Uw raad heeft op basis van art. 213a van de Gemeentewet de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vastgesteld. In de verordening is opgenomen dat het college jaarlijks de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van onze gemeente en de uitvoering van onze taken onderzoekt. Voor het controlejaar 2013 hebben wij de Monitoring van Belastingopbrengsten en het Beleid op Controleverklaringen (bij uitbesteding van taken en werkzaamheden aan uitvoeringsorganisaties/gemeenschappelijke regelingen) opgenomen. Door de omvangrijke rechtmatigheidscontroles en extra procesadviezen door wijzigingen in wet- en regelgeving en de reorganisatie is een achterstand in uitvoering van de onderzoeken ontstaan. De beide onderzoeken staan gepland voor uitvoering in de maanden maart en april 2014. Beide rapporten leggen wij na vaststelling door ons college vervolgens aan uw raad voor. Beperkte onderzoeken leggen wij alleen voor via de lijst van ingekomen stukken en meer majeure onderzoeken via (aparte) informatieverzoeken.

Bezuinigingen op de ambtelijke organisatie

Ten aanzien van bezuinigingen op formatie geldt dat steeds op lange termijn gekeken moet worden welke inzet wel/niet nodig is, zodat daar tijdig op ingespeeld kan worden. Verzilpering moet dan ook bij voorkeur op natuurlijke momenten plaatsvinden. Ook in 2013 hebben we deze werkwijze gehanteerd.

Daarbij zijn we ons ervan bewust dat gedwongen ontslagen zo duur zijn dat dit niet haalbaar is. Bovendien leiden bezuinigingen op formatie naast anders uitvoeren ook tot het schrappen van taken. We kijken daarom op strategische wijze welke taken we over enkele jaren minder of niet meer hoeven uit te voeren en welke extra taken daarvoor in de plaats komen en zoeken in ons lange-termijn-personeelsbeleid daar de aansluiting bij. Er ligt een taakstellende bezuiniging van € 700.000 vanaf 2015 waarvan € 500.000 betrekking heeft op reducering van de bedrijfsvoeringslasten, € 50.000 op samenwerking en € 150.000 op efficiency.

	2013	2014	2015	2016	2017
Te reduceren bedrijfsvoeringslasten	-325.000	-550.000	-700.000	-700.000	-700.000
Al gerealiseerde bezuinigingen bedrijfsvoeringslasten voorgaande jaren	158.271	193.271	215.771	190.771	190.771
Al gerealiseerde bezuinigingen in 2013	166.729	306.729	389.229	414.229	414.229
Nog te realiseren op efficiëntie	0	-50.000	-95.000	-95.000	-95.000

Bij de begroting 2013 en meerjarenraming 2014-2016 was de stand van de nog te realiseren bezuinigingen op bedrijfsvoeringslasten voor 2013 nog € 166.729 en dit liep op naar € 509.229 in 2017. Het restantbedrag van de bezuinigingstaakstelling bedraagt bij de jaarstukken 2013 nog € 50.000 voor het jaar 2014 en € 95.000 voor het jaar 2015 en verdere jaren.

Wij hadden ons als doel gesteld om het nog te realiseren bedrag aan bezuinigingen gerealiseerd te hebben bij het aanbieden van de jaarstukken 2013. Dit is ons helaas niet gelukt en wij zullen er zorg voor dragen dat de nog te realiseren bezuinigingen op efficiëntie gerealiseerd zullen worden in het jaar 2014.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

DE JAARREKENING

INHOUD VAN DE JAARREKENING

De jaarstukken van een gemeente moeten volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (artikel 24 BBV) bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening.

De jaarstukken, waarvan de jaarrekening deel uit maakt, dienen een document te zijn waarmee de gemeenteraad kan sturen. De gemeenteraad heeft in het duale stelsel de kaderstellende budgetbepalende en controlerende taken. De jaarrekening ondersteunt de gemeenteraad bij deze taken.

Volgens de BBV moet een jaarrekening ten minste bestaan uit een programmarekening en de toelichting, de balans en de toelichting en de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De programmarekening:

De programmarekening bevat een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per programma, een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van gerealiseerd resultaat voor bestemming, een overzicht van de werkelijke mutaties in reserves en een overzicht van het gerealiseerde resultaat na bestemming.

De programmarekening bevat voor de hierboven genoemde onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijzigingen. (artikel 27 BBV).

Tevens bevat de programmarekening een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien, een overzicht van de incidentele baten en lasten en een overzicht vanuit publieke middelen gefinancierde topinkomens. (artikel 28 BBV).

De balans:

De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen van de gemeente. In de balans worden naast de cijfers per balansdatum tevens de cijfers van de balans van het vorige jaar opgenomen (artikel 30 BBV). Verder geeft het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeente indelingsvereisten aan waaraan de balans moet voldoen.

De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen:

In deze legt de gemeente in het kader van de Single Information Single Audit (SISA) verantwoording af over de van andere overheidslichamen ontvangen specifieke uitkeringen. De hiervoor te hanteren modellen worden bij Algemene Maatregel van Bestuur (MvB) vastgesteld en gepubliceerd.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

PROGRAMMAREKENING

OVERZICHT VAN GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA VOOR BESTEMMING.

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.									
Nr: Programma's	Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
P1 Bestuur en Burger	5.608	-1.585	4.023	5.555	-1.425	4.130	-53	159	106
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.078	-376	1.702	2.053	-379	1.674	-24	-3	-27
P3 Openbare Ruimte	4.905	-967	3.938	4.722	-1.340	3.382	-183	-373	-556
P4 Economie	6.239	-6.296	-57	6.324	-6.354	-30	85	-57	27
P5 Scholing en Vorming	3.745	-1.558	2.188	3.737	-1.562	2.174	-8	-8	-13
P6 Welzijn en Cultuur	3.168	-545	2.623	3.235	-644	2.591	66	-95	-32
P7 Zorg, Werk en Inkomen	11.773	-5.826	5.946	11.701	-5.982	5.719	-72	-155	-228
P8 Bouwen en Milieu en ruimtelijke plannen (RO)	15.254	-11.011	4.243	13.440	-9.251	4.189	-1.814	1.760	-54
AD Algemene dekkingsmiddelen	46	-24.356	-24.310	49	-24.514	-24.465	3	-158	-155
Werkelijk resultaat voor bestemming + = tekort - = overschot	52.815	-52.520	295	50.814	-51.451	-637	-2.001	1.069	-932

OVERZICHT VAN WERKELIJKE MUTATIES IN RESERVES PER PROGRAMMA

OVERZICHT VAN WERKELIJKE MUTATIES IN RESERVES TOTAAL.									
Nr: Programma's	Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
MR Mutaties in reserves	7.942	-8.499	-558	7.922	-8.405	-482	-20	95	75
+ = tekort - = overschot									

OVERZICHT VAN WERKELIJKE MUTATIES IN RESERVES PER PROGRAMMA.									
Nr: Programma's	Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
P1 Bestuur en Burger	3.711	-5.166	-1.455	3.704	-5.166	-1.462	-7		-7
P2 Openbare Orde en Veiligheid									
P3 Openbare Ruimte		-255	-255		-245	-245		10	10
P4 Economie									
P5 Scholing en Vorming	1.565	-590	975	1.565	-590	975			
P6 Welzijn en Cultuur									
P7 Zorg, Werk en Inkomen	407		407	407		407			
P8 Bouwen en Milieu en ruimtelijke plannen (R)	874	-1.484	-610	861	-1.399	-538	-13	85	72
D Algemene dekkingsmiddelen	1.385	-1.004	381	1.385	-1.004	381			
Totalen van mutaties in reserves + = tekort - = overschot	7.942	-8.499	-558	7.922	-8.405	-482	-20	95	75

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.									
Nr: Programma's	Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			Verschil	Verschil	Verschil
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
Werkelijk resultaat voor bestemming	52.815	-52.520	295	50.814	-51.451	-637	-2.001	1.069	-932
MR Mutaties in reserves	7.942	-8.499	-558	7.922	-8.405	-482	-20	95	75
S Werkelijk resultaat na bestemming + = tekort - = overschot	60.757	-61.020	-263	58.736	-59.856	-1.119	-2.021	1.164	-857

OVERZICHT VAN VERSCHILLEN PER PROGRAMMA

OVERZICHT VAN GEREALISEERD RESULTAAT VOOR EN NA BESTEMMING.									
Nr: Programma's	Begroting 2013 na wijziging			Rekening 2013			Verschil		
	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €	Lasten €	Baten €	Saldo €
P1 Bestuur en Burger	5.608	-1.588	4.023	5.555	-1.425	4.130	-53	159	106
P2 Openbare Orde en Veiligheid	2.078	-376	1.702	2.053	-379	1.674	-24	-3	-27
P3 Openbare Ruimte	4.905	-967	3.938	4.722	-1.340	3.382	-183	-373	-556
P4 Economie	6.239	-6.296	-57	6.324	-6.354	-30	85	-57	27
P5 Scholing en Vorming	3.745	-1.558	2.188	3.737	-1.562	2.174	-4	-5	-13
P6 Welzijn en Cultuur	3.168	-545	2.623	3.235	-644	2.591	66	-99	-32
P7 Zorg, Werk en Inkomen	11.773	-5.826	5.946	11.701	-5.982	5.719	-72	-158	-228
P8 Bouwen en Milieu en ruimtelijke plannen (RO)	15.254	-11.011	4.243	13.440	-9.251	4.189	-1.814	1.760	-54
AD Algemene dekkingsmiddelen	46	-24.356	-24.310	49	-24.514	-24.465	3	-158	-155
+ = tekort - = overschot									

OVERZICHT VAN HET VERSCHIL PER PROGRAMMA

PROGRAMMA 1: BESTUUR EN BURGER

1. Voorziening dubieuze debiteuren (nadeel € 95.000)

Als gevolg van de economische crisis neemt het debiteurenrisico toe. Er is meer achterstand ontstaan en er zal meer moeten worden afgeboekt. De voorziening dubieuze debiteuren voor mogelijke oninbaarheid dient te worden verhoogd. De dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren voor 2013 is berekend op € 95.000 en betreft een incidenteel nadeel. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf financiering, onderdeel debiteurenrisico.

2. Gemeentelijke bijdrage Regio Rivierenland (voordeel € 43.000)

De bestuursrapportage 2013 van Regio Rivierenland, die vanwege het ontvangen tijdstip niet verwerkt is in de tweede bestuursrapportage 2013 van de gemeente Neder-Betuwe, laat een voordeel zien op de gemeentelijke bijdrage van afgerond € 43.000. Het voordeel is een gevolg van de afbouw 3 plusproducten logopedie, afwikkeling Digitaal Dossier Jeugd Gezondheid Zorg (JGZ) en transitie milieuactiviteiten OmgevingsDienst Rivierenland (ODR). Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening is de jaarrekening 2013 van Regio Rivierenland nog niet vastgesteld en is de afrekening 2013 nog niet verwerkt. De structurele effecten van met name de afbouw 3 plusproducten logopedie is in de begroting 2014 van de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid niet geheel duidelijk. Bij de eerste dan wel tweede bestuursrapportage 2014 wordt u geïnformeerd over het structurele voordeel. Vooralsnog wordt uitgegaan van een incidenteel voordeel.

3. Wijkmanagement (voordeel € 42.000)

In de lijn van de voorgaande jaren is ook in 2013 het beschikbaar gestelde budget voor wijkmanagement niet geheel benut. Door personele omstandigheden kon in 2013 de ambitie op het terrein van wijkmanagement niet helemaal worden waargemaakt. Het betreft hier een bedrag van in totaal € 42.000 dat niet benut is. Daarnaast is een aantal projecten in 2013 reeds ingezet waarvan de afronding in 2014 plaats vindt. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 22.400. Bij de bestemming van het saldo van deze jaarrekening wordt u daarom voorgesteld een bedrag van € 22.400 te bestemmen voor 2014.

4. Vervanging personeel bij ziekte (voordeel € 42.000)

Op het budget van vervanging van personeel bij ziekte is sprake van een overschrijding van het budget van in totaal € 42.000. U wordt bij de bestemming van het saldo van deze jaarrekening voorgesteld het totale bedrag van € 42.000, vanwege een knelpunt op het gebied van personeel, te bestemmen voor 2014. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel ziekteverzuim.

5. Detacheringsinkomsten (voordeel € 52.000)

De detacheringsinkomsten van voormalig personeel zijn in 2013 € 52.000 hoger uitgevallen dan geraamd. Het betreft hier een incidenteel voordeel dat u wel in relatie dient te zien met de inzet van het volledige budget inhuur derden, zoals is toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering onderdeel personeelslasten ambtelijke organisatie.

6. Renteresultaat (nadeel € 257.000)

Over het jaar 2013 is sprake van een fors nadelig renteresultaat van in totaal € 257.000 (€ 111.000 + € 146.000). Enerzijds als gevolg van investeringen uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) die in 2013 niet hebben plaatsgevonden, maar waar wel in de financieringspositie rekening mee was gehouden. Er zijn hiervoor leningen aangetrokken, waarvan de rentelast niet doorbelast kan worden aan het GRP. Dit betreft een nadelig effect van afgerond € 111.000. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf kapitaalgoederen, onderdeel GRP. Anderzijds omdat onze liquide middelen in 2013 nagenoeg geen rente hebben opgeleverd. In de begroting was rekening gehouden met 1,5% rentebaten. Voor 2013 heeft dit onderdeel geresulteerd in een nadelig effect van € 146.000. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf financiering, onderdeel rentebeheer. In de begroting 2014 is voor het jaar 2014 en 2015 reeds rekening gehouden met extra financieringslast van € 120.000 per jaar.

PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Geen

PROGRAMMA 3: OPENBARE RUIMTE

7. Verkoop/verhuuropbrengst groenstroken (voordeel € 55.000)

Er is een voordeel behaald op de baten van de groenstroken van in totaal € 55.000. Enerzijds betreft dit voordeel het gevolg van hogere verkoopopbrengsten van de groenstroken ter hoogte van € 42.000 en anderzijds hogere verhuuropbrengsten van de groenstroken. De hogere verkoopopbrengst betreft duidelijk een incidenteel voordeel. Het voordeel van de hogere verhuuropbrengst (als gevolg van de huurverhoging groenstroken) is een structureel voordeel dat in de eerste bestuursrapportage 2014 meerjarig opgenomen zal worden.

8. Openbare verlichting (voordeel € 89.000)

Tot en met 2012 heeft de gemeente Neder-Betuwe bij vooruitbetaling per electriciteitsaansluiting energiebelasting betaald. Bij de eindafrekening zijn alle aansluitingen waarop geen gebruik- of woonfunctie zit, gebundeld tot één aansluiting. Hierdoor is voor 2012 ongeveer € 60.000 aan teveel betaalde energiebelasting terug ontvangen. Aanvullend is de gemeente Neder-Betuwe per 2013 overgestapt naar een andere energie-leverancier waarbij de energiebelasting is verlaagd. Hierdoor houdt de gemeente Neder-Betuwe over 2013 naar verwachting ongeveer € 29.000 over. De definitieve eindafrekening over 2013 moet echter nog volgen. Vooralsnog wordt in totaliteit uitgegaan van een incidenteel voordeel van € 89.000 op openbare verlichting.

9. Verbindingsweg Dodewaard (voordeel € 279.000)

Gemeente Neder-Betuwe en provincie Gelderland hebben op 12 december 2012 een samenwerkingsovereenkomst gesloten. In de overeenkomst maximeert de provincie haar bijdrage op € 6,2 miljoen (€ 1,2 miljoen plan- en verwervingskosten, € 3,7 miljoen realisatiekosten, € 1,3 miljoen voor eventuele kostenoverschrijdingen en/of aanpassingen Waalbandijk). De bijdrage aan de realisatiekosten wordt pas uitgekeerd op het moment dat het inpassingsplan Waalwaard onherroepelijk is en de provincie en De Beijer tot overeenstemming zijn gekomen over de bedrijfsverplaatsing. De € 1,2 miljoen voor plan- en verwervingskosten is voor rekening en risico van de provincie. Van deze bijdrage is € 951.426 ontvangen (€ 201.426 in 2012 op declaratiebasis en € 750.000 als subsidie in 2013). Tot en met 2013 bedragen de gerealiseerde investeringen € 672.777. Geconfronteerd met de reeds ontvangen bijdrage geeft dit een overschot van € 278.649 bij deze jaarrekening. Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 278.649 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014. In 2014 zal vervolgens het resterende bedrag van € 248.574 (€ 1.200.000 - € 951.426) door de provincie worden uitgekeerd.

10. Aansluiting Voorstraat – N323 Echteld (voordeel € 31.000)

Er is voor het project aansluiting Voorstraat - N323 Echteld €243.620 beschikbaar (reserve grondexploitatie). Hiervan is € 45.000 beschikbaar gesteld voor 2013. Er is in 2013 echter maar € 14.000 besteed. Dit is minder dan verwacht, omdat het langer dan voorzien duurt voordat er stappen kunnen worden gezet met de grondverwerving en het in procedure brengen van het bestemmingsplan. Voorgesteld wordt om de niet bestede gelden in 2013 ter hoogte van € 31.000 bij het saldo van deze jaarstukken te bestemmen voor 2014.

11. Glasvezel (voordeel € 44.000)

Het overschot heeft betrekking op de aanleg van het glasvezelnetwerk door Reggefiber en bestaat onder andere uit een bijkomende vergoeding voor het herstel van asfaltsleuven. Ook zijn er meer en langere kabels onder verhardingen aangebracht, waardoor er meer en hogere leges in rekening zijn gebracht. Per saldo is sprake van een incidenteel voordeel van afgerond € 44.000.

PROGRAMMA 4: ECONOMIE

Overschrijding lasten programma 4 (€85.000)

€ 45.688	Extra kosten voor het project Medel. Het betreft extra kosten die gemaakt zijn voor het totstandkoming van een grenscorrectie, inpassingsplan en archeologie. Tegenover deze extra lasten staat een bedrag van € 22.039 aan extra baten.
€ 4.021	kostenoverschrijding bijdrage aan de Regio Rivierenland voor inzet van regionaal economisch beleid.
€ 15.100	Extra kostenoverschrijding voor het project actualiseren van het bedrijventerrein Het Panhuis te Kesteren. Zoals je kunt zien aan de baten zijn er ook extra baten ontvangen voor dit project. (€ 15.246)
€ 20.584	extra kostenoverschrijding voor inzet van personeel voor een bedrijfsverplaatsing te Opheusden. Zoals je kunt zien aan de baten zijn er ook extra baten ontvangen de Bedrijfsverplaatsing voor dit project.(€ 20.000).
€ 85.393	

Overschrijding baten programma 4 (€ 57.000)

€ 22.039	Extra inkomst vanuit het Industrieschap Medel
€ 15.246	Extra inkomsten het actualiseren van het industrieterrein Het Panhuis te Kesteren.
€ 20.000	Extra inkomsten voor inzet bedrijfsverplaatsing
€ -74	Overige kleine baten
€ 57.211	

PROGRAMMA 5: SCHOLING EN VORMING

Geen

PROGRAMMA 6: WELZIJN EN CULTUUR

Overschrijding lasten programma 6 (€ 66.000)

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) De afwijking aan zowel de lastenkant als batenkant heeft voor afgerond € 60.000 betrekking op het project NASB. Deze beschikbare middelen zijn gereserveerd als derdengelden", een soort voorziening. In 2013 is aanspraak gemaakt van € 60.000 op deze beschikbare middelen. Per saldo is het effect budgettair neutraal.

Overschrijding baten programma 6 (€ 66.000)

Naast de extra baten voor het project NASB van € 66.000 betreft het hier kleine overige verschillen kleiner dan € 25.000. Tegenover de extra lasten NASB staan extra baten. De raad is van deze extra baat en extra last op de hoogte gebracht.

PROGRAMMA 7: ZORG, WERK EN INKOMEN

12. Bijstandsbesluit zelfstandigen (voordeel € 76.000)

Binnen de Besluit Bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) heeft in 2013 een wetswijziging plaatsgevonden, de zogenaamde bonus-malus regeling. Door het rijk wordt jaarlijks een genormeed inkomstenplafond (verwachten baten uit aflossingen) bepaald op basis van cijfers uit voorgaande jaren. Positieve afwijkingen en negatieve afwijkingen op het genormeerde inkomstenplafond komt ten gunste of ten laste van de gemeente. Voor Neder-Betuwe is het genormeerde inkomstenplafond voor 2013 vastgesteld op € 148.000. In werkelijkheid is een bedrag van € 224.000 ontvangen uit terugbetalingen. Zodoende is er sprake van een incidentele positieve afwijking van € 76.000 die ten gunste komt van de gemeente.

13. Wet maatschappelijke ondersteuning (voordeel € 148.000)

Binnen de Wmo budgetten is in navolging van de tweede bestuursrapportage 2013 (aframing € 200.000 voor 2013) wederom sprake van enerzijds minder uitgaven dan geraamd (€ 73.000 als gevolg van minder uitgaven hulp bij huishouden en minder individuele voorzieningen) en anderzijds meer ontvangsten dan geraamd (€ 75.000 als gevolg van meer ontvangen eigen bijdragen via het CAK). In totaliteit is sprake van een voordeel van € 148.000. Voorgesteld wordt om deze € 148.000 bij de bestemming van het saldo van deze jaarstukken te storten in de reserve Wmo. In de begroting 2014 is meerjarig reeds rekening gehouden met een aframing van het budget Wmo van € 160.000 voor 2014 en vanaf 2015 met structureel € 300.000.

PROGRAMMA 8: BOUWEN EN MILIEU

14. Voordeel op uitvoering Riolering (voordeel € 37.000)

Het behaalde voordeel op riolering is voor het grootste deel toe te wijzen aan een Btw voordeel. De Btw die betaald wordt op uitvoering van rioleringswerkzaamheden worden volledig door het Btw compensatiefonds gecompenseerd. Hiertegenover stond in het verleden een verlaging van onze algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de begroting 2013 is het Btw voordeel op riolering behoudend geraamd op € 98.000. Werkelijk komt het Btw voordeel uit op € 135.000.

15. Onderhoud begraafplaatsen (voordeel € 46.000)

Binnen het budget onderhoud begraafplaatsen is een voordelig resultaat ontstaan van € 46.000. Het voordelig resultaat op dit budget is ontstaan omdat er in 2013 minder begrafenissen (37) hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit resulteert in een voordeel van € 22.000. Daarnaast is er minder onderhoud nodig geweest in verband met inbreidings- en uitbreidingswerkzaamheden die plaatsvonden, met name op de begraafplaatsen Kalkestraat te Dodewaard en Markstraat te Opheusden. Dit resulteert in een voordeel van € 24.000. Voorgesteld wordt om dit behaalde voordeel op onderhoud begraafplaatsen te storten in de voorziening egalisatie begraafplaatsen.

16. Voordeel op bestemmingsplannen (voordeel € 65.000)

Binnen de budgetten "herziening bestemmingsplannen" en "bestemmingsplannen voor derden" is een fors voordeel ontstaan. De werkelijke uitgaven voor ontwerpen, herzien en vaststellen van bestemmingsplannen zijn lager dan geraamd. Het ontstane voordeel op bestemmingsplannen moet als incidenteel worden beschouwd want voor 2014 en verdere jaren is in januari een lager budget beschikbaar gesteld.

17. Nadeel op uitvoering Laanboompact (nadeel € 50.000)

Het laanboompact is een samenwerking tussen de provincie Gelderland, de gemeente Neder-Betuwe, de lokale Rabobank, de Kamer van Koophandel en het Laanboomcentrum met als doel het stimuleren van de laanboom sector. Vanaf 2006 hebben wij als gemeente de Btw die betrekking heeft op het laanboompact gecompenseerd via het Btw compensatiefonds. De Belastingdienst is van mening dat economische stimulering geen compensabele activiteit is en heeft de reeds gecompenseerde Btw teruggevorderd. Dit resulteert in een incidenteel nadeel van € 50.000.

18. Storting in voorziening verliezen grondexploitatie (nadeel € 111.000)

Ten aanzien van de projecten met een verliesgevend resultaat wordt een bijdrage ter grootte van het verwachte verlies (op contante waarde) gestort in de voorziening verliezen grondexploitaties. Op deze wijze wordt het verlies meteen afgedekt. Op basis van de actualisaties per 31 december 2013 bedraagt het totaal aan verwachte verliezen € 2.023.013. Dit houdt in dat de voorziening verliezen grondexploitatie moet worden aangevuld met € 110.915. Deze storting hebben wij verwerkt in het resultaat van deze jaarstukken. Voor meer informatie over de verwachte verliezen en de aanvullende storting in de voorziening verliezen grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf 6 Grondbeleid.

19. Winstneming Bonegraaf Dodewaard (voordeel € 41.000)

Het project Bonegraaf in Dodewaard is in deze jaarstukken afgesloten met een voordelig resultaat van € 40.528. Voor meer informatie over de winstneming Bonegraaf verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

20. Verliesneming de Leede Kesteren (nadeel € 8.000)

Het project de Leede in Kesteren is in deze jaarstukken afgesloten met een nadelig resultaat van € 8.337. Het werkelijk resultaat is eigenlijk € 85.000 nadeliger omdat in het project € 85.000 aan kosten niet is besteed aan geplande bovenwijkse voorzieningen welke gedekt zouden worden uit de reserve bovenwijkse voorzieningen. Voor meer informatie over de verliesneming de Leede verwijzen wij u naar paragraaf 6 Grondbeleid.

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

21. Algemene uitkering uit het gemeentefonds (voordeel € 121.000)

De ontwikkeling van de decembercirculaire 2013 is enigszins positief uitgevallen en dit heeft grotendeels te maken met de verwerking van het Herfstakkoord. Het Herfstakkoord heeft er toe geleid dat de totale bezuiniging van het rijk ter hoogte van € 6 miljard (zoals verwerkt in de miljoenennota 2014 en ook verwerkt in de septembercirculaire 2013) overeind is gebleven, echter wel met een andere verdeling. Deze nieuwe verdeling heeft ervoor gezorgd dat het negatieve effect op het gemeentefonds, zoals was verwerkt in de septembercirculaire 2013, is afgenomen. Met de memo van 7 januari 2014 bent u op hoogte gebracht van de uitwerking van de decembercirculaire 2013.

22. Algemene uitkering gemeentefonds voorgaande jaren (voordeel € 25.000)

In 2013 heeft de gemeente verrekeringen ontvangen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds over voorgaande jaren (2011-2012). Een extra incidenteel voordeel van € 191.655. Van dit voordeel is tussentijds bij de eerste en tweede bestuursrapportage 2013 al € 166.205 verantwoord. De werkelijkheid was € 25.450 hoger hetgeen resulteert in een incidenteel voordeel bij deze jaarstukken van € 25.450.

OVERZICHT VAN MUTATIES IN RESERVES

23. Onttrekking uit reserve Bovenwijkse voorzieningen (nadeel € 85.000)

In de begroting 2013 van rekening met een onttrekking van € 85.000 aan de reserve bovenwijkse voorzieningen. Deze onttrekking was bedoeld ter dekking van te maken kosten voor het grondexploitatieproject "de Leede" in Kesteren. De geplande bovenwijkse voorziening in het grondexploitatieproject "de Leede" is niet uitgevoerd en daarom heeft er ook geen onttrekking uit de reserve bovenwijkse voorziening plaatsgevonden. Dit houdt in dat er bij mutaties in reserves een nadeel wordt verantwoord. In programma 8 "bouwen, milieu en ruimtelijke plannen", waarvan het grondexploitatieproject "de Leede" onderdeel uit maakt, wordt een voordeel verantwoord.

OVERZICHT VAN DE GEREALISEERDE ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Overzicht van Algemene Dekkingsmiddelen		2013		
	Opbrengst Begroot voor wijziging	Opbrengst Begroot na wijziging	Opbrengst Werkelijk	
Lasten				
Vaste lasten politiegebouw en overige gemeentelijke gebouwen	35	37	40	
Overige vaste lasten	9	9	9	
	44	46	49	
Baten				
Lokale heffingen (waarvan besteding niet gebonden is)				
OZB eigenaar woningen	-3.146	-3.202	-3.199	
OZB eigenaar niet-woningen	-907	-956	-952	
OZB gebruikers niet-woningen	-578	-604	-602	
Toeristenbelasting	-90	-37	-35	
Hondenbelasting	-120	-120	-126	
Precariobelasting		-100	-100	
	-4.842	-5.018	-5.014	
Algemene Uitkering				
Algemene uitkering gemeentefonds	-18.344	-18.100	-18.243	
	-18.344	-18.100	-18.243	
Dividend				
- BNG	-41	-27	-27	
	-41	-27	-27	
Saldo Financieringsfunctie				
- Rente uitkering verstrekte lening Vitens	-37	-30	-30	
	-37	-30	-30	
Saldo compensabele btw en uitkering uit het BTW compensatiefonds				
compensabele BTW compensatiefonds	2.153	2.153	2.153	
uitkering uit BTW compensatiefonds	-2.153	-2.153	-2.153	
voor eigen rekening				
Overige baten algemene dekkingsmiddelen				
Bespaarde rente eigen financieringsmiddelen	-1.207	-1.119	-1.119	
Verhuur Politiegebouw en overige gemeentelijke gebouwen	-60	-60	-60	
Overige baten (diensten voor derden, pachten)	-3	-3	-21	
	-1.269	-1.181	-1.200	
	-24.489	-24.310	-24.465	

OVERZICHT VAN DE AANWENDING VAN ONVOORZIEN

In de jaarstukken moet inzicht worden gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorziene uitgaven (artikel 25 en 28 BBV). De uitgaven die ten laste van onvoorziene uitgaven worden gebracht dienen in principe te voldoen aan de volgende criteria: incidenteel, onontkoombaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar.

De aanwending van deze stelpost kan uitsluitend plaatsvinden door middel van een begrotingswijziging.

In de begroting is in programma 1 een budget voor onvoorziene uitgaven opgenomen ad. € 86.184.

Ten aanzien van de hoogte van het budget onvoorziene uitgaven wordt als richtlijn gehanteerd een bedrag van € 3,78 per inwoner (22.800).

Bestedingen en verloop van het budget onvoorziene uitgaven:				
	Begroting 2013 voor wijziging	Begroting 2013 na wijziging		Besteed budget
Budget 2013	-86.184	0		86.184

Programma:	Begrotingsw. in raadsvergadering d.d.	Bedrag:	Onderwerp:	
Programma 1	Gemeenteraad	08-11-2012	18.925	Uitvoeringsplan samenwerking BNLW
Programma 1	Gemeenteraad	26-03-2013	19.000	Koninginnedag en Koningsdag 2013
Programma 1	Gemeenteraad	27-06-2013	24.015	Nieuw Functiebeschrijvingssysteem HR 21
Programma 3	Gemeenteraad	27-06-2013	24.244	Bestrijding bomen ziekte
		Totaal:	86.184	

Per saldo is de post onvoorzien, totaal ten bedrage van € 86.184, in het jaar 2013 volledig benut.

OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Overzicht van incidentele baten en lasten ten opzichte van de begroting na wijziging				x € 1000
		Lasten	Baten	
1	Voorziening dubieuze debiteuren	P1	95	
2	Gemeentelijke bijdrage Regio Rivierenland	P1	-43	
3	Wijkmanagement	P1	-42	
4	Vervanging personeel bij ziekte Directie	P1	-42	
5	Renteresultaat	P1	-52	
6	Verkoop/verhuuropbrengst groenstroken	P1	257	
7	Openbare verlichting	P3		-55
8	Rondweg Dodewaard	P3	-89	
9	Aansluiting Voorstraat - N323 Echteld	P3	-279	
10	Glasvezel	P3	-31	
11	Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz)	P3		-44
12	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	P7		-76
13	Voordeel op uitvoering Riolering	P7	-148	
14	Onderhoud begraafplaatsen	P8	-37	
15	Voordeel op bestemmingsplannen	P8	-46	
16	Nadeel op uitvoering Laanboompact	P8	-65	
17	Storting in voorziening verliezen grondexploitatie	P8	50	
18	Winstneming Bonegraaf Dodewaard	P8	111	
19	Verliesneming de Lede Kesteren	P8		-41
20	Algemene uitkering uit het gemeentefonds	P8	8	
21	Algemene uitkering gemeentefonds voorgaande jaren	AD		-121
22	Onttrekking uit reserve Bovenwijkse voorzieningen	AD		-25
23		MR		85
			-353	-277

BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN

Organisaties die voor een groot deel met overheidsgeld worden gefinancierd, zijn verplicht om de bezoldigingen van topfunctionarissen openbaar te maken. Dit op basis van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), die per 1 januari 2013 de voormalige Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt) vervangt.

Gemeenten dienen als gevolg van de nieuwe wet niet alleen meer de topinkomens op te geven die een door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) vastgestelde normbedrag overschrijden, maar dienen de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening openbaar te maken. Voor de gemeenten wordt onder de topfunctionarissen verstaan de gemeentesecretaris en de griffier. Het bezoldigingsmaximum is voor 2013 bepaald op € 228.599.

Naam	Functie	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar	Datum einde dienstverband in het boekjaar	Omvang dienstverband (in FTE)	Motivering overschrijding bezoldigingsmaximum
N.A. de Groot	Voormalig Gemeentesecretaris	€114.822	€ 6.690	n.v.t.	01-01-2013	31-12-2013	1,0 fte	n.v.t.
J.C. Bouwman	Griffier	€ 82.013	n.v.t.	n.v.t.	01-01-2013	31-12-2013	1,0 fte	n.v.t.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

DE BALANS

BALANS

Balans gemeente Neder-Betuwe

ACTIVA			PASSIVA		
Omschrijving	31-12-13	31-12-12	Omschrijving	31-12-13	31-12-12
Vaste activa			Vaste passiva		
<u>Immaterieel</u>			<u>Eigen vermogen</u>		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio			Algemene reserve	7.843	4.189
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief			Bestemmingsreserves tbv tariefegalisatie		
			Overige bestemmingsreserves	12.181	15.313
			Nog te bestemmen resultaat	1.119	1.004
				21.142	20.505
			<u>Voorzieningen</u>		
			Voorz. voor verplichtingen/verliezen/risico's	871	875
			Egalisatievoorzieningen	3.842	4.480
			Voorz. uit van derden verkregen middelen		
Materieel				4.712	5.355
Investerings met economisch nut	50.994	52.091	<u>Vaste schulden met een rentetypische</u>		
Investerings met maatschappelijk nut	302	297	<u>looptijd van één jaar of langer</u>		
In erfpacht			Obligatieleningen		
	51.296	52.387	Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
Financieel			Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	38.489	44.767
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	83	83	Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven		
Aan gemeenschappelijke regelingen			Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren		
Aan overige verbonden partijen			Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
Leningen aan woningbouwcorporaties			Door derden belegde gelden		
Aan deelnemingen			Waarborgsommen		
Aan overige verbonden partijen				38.493	44.770
Overige langlopende geldleningen	820	903			
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer					
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	63	74			
	965	1.060			
Totaal vaste activa	52.262	53.447	Totaal vaste financieringsmiddelen	64.348	70.630
Vlottende activa			Vlottende passiva		
<u>Voorraden</u>			<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
Grond-en hulpstoffen niet in exploitatie genomen bouwgronden	2.105	8.885	Kasgeldleningen		
Grond-en hulpstoffen overige			Bank- en giroaldi		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.079	6.366	Overige schulden	2.573	2.693
				2.573	2.693
Gereed product en handelsgoederen					
	10.184	15.251			
Overlopende activa	3.591	3.403	Overlopende passiva	1.689	2.508
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>					
Vorderingen op openbare lichamen	23	50			
Verstekte kasgeldleningen	292				
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen					
Overige vorderingen	939	718			
	1.254	768			
Liquide middelen					
Kas- bank- en giroaldi	1.320	2.962			
Totaal vlottende activa	16.349	22.384	Totaal vlottende passiva	4.263	5.201
Totaal generaal	68.611	75.831	Totaal generaal	68.611	75.831
Vorderingen Sociale zaken	1.673	1.795	Gewaarborgde geldleningen	55.673	51.217

TOELICHTING OP DE BALANS.

ALGEMENE WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. De jaarrekening is dan ook opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het BBV geeft.

In de financiële verordening zijn, met verwijzing naar de nota activabeleid 2010, nadere kaders opgenomen voor de waardering van vaste activa. Deze nota is per 1 januari 2010 in werking getreden en is er op gericht om eenheid te verkrijgen in de waardering, administratieve verantwoording en afschrijving van de geactiveerde uitgaven.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

GRONDSLAGEN VASTE ACTIVA

Vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Immateriële vaste activa

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. Het saldo van agio en disagio wordt lineair gedurende maximaal de looptijd van een geldlening afgeschreven. Afsluitkosten voor geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Materiële vaste activa met economisch nut

Materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.

Op voorstel van het college kan hiervan worden afgeweken door annuïtaire afschrijving toe te passen. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investeringssom. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis. De te hanteren afschrijvingstermijn wordt per actief beoordeeld aan de hand van de verwachte economische levensduur. Binnen de onderstaande hoofdgroepen worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Activa	Afschrijvingstermijn
Gebouwen (nieuw)	40 jaar
Gebouwen (renovatie)	20 jaar
Technische installaties	15 jaar
Sanitair	20 jaar
Gronden	Niet toegestaan
Riolering en pompen riolering	Conform GRP worden diverse termijnen gehanteerd
Transportmiddelen (auto's)	07 jaar
Transportmiddelen (vrachtwagens / aanhangwagens)	10 jaar
Transportmiddelen (Brandweer)	15 jaar
Automatisering (pc's, servers, printers, software)	03 jaar
Kantoormeubilair / schoolmeubilair (nieuwe inrichting)	10 jaar
Immateriële vaste activa (kosten onderzoek en ontwikkeling)	05 jaar
Aankoop bestaande gebouwen / tweede hands materiaal	Resterende technische levensduur

De ten behoeve van bepaalde investeringen (met economisch nut) gevormde bestemmingsreserves worden aan de passiefzijde van de balans verantwoord. Jaarlijks worden de kapitaallasten van die investeringen van deze reserves afgeboekt, ten gunste van het overzicht mutaties in reserves op de rekening van baten en lasten. Uitgangspunt van de gemeente is om de bestemmingsreserves tot een minimum te beperken en de kapitaallasten zoveel mogelijk te laten dragen door de exploitatie.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden niet geactiveerd. Bij raadsbesluit kan hiervan worden afgeweken en toch tot activering worden overgegaan.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs dan vindt afwaardering plaats. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

GRONDSLAGEN VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden en verspreide gronden worden opgenomen op basis van de reeds uitgegeven kosten van grondaankopen, voorbereidingen en dergelijke. De boekwaarden van de gronden worden vermeerderd met het jaarlijks bij te schrijven nadelig exploitatiesaldo en, indien noodzakelijk, verminderd met een bijdrage uit de algemene reserve grondexploitaties.

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Verliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn. Producten gereed worden, indien aanwezig, gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid van de belastingdebiteuren en de overige debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. De hoogte van deze voorziening wordt getoetst aan de hand van de volgende kader/richtlijnen voor openstaande vorderingen:

- 20% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -1
- 30% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -2
- 50% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -3
- 100% van het saldo betrekking hebbend op het dienstjaar -4.
- 100% van het saldo betrekking hebbend op opgelegde dwangsommen

Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de op het moment van opstellen van de jaarrekening inmiddels ontvangen bedragen en met vorderingen waarvoor betalingsregelingen zijn getroffen.

De voorziening wordt in mindering gebracht op het totaalbedrag van de vorderingen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

GRONDSLAGEN PASSIVA

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voorzieningen uit van derden verkregen middelen (met uitzondering van de door Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren) worden gewaardeerd na aftrek van de in het kader van deze middelen relevante gemaakte kosten.

In 2008 zijn de BBV voorschriften met betrekking tot het reserveren van door derden verkregen gelden gewijzigd. In artikel 49b wordt gesteld dat de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren niet meer in een voorziening worden gestort, maar op de balans worden opgenomen als vooruit ontvangen bedragen.

Viottende passiva

De viottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

De schuldrestanten per het einde van het boekjaar van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen en garantstellingen zijn, buiten de balanstelling opgenomen. Nadere informatie is onder de niet uit de balans blijken de verplichtingen opgenomen.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER - ONDERDEEL ACTIVA
(bedragen in de overzichten x € 1.000,-)

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-13	Boekwaarde per 31-12-12
Investerings met economisch nut	50.994	52.091
Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk nut	302	297
Totaal	51.296	52.387

Investerings met economisch nut

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-13	Boekwaarde per 31-12-12
Gronden en terreinen	3.203	3.363
Woonruimten	3	5
Bedrijfsgebouwen	31.254	33.078
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.945	13.906
Vervoersmiddelen	242	323
Machines, apparaten en installaties	1.137	178
Overige materiële vaste activa	1.210	1.239
Totaal	50.994	52.091

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 01-01-13	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-13
Gronden en terreinen	3.363		160			3.203
Woonruimten	5			2		3
Bedrijfsgebouwen	33.078	-721	108	994		31.254
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.906	507		468		13.945
Vervoersmiddelen	323	45	89	36		242
Machines, apparaten en installaties	178	1.076	58	58		1.137
Overige materiële vaste activa	1.239	254	29	255		1.210
Totaal	52.091	1.161	443	1.813		50.994

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen, die direct gerelateerd zijn aan de investering.

Het onderstaande overzicht geeft de investeringen en desinvesteringen weer die plaats hebben gevonden in 2013 (bedragen x € 1000).

Gronden en terreinen

Desinvesteringen:

Gronden IJzendoorn € 160

Bedrijfsgebouwen

Investerings:

Integrale bouw SBO/SO Ochten € 233

Vernieuwbouw gemeentehuis € 954 -/-

Totaal van vermeerderingen bedrijfsgebouwen € 721 -/-

Bij de verbouw gemeentehuis is een negatief bedrag ontstaan doordat een bedrag van 1.076.000 is overgeboekt van "Bedrijfsgebouwen" naar "Machines, apparaten en installaties".

Desinvesteringen:

Verkoop aula De Hoef € 108

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Investerings:

Rioolvervanging Molenhof / Achterdorp / Hoofdstraat € 176

Rioolvervanging Hoofdstraat Kesteren € 65

Riolering Beukenlaan 2012 € 129

Riolering Fase I Smachtkamp € 137

Totaal van vermeerderingen grond, weg- en waterbouwkundige werken € 507

Vervoermiddelen**Investerings:**

Vervoersvoorziening ouderen 2013	€	45
----------------------------------	---	----

Desinvesteringen:

Overdracht brandweermateriaal aan VRGZ	€	89
--	---	----

Machines, apparaten en installaties**Investerings:**

Verbouw aanpassing gemeentehuis (installaties e.d.)	€	1.076
---	---	-------

Desinvesteringen:

Overdracht brandweermateriaal aan VRGZ	€	58
--	---	----

Overige materiële vaste activa**Investerings:**

Eerste inrichting twaalfde groep Sebaschool	€	14
---	---	----

Eerste inrichting integrale bouw SBO/SO Ochten	€	120
--	---	-----

Informatiebeleidsplan 2013	€	120
----------------------------	---	-----

Totaal van overige materiële vaste activa	€	254
---	---	-----

Desinvesteringen:

Overdracht brandweermateriaal aan VRGZ	€	29
--	---	----

Investerings met (uitsluitend) maatschappelijk nut

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-13	Boekwaarde per 31-12-12
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	302	297
Totaal	302	297

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut weer:

	Boekwaarde 01-01-13	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-13
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	297	52		47			302
Totaal	297	52		47			302

De investering ad € 52.000 in 2013 heeft betrekking op de renovatie van voetbalvelden.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2013 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 01-01-13	Investe- ringen	Desinves- teringen	Aflossingen/ afschrijvingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-13
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	83					83
Leningen aan: overige verbonden partijen						
overige langlopende geldleningen	903				83	820
bijdragen aan activa in eigendom van derden	74				12	63
Totaal	1.060				95	965

Leningen**Overige langlopende leningen**

De investeringen betreffen een aan Vitens verstrekte achtergestelde geldlening van € 644.000 en de diverse verstrekte leningen aan verenigingen. De aflossingen op deze leningen bedroegen in 2013 € 83.000.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Onder de bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn voornamelijk bijdragen opgenomen voor de verbouw van clubhuizen, dorpshuizen. In 2013 werd € 12.000 op deze activa afgeschreven.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde 31-12-13	Voorzieningen complexen	Gecorr.saldo 31-12-13	Gecorr.saldo 31-12-12
Grond- en hulpstoffen (niet in exploitatie bouwgronden)	3.105	1.000	2.105	7.885
Grond- en hulpstoffen (overige)				
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	9.102	1.023	8.079	7.366
Gereed product en handelsgoederen				
Totaal	12.207	2.023	10.184	15.251

Grond- en hulpstoffen (niet in exploitatie genomen bouwgronden)

Onder de gronden niet in exploitatie zijn ook de zogenaamde verspreide percelen opgenomen.

Van de niet in exploitatie genomen bouwgronden kan het navolgende overzicht worden gegeven. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op programma 8 Bouwen, Milieu en ruimtelijke ontwikkelingen en de paragraaf 6 Grondbeleid.

	Boekwaarde 01-01-13	Investering	Inkomsten	Winst uitname	Boekwaarde 31-12-13	Voorziening verlies complexen	Balans waarde 31-12-13	Boekwaarde per m2
Herenland West	1.716	78	2		1.791	1.000	791	21,68
Medel 2	5.846		5.846					n.v.t.
Fructus Dodewaard	626	34	5		655		655	30,46
Acaciastraat Zuid	26	1			27		27	3,92
Oranjehof Ochten	211	14			225		225	53,92
Medel 1a	71		71					n.v.t.
Industrieterrein Oost-Dodewaard	389	18			407		407	22,26
Totaal	8.885	145	5.924		3.105	1.000	2.105	

Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie

Van de bouwgronden in exploitatie kan navolgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 01-01-13	Investering	Inkomsten	Saldo	Winst uitname	Boekwaarde 31-12-13	Voorziening verlies complexen	Balans waarde 31-12-13
Grondexploitatie:								
Herenland Opheusden	4.099	246	246			4.099		4.099
De Bonegraaf Dodewaard	-43	43		43				
De Leede Kesteren	405		405	-405				
Tolsestraat Opheusden	-262	5	13	-7		-269		-269
Bonegraaf West	2.952	168	13	155		3.106		3.106
Subtotaal	7.152	462	677	-215		6.937		6.937
Exploitatieovereenkomsten:								
Nachtegaallaan Dodewaard	-23					-23	5	-28
Triangel Ochten	65	19		19		84	204	-120
Boveneindsestraat Kesteren	183	1.243	43	1.200		1.383	613	770
Broedershof Echteld	83	19	89	-70		13		12
IJzendoorn West	86	21		21		107	88	19
Winkelconcentratie Ochten	527	37		37		564		564
WoZoCo Opheusden	-59	6		6		-53		-53
Veilingterrein Kesteren	24	25		25		48	112	-64
Dorpsplein Dodewaard	128		128	-128				
Waalfront	15		15	-15				
Lingedael	21	6	28	-22		-1		-1
Aldi Ochten		9	31	-22		-22		-22
Aldi Opheusden		14	26	-11		-11		-11
ABC terrein		12	12			12		12
Wegwijzer Kesteren	67	27	31	-4		62		62
Subtotaal	1.116	1.438	390	1.049		2.165	1.023	1.142
Totaal generaal	8.268	1.900	1.067	834		9.102	1.023	8.079

De bovengenoemde projecten zijn allen per balansdatum geactualiseerd. Voor inzage in deze actualisaties verwijzen wij u naar het boekwerk "jaarverslag grondexploitatiebegrotingen" (verantwoording 2013 en actualisatie per 1 januari 2014). Dit boekwerk ligt vertrouwelijk ter inzage.

Uit bovenstaande overzichten blijkt dat er voor projecten die worden afgesloten met een verlies een voorziening is gevormd. Dit houdt in dat er voor de verliesgevendende projecten het gecalculeerde verlies is afgedekt door een voorziening verliezen grondexploitaties" (€ 2.023.000).

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op programma 8 Bouwen en Milieu en de paragraaf 6 Grondbeleid.

In de volgende tabel wordt de boekwaarden, een actuele prognose van de verwachte resultaten, de risico's en de investeringskredieten van de diverse grondcomplexen weergegeven:

Projecten		Boekwaarden						Verwachte resultaten op contante waarden						Opgenomen als risico						Investeringskrediet		Afsluiting		Opperv.	Boekw.		
Project-code	Projectnaam	Gerealiseerd			Nog te realiseren		Totaal		Bestuursrapportage II		Jaarstukken 2013		Verschil	Verschil	Bestuursrapportage II		Jaarstukken 2013		Verschil	Verschil	Beschikbaar gesteld	Beschikbaar aanvullend	2013	2014	in m² bruto terrein	per m² bruto terrein	
		Boekwaarde 31-12-2012	Boekwaarde 31-12-2013	Verschil t.o.v. 31-12-2012	Lasten per 1-1-2014	Baten per 1-1-2014	Nomin. per 1-1-2014 = winst	Eindwaarde looptijd = winst	14-9-2013 winst	14-9-2013 verlies	1-1-2014 winst	1-1-2014 verlies			14-9-2014 Algemene risico's	14-9-2014 Project spec. risico's	1-1-2014 Algemene risico's	1-1-2014 Project spec. risico's									Algemene risico's
Overzicht van "In exploitatie genomen gronden (IEGG)"																											
48300000	Herenland	4.099.107	4.099.192	8	929.258	5.669.950	-641.500	-521.189	-366.490		-428.379		-61.889		409.911	796.000	409.919	556.000		-240.000			2016	2017	nvt	nvt	
48300001	De Bonegraaf	-42.561		42.561					-22.412		-40.528		-18.116		-4.256				4.256				2013	Afgesloten			
48300005	De Leede*	405.221		-405.221						345.588				40.522					-40.522				2013	Afgesloten			
48300006	Tolstraat	-261.562	-268.863	-7.301	234.290	477.050	-511.623	-618.760	-478.781		-484.298		-5.517		-26.156		-26.886		-73				2016	2018	nvt	nvt	
48300011	Bonegraaf West	2.951.544	3.106.282	154.738	368.014	4.076.338	-602.043	-249.427	-290.115		-197.126		92.989		295.154		310.628		15.473				2017	2018	nvt	nvt	
	Sub-totaal	7.151.749	6.936.611	-215.138	1.531.562	10.223.338	-1.755.166	-1.389.376	-1.157.798	345.588	-1.150.331		7.467		715.175	796.000	693.661	556.000	-21.514	-240.000							
Overzicht van exploitatie met een "Exploitatie overeenkomst (Expl.OVK)"																											
48300008	Nachtegaallaan	-22.876	-22.905	-2	28.666		5.761	5.856		3.765		5.004	1.239	-2.288		-2.290				191.803			2015	2015	nvt	nvt	
48300015	ABC		12.426	12.426			12.426	12.426								1.243		1.243			n.n.t.b.	n.n.t.b.	nvt	nvt			
48300017	Wegwijzer	66.759	62.480	-4.280	54.193	360.060	-243.387	-307.496	-232.430		-236.727		-4.297	6.676		6.248		-42	166.039			2015	2016	nvt	nvt		
48300050	Triangel	64.659	83.954	19.296	124.000		207.954	248.379		177.042		204.153	27.111	6.466		8.395		1.930	473.000			2016	2017	nvt	nvt		
48300053	Bovenindeestraat	183.294	1.383.345	1.200.051	76.600	927.506	532.439	791.253		606.304		613.195	6.891	18.329		138.335		120.005	369.981			2015	2019	nvt	nvt		
48300058	Dorpsplein*	127.651		-127.651						44.177				12.765				-12.765	770.079			2013	Afgesloten				
48300060	WC Ochten	526.885	563.841	36.956	800.000	1.388.674	-24.833	-6.547	-151.031		-5.596		145.435	52.688		56.384		3.696	723.674			2015	2014	nvt	nvt		
48300063	Broedershof	82.986	12.620	-70.365	230.850	255.750	-12.280	24		1.903		19	-1.710	8.299	20.000	1.262	20.000	-7.037	78.032			2013	2018	nvt	nvt		
48300065	Ijzendoorn	86.439	107.401	20.962	68.500	87.765	88.136	107.611		97.665		88.448	-9.217	8.644		10.740		2.096	231.000			2017	2016	nvt	nvt		
48300067	WoZoCo	-58.752	-52.575	6.178	53.300		72	-897	-19.146		-73		18.408	-5.875		-5.257		61	185.567			2017	2016	nvt	nvt		
48300068	Vellingerr. Kesteren	23.796	48.462	24.667	65.100		113.562	136.290		25.419		112.020	86.601	2.380		4.846		2.467	384.800			2015	2016	nvt	nvt		
48300070	Waalfront	14.604		-14.604										1.460				-1.460	30.416			2013	Afgesloten				
48300073	Aldi Opheusden		-11.072	-11.072	61.000	70.000	-20.072	-21.413		-17.600		-17.600				-1.107		-1.107		61.000			2015	2016	nvt	nvt	
48300074	Aldi Ochten		-21.588	-21.588	51.000	30.000	-588	-6		-5		-5				-2.159		-2.159		51.000			2015	2016	nvt	nvt	
48300091	Lingedael	21.023	-1.117	-22.140	13.800	27.500	-14.817	-17.690	-8.200		-14.540		-6.340	2.102		-11		-2.214	44.595			2015	2015	nvt	nvt		
	Sub-totaal	1.116.468	2.165.273	1.048.806	1.627.009	3.147.255	645.027	947.955	-410.807	956.275	-275.250	1.023.013	135.557	110.915	111.647	20.000	216.527	20.000	104.881	3.648.986	112.000						
Overzicht van "Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)"																											
48222011	Herenland West	1.716.138	1.791.376	75.238			1.791.376	1.791.376		1.000.000		1.000.000			171.614	355.000	179.138	355.000	7.524	397.911					36.505	22	
48300014	Acadiastraat	25.652	26.832	1.180	7.029		33.861	35.841						2.565		2.683		11	29.165					8.612	4		
48300003	Fructus gronden gemeente	625.964	655.106	29.142		384.308	270.798	311.856						62.596	80.000	65.511		2.914	796.540					9.170	30		
48300016	Bonegraaf Oost	389.143	407.337	18.194	18.802		426.108	451.736						38.914	269.000	40.734	269.000	1.819	446.540					19.130	22		
43000054	Oranjehof	210.882	224.689	13.807			224.689	233.677						21.088	168.000	22.469	168.000	1.380	246.504					4.420	54		
	Sub-totaal	2.967.779	3.105.340	137.561	25.831	384.308	2.746.832	2.824.486		1.000.000		1.000.000		296.778	872.000	310.534	792.000	13.756	-80.000	1.916.660							
	Totaal	11.235.996	12.207.224	971.229	3.184.402	13.754.901	1.636.694	2.383.065	-1.568.605	2.301.863	-1.425.581	2.023.013	143.024	110.915	1.123.600	1.688.000	1.220.722	1.368.000	97.122	-320.000	5.565.646	112.000					
Overzicht van "Deelnemingen" (Verbonden partijen)																											
48300004	Casterhoven				30.000		30.000	41.466							7.500.000		7.500.000								nvt	nvt	
43200000	Medel	5.917.084		-5.917.084																					nvt	nvt	
	Sub-totaal	5.917.084		-5.917.084	30.000		30.000	41.466							7.500.000		7.500.000										
Overzicht van "Overige projecten"																											
42109998	Aansluiting N323/A15				405.000	243.620									42.000		42.000								nvt	nvt	
42109999	Dodewaard Rondweg				4.320.678	4.323.574																			nvt	nvt	
43101020	Ontwikkeling ABC				392.500	385.000								14.500		14.500			145.000				2015		nvt	nvt	
48300099	Verzamelgrijs*			7.940	26.496					7.940												doorlopend	doorlopend			nvt	nvt
	Sub-totaal			7.940	5.144.674	4.952.194				7.940					14.500	42.000	14.500	42.000		145.000							
	Totaal generaal	17.153.080	12.207.224	-4.937.915	8.359.076	18.707.095	1.666.694	2.424.531	-1.568.605	2.309.802	-1.425.581	2.023.013	143.024	110.915	1.138.100	9.230.000	1.235.222	8.910.000	97.122	-320.000	5.710.646	112.000					
* Projecten worden in de jaarstukken 2013 afgesloten. Gecalculeerde verliezen voor deze projecten vallen vrij uit de voorziening verliezen grondexploitaties ter dekking van de af te sluiten projecten. 397.705																											

Om te voldoen aan het gestelde in artikel 70 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en gemeente is bovenstaand overzicht nogmaals opgenomen.

RESUMÉ TABEL ACTUELE PROGNOSE VAN DE VERWACHTEN RESULTATEN COMPLEXEN.

De boekwaarde per 31 december 2013 van de IEGG-, Expl.OVK.- en NIEGG-projecten ad € 12.207.224 laat een stijging zien ten opzichte van de boekwaarde per 31 december 2012 ad € 11.235.995 ter grootte van € 971.229.

Deze stijging wordt enerzijds veroorzaakt door een lagere boekwaarde op de IEGG-complexen (€ 215.138) als gevolg van het opheffen van de grondexploitatiebegroting De Bonegraaf en de Leede per 31 december 2013. Hier staat tegenover een hogere boekwaarde voor de Expl.OVK. (€ 1.048.806) grotendeels veroorzaakt door o.a. de aankoop van de gronden, opstellen en terreinen aan de Boveneindsestraat te Kesteren. Tot slot is de boekwaarde per 31 december 2013 ten aanzien van de NIEGG-complexen toegenomen met € 137.561.

Het verwachte ingeschatte verlies op contante waarde per 1 januari 2014 bedraagt € 2.023.013. Per 1 januari 2013 bedroeg het gecalculeerde verlies € 2.309.802 op de grondexploitatiecomplexen. Dit betekent in eerste instantie een “verbetering” van het verlies ter grootte van € 286.789. Echter u moet deze verbetering enerzijds in relatie zien met een tweetal projecten die met verlies worden afgesloten waarbij concreet aanspraak gemaakt wordt op de voorziening verliezen grondexploitaties (De Leede € 345.588 en Dorpsplein € 44.177). Anderzijds wordt het saldo van de verzamelgrex ter hoogte van € 7.940 onttrokken uit de voorziening verliezen grondexploitaties om hier geen boekwaarde op te laten ontstaan. Per saldo moet u de “verbetering” ter hoogte van € 286.789 corrigeren met de concrete aanspraak op de voorziening verliezen grondexploitaties ter hoogte van € 397.705 (€ 345.588 + € 44.177 + € 7.940). Per saldo is derhalve sprake van een “verhoging” van het verlies met een bedrag van € 110.915 (€ 286.789 – 397.705). Per saldo dient een extra storting plaats te vinden in de voorziening verliezen grondexploitaties ter hoogte van € 110.915.

De project specifieke risico's zijn ten opzichte van 2013 afgenomen met € 320.000. Dit komt vooral door een afname van de risico's op het project Herenland (€ 240.000) en op het project Fructus (€ 80.000) als gevolg van ontwikkeling rondom de aanleg van de Rondweg Dodewaard.

Tot slot is voor de NIEGG-projecten de gemiddelde kostprijs (boekwaarde) per m² in beeld gebracht, gebaseerd op het totale bruto terrein. De gemiddelde kostprijs is per m² gestegen grotendeels als gevolg van bijschrijving van rente op de NIEGG-complexen. In de toelichting op de diverse complexen wordt hierna kort ingegaan op de bijzonderheden per project. In het jaarverslag Grondexploitatie 2013 treft u een uitgebreide toelichting op de projecten aan.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

	2013	2012
Vooruitbetaalde bedragen	114	170
Nog te ontvangen bedragen	893	408
Overige overlopende activa	2.584	2.826
Totaal	3.591	3.403

Van de overige overlopende activa heeft € 2.153.000 betrekking op de verrekening met de belastingdienst die moet plaatsvinden in het kader van het BTW compensatiefonds (BCF).

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 31-12-13	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-13	Gecorrigeerd saldo 31-12-12
Vorderingen op openbare lichamen	23		23	50
Verstrekte kasgeldleningen	292		292	
Overige vorderingen	1.290	351	939	718
Totaal	1.605	351	1.254	768

Van het totale bedrag aan overige vorderingen heeft € 256.000 betrekking op vorderingen wegens gemeentelijke belastingen. In 2013 zijn voor het grootste deel van de openstaande vorderingen invorderingsprocedures opgestart.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	2013	2012
Kas/bank/girosaldi	1.320	2.962
Totaal	1.320	2.962

Overige

Het totaalbedrag aan vorderingen voor sociale zaken bedraagt ultimo 2013 € 1.673.000 (ultimo 2012 € 1.795.000). Dit bedrag wordt volledig door de gemeente Tiel geregistreerd. Na ontvangst van deze vorderingen moet een deel met het rijk worden verrekend, in veel gevallen 90%. Het restant is na ontvangst een baat voor de gemeente.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER - ONDERDEEL PASSIVA

(bedragen in de overzichten x € 1.000,-)

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	2013	2012
Algemene reserves	7.843	4.189
Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven		
Overige bestemmingsreserves	12.181	15.313
Nog te bestemmen resultaat	1.119	1.004
Totaal	21.142	20.505

In de hierna opgenomen overzichten wordt een uitsplitsing gegeven van de per soort opgenomen reserves. Hierbij worden, per reserve, de totale toevoegingen, onttrekkingen, resultaatbestemming en verminderingen ter dekking van kapitaallasten opgenomen.

Algemene Reserves

Het verloop van de algemene reserves in 2013 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Saldo 01-01-13	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig jaar	Vermindering ter dekking van kapitaallasten	Saldo 31-12-13
Algemene reserve	4.189	5.529	1.875			7.843
Totaal	4.189	5.529	1.875			7.843

Algemene reserve (90001)

De algemene reserve dient als financieel weerstandsvermogen (buffer) voor het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd, ofwel het opvangen van in principe onvoorziene financiële tegenvallers. Aan de algemene reserve wordt geen rente toegevoegd.

De toevoegingen aan de algemene reserve betreffen (bedragen x € 1.000);

de onderuitputting van kapitaallasten volgens de nota reserves en voorzieningen 2008	€	50
vrijval bestemmingsreserve vernieuwbouw gemeentehuis (eerste bestuursrapportage 2013)	€	3.670
boekwinst verkoop Medel conform (eerste bestuursrapportage 2013)	€	232
vrijval voorziening begraafplaatsen conform beheerplan begraafplaatsen (zesde wijziging 2013)	€	628
bestemming rekeningssaldo 2012 (tweede wijziging 2013)	€	949
	€	5.529

De onttrekking aan de algemene reserve betreffen (bedragen x € 1.000):

vorming voorziening reorganisatie ambtelijk apparaat (eerste wijziging 2013)	€	875
planschade gronden IJzendoorn conform raadsbesluit 5 juli 2012	€	1.000
	€	1.875

Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven

Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek hoeven te worden besteed. In de gemeente Neder-Betuwe zijn (nog) geen reserves met dit doel gevormd.

Overige bestemmingsreserves

Het verloop van de overige bestemmingsreserves in 2013 wordt in onderstaand overzicht per reserve vermeld. Aan de met activa verbonden reserves (in deze categorie overige bestemmingsreserves) is 4,5% rente toegevoegd.

	Saldo 01-01-13	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig jaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo 31-12-13
Algemene reserve grondexploitatie	3.888	290	444			3.734
Reserve bovenwijkse voorzieningen	707	2	140			569
Reserve WMO	157	407				564
Reserve Frictieksoten personeel	500		500			
Reserve Precariobelasting		95				95
Reserve huisvesting Van Lodenstein College	6.134	1.565			590	7.109
Reserve nieuw gemeentehuis	3.757	34	3.670		121	
Reserve woonwagens/standplaatsen	55					55
Reserve Speelruimte	116		60			56
Totaal	15.313	2.393	4.814		712	12.181

Naar doelstelling of bestemming kunnen de bestemmingsreserves als volgt worden weergegeven.

De belangrijkste mutaties zijn toegelicht.

Reserve grondexploitatie (90010)

De algemene reserve grondexploitatie dient als financieel weerstandsvermogen (buffer) voor het opvangen van - in principe - onvoorziene tegenvallers in de bouwgrondexploitatie. Conform de primaire begroting 2013 (voortvloeiend uit de eerste bestuursrapportage 2012) is er een bedrag van € 290.000,- toegevoegd aan de reserve.

De onttrekkingen in 2013 bestaan uit:

- € 45.000 conform de eerste en tweede bestuursrapportage 2013 voor de aanleg aansluitingsweg N233 & N320.
- € 399.000 conform de tweede bestuursrapportage 2013 voor toevoeging aan de voorziening verliesgevende complexen.

Reserve bovenwijkse voorzieningen (90011)

Het doel van de reserve is het kunnen uitvoeren van (infrastructurele) werken, die op meer dan één plangebied betrekking hebben, zoals ontsluitingswegen, bruggen, viaducten, bufferzones e.d. In 2013 is een bijdrage van € 2.000,- toegevoegd vanuit een exploitatieovereenkomst en een bedrag van € 140.000 onttrokken aan de reserve voor de aanleg aansluitingsweg N233 & N320.

Reserve Huisvesting Van Lodenstein College (90018)

De reserve Huisvesting van het Van Lodenstein College (VLC) is gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van de nieuwbouw van het VLC en dekking van de kapitaallasten van de voor het VLC gepleegde investeringen. De toevoeging van de rente en de onttrekking ter dekking van de kapitaallasten zij conform de begroting.

Reserve nieuw gemeentehuis (90026)

De reserve nieuw gemeentehuis dient voor de dekking van de jaarlijkse kapitaallasten voor de verbouw van het bestaande en het nieuwe gedeelte van het gemeentehuis. Voor de kapitaallasten van 2013 is een bedrag van € 121.000 onttrokken.

In 2013 is een bedrag van € 34.000 aan rente aan de reserve toegevoegd. Met ingang van 2014 worden de kapitaallasten gedekt binnen de exploitatie en is het saldo van 3.670.000, conform de eerste bestuursrapportage, toegevoegd aan de algemene reserve.

Reserve woonwagens/standplaatsen (90036)

Doel van de reserve is om de kosten verbonden aan de overdracht van woonwagenlocaties te dekken. De hiervoor gemaakte en nog te maken kosten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve Woonwagens.

Reserve Wmo (90043)

Bij de jaarstukken 2011 is een voordeel behaald op de geraamde eigen bijdrage CAK. Conform de eerste bestuursrapportage 2012 heeft u ingestemd om een bestemmingsreserve WMO in te stellen en daarin het verwachte voordeel van € 50.000 (als gevolg van de ontvangen eigen bijdrage CAK) voor 2012 te storten.

Conform de tweede wijziging 2013 (bestemming saldo 2012) is een bedrag toegevoegd van 157.000. Op basis van de tweede bestuursrapportage 2013 is er een bedrag van € 200.000 toegevoegd aan de reserve. Per saldo heeft in 2013 een storting in de reserve Wmo plaatsgevonden van € 407.000. Bij de bestemming van deze jaarstukken 2013 wordt u voorgesteld om het overschot Wmo 2013 (een bedrag van € 148.000) aanvullend te storten in de reserve Wmo.

Reserve Speelruimte (90042)

Conform raadsbesluit 20 mei 2010 is de reserve gevormd. Tot en met 2009 was er een voorziening speelplaatsen, maar deze is door het ontbreken van een beheerplan omgezet in een reserve.

In 2013 is er conform de eerste bestuursrapportage 2013 € 60.000,- onttrokken voor de uitvoering van het speelruimtebeleid.

Reserve Frictiekosten personeel (90044)

Bestemmingsreserve is gevormd vanuit het resultaat 2011. Middels de eerste begrotingswijziging (reorganisatie ambtelijk apparaat) is deze reserve opgeheven en het saldo toegevoegd aan de voorziening reorganisatie ambtelijk apparaat.

Reserve Precariobelasting (90045)

Deze bestemmingsreserve is gevormd op basis van de vierde wijziging 2013 (invoering precariobelasting).

Doel is het afdekken van de financiële risico's. De kans is aanwezig dat een belastingplichtige in bezwaar en vervolgens in beroep zal gaan tegen een aanslag precariobelasting. Indien een aanslag wordt opgelegd die in een (fiscale) procedure niet stand blijkt te houden (bijvoorbeeld als gevolg van in die procedure verstrekte informatie zoals overeenkomsten), zal de aanslag moeten worden terugbetaald.

Pas nadat de rechtsmiddelen tegen een aanslag (bezwaar en beroep) zijn uitgeput, staat de belastingopbrengst definitief vast. Bij de onderhavige precariobelasting op kabels en leidingen gaat het om enkele aanslagen met grote bedragen. Anders dan bijvoorbeeld bij de onroerendezaakbelastingen heeft de vernietiging van een aanslag grote invloed op de opbrengst.

Deze reserve wordt overbodig op het moment dat er voldoende zekerheid is dat de jaarlijkse opbrengst precariobelasting structureel toegevoegd kan worden aan de exploitatie. Het saldo van deze bestemmingsreserve kan dan nader bestemd worden tussentijds of bij de jaarrekening.

Nog te bestemmen resultaat

De op 31 december nog te bestemmen resultaten waren als volgt:

	2013	2012
Nog te bestemmen resultaat	1.119	1.004
Totaal	1.119	1.004

Het nog te bestemmen resultaat bij de jaarrekening 2012 is conform raadsbesluit bestemd. Voor het nog te bestemmen resultaat bij de jaarrekening 2013 is aan u een voorstel gedaan (zie hoofdstuk resultaatbepaling en resultaatbestemming).

Voorzieningen

In de volgende overzichten wordt het verloop per hoofdgroep en per voorziening weergegeven. Hierbij worden, per voorziening, de totale toevoegingen, vrijval ten gunste van het resultaat en de aanwendungen opgenomen. Onder deze overzichten wordt per voorziening de doelstelling of bestemming ervan vermeld. Tevens wordt globaal toegelicht hoe de toevoegingen en aanwendungen zijn samengesteld.

Voorzieningen voor verplichtingen/verliezen en risico's

	Saldo 01-01-13	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-13
Voorziening opleiding en cursussen	20	175		186	10
Voorziening reorganisatie		1.270		409	861
Voorziening overgangsregeling openbaar onderwijs	192		192		
Totaal	213	1.445	192	595	871

Voorziening opleiding en cursussen (91018)

Het doel van de voorziening is het dekken van gelden voor verplichtingen aan personeel ten behoeve van het volgen van diverse opleidingen en cursussen, zoals opgenomen in de diverse persoonlijke ontwikkelplannen (POP's). In 2013 is € 175.000 (ten laste van de exploitatie) toegevoegd. Voor het volgen van diverse cursussen is rechtstreeks aan de voorziening een totaalbedrag onttrokken van € 186.000.

Voorziening reorganisatie (91059)

Middels besluitvorming bij de jaarrekening 2011 heeft u als raad ingestemd met de vorming van de reserve frictiekosten personeel van € 500.000. Destijds is gekozen voor de vorming van een reserve omdat een concreet reorganisatieplan nog niet aanwezig was. Inmiddels is dit plan wel aanwezig en is bij raadsbesluit 21 maart 2013 besloten om de resterende middelen uit de reserve frictiekosten personeel vrij te laten vallen en te storten in de voorziening reorganisatie samen met de extra benodigde incidentele middelen ter hoogte van € 875.000. In 2013 is er een bedrag van € 409.000 onttrokken aan de voorziening.

Voorziening Overgangsregeling verzelfstandiging openbaar onderwijs (91021)

Het doel van de voorziening is het dekken van de kosten van de vermogensoverdracht aan het openbaar onderwijs in het kader van de verzelfstandiging gedurende de periode 2008 t/m 2012. Eind 2012 is een inschatting gemaakt in hoeverre de resterende middelen van deze voorziening nog noodzakelijk zijn. Daaruit is gebleken dat deze middelen niet meer noodzakelijk zijn. Op basis van deze inschatting heeft u besloten (middels vaststelling van de begroting 2013 en meerjarenraming 2014-2016) om de middelen in 2013 vrij te laten vallen en in te zetten als eenmalige dekkingsmiddelen.

Egalisatievoorzieningen

	Saldo 01-01-13	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-13
Voorziening onderhoud wegen	662	842	195	522	788
Voorziening onderhoud gebouwen	443	270	31	470	212
Voorziening onderhoud huisvesting onderwijs	274	159	290	63	80
Voorziening verkeer en vervoer	280	367		36	612
Voorziening vervanging openbare verlichting	120	92		25	187
Voorziening riolering	2.250		419		1.831
Voorziening begraafplaatsen	987	19	628	335	44
Voorziening egalisatie begraafplaatsen	125		61		64
Voorziening groenbeheer		608		584	25
Totaal	5.142	2.357	1.624	2.034	3.842

Voorziening onderhoud wegen (91008)

Het doel van de voorziening is het periodiek kunnen uitvoeren van (groot) onderhoud aan openbare wegen, volgens het wegenbeheersplan. Conform primaire begroting 2013 heeft een storting van € 842.000 plaatsgevonden.

Het aanbestedingsvoordeel van 150.000 is volgens het kader dat werd gesteld niet helemaal gehaald. Per saldo is er een aanbestedingsvoordeel gerealiseerd van 138.000, dit voordeel is ten gunste van de exploitatie gebracht.

€ 20.000 is als bijdrage onttrokken ten behoeve van het complex Dorpsplein Dodewaard en € 37.000 is aangewend ter dekking van de salariskosten van de opzichter. Verder zijn er uitgaven gedaan in het kader van de uitvoering van het wegenbeheersplan (€ 522.000).

Voorziening onderhoud gebouwen (91042)

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de kosten voor groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen (exclusief scholen, zie hiervoor de volgende voorziening) volgens het beheerplan onderhoud gebouwen. Conform beheerplan is € 270.000 aan de voorziening toegevoegd. Voor uitgaven volgens het beheerplan is er in totaal € 470.000 aan kosten onttrokken aan deze voorziening. Conform de eerste bestuursrapportage 2013 is er een bedrag van 31.000 vrij gevallen ten gunste van de exploitatie, dit in verband met de verkoop van het rouwcentrum De Hoef.

Voorziening onderhoud huisvesting onderwijs (91044)

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de kosten voor onderhoud en vervanging van de schoolgebouwen voor het openbaar en bijzonder basisonderwijs. De toevoeging van € 159.000 is gebaseerd op het beheerplan onderhoud gebouwen. In december 2011 heeft u ingestemd met de actualisatie van het beheerplan onderhoud gebouwen 2012-2031. Onderdeel van het raadsbesluit betrof de gedeeltelijke vrijval van de voorziening onderhoud huisvesting gebouwen voor een bedrag van € 290.000 voor 2013. In 2013 is in totaal € 63.000 conform beheerplan onderhoud gebouwen aan de voorziening onttrokken.

Voorziening verkeer en vervoer (91051)

Het doel van de voorziening is het dekken van de kosten van uitvoering van het in 2010 vastgestelde Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan. In totaal is er in 2013 een bedrag van € 367.000 toegevoegd aan de voorziening. Hiervan bestaat € 280.000 uit geormerkte gelden voor het Oortje. € 55.000 betreft ontvangen subsidiegelden van de provincie voor snelheidsremmende maatregelen parallelweg en een bijdrage voor de herstructurering van het Panhuis. Voor uitgaven volgens het vervoerplan is er in totaal € 36.000 aan kosten onttrokken aan deze voorziening.

Voorziening vervanging openbare verlichting (91053)

Het doel van de voorziening is het dekken van de kosten van uitvoering van het vervangingsplan voor de openbare verlichting. Conform de primaire begroting is er een bedrag van € 92.000 toegevoegd aan de voorziening. Wegens vervanging van oude lichtmasten is een bedrag van € 25.000 aan de voorziening onttrokken.

Voorziening riolering (91043)

Het doel van de voorziening is het opvangen van afwijkingen tussen de baten en lasten van het rioolbeheer volgens het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2009-2013. Een bedrag van € 419.000 is onttrokken ter dekking van het exploitatie tekort in 2013.

Voorziening begraafplaatsen (91057)

Het doel van de voorziening begraafplaatsen is het dekken van de kosten van uitvoering van de in 2012 vastgestelde Nota begraafplaatsenbeleid 2012-2015. Conform de primaire begroting is een storting van € 19.000 toegevoegd. In 2013 is er een bedrag aangewend van € 335.000 aangewend voor de diverse werkzaamheden welke zijn opgenomen in de nota begraafplaatsenbeleid. Middels de zesde wijziging van 2013 is het beheerplan begraafplaatsen vastgesteld. Op basis van dit beheerplan dient de stand van de voorziening per 31 december 2013 € 44.000 te zijn. Het overschot ad. € 628.000 is gestort in de algemene reserve.

Egalisatie begraafplaatsen (91058)

De egalisatievoorziening begraafplaatsen is bij de bestemming van het rekeningresultaat 2011 gevormd om de fluctuaties in de leges opbrengsten van de grafrechten binnen de exploitatie te nivelleren. In 2013 is een bedrag van € 61.000 ten gunste van de exploitatie gebracht.

Voorziening groenbeheer (91094)

Om eventuele fluctuaties in de aanbestedingen van de bestekken gelijkmatig in de exploitatiebegroting op te kunnen nemen is, conform het raadsbesluit van 13 september 2012, met ingang van 2013 een voorziening groenbeheer gevormd. In 2013 is een bedrag van € 608.000 gestort en € 584.000 aangewend.

Vaste schulden met looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	2013	2012
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	38.489	44.767
Waarborgsommen	4	3
Totaal	38.493	44.770

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2013.

	Saldo 01-01-13	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-13
Onderhandse leningen	44.767		6.278	38.489
Waarborgsommen	3	2	1	4
Totaal	44.770	2	6.278	38.493

De saldi van de onderhandse geldleningen per 31 december 2013 van in totaal € 38.489.000 zijn in overeenstemming met de van de financieringsinstellingen ontvangen saldo-overzichten.

De totale rentelast over 2013 voor de langlopende geldleningen bedroeg € 1.532.405.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	2013	2012
Overige schulden met looptijd korter dan 1 jaar	2.573	2.693
Overlopende passiva	1.689	2.508
Totaal	4.263	5.201

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	2013	2012
Overige schulden met looptijd korter dan 1 jaar	2.573	2.693
Totaal	2.573	2.693

De overige schulden bestaan voornamelijk uit crediteuren, maar ook uit nog in de eerste maanden van 2014 af te dragen loonheffing en sociale lasten. Vrijwel alle overige schulden op balansdatum zijn in het nieuwe jaar vereffend.

De belangrijkste overige schulden per 31 december 2013 betreffen (bedragen x € 1.000):

Afdracht loonheffing gemeente	€	354
Afdracht sociale lasten	€	108
Betalingen onder weg (WMO)	€	249
Overige schulden	€	1.862
Totaal van de overige schulden	€	2.573

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	2013	2012
Vooruit ontvangen bedragen		25
Nog te betalen bedragen	989	1.423
Nog te besteden gelden Rijk	700	1.060
Totaal	1.689	2.508

De belangrijkste nog te betalen bedragen per 31 december 2013 betreffen (bedragen x € 1.000):

Transitorische rente	€	455
Overige nog te betalen bedragen	€	534
Totaal van nog te betalen bedragen	€	989

Nog te besteden gelden Rijk

In 2008 zijn de BBV voorschriften met betrekking tot het reserveren van door derden verkregen gelden gewijzigd. In artikel 49b wordt gesteld dat de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren niet meer in een voorziening worden gestort, maar op de balans worden opgenomen als vooruit ontvangen bedragen.

	Saldo 01-01-13	Toevoeging	Aanwending	Saldo 31-12-13
96000 Centrum Jeugd en Gezin	261	85	51	295
96001 Leerplicht	47		47	
96002 Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid	16			16
96003 Wet Werk en Bijstand werkdeel	17		17	
96004 Onderwijskansenplan OBO	3			3
96008 Stimuleringsbijdragen woningbouw	80		53	27
96009 Geluidssanering	18		18	
96010 Inburgering nieuwkomers	112		112	
96013 Schuldhulpverlening	3			3
96014 Regeling Brede scholen	45		45	
96015 NASB 2010-2014	155		59	96
96016 Binnenklimaat onderwijs 2009	81		81	
96017 Zwerfafval (Nedvang)		21		21
96018 Milieusubsidies	83	34		117
96019 Project combinatiefunctie	88	20	72	36
96020 Opruiming explosieven	52	34		85
Totaal	1.060	194	555	700

Centrum Jeugd en Gezin (96000)

De ontvangen gelden zijn bedoeld voor de verplichtingen ten aanzien van invoering van een Centrum voor Jeugd en Gezin, het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex. De gelden bestaan uit niet bestede rijksbijdragen uit de Brede doeluitkering CJG. Afhankelijk van de rechtmatigheid van de bestedingen kan een eventuele terugbetaling aan het rijk aan de orde zijn. Per saldo is er in 2013 € 34.000 toegevoegd. Volgens collegebesluit zal in 2014 een bedrag van € 295.000 besteed worden. Een eventueel overschot dient aan het ministerie te worden terugbetaald.

Leerplicht (96001)

Het rijk heeft een specifieke geoormerkte uitkering beschikbaar gesteld ten behoeve van de handhaving van de leerplicht. Zaken die uit dit budget betaald dienen te worden zijn de invoering van de kwalificatieplicht per 1 augustus 2007, intensivering van de leerplichthandhaving en beperking van het schoolverzuim en schooluitval. De overtallige middelen zijn de afgelopen jaren geparkeerd in de derdengelden Leerplicht. Eind 2012 is een inschatting gemaakt in hoeverre de resterende middelen van deze derdengelden nog noodzakelijk zijn. Daaruit is gebleken dat deze middelen niet meer noodzakelijk zijn. Op basis van deze inschatting heeft u besloten (middels vaststelling van de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014-2016) om de middelen in 2013 vrij te laten vallen en in te zetten als eenmalige dekkingsmiddelen.

Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (96002)

Het doel van de uitkering is het kunnen beschikken over gelden voor de uitvoering van onderwijs aan inwoners van Neder-Betuwe in achterstandsituaties. Het restant dient met het Rijk te worden afgerekend.

Wet Werk en Bijstand werkdeel (96003)

Het doel van de uitkering is het dekken van kosten in het kader van de inschakeling van werkzoekenden in het arbeidsproces. Het restant dient met het Rijk te worden afgerekend. Bij de eerste bestuursrapportage zijn de middelen vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Onderwijskansenplan openbaar basisonderwijs (96004)

Het doel van de uitkering is het beschikbaar hebben van gelden voor de uitvoering van het onderwijskansenplan. Een eventueel restant dient met het Rijk te worden afgerekend.

Stimuleringsbijdragen woningbouw (96008)

Van de provincie is een bijdrage ontvangen voor het diverse woningbouwprojecten. Voor deze ontvangen middelen is in 2007 een voorziening gevormd. Een bedrag van € 50.000 is aangewend als dekkingsmiddel voor de begroting 2013. De resterende middelen zullen worden ingezet als stimulering voor woningbouwprojecten, in 2013 is hiervoor € 3.000 uitgegeven.

Geluidssanering (96009)

Van de provincie is in 2007 een bijdrage ontvangen voor kosten van geluidssanering. In december 2013 heeft een afrekening met de provincie Gelderland plaatsgevonden en is € 17.000 terug betaald.

Inburgering nieuwkomers (96010)

Het doel van de uitkering is de dekking van directe en indirecte kosten met betrekking tot de lokale opvang van nieuwkomers. In 2013 heeft afrekening met het Rijk plaatsgevonden en zijn de niet bestede middelen terugbetaald.

Schuldhulpverlening (96013)

Het kabinet heeft in verband met de economische crisis incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2009, 2010 en 2011 voor schuldhulpverlening. Met deze extra middelen dienen de gemeente het volgende te realiseren: Opvang van de extra toeloop op schuldhulpverlening; Brede toegankelijkheid van de schuldhulpverlening; Beperking van de wacht- en doorlooptijden. De middelen 2009 en 2010 worden via de zogenaamde meeneemregeling aan gemeenten beschikbaar gesteld. De ontvangen middelen die nog niet zijn ingezet zijn vooralsnog geparkeerd in deze derdengelden en dienen beschikbaar te blijven voor een mogelijke afrekening.

Regeling Brede scholen (96014)

Geoormerkte rijkssubsidie voor investeringen in drie basisscholen te Ochten, waardoor het gebouw voor verschillende doeleinden en door verschillende doelgroepen te gebruiken is. Deze projecten zijn in 2011 en 2012 afgerond, de afrekening en terugbetaling aan het Rijk heeft in 2013 plaatsgevonden.

NASB 2010-2014 (96015)

In de periode van 2010 - 2014 nemen wij deel aan het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen. Doel van dit project is om alle burgers meer te laten bewegen. De overheid subsidieert dit project op basis van co-financiering. In 2013 is € 59.000 ten gunste van de exploitatie gekomen om de gemaakte kosten te dekken. De ontvangen middelen die nog niet zijn ingezet zijn vooralsnog geparkeerd in deze derdengelden en dienen beschikbaar te blijven voor een mogelijke afrekening.

Binnen klimaat primair onderwijs 2009 (96016)

Geoormerkte rijkssubsidie voor aanpassing van 11 basisscholen ter verbetering van het binnenmilieu en energieverbruik. Deze projecten zijn in 2011 afgerond, de afrekening en terug betaling aan het Rijk hebben in 2013 plaatsgevonden.

Zwerfafval (96017)

Subsidie voor het gemeentelijk zwerfafvalfonds wordt jaarlijks gevuld wanneer de gemeente een aanvraag indient. Iedere gemeente kan voor zwerfafvalacties een subsidiebedrag aanvragen van € 1,19 per inwoner. In december 2013 is met terugwerkende kracht een aanvraag voor 2013 ingediend. Dit bedrag is gelabeld en een restant dient elk jaar één op één worden doorgezet naar een volgend jaar. Het recht op een jaarlijkse subsidie ter hoogte van dit bedrag loopt tot 2020. Het overschot ad. € 21.000 dat in 2013 niet is besteed is geparkeerd in deze derdengelden.

Milieusubsidies (96018)

De provincie Gelderland heeft in drie tranches subsidiegelden ter beschikking gesteld voor een gemeentelijke isolatieregeling om isolatiemaatregelen aan woningen te stimuleren. De beschikking 2010 bedroeg € 25.000, 2011 € 100.000 en in 2013 € 120.000,-. Per woning bedraagt de subsidie een derde van de gemaakte kosten met een maximum van € 500. De gemeentelijke subsidieverordening is in 2013 opnieuw vastgesteld nadat we een bevestiging van de provincie ontvangen hebben voor de voortzetting van de regeling. In 2013 is er een bedrag van € 34.000 vanuit de exploitatie toegevoegd.

Project combinatiefunctie (impuls brede scholen, sport en cultuur) (96019)

Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is voor twee of meer sectoren: in dit geval onderwijs, sport en/of cultuur. Met combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen sectoren versterkt. Hierdoor wordt het binnen- en buitenschoolse onderwijs-, sport en cultuuraanbod verrijkt en beter op elkaar afgestemd. In Neder-Betuwe is besloten om in 2011 een pilotjaar te starten, de uitvoering vond plaats in 2012. In 2012 heeft u besloten dat het project vooralsnog voortgezet diende te worden. Eind 2012 is een inschatting gemaakt in hoeverre de resterende middelen van deze derdengelden nog noodzakelijk waren. Daaruit is gebleken dat een bedrag van € 72.400 aan middelen niet meer noodzakelijk waren. Op basis van deze inschatting heeft u besloten (middels vaststelling van de programmabegroting 2013) om de middelen in 2013 vrij te laten vallen en in te zetten als eenmalige dekkingsmiddelen. In 2013 is € 20.000 niet besteed en toegevoegd aan deze gereserveerde gelden.

Opruimen Explosieven (96020)

Vanaf 2010 ontvangt Neder-Betuwe via het gemeentefonds een bijdrage voor de kosten rond het opsporen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Deze bijdrage ontvangt Neder-Betuwe op basis van een vast bedrag per opgeleverde nieuwbouwwoning. Over enkele jaren zullen de daadwerkelijke verantwoorde uitgaven door het Rijk worden geëvalueerd. Om een risico van terugbetaling ten laste van de algemene middelen te voorkomen, wordt het overschot van deze middelen voorlopig veilig weggezet als zijnde derdengelden. In 2013 is € 34.000 niet besteed en toegevoegd aan deze gereserveerde gelden.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Het onder de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden (bedragen x € 1.000):

Waarborgen en garanties

	Saldo per 2013	Saldo per 2012
Bouw woningen *		
Bouw woningen SWB/Woningstichting Dodewaard *	26.644	23.538
Bouw woningen Stichting woonzorg Nederland *	2.597	3.795
Bouw woningen C.V. Casterhoven	22.000	21.726
Aanleg waterleiding	191	220
Aanschaf veerpont	187	199
Medel	2.500	
Subtotaal	54.119	49.478
Hypotheken particulieren	1.554	1.739
Totaal	55.673	51.217

* Medegaranties Staat der Nederlanden en Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

* Garantie gemeente blijft beperkt tot zg. achtervangfunctie.

In 2013 is de gemeente niet aangesproken en hebben geen betalingen plaatsgevonden wegens de verleende borg- en garantstellingen.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

Leasecontracten

1. Green Spread InEnergy BV voor de lease van de zonnepanelen op het gemeentehuis gedurende 15 jaar. De totale leaseprijs, inclusief indexering, bedraagt € 46.166,= excl. BTW. Hiervan stond op 31 december 2013 nog een bedrag open van € 41.767,= excl. BTW.
2. Green Spread InEnergy BV voor de lease van de zonnepanelen op de brandweergarage te Kesteren gedurende 10 jaar. De totale leaseprijs, inclusief indexering, bedraagt € 18.775,= excl. BTW. Hiervan stond op 31 december 2013 nog een bedrag open van € 18.346,= excl. BTW.
3. Green Spread InEnergy BV voor de lease van de zonnepanelen op de brandweergarage te Ochten gedurende 10 jaar. De totale leaseprijs, inclusief indexering, bedraagt € 21.610,= excl. BTW. Hiervan stond op 31 december 2013 nog een bedrag open van € 21.111,= excl. BTW.

Huurcontracten

1. Econocom GemLease-overeenkomst, startdatum overeenkomst 1 juli 2010 voor de duur van 4 jaar.
Afkoop huurovereenkomst per 01 juli 2014 € 18.014 excl. BTW.
2. Econocom GemLease-overeenkomst, startdatum overeenkomst 1 januari 2011 voor de duur van 4 jaar.
Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 13.231 excl. BTW.
3. Econocom GemLease-overeenkomst, startdatum overeenkomst 1 januari 2012 voor de duur van 4 jaar.
Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 18.593 excl. BTW.
4. Econocom GemLease-overeenkomst, startdatum overeenkomst 1 januari 2013 voor de duur van 4 jaar.
Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 71.244 excl. BTW.
5. Econocom GemLease-overeenkomst, startdatum overeenkomst 1 januari 2014 voor de duur van 4 jaar.
Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 42.887 excl. BTW.
6. Ricoh huur printers/kopieermachines, startdatum overeenkomst 1 maart 2011 voor de duur van 5 jaar.
Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 39.115 excl. BTW.
7. Ricoh huur printers/kopieermachines, startdatum overeenkomst 1 november 2012 voor de duur van 5 jaar.
Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt € 28.885 excl. BTW.

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

DE BIJLAGE MET DE VERANTWOORDINGSINFORMATIE OVER SPECIFIEKE UITKERINGEN

SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)

		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties					
Departement	Nummer	Specifieke uitkering Lijstische grondslag Overiger	SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SISA				
I N D I C A T O R E N							
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)) Aard controle R Indicatornummer: E 139.997	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen Aard Indicatornummer: E 0	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse Aard Indicatornummer: E 0 Aard controle R Indicatornummer: D9	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: D9	
ISM	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SISA tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolom men ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			1 2013-000767	€ 1.275	€ 1.275	Toelichting	Einderantwoording Ja/Nee
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10	Deze indicator is bedoeld voor de Aard Indicatornummer: E27B / 10	Deze indicator is bedoeld voor de Aard Indicatornummer: E27B / 10		
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoordten hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Het totaal aantal gerealiseerde werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren	
			Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 03	Nee	
			0,00	0,00	Nee	Nee	
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoordten hier het totaal (jaar T-1). (Dus deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente (code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolom men ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1);	Het totaal aantal inwoners die is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 04	
		1740 (Neder-)	99,00	4,43	12,40	7,46	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 68- WWS_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoordten hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) IOAW	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	
			€ 2.843.435	€ 43.561	€ 212.209	€ 0	
						€ 70.451	
						€ 0	

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonder houd beginnend e zelfstandig en Gemeente Aard controle R Indicatornum mer: G2 / 08	Baten (jaar T) VVWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en Aard controle R Indicatornu mer: G2 / 09	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze. Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10		
S2W	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2013 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalver strekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornu mer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonde houd gevestigde zelfstandig en (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornu mer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornu mer: G3 / 06
			€ 69.033	€ 85.000	€ 5.548	€ 218.697	€ 31.491	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoerings kosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornu mer: G3 / 08	Volledig zelfstandig e uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de Aard controle n.v.t. Indicatornu mer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			
S2W	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen Let op: Dit is de eni gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze t aakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijk Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01					
			212					
			Volledig zelfstandig uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/03 tot en met G5/07 Zie de toelichting in de invulwijzer Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 02	Besteding (jaar T) participatie budget Aard controle R Indicatornu mer: G5 / 03	Vaaraan besteding (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornu mer: G5 / 04	Baten (jaar T) (niet- Rijk) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05	Vaaraan baten (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06	Besteding (jaar T) Regelluw Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten Aard controle R Indicatornu mer: G5 / 07
			Ja	€ 297.391	€ 27.619	€ 0	€ 0	

gemeente
Neder-Betuwe

Jaarstukken 2013

Jaarverslag en Jaarrekening

BESLUITVORMING

BESLUITVORMING

De raad van de gemeente Neder-Betuwe:

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV) en de Algemene Wet bestuursrecht;

B E S L U I T:

1. in te stemmen met de jaarstukken 2013 van de gemeente Neder-Betuwe conform voorliggend ontwerp;
2. het resultaat na bestemming van de jaarstukken 2013 stellen op een overschot van € 1.119.195;
3. in te stemmen om van het overschot van de jaarstukken 2013, de volgende bedragen te bestemmen:
 - a. € 31.000 te bestemmen voor verdere uitvoering Aansluiting Voorstraat-N323 Echteld;
 - b. € 278.649 te bestemmen voor verdere uitvoering Verbindingsweg Dodewaard;
 - c. € 19.000 te bestemmen voor Drank en Horecawet;
 - d. € 148.000 te storten in de reserve Wmo;
 - e. € 22.400 te bestemmen voor Wijkmanagement;
 - f. € 21.750 te bestemmen voor openbare speelplaatsen;
 - g. € 16.000 te bestemmen voor participatie in de LTO-pilot;
 - h. € 41.829 te bestemmen voor het oplossen van een knelpunt op het gebied van personeel;
 - i. € 85.000 te bestemmen voor uitvoering van bovenwijkse voorzieningen in het project de Leede te Kesteren;
 - j. € 85.000 te onttrekken uit de reserve bovenwijkse voorzieningen ter dekking van de kosten voor het project de Leede te Kesteren.
 - k. € 46.000 te storten in de voorziening egalisatie begraafplaatsen;
4. in te stemmen om het overblijvende deel van het overschot, zijnde € 494.567 toe te voegen aan de algemene reserve.
5. in te stemmen met de in jaarstukken opgenomen begrotingswijziging omtrent de bestemmingen.
6. in te stemmen met de in deze jaarstukken 2013 opgenomen actualisatie van de grondexploitaties per 31 december 2013.
7. in te stemmen met het beschikbaar stellen van een aanvullend krediet van € 112.000 op basis van de actualisatie van de grondexploitaties per 31 december 2013.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 5 juni 2014
de griffier, de voorzitter

mr. J.C. Bouwman

ir. C.W. Veerhoek

BEGROTINGSWIJZIGING

BEGROTINGSWIJZIGING

Gemeente Neder-Betuwe

Provincie Gelderland

begrotingsjaar

2014

nr. 11

De raad van de gemeente Neder-Betuwe besluit de begroting van baten en lasten voor bovengenoemd dienstjaar te wijzigen als volgt:

Programma		Omschrijving programma	LASTEN Bedrag van de		BATEN Bedrag van de	
			nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming	nieuwe of verhoging van de bestaande raming	verlaging van de bestaande raming
		I. Wijziging van de ramingen van het dienstjaar				
P1		Bestuur en Burger	64.229			
P2		Openbare Orde en Veiligheid	19.000			
P3		Openbare Ruimte	416.399			
P4		Economie				
P5		Scholing en Vorming				
P6		Welzijn en Cultuur	16.000			
P7		Zorg, Werk en Inkomen				
P8		Bouwen en Milieu	46.000			
		Algemene dekkingsmiddelen				
		Mutaties reserves			561.628	
		Saldo van rekening				
		Totale	561.628		561.628	
Volgnummer	Categorie	Omschrijving	verhoging van het beschikbaar gestelde krediet	verlaging van het beschikbaar gestelde krediet	verhoging van de te verwachten baten	verlaging van de te verwachten baten
		II. Investerings/Balansmutaties				
90001	560040	Bestemming rekeningresultaat 2013			494.567	
90011	460044	Bestemming rekeningresultaat 2013	85.000			
90043	560040	Bestemming rekeningresultaat 2013			148.000	
90999	460042	Bestemming rekeningresultaat 2013	1.119.195			
91058	560030	Bestemming rekeningresultaat 2013			46.000	

Toelichting op de begrotingswijziging

Bestemming rekeningresultaat 2013

OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING

AB	:	Algemeen Bestuur
ABC	:	Agro Business Centrum
AMvB	:	Algemene maatregel van bestuur
APV	:	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	:	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVRI	:	Afvalverwijdering Rivierenland
AWBZ	:	Algemene Wet Bijzondere Ziektenkosten
BAG	:	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	:	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	:	Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BCF	:	BTW-compensatiefonds
BDU	:	Brede Doeluitkering
BDUR	:	Besluit doeluitkering rampen en zware ongevallen
Berap	:	Bestuursrapportage
BNG	:	Bank Nederlandse Gemeenten
BNW	:	Buren, Neder-Betuwe en West Maas en Waal
BRP	:	Basisregistratie Personen
BSR	:	Belastingsamenwerking Rivierenland
BTW	:	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	:	Wet Bundeling van Uitkeringen aan Gemeente
CAO	:	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CAR	:	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
CBS	:	Centraal Bureau voor de statistiek
CJG	:	Centrum voor Jeugd en Gezin
CMD	:	Centrum Maatschappelijke Dienstverlening
DPG	:	directeur Publieke Gezondheid
DVO	:	diensverleningsovereenkomsten
EMU	:	Economische en Monetaire Unie
Expl.OVK	:	exploitatieovereenkomst
Fido	:	Wet Financiering Decentrale Overheden
FOG	:	Financieel Overzicht Gemeenten
FPU	:	Flexibel Pensioen en Uittreden
GBA	:	Gemeentelijke Basis Administratie
GBP	:	Gemeentelijk Basisadministratie Persoonsgegevens
GF	:	Gemeentefonds
GGD	:	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	:	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	:	Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid
GOA	:	Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
GR	:	Gemeenschappelijke regeling
GREX	:	Grondexploitatie
GRP	:	Gemeentelijk Riolerings Plan
GSF	:	Gelderse Sport Federatie
Halt	:	Het alternatief
IAU	:	incidenteel aanvullende uitkering
ICT	:	Informatie Communicatie Technologie
IEGG	:	In exploitatie genomen gronden
IOAW	:	Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte werkl. Werknemers
IOAZ	:	Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte gew. Zelfstandigen
ISA	:	Instituut voor Sport Accommodaties
JGZ	:	Jeugd Gezondheid Zorg
JPN	:	Jeugd Preventie Netwerk
KCC	:	KlantContactCentrum
KVVW	:	Keurmerk Veilig Wonen
KWP3	:	Kwalitatief Woningbouw Programma 3
LEA	:	Lokaal Educatieve Agenda
LHR	:	Logistieke Hotspot Rivierenland
LOP	:	Landschap Ontwikkelings Plan
LWL	:	Leerwerk Loket
MBZ	:	Meldpunt Bijzondere Zorg

MILH	: Monitor Inkomsten Lokale Heffingen
NASB	: Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NBW	: Nationaal Bestuursakkoord Water
NIPO	: Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie
NME	: Natuur Milieu & Educatie
NUP	: Nationaal Uitvoerings Programma
ODR	: OmgevingsDienst Rivierenland OEM
	: Overige Eigen Middelen
OGGZ	: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OHP	: Onderwijs Huisvestings Programma
OKE	: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OOV	: Openbare orde en veiligheid
OSU	: Onderhoudsrapportage Specifieke Uitkeringen
OWB	: Ontwerpbegroting
OZB	: Onroerende-zaakbelastingen
P&O	: Personeel en Organisatie PDF
	: Portable Document File
PF	: Provinciefonds
Pgb	: Persoonsgebondenbudget POR
	: Periodiek Onderhoudsrapport
PPS	: Publiek Private Samenwerking
PRPG	: Platform Rechtmatigheid provincies en Gemeenten
PvA	: Plan van Aanpak
RAAK	: Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAR	: Regionaal Archief Rivierenland
RAV	: Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid
RBGZ	: Regionale Brandweer Gelderland-Zuid
RBL	: Regionaal Bureau Leerplicht
RIEC	: Regionale Informatie- en ExpertiseCentra
RSP	: Regionaal Samenwerkings Programma
RUD	: Regionale Uitvoerings Diensten
RUP	: Regionaal Uitvoerings Programma
SiSa	: Single information Single audit
SMART	: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
StER	: Stimuleringsprogramma Economie Rivierenland
STMG	: Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
SVNG	: Stimulringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWB	: Stichting Woningbeheer Betuwe
SWO	: Stichting Welzijn Ouderen
UWV	: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	: Ministering van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Wabo	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	: Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor Jonggehandicapten
WAPR	: Werkgevers Adviespunt Rivierenland
Wet Arhi	: Wet Algemene regels herindeling
WIJ	: Wet Investeren in Jongeren
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	: Wet waardering onroerende zaken
WoZoCo	: Woon Zorg Complex
WRO	: Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSW	: Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw	: Wet sociale werkvoorziening
WVG	: Wet Voorziening Gehandicapten
Wvg	: Wet voorskeurrecht gemeente
WW	: Werkloosheidswet
Wwb	: Wet werk en bijstand
Wwnv	: Wet werk naar vermogen

